

ACTA CONCILIORVM OECVMENICORVM

IVSSV ATQVE MANDATO

SOCIETATIS SCIENTIARVM
ARGENTORATENSIS

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

TOMVS ALTER
VOLUMEN ALTERVM
PARS PRIOR

MDCCCCXXXII

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG, VERLAGS-
BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER / KARL J. TRÜBNER / VEIT & COMP.
BEROLINI ET LIPSIAE

CONCILIVM VNIVERSALE CHALCEDONENSE

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

VOLVMEN ALTERVM
VERSIONES PARTICVLARES
PARS PRIOR
COLLECTIO NOVARIENSIS DE RE
EVTYCHIS

MDCCCCXXXII

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG, VERLAGS-
BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER / KARL J. TRÜBNER / VEIT & COMP.
BEROLINI ET LIPSIAE

PRÆFATIO

I. DE CODICIBVS

Collectio quæ huius alterius voluminis pars prior est, tota in uno extat codice bibliothecæ capitularis ecclesiæ Nouariensis xxx [O]. quem post A. Amelli editionem in Spicilegii Casinensis uol. 1 ipse descripsi t. IIII uol. 2 p. XIII sq. atque maximam quidem collectionis partem [I. 2, 1—91. 6—12] solus seruauit; quæ enim in epistularum Leonis Collectione Casinensi [cf. uol. 4 p. XIII] extant 6. 7. 9, 1, eorum translatio diuersa est. in alias præter Nouariensem collectiones transierunt ultima concilii Constantinopolitani actio [2, 92—161] et Flauiani epistula prior ad Leonem [3]; utraque habent cum Leonis epistulis quibusdam coniuncta Collectiones codicis Vaticani [L] cum Dionysiana aucta [H] atque Corbeiensis [P], de quibus cf. quæ exposui uol. 4 p. IIII. v. 155, epistulam tantummodo Flauiani Collectio Hispana [S, ibid. p. VII]. in Collectione Quesneliana [cf. uol. 4 p. 1. t. 1 5, 2 p. XIII] actio ultima concilii Constantinopolitani sequitur testimonia quæ Leonis epistolæ 104 adnexa sunt; notatur in capitulationis nr. XLII his uerbis: *gesta damnationis Eutychetis*. de Leonis denique tomi ad Flavianum [5] codicibus seorsus erit agendum.

II. DE COLLECTIONIS AUCTORE ATQUE CONSILIO

Statim post concilium Constantinopolitanum sub finem mensis Nouembris aut initio Decembris a. 448 Flavianus Leoni papæ misit concilii illius sententiam qua Eutyches damnatus est [cf. *Sitzungsber. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* 1929, 5 p. 87¹], nulla tamen siue causæ siue gestorum expositione addita. non multo post longiore epistula [3] Leoni de Eutyche opinionione hæretica et peruersis machinationibus rettulit. quæ antequam Romam peruenit, Leo cum libellum appellationis quem Eutyches post concilium episcopis Romæ Alexandriae Hierosolimorum Thessalonicae destinauerat, cum omnibus quæ ab illo adnexa erant [6—9], una cum Theodosii imperatoris epistula accepisset, litteris d. 18. m. Febr. a. 449 datis [uol. 4 p. 4] a Flaviano postulauit ut plenissima relatione damnationis rationem sibi exponeret. respondit Flavianus epistula cuius translatio est nr. 4 collectionis Nouariensis; ibi iterum Eutyche hæresim exposuit additis gestis ultimæ concilii Constantinopolitani actionis. quæ Leo medio mense Maio accepit eodem fere tempore quo sacram qua ad concilium Ephesenum inuitatus est, cf. ep. 6 [uol. 4 p. 9]; quæ in tomo commemorat *gesta episcopalia* [p. 24, 17, cf. p. 32, 4. 14. 15], sunt gesta ipsius illius actionis qua Eutyches damnatus est. denique postquam legati Romani ad concilium Ephesi habendum cum tomo papæ Roma abierunt, Leo a Flaviano cetera concilii Constantinopolitani gesta accepit, quæ *de fidei quaestione confecta* esse ait [ep. 14, uol. 4 p. 17, 10] propter actionem concilii alteram, qua Cyrilli epistulis ad Nestorium et ad Iohannem Antiochenum relectis Flavianus ceterique episcopi de fide sententias dixerunt [Gesta Chalcedon. LIII 176 sq. = M VI

677 sq.]. gesta primæ concilii Epheseni actionis Flauianique libellum appellationis [10. 11; cf. uol. 4 p. 20, 30. 27, 5] Hilarus diaconus unus de Leonis legatis, qui statim post illam actionem Epheso relicta Romam profectus est [cf. indicem VII uol. 4 p. 185 s. u. Hilarum], illuc pertulit; suum libellum [12] Eusebius Dorylitanus ipse obtulisse uidetur, postquam Romam confugit [cf. uol. 4 p. 38, 14. 40, 14].

Quæ in collectione extant gesta synodorum Constantinopolitanæ et Ephesenæ, ea non ex Gestis Chalcedonensibus esse excerpta, sed ex ipsis illarum Gestis in sermonem Latinum translata non minus manifestum est quam credere absurdum totam collectionem quodcumque hominis nescio cuius arbitrio corrasam esse. disposita est secundum temporum ordinem; Eutychis libellus Flauiani Leonisque epistulis postposita est, quia a papa reiecta est. de tempore quo collectio confecta est, constat. neque enim Chalcedonensis tantum concilii nulla ratio habita est, sed ne illius quidem cuius gesta Syriace uersa nuper a P. Paulo Mouterde S. J. [*Mélanges de l'université Saint-Joseph Beyrouth* t. xv p. 35 sq.] edita sunt, Constantinopoli ipso Marciani Pulcheriæque regni initio habiti, quo Anatolio episcopo Constantinopolitano præsidente coram legatis Romanis Leonis ad Flauianum epistula qui uulgo tomus appellatur, tamquam rectæ fidei expositio accepta et suscripta est. quæ gesta non aliter Romæ nota erant quam Eutychis Flauiani Eusebii appellationum libelli; et hi et illa ad eandem causam pertinebant. si igitur libelli tantum recepti sunt, concilii quod Constantinopoli Marciani et Pulcheriæ iussu celebratum contraria illis decreuit quæ Theodosio concilii Epheseni Dioscorique potentiæ protectori placuerant, nullum apparet uel tenuissimum uestigium, collectio confecta est antequam Theodosius d. 28. m. Iul. a. 450 [cf. uol. 4 p. 175] mortem obiit. sed etiam ultra recedere oportet. Flauiani enim appellatio nullo alio consilio collectioni inserta est nisi ut causa uiui atque superstitis defenderetur [cf. uol. 4 p. 20, 30. 21, 26. 23, 11. 24, 24. 25, 10. 27, 5]; mortuus est autem mense Aprili uel Maio a. 450 [cf. uol. 4 p. 175].

Tempore accurate enucleato intentio quoque qua collectio instituta est, apparuit; hæc autem neminis fuisse potest nisi Leonis papæ ipsius. neque deest testimonium: tomo ad Flauianum subscripta sunt [p. 33, 3] ET ALIA MANV: TIBVRTIVS NOTARIVS IVSSV DOMINI MEI VENERABILIS PAPAE LEONIS EDIDI. ipsa sane uerba non pertinent nisi ad epistulam cui subscripta sunt, sensum tamen habent epistulam quam postquam in concilio Ephesena lecta non est, papa Christianitati notam esse uoluit, illius iussu atque auctoritate ei collectioni insertam esse qua non Flauiani tantum causa contra hæresim Constantinopoli triumphantem defenderetur, sed etiam magis tomi ad illum scripti auctoritas atque iustitia contra Eutychen eiusque protectores Dioscorum ipsumque imperatorem firmaretur.

Non subito et confestim hæc Leonis consilia exorta sunt. postquam priore Flauiani epistula [3] de Eutychis hæresi certior factus illam impugnare constituit, Flauiano ipsi quidem non respondit expectanda esse ratus quæ ille epistolæ quam d. 18. m. Febr. a. 449 misit [uol. 4 ep. 3], rescriberet, sed Eutychis libellum cum eis quæ ei adnexa erant, nobili cuidam Romano dedit, ut eum uertendum et refellendum curaret; imprimis id agebat ut testimonium Iulii papæ Romani, quod Eutyches initio sui florilegii posuerat, non ualere demonstraretur [cf. uol. 4 p. XIII]. longe aliter res se habuit, cum Dioscorus in concilio Epheseno Eutychen restituisset, Flauianum damnasset, ipsius Leonis tomus quominus legeretur, prohibuisset; tunc ipsi papæ incubuit ut ad certamen descenderet. cui præter alia aptum uidebatur ea quæ in synodis Constantinopolitana et Ephesena gesta atque a Flauiano Eutychæ Eusebio ad Leonem scripta erant, Latine

uersa ecclesiæ cum Romanæ tum totius Occidentis manifesta fieri tomo tamquam firmissimo præsidio in medio collocato. iterum igitur Eutythis libelli translati sunt.

Ex Gestis Constantinopolitanis non translatae sunt altera actio tota tertiæque pars prior, ubi Iohannes presbyter et Andreas diaconus de prima Eutythis uocatione ad synodum referunt. hunc defectum non culpæ librariorum uel foliis euulsis siue alii cui detrimento extrinsecus illato deberi testatur inscriptio quæ excerptis apponi solet *inter cetera*. atque altera quidem actio quomodo factum sit ut omitteretur, manifestum est. in illa enim Cyrilli epistulis ad Nestorium Καταφλυαροῦσι [t. I I, I p. 25 sq.] et ad Iohannem Antiochenum Εὐφραινέσθωσαν [t. I I, 4 p. 15 sq.] relectis Flauianus ceterique episcopi deponunt qualem de incarnatione fidem pro uera et recta habeant, ut iudicii de Eutyche certum ponatur fundamentum [cf. *Sitzungsber. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* 1929, 5 p. 73 sq.]. at Leo non id agebat ut Cyrilli uel Flauiani uel Orientis episcoporum defenderet fidem, quacum non in omnibus consentiebat [cf. p. 32, 3 sq.], sed ut suam propagaret; nulla igitur re certius eum ipsum collectionis auctorem fuisse probatur quam huius actionis omissione. difficilius explicatur cur tertia actio mutilata sit; crediderim hoc factum esse, quia in ea Gestorum Constantinopolitanæ synodi discussionem quæ iussu imperatoris instituta Gestis Ephesensis inserta est, Iohannis et Andreæ depositionum fides concussa esse uidebatur [cf. p. 61, 20 sq.].

Vt collectio a pontifice Romano instituta et hominibus Latina tantummodo legere doctis destinata conficeretur, necesse erat præter Leonis tomum cetera omnia ex Græco transferrentur. quod non facile erat negotium. non festinato tantum opus erat labore, qui ut præstaretur, plurimum opera interpretum adhibita esse uidetur, sed etiam hominibus linguæ Græcæ peritis, quorum numerus illis temporibus Romæ erat minimus uel si seuerè iudicatur, nullus. pessime rem egit sciolus iste indoctus qui Flauiani epistolam priorem transtulit. ut grauissima tantum adferam, quæ scripsit Flauianus de Eutyche τῇ μὲν Νεστορίου δυσσεβείᾳ ἀνθεστηκώς καὶ τὸν πρὸς αὐτὸν πόλεμον ὑποκοριζόμενος, ea ita male tractauit, ut sensus euaderet contrarius [p. 22, 7]: *Nestorii impietatem confirmabat et succingebatur pro Nestorio militare in pugna quæ contra Nestorium parabatur*, neque meliora sunt quæ paulo post pro Græcis τὴν . . Κυρίλλου πρὸς τὸ Νεστόριον γραφεῖσαν ἐπιστολὴν καὶ τὴν πρὸς τοὺς τῆς Ἀνατολῆς τοῦ αὐτοῦ ὁμοίως exhibentur [p. 22, 10]: *Cyrilli epistolam scriptam ad Nestorium uel ad similes eius*. talia monstra quoniam in ceteris fere non inueniuntur, non unum eundemque hominem interpretis munus suscepisse manifestum est; tamen non desunt loci unde ceteros quoque translatores negotio impares fuisse appareat. præter ea quæ in indicum fine p. 92 collegi, hæc offero exempla

p. 6, 12 *non obtemperauimus eis dicere* pro οὐκ ἠνεσχόμεθα, εἰπόντες

p. 6, 29 *ad iudicium perferendum* pro τῷ κρίσιν ταύτην [i. e. hoc consilium a me ipso constitutum] ἐσχηκέναι με

p. 6, 31 *non cogere quemquam excedere de proposito* pro μὴ σκυλῆναί τινος εἰς ἄλλην ἀγωγὴν [i. e. ne qui ueniant iterum ad agendum me in synodum]

p. 8, 9 *secundum misericordiam enim dei et nos creati sumus* pro εἰς γὰρ φιλανθρωπίας ἔργα ὑπὸ θεοῦ κατεσκευάσθημεν

p. 9, 20 *sequenti* (scil. ebdomade) pro τῇ δευτέρᾳ (scil. feria)

p. 10, 25 *ab Eutyche* pro παρὰ τῶν . . πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιμανδριτῶν

p. 39, 40 *supra hominem agens, sicut propheta et apostoli dicunt* pro οὐκ ἐν ἀνθρώπῳ ἐνεργήσας· τοῦτο γὰρ ἐπὶ προφητῶν ἐστὶ καὶ ἀποστόλων

p. 45, 32 *non confitentur gloriose eius humanitatem a nobis creditam* pro οὐχ ὁμολογοῦσι καθαρῶς ἐπὶ τῆς δόξης τὸν ἐπὶ τῆς δι' ἡμᾶς ταπεινώσεως καταπιστευθέντα

- p. 61, 22 *recordantes sua professione prosequantur* pro μεμνημένοι τῆς ἰδίας ὑπολήψεως [i. e. opinionis quæ de eis apud homines est et esse debet] κατάθωνται
 p. 71, 24 *scio me conuersum dixisse, et conscientiam meam nouit Christus* pro οἶδα ἀποστραφεῖς καὶ εἰπὼν καὶ τὴν διάνοιάν μου οἷαν οἶδεν ὁ Χριστός
 p. 76, 34 *appello* pro παραποῦμαί σε.

III DE GESTORVM SYNODI CONSTANTINOPOLITANÆ FLAVIANIQVE EPISTVLÆ PRIORIS
 CETERA PRAETER COLLECTIONEM NOuariensem MEMORIA

Gestorum Chalcedonensium antiquissimam uersionem [Φ^a] Romæ esse confectam primis sæculi sexti decenniis, eius exemplar Constantinopolim perlatum correctum et epistularum collectione, quæ uulgo Rustici dici solet, auctum esse [Φ^c], huic denique uersioni correctæ superstructam esse editionem Rustici [Φ^r] nuper [uol. 4 p. xvi] exposui. iam si quis uersionem Φ^a cum ultima actione synodi Constantinopolitanæ qualis in Collectione Nouariensi 2 extat, comparauerit, illam ex Collectione Nouariensi desumptam esse præter paucos locos qui propter Latinitatem uel ex ipso exemplari Græco correcti sunt, facili opera deprehendet, dummodo ipsos codices conferat neque illa quæ in Conciliorum collectionibus inde ab editione principe Romana exhibentur, quoniam in ceteris gestorum Constantinopolitanorum partibus nulla inter Collectionem Nouariensem et uersionem siue Φ^a siue Φ^c siue Φ^r concordantia intercedit, ultimæ actionis uersionem a cetera collectione separatam atque seorsus circumlatam fuisse apparet, quippe cuius lectio magis appeteretur propter damnationem Eutychis et mentionem quæ illius actionis facta erat in tomo Leonis. neque is tantum qui uersionem Φ^a confecit, separata ista Collectionis Nouariensis parte usus est, sed etiam ii qui collectiones Quesnelianam [Q], codicis Vaticani [L], Dionysianam auctam [H], Corbeiensis [P] redegerunt. discrepant uero inter se QL et PH eo quod illi in exemplari illo separato transcribendo acquieuerunt, hi uero illud ex codicibus uersionis Φ^c correxerunt, qui Constantinopoli iam sexto, ut uidetur, sæculo in Occidentem erant perlati. quoniam uersio Φ nondum edita est, oportet ut ipsi loci adferantur; ne tamen nimis longa fiat expositio, codicem Q^x ex P , collectionem H et ex P et ex Φ correctam esse præmitto; res ex ipso apparatu adeo clare elucet ut exemplis adferendis supersedere possim.

Initium facio a locis quibus P uel PH cum Φ uel Φ^{ac} concordant:

p. 13, 9 prædicti *om.* $Pap = \Phi^{ac}$

quæsitum QLH quæsitum eutychen O quæsitum illum $P \sim$ quæsitum quidem illum Φ

p. 14, 3 his] ab his $PH = \Phi$

p. 14, 13 silentiari] fili silentiari $PH = \Phi$

p. 14, 19 stet] stent $PH = \Phi$

p. 14, 22 nata OQL corruptela antiquissima mota $PH = \Phi$

p. 14, 23 factum sub cognitione] factam [PPH factum P^{ac}] cognitionem $PH = \Phi$

p. 15, 11 prius *om.* $P = \Phi$

p. 15, 25 credidit] credit P credit aut quid dicit Φ

p. 15, 26 asserebat] sentiebat $P = \Phi$

p. 15, 29 recte] recta $P = \Phi$

p. 16, 15 dictio] dictatio $PH = \Phi$

p. 16, 28 Christum *om.* $P = \Phi$

p. 16, 29 dominum QL *om.* O et dominum H dominum meum dominum $P \sim$ et dominum meum dominum Φ

- p. 16, 33 secundum humanitatem $OQLH = \Phi^{ac}$] secundum humanitatem eundem P eundem secundum humanitatem Φ^r
- p. 17, 1/2 consubstantialem] consubstantialem esse $P \sim$ esse consubstantialem Φ [consubstantialem esse *unus codex* Φ^c]
- p. 17, 12 uirgine] uirgine et $P = \Phi$
- p. 17, 14 negasse $OQH = \Phi^{ac}$ necesse L negans $P = \Phi^r$
- p. 17, 29 te] te recte $PH = \Phi^{ac}$
- p. 18, 7 confiteretur] confitens $P = \Phi$
- p. 18, 8 traditionem] traditiones $P = \Phi$
- p. 18, 12 in] cum $P = \Phi$
- p. 18, 29 et¹] ex $PH = \Phi^{ac}$ et *unus codex* Φ^r et ex *unus codex* Φ^r
- p. 18, 29 propositis] propriis $PH = \Phi$
- p. 18, 29] quæstionibus] confessionibus $PH = \Phi$
- p. 19, 3 nostra] a nostra $PH = \Phi$
- p. 19, 5 pœna] pœnæ $PH = \Phi$
- p. 19, 11 Isauriensis] isauricæ $P \sim$ isauriæ Φ
- p. 19, 19 cersoni *corrupte*] chersonessi $P \sim$ chersonissi Φ^{ac}
- p. 20, 3 pontius QL potitus O *corrupte* pionius H epionius $P \sim$ pionius Φ
- p. 20, 4 Hierocæsarius] hierocæsariæ $PH = \Phi$

Num collectori P codex uersionis antiquæ an antiquæ correctæ præsto fuerit, dubium est; quæ p. 16, 33. 17, 14 extare uidentur uestigia uersionis Φ^r , nimis incerta et rara sunt quam ut Rustici editionem ei notam fuisse conici possit. denique p. 18, 30. 19, 1 P grauiter interpolatum esse propter rationes dogmaticas adnoto.

Transeo ad Collectionem Dionysianam auctam, quæ pendet quidem de Collectione codicis Vaticani, sed non raro et ex P et ex Φ correcta est:

- p. 13, 3 primicerius] primicerius notariorum $H = \Phi^{ac}$
- p. 13, 15 cum esse [*scribendum uidetur* adesse] QPL aduenisse O esse uenturus $H \sim$ esset uenturus Φ
- p. 13, 24 mandarunt OP mandauerunt QL (*est pluralis maiestatis*) mandauit $H = \Phi$
- p. 13, 28 ita] ita quoniam $H = \Phi$
- p. 14, 2 prædictam fidem $OQL \Phi^c$ fidem prædictam P] prædicatam fidem $H = \Phi^{ac}$
- p. 14, 2 parentibus] patribus $H = \Phi$
- p. 14, 3 damnationi] in damnatione $H = \Phi$
- p. 14, 6 synodi] synodali $H = \Phi$
- p. 14, 7 cum] adhuc cum $H = \Phi$
- p. 14, 8 catholica] catholica fide $H = \Phi$
- p. 14, 8 ipsum] cum $H = \Phi$
- p. 15, 15 certissimum] certissime $H = \Phi$
- p. 15, 19 concussionem] conuentionem $H \sim$ circumuentionem Φ
- p. 15, 20 nunc *om.* $H = \Phi$
- p. 15, 21/22 ueritati nihil præponimus] nihil præponimus ueritati $H = \Phi$
- p. 15, 32 istis] his $H = \Phi^c$
- p. 16, 17 dic quorum patrum per] quorum patrum dic per $H = \Phi$
- p. 17, 7 mater — consubstantialis O, Q [*praeter* Q^x], L *corrupte* si mater — consubstantialis est PQ^x ex *coniectura* cum mater — consubstantialis sit $H = \Phi$
- p. 17, 28 post OQL post adunationem P *per coniecturam* post uero $H \sim$ post uero adunationem Φ

- p. 18, 1 exurgens] et exurgens $H = \Phi^a$
 p. 18, 4 scæuæ] iniqua $H = \Phi$
 p. 18, 5/6 in humanitate est sanctitatis uestre] in humanitatem scitatis uestre consistit $H \sim$ in uestre tamen sanctitatis humanitate consistit Φ^a
 p. 18, 7 anathematizaret] et anathematizet $H \sim$ et anathematizaret Φ^a
 p. 18, 16 unam] unam naturam dixerunt $H = \Phi$
 p. 18, 30 ægrotare] egrotans $H = \Phi$
 p. 19, 3 esse] esse cum $H = \Phi$
 p. 19, 12 amasia ponti OQL eleneponti amasiæ P amansia hellesponti $H \sim$ amasiæ hellesponti Φ^c amasiæ elono Φ^a amasiæ helenoponti Φ^r
 post p. 19, 12 *add.* eulalius $\overline{\text{eps}}$ calcedone iudicans subscripsi $H = \Phi$
 p. 19, 20 Insularum] chion insule $H = \Phi^c$ chio insulæ Φ^a
 p. 19, 21 Apolloniatis] apolloniades $H \sim$ apolloniadæ Φ
 p. 19, 23 cleti QLP electi O *corrupte* debelti $H \sim$ deuelti *uel* debelti Φ^{cr} debelto Φ^a
 p. 19, 24 corisæ OQ *corrupte* corises *uel* corienses L *non minus corrupte* choensis $H = \Phi$
 p. 20, 1 de tyromisso et de eudociæ et Iouinariæ] hermisso et eudociadæ et iobiæ $H = \Phi^c$
 p. 20, 7 montenis *corrupte*] mustinis $H = \Phi^a$
 p. 20, 10 meum Basilium] basiliscum $H = \Phi$
 post p. 20, 16 *add.* andreas pbr et archimandrita per pbrm timotheum $\overline{\text{ss}}$ $H \sim$ Andreas presbyter et archimandrita suscripsi in depositione Eutychis per presbyterum Timotheum Φ
 p. 20, 21 beati] beatæ memoriæ $H = \Phi^a$
 post p. 20, 26 *add.* flauianus pbr et archimandrita $\overline{\text{sci}}$ hermilli $\overline{\text{ss}}$ $H \sim$ Flauianus presbyter et archimandrita monasterii sancti Hermilli suscripsi in depositione Eutychis Φ^a
 post p. 21, 7 *add.* marcellus exiguus pbr et archimandrita $\overline{\text{ss}}$ $H \sim$ Marcellus—suscripsi in depositione Eutychis Φ^a
 in fine catalogi *add.* omnes quinquaginta tres subscripserunt $H = \Phi^{cr}$ *om.* Φ^a
 ex concordantiis p. 15, 32. 19, 12. 20, 20, 1 et ultimo loco apparet H ex codice ersionis Φ^c , non Φ^a esse correctum.

Collectionem Nouariensem Constantinopoli ignotam mansisse uel inde manifestum est quod Flauiani epistula prior [3] cum reciperetur in epistularum collectionem quam is qui ersionem antiquam in eam quam Φ^c appellare soleo, commutauit, denuo translata est. quod in Collectionem Dionysianam auctam una lectio ex Φ^c transmigravit [p. 22, 12 regis ueri *pro* ueri dei], inde explicandum quod etiam in hac epistula quamuis semel tantummodo auctor collectionis H eundem codicem ersionis Φ^c adhibuit atque in Gestis Constantinopolitanis. ceterum quæ collectiones ersionem epistolæ qualis in Collectione Nouariensi extat, exhibent Hispana [S], codicis Vaticani [L], Dionysiana aucta [H], non ipsam illam adhibuerunt, sed epistolæ editionem separatam, quæ facta erat, ut Flauiani epistula cum Leonis tomo legi posset, etsi papa non huic, sed alteri [4] epistolæ litteras illas celeberrimas rescripsit. apparatus siquis perlegerit, facile uidebit H , sicut solet, pendere de L , SLH artiore uinculo inter se cohærere, denique notabit P in hac quoque epistula interpolationem dogmaticam subisse [cf. p. 22, 17], quo uitio ne S quidem prorsus immunis est.

IIII DE LEONIS EPISTVLA AD FLAVIANVM

Epistolam uel tomum ad Flavianum ipsius Leonis iussu ex scrinio editam esse ut in Collectionem Nouariensem reciperetur, supra [p. vi] exposui neque dubito quin eiusdem auctoritate factum sit ut in formam libri magis quam epistolæ redigeretur; caret enim in Collectione Nouariensi inscriptionis formula siue longiore siue breuiore, omissa est clausula de legatis ad Flavianum conciliumque Ephesenum, desunt subscriptiones. postquam Ephesi non lecta est, iterum iterumque ab ipso Leone Constantinopolim et in prouincias Occidentis missa est [cf. uol. 4 ind. II p. 172], lecta est in synodo Constantinopolitana a. 450 [cf. supra p. vi] et in concilii Chalcedonensis actione prima de fide, quæ apud Græcos et in uersione antiqua tertia, in uersione correcta et editione Rustici altera numeratur. non igitur necesse erat ut ea ex Collectione Nouariensi in qua primum edita erat, peteretur; quod unum illius uestigium extat in codice *D* uersionis Φ^c , subscriptio Tiburtii notarii [p. 33, 3], ad doctum aliquem hominem Occidentalem referendum est, qui in exemplar Collectionis Nouariensis inciderat.

Habent eam ex Leonis epistularum collectionibus antiquis Quesneliana [*Q*, cf. uol. 4 p. I], collectio codicis Vaticani [*L*, cf. ibid. p. IIII], Dionysiana aucta [*H*] cui præter tres codices l. c. p. v enumeratos in hac epistula adnumerandus est codex Casinensis 125 [*h*] s. XI, Hispana [*S*, cf. ibid. p. VI], Corbeiensis [*P*, cf. ibid. p. XIII. 155], Ratisbonensis [*E*, cf. ibid. p. XXV]. quoniam in concilii Chalcedonensis actione prima de fide lecta est, extat in Gestorum illorum uersione $\Phi^a \Phi^c \Phi^r$. more solito Rusticus uersionis Φ^c exemplari quod cum codicibus præcipue Græcis contulit atque correxit, adnotationes adscripsit, quæ in codice *C* partim certe seruatae sunt. inter eas una exhibet uariam lectionem codicis monasterii Acoemetarum Constantinopolitani [p. 29, 9], quem quoniam Græcum fuisse ex aliis Rustici adnotationibus constat, textum Latinum epistolæ exhibuisse non aliter quam e. g. allocutionis Marciani in actione sexta manifestum est. at non in actione tantum illa ipsius concilii extabat epistula, sed in collectiones quoque epistularum recepta est, quæ Græcæ gestorum Chalcedonensium editiones aut præmittebant aut in fine actionis de Dioscoro exhibebant. quam Græcorum consuetudinem secutus is qui primo uersionem antiquam correxit atque auxit [Φ^c], ex Græcis epistularum collectionibus, in quibus Latinarum præter uersiones Græcas Latinus quoque textus exhibebatur, et ipse epistularum collectionem confecit gestisque præmisit, quam Rusticus [Φ^r] ex eo desumpsit. cuius loco septimo [*z*] collocauit tomum Leonis. sed quoniam duorum codicum qui in epistulis et actione prima extant uersionis Φ^c , Montepessulanus [*D*], quoniam exemplaris Φ^c , unde transcriptus est, initium perierat, priorem epistularum collectionis partem ex codice quodam Φ^r desumpsit, Rusticus autem, sicut ipse dicit, epistolam ad Flavianum omisit *eo quod in gestis sancti et uniuersalis concilii Chalcedonensis tertiae actionis inserta sit*, unus codex Casinensis 2 [*M*^c] uersionis Φ^c epistolam ad Flavianum septimo epistularum collectionis loco totam exhibet, etsi iterum in ipsis habet gestis [*M*]. denique ex Gestis Chalcedonensibus desumptus est epistolæ textus in concilii quinti collatione sexta [L v 535 = M VIII 329], cuius testes sunt codex Parisinus 16832 [*K*ⁿ] atque editio Surii [*K*^s].

Ex ingenti codicum sæculo XII antiquiorum multitudine digni sunt qui in apparatus pleni recipiantur, inprimis ii quos ad maiorem quandam et antiquam collectionem accedere uel ex lectionibus uel ex eis quæ continent, apparet. ad Quesnelianam pertinet codex Parisinus 1453 [*p*], cuius prima pars habet Hadrianam, altera alia manu scripta epistolam ad Flavianum. ad eandem stirpem rettulerim, quamuis haud paucae lectiones etiam aliunde irrepserint, codices Vossianum 122 bibliothecæ academicæ Lugdunensis Batauorum [*X*, cf. t. I 5, 2 p. VI] et Montepessulanum 308 [*Z*, cf. t. IIII 2

p. xxviii]. at memoria, ut ita dicam, Chalcedonensis præualet in codice Parisino 3848^b [T, continet f. 45—51 testimonia quæ adnexa sunt Leonis epistolæ 104 (Ÿ), f. 51—58 epistolam ad Flavianum, f. 58—64 Cyrilli epistulas ad Nestorium et Iohannem Antiochenum ex actione altera uel tertia Gestorum Chalcedonensium desumptas] et codice Veronensi LIX [57] scripto fere a. 600, de quo præter Maassen p. 761 sq. cf. quæ exposui t. I 5, 2 p. II. XIII.

Quos præterea adhibui codices antiquitate uenerabiles et propter ea quæ præter Leonis epistolam continent, auctoritate florentes, ii omnes redeunt ad exempla illius singularia qualia inde ab initio plurima describebantur et circumferebantur. lectiones non exhibui nisi selectas; una enim illorum utilitas est ut demonstretur quam late uel tempore antiquo in uolgari ista traditione grassata sit corruptela et interpolatio. sufficit igitur simplex enumeratio:

Codex Berolinensis 79 [b] olim Virdunensis s. viii; cf. præter Valentini Rose catalogum I p. 149 sq. dissertationem Ottonis Guenther *Avellanastudien* quæ inserta est *Sitzungsber. d. Wien. Akad.* 134 v p. 28 sq. atque me ipsum in huius operis t. I 3 p. viii.

Codex Berolinensis 84 [typothetæ culpa t. I 5, 2 p. x extat 87] olim Remensis s. viii [u]; cf. præter Valentini Rose catalogum I p. 171 sq. C. H. Turner *Eccles. Occid. monum. iuris* t. II I p. vii et me ipsum in huius operis t. I 5, 2 p. x.

Codex Fuldensis Bonif. 2 s. viii [f] continet Leonis epistolam ad Flavianum quam uir doctissimus Scherer olim illi bibliothecæ præfectus in meum usum contulit, et decretalem 108 Ball. ad Theodorum Foriuliensem; de ceteris cf. Scherer, *die Codices Bonifatiani in der Landesbibliothek zu Fulda in Festgabe zum Bonifatius-Jubilæum* 1905, *Fulda* 1905.

Codex Laudianus miscell. 580 bibliothecæ Bodleianæ Oxoniensis [l], cf. t. IIII 2 p. I sq. XIII.

Codex Ambrosianus D 106 inf. s. x, olim monasterii Mediolanensis ss. Petri et Pauli [m] continet epistolam ad Flavianum, Hilarii librum in Constantium *Tempus est loquendi*, capitula libri de processu spiritus sancti scripti a Theodulfo episcopo Aurelianiensi iussu Caroli magni.

Codex Vaticanus Regin. 1997, olim Teatinus [r] s. viii continet inter Leonis decretales aliquas [cf. uol. 4 p. v] epistolam ad Flavianum; cf. præter Maassen p. 526 ff. Turner, *Journ. of Theolog. Stud.* 31, 13 sq.

Monachii mense Ianuario a. h. s. xxxii

E. Schwartz

CORRIGENDA

- p. 2 *deleas* *l* = Codex Albigensis 2 s. VIII
p. 13, 15 *pro* esse *legas* adesse; *in apparatu ante eum esse ponantur* cum adesse *scripsi*
p. 13, 28 *in apparatu ante* ita quoniam *H spatium ponatur*
p. 14, 16 *in apparatu notae ad l. 16 inter se coniungantur*
p. 15, 26, 16, 28, 29 *in apparatu deleas* *Γ*
p. 18 *in apparatu ante unam dixerunt naturam H addas numerum* 16
-

COLLECTIO NOVARIENSIS DE RE EVTYCHIS

O = Codex Nouariensis 30 s. X
P = Leonis epistularum Collectio Corbeiensis
     P^a = Codex Parisinus 12097 s. VI
     P^c = Codex Coloniensis 212 s. VI
     P^b = Codex Parisinus 1564 s. VIII
S = Collectio Canonum Hispana
     S^d = Codex Escorialensis di 2 s. X
     S^e = Codex Escorialensis ei 12 s. X
     S^f = Codex Escorialensis di 1 s. X
     S^m = Codex Matritensis 1872 s. XI
     S^r = Codex Matritensis 10041 s. XI
L = Collectio canonum codicis Vaticani
     L^v = Codex Vaticanus 1342 s. VIII
     L^b = Codex Barberinus 679 s. VIII
     L^r = Codex Laurentianus bibl. æd. 82 s. X
H = Collectio Dionysiana aucta
     H^d = Codex Vaticanus 5845 s. XI
     H^e = Codex Monacensis 14008 s. X
     H^s = Codex Vallicellianus A 5 s. X
h = Codex Casinensis 125 s. XI
Q = Collectio Quesneliana
     Q^a = Codex Atrebatensis 644
     Q^c = Codex Einsidlensis 191
     Q^f = Codex Parisinus 3848^a
     Q^w = Codex Vindobonensis 2141
     Q^x = Codex Vindobonensis 2147
p = Codex Parisinus 1453 s. X
X = Codex Vossianus 122 s. VIII

Z = Codex Montepessulanus s. VIII
t = Codex Albigensis 2 s. VIII
 Collectio epistularum ante gesta Chalcedonensia
     Φ^c
M^c = Codex Casinensis 2
 Gesta Chalcedonensia
 uersio antiqua [*Φ^a*]
     R = Codex Reginensis 1045
     B = Codex Barberinus 680
     N = Codex Parisinus 16832
 uersio antiqua correcta [*Φ^c*]
     A = Codex Vaticanus 1322 s. VI
     D = Codex Montepessulanus 58
     M = Codex Casinensis 2
 uersio antiqua a Rustico correcta [*Φ^r*]
     C = Codex Parisinus 11611
     V = Codex Veronensis LVIII
T = Codex Parisinus 3848^b s. VIII
U = Codex Veronensis LIX s. VI
K = Gesta Concilii quinti
     K^m = Codex Parisinus 16832
     K^r = editio Surii
E = Codex Monacensis 14540 s. VIII, VIII
b = Codex Berolinensis 79
n = Codex Berolinensis 84
f = Codex Fuldensis Bonif. 2 s. VIII
l = Codex Oxoniensis Laud. 580 s. VIII
m = Codex Ambrosianus D 106 inf. s. X
r = Codex Vaticanus Reginensis 1997 s. VIII

EXEMPLVM LIBELLI EVSEBII EPI DORYLITANI QVI DATVS EST [SYNODO] AB EODEM SYNODO
 CONSTANTINOPOLITANAE ET SCO FLAVIANO EPO CONTANTINOPL VBI EVTYCHES DAM-
 NATVS EST

1 Domino sancto et beatissimo episcopo Flauiano et synodo Eusebius episcopus
 Dorylæorum. Optaueram non ita capi morbo aut ebrietate mentis suæ uel in- 5
 constantia laborare Eutychem presbyterum et abbatem, ut oblitus deum et tremendum
 tribunal dei saluatoris nostri Christi et iusti iudicii eius et retributionis, qui uenturus Act. 17, 31
 est iudicare iusto iudicio mundum et reddere unicuique secundum opera sua, ut auderet Apoc. 22, 12
 contra ipsum omnium nostrum saluatorem Christum blasphemam linguam mouere
 et patres nostros, qui numerantur inter sanctos et beatos, hæreticos nominare et nos, 10
 qui eorum æmulati sumus fidem. sed quoniam non desinit, os habens apertum et
 linguam semper infrenem, rennuere decreta catholicorum et detrahare sanctis patribus
 nostris et me hæreticum dicere, qui non solum numquam in suspicionem uenerim hære-
 ticorum, uerum etiam pugnauerim semper contra hæreticos et qui fidem catholicam se-
 cundum meas uires semper defenderim et et perseuerauerim in fide sanctorum patrum 15
 trecentorum decem et octo episcoporum qui in Nicæna synodo congregati sunt, et om-
 nibus his quæ in Ephesena synodo statuta sunt, semper * sensibus et tractatibus Cyrilli
 Alexandrini et Athanasii et maioris Gregorii et Gregorii et Gregorii et Attici et Procli
 sanctorum episcoporum, rogo et deprecor uestram sanctitatem ne rennuatis hanc suppli-
 cationem meam, sed iubeatis Eutychem presbyterum et abbatem adesse sancto concilio 20
 uestro, ut mihi respondeat de his quæ a me ei intenduntur, quia paratus sum conuincere
 eum fictum nomen habere catholici, penitus autem alienum esse a fide catholicorum.
 et obtestor uos per sanctam et inseparabilem trinitatem, quæ tuetur religiosos impera-
 tores nostros, et per salutem eorum ut præmemoratum Eutychem adesse iubeatis ad
 sanctam synodum uestram et respondere ad ea quæ intenduntur, ut isto conuicto et illi 25
 qui ab ipso uitiati sunt, corrigantur et catholica fides etiam nunc uictrix inueniatur,
 sicut semper fuit quæ orbis terrarum fines amplectitur. his enim impetratis gratiam
 me debere profiteor sanctæ congregationi uestræ.

Et subscriptio: Eusebius episcopus Dorylitanus his libellis a me datis subscripsi

GESTA CONTRA EVTYCHEN PBRM

30

2 1 Inter cetera gestorum synodaliū sancti Flauiani, quibus in Eutychem lata sen-
 tentia est: Sanctus Flauianus archiepiscopus dixit: Dicant religiosi notarii si diaconus

1 = *Gesta Chalcedonsia* I, 225. 230

2 1 = *Gesta Chalcedonsia* I, 365

O

1 DORYLITANI O   SYNODO *deleui*   AD EODEM *scripsi* AD [D *erasa*] QVODĀ O   2 CONSTANTINOPOLITANO O
 5 doryleorum O   16 nicæa O   17 lacunam significavi e. g. *supplendo* semperque permanserim in
 20 *scorum* O, *corr.* O   29 dorylitanus O

sancti deo amabilis episcopi Basilii, qui commemoratus est a religioso presbytero et defensore Iohanne, in præsenti est.

- 2   Notarii dixerunt: Præsens est iniunctus deo amabili episcopo Basilio, qui una cum uestra beatitudine præsidet.
- 3   Sanctus archiepiscopus dixit: Stet in medio. 5
- 4   Et posteaquam stetit, sanctus archiepiscopus dixit: Quid diceris?
- 5   Et dixit: Athanasius.
- 6   Sanctus archiepiscopus dixit: Quem gradum habes ecclesiasticum?
- 7   Athanasius dixit: Diaconus sum.
- 8   Sanctus archiepiscopus dixit: Cuius ciuitatis? 10
- 9   Athanasius diaconus dixit: Seleuciæ quæ est sub sancto episcopo <Basilio>.
- 10   Sanctus archiepiscopus dixit: Dic quæ audisti præsentibus religiosis Iohanne presbytero et defensore et Andrea diacono a religioso presbytero et archimandrita Eutychin de fide.
- 11   Athanasius diaconus dixit: Hæc audiui quæ et deo amabilis presbyter et defensor 15 Iohannis persecutus est et religiosus diaconus Andreas.
- 12   Religiosus episcopus Eusebius dixit: Sufficiunt quæ relata sunt a religioso presbytero et defensore Iohanne et religioso diacono Andrea, et facta consensio ab Athanasio religioso diacono Seleuciæ sanctæ ecclesiæ declaratum [est] quam iniquus est hic sensus et contra expositionem sanctorum patrum conprobatur; sed tamen rogo uestram 20 sanctitatem et iterum ipsum uocari. paratus enim sum conuincere eum multorum testimonio male sentientem et male docentem.
- 13   Sanctus archiepiscopus dixit: Contingat eum præsentem et cognoscentem proprium errorem gerere pænitudinem, quoniam dominus noster Iesus Christus [non] lætatur sani-
cf. Mt. 18, 12 tate pereuntium et circumiens ipse primus quærit ouem perditam. quapropter 25 iterum missi Mamas et Theofilus religiosi presbyteri admoneant ipsum reddentes ei a nobis missam euocatoriam ut occurrat ad sanctam synodum scandalizatam non solum ex his qui dati sunt aduersus eum [euocatoriis] accusatoriis libellis a religioso episcopo Eusebio, sed et facta prosecutione aduersus eum male sentientem et perseuerantem a religioso presbytero et defensore Iohanne et Andrea et Athanasio religiosissimis dia- 30 conis, ut si ueniens euomerit priorem iniquitatem et recolet rectam fidem et expositionem sanctorum patrum, ueniam consequatur, quæ iustissime a nobis præstatur pænitentiam respicientibus.
- 14   Religiosus Eusebius episcopus dixit: Dignetur uestra sanctitas iubere legi et quod dictatum est a sancta synodo de eius euocatione, et hoc gestis inseratur. 35
- 15   Sanctus archiepiscopus dixit: Legatur et inseratur fidei gestorum.
- 16   Sancta et magna synodus quæ secundum dei gratiam congregata est in amabili Christo Constantinopolim Romæ religioso presbytero et archimandritæ Eutycheti,

2—16 = *Gesta Chalcedonensia* 1, 366—380

O

3 præsens] <i>superscr.</i> diaconus O	quia O, <i>corr.</i> O	6 posteaquam O	11 anathanasius O	Basilio
om. O	13 diaconus O, <i>corr.</i> O	15 et: om. O, <i>corr.</i> O	18 diaconus O, <i>corr.</i> O	andreae O,
<i>corr.</i> O	19 diaconus O, <i>corr.</i> O	est <i>deleui</i>	21 ipsum] <i>superscr.</i> euticen O	23 archiepiscopus]
<i>superscr.</i> flau O	24 gererem O, <i>corr.</i> O	non <i>deleui</i>	27 scandalizatus O	28 euocatoriis <i>deleui</i>
30 iohanne et defensore O	31 et euomens O, <i>corr.</i> O	recolens O, <i>corr.</i> O	expositione O	
32 consequantur O, <i>corr.</i> O	penitentia O	33 respicientibus in respiscentibus <i>corr.</i> O	37 synodus in	
synodo <i>corr.</i> O				

ut nunc secunda hac euocatione accersitus per Mamam et Theophilum religiosos presbyteros occurrat sine aliqua dilatione ad satisfaciendum sanctæ synodo, accusatus a sancto episcopo Eusebio quod alienum a religione et sentias et quibusdam conloquaris. adesto igitur in concilium nihil differens, ne declinans aspectum accusatoris incidas multis canonicis. neque enim probabilis est satisfactio dicentis decreuisse te non exire de monasterio, cum de talibus rebus accuseris.

- 17 Adhuc sedente sancta synodo et expectante Maman et Theophilum religiosos presbyteros, qui missi erant uocare Eutychetem religiosum presbyterum et archimandritam, et legentibus quæ ectheses sunt de fide sanctorum patrum, surgens in medium deo amabilis episcopus Eusebius dixit: Nihil intemeratum ei qui in deum peccauerit et aliena rectæ fidei sentienti temere omnia gerenti. cognoui enim quod Eutyches presbyter et archimandrita tomum misit per monasteria et <ad> seditionem concitat monachos. et quoniam hoc ipsum ad tuitionem ecclesiæ et sanctæ synodi congruit prouideri et manifestari quæ conatur et moliatur, rogo præsentem presbyterum martyrii septimi miliarii dicere, si ad ipsum transmiserit tomum et fecerit subscribi.
- 18 Sanctus archiepiscopus dixit: Hic in præsentem est, de quo hæc prosecutus es?
- 19 Notarii dixerunt: Hic est.
- 20 Sanctus archiepiscopus dixit: Stet in medium.
- 21 Et posteaquam stetit, sanctus archiepiscopus dixit: Quid diceris?
- 22 Qui dixit: Abramius; presbyter sum in Septimo sub uestra sanctitate.
- 23 Sanctus archiepiscopus dixit: Audisti quæ prosecutus est religiosissimus Eusebius episcopus?
- 24 Abramius presbyter dixit: Etiam, per uestigia uestra.
- 25 Sanctus archiepiscopus dixit: Dic quæ ista.
- 26 Abramius presbyter dixit: Manuhel presbyter et archimandrita misit me ad presbyterum Asterium dicere ei hæc quod Eutyches presbyter et archimandrita misit ei tomum de fide et persuadebat ei subscribere in ipso. et hæc mandauit, ut ad uestram sanctitatem referret religiosus presbyter Asterius.
- 27 Eusebius episcopus dixit: Quoniam non usque ad monasterium Manuhelis presbyteri hoc solummodo ausus est committere, rogo mitti et in alia monasteria et scire utrum et illuc tomum miserit ad subscribendum tamquam [in]conculcata fide necne.
- 28 Sanctus archiepiscopus dixit: Secundum petitionem deo amabilis episcopi Eusebii pergant ad monasteria in ciuitate quidem Petrus religiosus presbyter et Patricius religiosus diaconus, in transmarinis autem Syces Retorius presbyter et Eutropius diaconus, Calchedona autem Paulus et Iohannes presbyteri, ut discant ab ipsis si missus est eis tomus a presbytero et archimandrita Eutychin persuadente ipsos consentire et subscribere.

17—28 = *Gesta Chalcedonensia* 1, 380—394

O

1 et O, corr. O	acersitus O accersitus Ocorr	2 et occurrat O, corr. O	accusatum O, corr. O
3 sententias O	quibus iam O	4 consilium O	5 multis Γ in ultimis O
10 intemeratum scripsi intaminatum O	ei Γ et O	11 sentientem O	gerentem O
ad addidi secundum Γ	13 per monachos Ocorr	synodo O	14 prouidere O
16 prosecuta est O	19 uocaris superscr. O	20 post Abramius nonnulla aut omisa sunt aut exciderunt	15 transierit thomus O
30 committere scripsi mittere O	31 ab O	in deleui	necne Γ nicene O
36 persuadentes O			34 syches O

- 29 Et his dictis a sancto archiepiscopo, Aetius diaconus et notarius dixit: Missi hodierno die a uestra sanctitate religiosissimi patres presbyteri Mamas et Theophilus ad religiosum presbyterum et archimandriten Eutychin adsunt.
- 30 Sanctus archiepiscopus dixit: Dicant religiosi presbyteri executores decretis sanctæ synodi quæ cognouerunt a religioso presbytero et archimandrite Eutychin et si paratus est uenire ad concilium sanctæ synodi.
- 31 Religiosus presbyter Mamas dixit: Venientes ad monasterium religiosi presbyteri et archimandritæ Eutychetis inuenimus monachos stantes ante ianuam et intrauimus cum ipsis in monasterium, dicentes: nuntiate nos; conuenire enim habemus archimandritam, missi a sancto archiepiscopo et a præsentī sancta synodo. et dicebant nobis 10 quod domnus archimandrita ægrotat et uos uidere non potest; quid igitur uobis placet, quam ob causam missi estis, dicite nobis. nos autem non obtemperauimus eis dicere quod nos ad ipsum missi essemus et præ manu habemus scriptum ad ipsum mandatum sanctæ synodi. qui remeantes rursus exierunt ducentes una secum Eleusinium monachum et dixerunt quoniam archimandrita noster inualidus est; sed misit 15 pro se cui uos mandata dicatis. sed nec sic maluimus ipsi dicere, sed asseruimus quod si suscipiat nos missos a sancto archiepiscopo et sancta synodo, dicite nobis. deinde uidentes eos ad inuicem se intuentes et perturbatos et murmurantes et dicentes quædam, cum non acciperemus responsum turbatis ipsis propter mandatum scriptum, diximus illis: quid est quod turbamini? nihil molestum est in scriptis nec celatum, sed dicimus 20 uobis quid teneatur in scriptis; ammonuit eum sancta synodus bis hoc ipsum ut adsit et in his quæ accusatur a sancto et deo amabili Eusebio episcopo, respondeat et satisfaciat. qui intrantes nuntiauerunt nos et suscepit nos religiosus presbyter et archimandrita Eutycheis et intrantes reddidimus missam chartam. fecit legi nobis præsentibus. posteaquam lecta est, dixit quod ego finem mihi posui monasterium meum 25 non exire præter mortis necessitatem; scit enim et sancta synodus et deo amabilis episcopus quod et senex sum et inualidus. diximus nos: dignare uenire et in quibus accusatus es, apud sanctam synodum satisfacito. et dixit quod ego non exeo de monasterio ad iudicium perferendum; si autem uult deo amabilis archiepiscopus et sancta synodus quicquam agere, quod placet illis, agant. unum itaque deprecor, 30 non cogere quemquam excedere de proposito; decretum est enim mihi non exire. sed ne iterum mittant, quod uolunt, et antequam me reuocent, agant. et rogauit nos hæc referre ad cognitionem domini. cogebat autem nos et chartam scriptam afferre, et noluimus suscipere dicentes: si quid uis, præsens per te ipsum doce. et nobis ista ad ipsum dicentibus oblata est charta et uoluit nobis relegere. nec sic obtempe- 35 rauimus audire, sed suscepit ipse et suscripsit in ipsa charta et nos ualefacientes exiimus, eo dicente se missurum ad sanctam synodum chartam cum mea subscriptione.
- 32 Sanctus archiepiscopus dixit: Dicat religiosus presbyter Theofilus quæ cognouit, quando affuit apud religiosum presbyterum et archimandritam Eutychin una cum religioso presbytero Mama.

40

29—32 = *Gesta Chalcedonensia* I, 395—398

()

1 archiep̄s O, corr. O   3 eutyches O, corr. O   4 in decretis Ocorr   5 synodus O, corr. O   8 archimandrites O   9 monasterio O, corr. O   12/13 οὐκ ἠνεσχόμεθα εἰπόντες male intellecta   14/15 eleusinum O
 18 quedam O quod Ocorr   19 cum Γ falsum O   22/23 satisfiat O, corr. O   23/24 archimandrite uthicis O
 37 mea } ea O   40 mamam O, corr. O

- 33 Religiosus Theofilus presbyter dixit: Veniens una cum deo amabili presbytero Mama illuc ubi est monasterium Eutychetis presbyteri et archimandritæ, hæc cognoui dicentem quod nisi sola mors non facit me egredi monasterium; hoc enim mihi decretum est et impossibile est exire. et reliqua uniuersa quæ dicta sunt a religioso presbytero Eutychete, prosecutus est religiosus presbyter Mamas, quæ et ego ipse cognoui. 5
- 34 Eusebius episcopus dixit: Est hoc reorum ut dilationes faciant obiectis. neque enim rectum est hæc asserere, non licere egredi. sed rogo ut sanctio canonum et nunc euigilet [et] aduersus eum qui accusatus est, et iubete eum etiam inuitum adesse.
- 35 Sanctus archiepiscopus dixit: Audiens sancta synodus ea quæ nuntiata sunt a religioso presbytero Eutychin per religiosos presbyteros qui ad eum destinati sunt, placita pronuntiet. 10
- 36 Sancta synodus dixit: Legitimum est et tertium ammoneri a magna ista et sancta synodo religiosum presbyterum et monachum Eutychin ut adsit sanctæ huic synodo. quodsi hoc non fecerit, imputet sibi.
- 37 Sanctus archiepiscopus dixit: Religiosi presbyteri Memnon et Epiphanius et Germanus diaconus euntes ad religiosum presbyterum et archimandritam Eutychen tertiæ euocationis decretum missum a synodo sancta deferant ad ipsum ut adsit et respondeat obiectis. 15
- Et continebat commonitorium missum ad ipsum hoc
- 38 Sancta et magna synodus quæ secundum gratiam dei congregata est Constantino-
polim Romæ nouæ religioso presbytero et archimandritæ Eutycheti. Non ignoras quæ decreta sunt in canone de his qui dissimulant et non optemperant adesse ad satisfactionem, quando et tertia euocatio ad ipsos facta fuerit. si igitur perfores quæ ab ipsis iuste decreta sunt, et nunc tertiam euocationem facimus per religiosos presbyteros Memnonem et Epiphanium et religiosum diaconum Germanum: adesto futuri synodi
matutinis horis quarta feria septimo decimo mensis Nouembris. 25
- 39 Et sequenti die quæ est sexta decima mensis Nouembris, die tertia, præsidente archiepiscopo et sancta synodo et disputante de diuino dogmate ipso archiepiscopo, Asclepiades diaconus et notarius nuntiauit dicens quosdam monachos de monasterio sancti presbyteri et archimandritæ Eutychetis <et> Abramius religiosus presbyter et
archimandrita foris stant et rogant se intromitti. 30
- 40 Sanctus archiepiscopus dixit: Intromittantur.
- 41 Et ingressus est Abramius religiosus presbyter et archimandrita et Eleusinius et Constantinus diaconi monasterii Eutychetis presbyteri. Sanctus archiepiscopus dixit: Quid uexata est ad nos uestra religio? 35
- 42 Abramius presbyter dixit: Missi sumus.
- 43 Sanctus archiepiscopus dixit: Quis uos misit?
- 44 Abramius presbyter dixit: Archimandrites.
- 45 Sanctus archiepiscopus dixit: Quis archimandrita?
- 46 Abramius presbyter dixit: Eutyches. 40

33—46 = *Gesta Chalcedonsia* I, 399—412

O

2 mamam O, corr. O   8 et deleui   9 archiepiscopus] superscr. βαῦ O   12 tertium scripsi ter eum O
17 ad O   23 et uidetur deleta esse O   si corruptum, postulatur ne te   perfores scripsi secundum Γ perferas O
25 futuri synodi corrupta, coniciam futuri diei   26 quarte O   28 et in in corr. O   30 et addidi   37 qui
O, corr. O

- 47 Sanctus archiepiscopus dixit: Quam ob causam?
- 48 Abramius presbyter dixit: Misit me inualidus. per orationes uestras, tota nocte ingemens non quieuit nec ego dormiui ingemescente illo; accersiuit me autem a uespera propter hoc, dixit autem mihi quædam dicere domino.
- 49 Sanctus archiepiscopus dixit: Et damus dilationem et non urguemus. domini
est autem præstare sanitatem, nostrum autem est opperiri eius incolumitatem. neque
50 enim delectatur deus perditione uiuorum nec sumus filii inhumanitatis, sed clementiæ
2 Cor. 8, 9 dei. si enim propter nos diues ille pauper effectus est, et nos sustinere debemus medio-
critatem. secundum misericordiam enim dei et nos creati sumus.
- 50 Abramius presbyter dixit: Mihi, per uestigia uestra, et quædam alia mandauit, 10
ut si fuero interrogatus, dicam.
- 51 Sanctus archiepiscopus dixit: Quomodo potest fieri ut alius pro alio respondeat
accusato? sed potius differimus neque urguemus. sed ueniat huc: ad parentes ueniet,
ad fratres, non ad ignorantes eum, et nunc in amicitia perseuerantes. multi enim
audierunt et scandalizati sunt; accusator autem ipsius insistit: adsit ergo ad satis- 15
factionem. si enim tunc Nestorio aduersus ueritatem nitente pro ueritate affuit,
quanto magis nunc oportet eum pro <ueritate et pro> se adesse et satisfacere? homines
sumus et multi magni uiri scandalizati sunt et errauerunt imperitia sua opinantes bene
se credere. pudorem non infert pænitudo, sed opprobrium est perseuerare in peccato.
sicut enim uermis consumit lignum, ex quo est, sic et peccatum consumit manens in 20
peccatore. sed ueniat huc, et confitenti suum errorem et anathematizanti damus
de præteritis ueniam. et de futuro propria fide nos certos faciat et sanctam synodum
quod non aliter sentit quam quod sancti patres nostri senserunt, et præter hæc deinceps
neque docet quemquam neque ad aliquos loquetur. nam et antequam eum scires,
scio eum et antequam ille te sciret, scit me. 25
- 52 [Et] Abramius presbyter dixit: Sic habet, per uestigia uestra.
- 53 Et posteaquam surrexit, sanctus archiepiscopus dixit: Scitis zelum accusatoris
quod ei etiam flamma frigida uidetur propter zelum pietatis. et dominus scit quod
persuasi et rogauit ut differret, sed institit, et quid habui facere? nunc cupio uestram
dispersionem congregari; nam inimici est submergere, patris est autem congregare. 30
- 54 Sequenti die quæ est septimo decimo mensis Nouembris, rursus congregata sancta
synodo in secretario episcopii, Aetius diaconus et notarius dixit: Qui missi sunt hesterno
die, quæ est sexta decima supra scripti mensis, presbyteri Memnon et Epiphanius et
Germanus diaconus ad tertiam euocationem Eutychetis, adsunt cupientes nuntiare
quæ a supra dicto uiro audierunt qui fuerint ministri uestræ iussionis. 35
- 55 Sanctus archiepiscopus dixit: Dicat in primis Memnon presbyter quale responsum
acceperit ab Eutychete, propter quem destinatus est a sancta synodo.
- 56 Memnon presbyter dixit: Secundum iussionem uestræ sanctitatis et sanctæ synodi
cunctes ad sanctum presbyterum Eutychin dedimus ei scriptum transmissum a uestra
sanctitate. quo lecto dixit nobis misisse se Abramium presbyterum ad sanctum 40
archiepiscopum et sanctam synodum, ut is pro me consentiat decretis sanctorum patrum
quæ facta sunt in Nicæa et Ephesi et uniuersis decretis sanctæ memoriæ Cyrilli

47—56 = *Gesta Chæcedonensia* 1, 413—422

O

3 a] ad O	7 mirorum O	13 accusatus O, corr. O	14 amicitiam O	16 sic O	17 ueritate et
pro addidi	19 opprobrium O	20 peccato O, corr. O	26 et deleui	27 scitis	scripsi peius O
30 submergere] postulat	dispergere	32 externo O	38 synodus O, corr. O	41 his O	42 nicia O

- 57 Et adhuc isto dicente Eusebius presbyter dixit: Nunc uenit consentire? ego non de futuro accuso, sed de præterito. numquid si modo quidam ei expositiones quasdam tradiderint et dicant: nunc propter necessitatem consentire te oportet, ideo ego uictus sum?
- 58 Sanctus archiepiscopus dixit: Nullus tibi concedit discedere ab accusatione neque illi permittit non adesse et satisfacere de præteritis.
- 59 Eusebius episcopus dixit: Deprecor hanc uocem mihi præiudicium non facere. nam ego idoneos testes habeo quibus præsentibus hæc docuit et tractauit, et ammonitionem meam non semel, non bis habuit, sed sæpius ut rectum sapiat, nec sic obtemperauit. quod his qui in carcerem continentur, latronibus dicitur non furari, et omnes consentiunt.
- 60 Sanctus archiepiscopus dixit: Nullum præiudicium tuæ accusationis erit, si et milies subscripserit traditionibus sanctorum patrum. sicut enim etiam prædictum est, oportet eum ante conuinci <de> obiectis et postea satisfactio subsequatur.
- 61 Et his dicentibus addidit presbyter Memnon et dixit: Dicebat autem: quoniam inualidus sum, ideo misi religiosum presbyterum Abramium. sed cum insisterem oportere cum adesse et uenire ad sanctam synodum et pro se responsum facere obiectis, dixit: expecto papam Abramium, si possit satisfacere domno et sanctæ synodo. dixi autem illi: nos hic quid expectabimus donec ille ueniat? dixit: rogo domnum archiepiscopum et sanctam synodum mihi dilationem præstari unius ebdomadis et sequenti, si uoluntas dei fuerit, adero et pro me satisfacio domno et sanctæ synodo.
- 62 Sanctus archiepiscopus dixit: Dicat et religiosus Epiphanius presbyter quid audiit a presbytero Eutychin.
- 63 Epiphanius presbyter dixit: Secundum iussionem uestre sanctitatis affui ego et deo amabilis presbyter Memnon una cum religioso diacono Germano et reddidimus presbytero Eutycheti commonitorium sanctæ synodi. quo lecto ea dixit quæ prosecutus est Memnon presbyter.
- 64 Sanctus archiepiscopus dixit: Dicat religiosus diaconus Germanus quæ audiit.
- 65 Germanus diaconus <dixit>: Secundum iussionem uestre sanctitatis et sanctæ synodi affuimus ad Eutychen presbyterum et hæc eadem dixit nobis quæ religiosi presbyteri prosecuti sunt.
- 66 Eusebius episcopus dixit: Rogauit et nuper uestram sanctitatem de molitione quam conatur inferre et turbare monasteria, ut mitteretur ad monasteria, ut sciatur quod persuasum est omnibus subscribere tomum ab ipso transmissum. de hoc uestra religio iussit certos quosdam religiosos clericos pergere ad monasteria: iubete itaque eos adesse ut et ipsi prosequantur gestis quid audierint a monachis.
- 67 Sanctus archiepiscopus dixit: Dicant notarii, qui sunt missi ad monasteria quæ sunt in ciuitate.
- 68 Notarii dixerunt: Religiosi Petrus presbyter et Patricius diaconus, qui et adsunt.
- 69 Sanctus archiepiscopus dixit: Dicant quæ audierint a singulis monachis.

57—69 = *Gesta Chalcedonensia* I, 423—435

O

1 presbyter] *postulatur* episcopus   3 tradiderunt O   uicturus O   5 accusatione O   6 permitti O
 10 dictu O   13 scripserit O   14 de *addidi*   19 qui expectauimus O   20 dalationem O   ebdomatis O
 22 audit O   25 religiosus diaconus O, *corr.* O   26 synodus O, *corr.* O   quæ] quod O
 29 dixit *add. Amelli*   29/30 sc̃a synodus O, *corr.* O   33 sciat O   37 discant O   39 religiosus O

- 70 Petrus presbyter dixit: Secundum iussionem uestrae sanctitatis et sanctae synodi affuimus in monasterio Martini presbyteri et archimandritae. interrogauimus si tomum missum a sancto archimandrita Eutychin suscepit. et respondit missum quidem ad se sexta feria praeterita, quae est duodecima mensis Nouembris, per Constantium diaconum, rogans subscribi, et non obtemperauit, dicens non esse suum subscribere, sed episcoporum solum. et exiens dixit quod nisi mihi consenseritis modo, me deuorabit episcopus et postea uobis erit molestus. exinde exeuntes uenimus ad presbyterum et monachum Faustum.
- 71 Sanctus archiepiscopus dixit: Quid continebatur in tomo cui religiosus presbyter Martinus subscribere noluit? 10
- 72 Petrus presbyter dixit: Sicut asserebat, haec continebat quae in Epheso acta sunt.
- 73 Sanctus archiepiscopus dixit: Legisti et cognouisti an auditu[aut] solum percepisti?
- 74 Petrus presbyter dixit: Non legi, sed dicebat haec quidem esse sanctae memoriae Cyrilli et qui in Epheso episcopi affuerunt, et subscriptum tomum; subscriptionem celabat. similiter et religiosus Faustus dicebat missum ad ipsum tomum per Constantium et Eleusinium, oportere eum subscribere. et exigebat continentiam tomi et dicebat ille trecentorum decem et octo patrum expositionem esse et eorum qui in Epheso congregati sunt episcoporum. et dicebam illis quod exemplaria eorum apud nos sunt: dato nobis conferre, ne qua addita sint. et noluerunt, sed recesserunt. nos enim filii sumus ecclesiae et unum patrem post deum habemus archiepiscopum. et 20 domnus Iob dixit: tomum quidem non misit ad nos, sed asserebat mandatum sibi esse tomum missurum [ad] archiepiscopum esse, sed noli subscribere. abiimus autem et ad Emmanuelem et respondit ad se non esse missum. similiter et ad Abramium, et ipse dicebat ad se neque responsum neque tomum fuisse transmissum.
- 75 Sanctus archiepiscopus dixit: Dicat et Patricius diaconus quid audiit ab Eutyche. 25
- 76 Patricius diaconus dixit: Missus a uestra sanctitate et sancta synodo cum religioso Petro presbytero haec eadem audiui quae persecutus est religiosus Petrus presbyter.
- 77 Eusebius episcopus dixit: Videt uestra sanctitas quae audeat Eutyches et quemadmodum contra rectam fidem sapiat. haec enim et religiosus presbyter et defensor Iohannes persecutus est et qui una cum ipso missus est religiosus diaconus <Andreas et 30 religiosus diaconus> Athanasius deiamabilis episcopi Basilii, qualia autem et tunc religiosi monachi per eos qui ad ipsos destinati sunt, religiosos clericos denuntiarent uestrae sanctitati. qui locus ei derelictus est ad satisfactionem? quapropter rogo aduersus eum pronuntiari ea quae in canone decreta sunt. nam is qui perturbationem conatur inferre et aliena sapit fidei, quomodo inter sacerdotes dei et inter archimandritas iustus 35 est enumerari? uidetis etenim quemammodum peierauerit. nam qui dixit decreuisse se non exire et sepulturam sibi esse monasterium, is idem promittit adfore dilationem quaerens et alia moliendo, ut possit declinare conuincentes et non perferre uindictam.
- 78 Sanctus archiepiscopus dixit: Sufficiunt quidem haec quae proposita sunt aduersus Eutychem presbyterum ad declarandum uobis quod aliena sapiat praeter rectam fidem 40

70—78 = *Gesta Chalcedonensia* I, 436—444

O

1 scā O   synodus O, corr. O   3 archimandritae O, corr. O   5 rogantem Ocorr   6 consenseris O
 6,7 deuorauit O, corr. O   7 et inde O   11 hoc O   12 auditu scripsi audisti tu aut O   21 domnus in
 domnum corr. O   22 ad deleui   nolui O   23 ad Emmanuelem scripsi] eadem manulem O   27 petrus
 presbyter O, corr. O   30/31 Andreas — diaconus addidi   31 et] ex O   32 ad] ab O   ipsos in ipso corr. O
 denuntiarent O   36 peierauerit O   38 non] nos O

et quod ecclesias perturbare festinet, ut hinc eum oporteat sentire canonum ultionem et alienari eum sacerdotii dignitate et præpositione monasterii. ad negotii autem firmitatem quæsitam ab eo dilationem concedimus, ut occurrens cominus conuincatur. quodsi secundum propositionem suam non affuerit Eutyches presbyter sequenti secunda feria, quæ est uicesima secunda mensis instantis Nouembris, alienabitur funditus et dignitate presbyterii <et> extraneus erit præpositione monasterii.

- 79 Die sabbati, quæ est uicesima mensis Nouembris, congregata sancta synodo in secretario episcopii, Eusebius episcopus dixit: In his quæ inscripsi presbyterum Eutychin, rogo uestram sanctitatem necessarios mihi ad eius accusationem iubere in uestra synodo adesse sequenti secunda feria, in qua se et ille promisit adfuturum. sunt enim qui 10 quærentur, Narsis presbyter et commanens ei, Maximus archimandrites amicus ipsius, [diaconus] Constantius diaconus a responso ipsius Eutychetis, Eleusinius diaconus eiusdem monasterii, quibus præsentibus facta cognitione ueritas indagetur.
- 80 Sanctus archiepiscopus dixit: Quæsi ab Eusebio episcopo euocentur, ut occurrant statuto die. 15
- 81 Eusebius episcopus dixit: Audiui a quibusdam secunda euocatione facta a uestra sancta synodo, missis a uobis religiosissimis presbyteris Mama et Theophilo, audisse quædam ab Eutychete quæ in gestorum confectione non sunt prosecuti. quod si uerum est, et hoc contra ipsius sensum conprobatur extare. rogo igitur euocare Mamam et Theophilum presbyteros et cogantur dicere propositis diuinis scripturis quæ audierint 20 ab Eutychen presbytero.
- 82 Sanctus archiepiscopus dixit: Dicant notarii si prædicti presbyteri hic sunt.
- 83 Notarii dixerunt: Religiosus quidem Theofilus presbyter hic est, Mamas presbyter hic non est.
- 84 Sanctus archiepiscopus dixit: Audisti quæ dicta sunt a uenerabili Eusebio episcopo; 25 unde ante oculos habens timorem dei proseguere omnia cum ueritate quæ audisti a presbytero Eutychete, cum missus esses a nobis et a sancta synodo et euocares eum.
- 85 Theophilus presbyter dixit: Secundum præceptum uestræ sanctitatis ego et uir uenerabilis presbyter Mamas uenimus ad monasterium presbyteri Eutychetis et dedimus ei commonitorium euocationis eius a sancta synodo destinatum. et cœpit uelle dis- 30 putare nobiscum, dicente autem ei presbytero Mama quoniam propter hoc non uenimus, ut disputemus cum sanctitate tua, sed euocare te ut occurras ad sanctam synodum, cœpit idem presbyter Eutyches dicere præsentem presbytero Narse et archimandrita Maximo et aliis quibusdam monachis: in qua scriptura continentur duæ naturæ? deinde qui sanctorum patrum exposuit duas naturas deum uerbum habere? nobis ad hæc 35 respondentibus ei: et tu ostende nobis ubi expositum est homousion uel quæ scriptura dicit hoc, respondit idem presbyter Eutyches: non est positum in scriptura, in expositione autem patrum expositum est. ad hæc Mamas presbyter respondens dixit: quemadmodum in scriptura positum non est, sed a patribus expositum est, ita et de duabus naturis idem ipsi sancti patres exposuerunt. dixi et ego ad hæc: perfectus est deus 40 uerbum aut non? dixit idem presbyter: perfectus. dixi ego: perfectus homo in-

79—85 = *Gesta Chalcedonsia* I, 445—451

O
 4 qui si O   6 et addidi   propositione O   7 synodus O, corr. O   9 necessario O   12 diaconus
 deleui   13 cognitio O   18 quæ] quod O   19 euocate O   20 et cogantur om. O, corr. O   29 uene-
 rabili O   36 eis O

carnatus aut non? dixit idem presbyter: perfectus. dico: si igitur deus perfectus et homo perfectus duo perfecta unum perficiunt filium, quid nos prohibet dicere ex duabus naturis unum filium? ad hæc respondit archimandrites Eutyches: absit a me dicere ex duabus naturis Christum aut disputare de natura dei. si ergo uolunt me condemnare aut aliquid uelint facere aduersum me, concessione dei faciant; ego enim in fide quam accepi, in hac steti et perseuerare uolo. hæc sunt quæ ab eo audiui.

86 Sanctus archiepiscopus dixit: Dic nobis quapropter talia de fide audiens a religioso Eutychen presbytero præsens priori synodo tacuisti?

87 Theophilus presbyter dixit: Scit et uestra religio quod non propter hanc causam directi sumus, sed solum euocare prædictum presbyterum Eutychen. unde non 10 interrogati superfluum duximus hæc dicere propter quæ non sumus missi.

88 Notarii dixerunt: Adest et presbyter Mamas, cuius mentionem fecit uenerabilis Eusebius episcopus.

89 Sanctus archiepiscopus dixit: Legantur uenerabili presbytero Mamæ quæ prosecutus est Theophilus presbyter. 15

90 Et posteaquam lecta est prosecutio Theophili, Mamas presbyter dixit: Si de homine quæstio perferretur, nomen clerici habens numquam mentirer; at cum fidei res agatur, numquam negabo nec mentiar; absit. quoniam directi nihil aliud in mandatis accepimus a sancta synodo nisi solum commonitorium dare et accipere responsum utrum ueniret an non, idcirco hoc in prima prosecutione, quæcumque uoluit ille loqui, prosequi 20 superfluum duximus. sed quoniam interrogauit uir uenerabilis episcopus Eusebius et quæ dicta sunt, prosequi, hæc et prosequor quæ et presbyter Theophilus prosecutus est. etenim nobis tacentibus et nolentibus ei de nullo conloqui ille certabat dicens de dogmate qualiter sentiret. et leniter reprobauimus eum; dicebat enim quoniam deus uerbum incarnatum humanam naturam lapsam uenit erigere. et continuo reprehendens dixi: quam? iterum dixit ille: humanam naturam. dicebam ego: ostende mihi humanam naturam et a qua natura hæc ipsa erecta est. dicebat: ego ab scriptura non didici de duabus naturis. dixi ego: neque de homousion ex scripturis didicimus, sed sanctis patribus pie intellegendis scripturas et fideliter exponentibus. sic etenim accepimus et de homousion et de duabus naturis esse Christum filium dei. dixit ad 30 hæc: ego de natura deitatis non disputo nec dico duas esse naturas, absit. et hic sum, et si damnatus fuero, sepulcrum mihi erit monasterium, et si permittet me deus pati, libentissime patior; ego enim duas <naturas> non confiteor. propter causam uero quam prædixi, quoniam neque ad disputandum iuimus, sed tantummodo responsum dare et accipere, ideo hæc in prima prosecutione non diximus. 35

91 Sanctus archiepiscopus dixit: Manifesta sunt quæ ab utroque sancto presbytero exposita sunt, unde et hæc recipiantur fide gestorum.

92 Congregata rursus sancta et magna synodo, prolatis sanctis et tremendis euangelis

86—92 = *Gesta Chalcedonensia* I, 452—458

O

1 perfectum O   2 duo] est O   5 uelim O   18 mandatis in mandati corr. O   27 ego] ergo O
28 duobus O   33 naturas addidi   37 fidei O

1 Septimæ actionis hac uersione usa est uersio antiqua Gestorum Chalcedonensium

O, Q [= actux], P [= acp], L [= aβy], H [= deg]

38 *inscr.* INCIPIT [incipiunt H] EXEMPLA GESTORVM VBI IN CONSTANTINOPOLITANA SYNODO A [a om. Q, corr. Q*] SCO FLAVIANO EP̄O [ep̄o om. LH] ET [om. LH] CONFESSORE EVTYCHES HERETICVS AUDITVS ATQUE DAMNATVS EST Q^{LII} DEFINITIO [INCIP̄ DEFINITIO P^c] SYNODI ADVERSVM EVTYCEN P om. O   prælatis L*H prolatisque Q* corr.

et præsidente sancto et uenerabili archiepiscopo nostro Flauiano, in secretario episcopii, d. 22. m. Nou. statuto tempore, secunda feria quæ est x̄ KL Decembris,

a. 448

Asterius presbyter et primicerius dixit: Aduenit statutus dies et uenerabilis Eusebius episcopus præ foribus stans petit se intromitti.

93 Flauianus episcopus dixit: Ingrediatur.

5

94 Cumque ingressus fuisset, Flauianus episcopus dixit: Euntes Philadelfus et Cyrillus diacones requirant presbyterum et archimandriten Eutychem circa episcopium si occurrit secundum promissionem suam, et uocent eum ad concilium.

95 Et paulo post redeuntes prædicti dixerunt quæsitum per uniuersam ecclesiam, sed non inuentum nec quemquam ipsius.

10

96 Flauianus episcopus dixit: Et rursus Crispinus et Diogenianus diacones euntes requirant eum circa ecclesiam et ubicumque eum esse didicerint, euocent eum.

97 Et cum abissent et reuersi essent, dixerunt ipsum quidem non repertum, sed cognouisse quod cum maxima multitudine militum et monachorum ac præfectianorum apparitorum eum esse.

15

98 Et cum ista dicerentur et expectaret sancta synodus, Iohannes uenerabilis presbyter et defensor dixit: Occurrit uenerabilis presbyter et archimandrites Eutyches cum magna multitudine militum et monachorum et præfectianorum apparitorum sublimissimæ potestatis præfecti prætorio nec aliter permittunt eum cognitioni intromitti, nisi eis promiserimus eum nos repræsentaturos. est pariter et Magnus silentarius et ipse una cum eo præ foribus cupiens ingredi, utpote directus a religiosissimo imperatore nostro.

99 Flauianus episcopus dixit: Ingrediantur.

100 Cumque ingressi fuissent, Magnus silentarius dixit: Per uestigia uestra, si iubetis suscipere responsum domini. certa quædam scripto mandarunt, quæ, si placet, relegantur.

25

101 Sancta synodus dixit: Lege quæ a religiosissimo nostro imperatore præcepta sunt, fili.

Et legit Magnus silentarius ita

93—101 = *Gesta Chalcedonensia* 1, 459—467

O, Q [= actw], P [= acp], L [= αβγ], H [= deg]

1 præsidente *Pac* præsente *Qactw* LH episcopi *QPL* 2 decimo *Q^t Pa^pH om. L^β* 3 asterius *H^d*
 primicerius notariorum *H* dixit *om. L* 4 pro *P* stant *O* stat *Q^{corr} L* 5 flauius ep^s *O* flauianus
 archiep^s *Q^{corr}* 6 cumque-fuisset *om. P* archiep^s *H om. P^a* iterum dixit *P, Q^x corr.* eant *QLH*
 fiadelfius *QLH* 7 diaconi *OH* et requirant *QLH* archemandriten *Qactw F^β L^a* archimandritem
L^vH archimandritam *O* eutychem *QPL* eutychem *H* episcopion *P* occurrerit *Qactx Q^u corr., LH*
 9 paululum *O* prædicti *om. Pa^p* quæsitum *QLH* quæsitum illum *P, Q^x corr.* quæsitum eutychem *O*
 11 episcopus *om. H* rursum *QP* diocenianus *O* diaconi *OH* 12 uocent *P, Q^x corr.* 13 reppertum
OQL^x 14 cognouissent *H* ac] sed *P^β* ad *L* et *H* 15 apparitoribus *O* eum esse *QPL corruptela*
antiquissima, aduenisse *O* esse uenturus *H* 16 diceretur *H* Iohannes *om. O* 17 et *om. QLH, corr. Q^x*
 et *om. OLH, corr. Q^x* archemandrites *Qactw Pa, corr. Q^a* 19 præfert *L^a* præfer *Q^tL^β* præfer *Q^x* præ-
 ferunt *L^v* præfertur *Q^{am}* prefectifect *H^d* prefectiretur *H^z* præfecti *Q^a corr., præfectorum OP, Q^x corr.*
 pterio *O* prætorii *Q^a corr., Q^x* eum cognitioni] dignitatem *P^β* nisi cum *QLH*, cum *del. Q^x* eos *QL,*
corr. Q^{ax} 20 permiserimus *Q, corr. Q^x* præsentaturos *Q^xL^x:H* et est *Qactw LH* est etiam *Q^x corr.*
 una *om. P* 21 pro *QPL^β* cupientes *QL, corr. Q^x* cupient *Pa^p* directos *QI^βL^x:β, corr. Q^x* directi *{^u*
corr. nostro *om. O* 22 ingrediatur *PH* 23 cumque-fuissent *om. OP* 24 suscipere] δέξασθαι
 pro δέξασθε domini imperatoris *QLH* certe *Q^x* charta enim *H* scripto *OL^β* scriptum *L^x* scripta
QPL^vH mandauerunt *QL* mandauerat *Q^x corr.* mandauit *H* placent *O* 24/25 relegantur uobis *O* relego
QLH lego *P* 26 relege *QLH* nostro [nostroque *Q* dominoque *L om. H*] imperatore *OQLH* imperatore
 nostro *Q^x corr., P* 27 filio *QL, corr. Q^x* cum filio *Q^t corr.* 28 et legit] elegit *OL^β* ita quoniam *H*

- 102 Nos pacem cogitamus sanctarum ecclesiarum et catholicæ fidei et custodire uolumus rectam et deo inspirante prædicatam fidem a parentibus nostris qui in Nicæa congregati sunt cccxviii, et his qui Ephesi interfuerunt damnationi Nestorii. hoc ergo uolumus ne scandalum in prædicta catholica fide immittatur, et quoniam scimus magnificentissimum patricium Florentium esse fidelem et probatum in recta fide, uolumus ipsum interesse audientiae synodi, quoniam sermo de fide est.
- 103 Cum hæc leguntur, Flauianus episcopus dixit: Domnum Florentium fidelem omnes scimus et probatum in catholica et uolumus ipsum interesse; discamus autem et ab Eutychem presbytero si uult et ipse illum interesse.
- 104 Eutyches presbyter et archimandrites dixit: Quod uult deus et sanctitas uestra, facite; ego me uobis commendo.
- 105 Flauianus episcopus dixit: Veniat et magnificentissimus patricius Florentius. dignare ergo, silentiari, illum uexare.
- 106 Magnus silentiarius dixit: Iubete et aliquem clericorum mecum mitti, ne fortasse dubitet quod uestra sanctitas miserit.
- 107 Flauianus episcopus dixit: Si iussisset piissimus imperator noster nos mittere, misissemus; quoniam igitur non iussit, ipse solus perge ad ipsius amplitudinem.
- 108 Et cum uenisset magnificentissimus patricius et ex consulibus Florentius, sancta synodus dixit: Stet in medio accusator et qui accusatur, et legantur ab initio quæ acta sunt inter uenerabilem episcopum Eusebium et uenerabilem presbyterum et archimandriten Eutychem, ut instructi ex his quæ gesta sunt, congruentem æquitati et sanctis canonibus terminum demus de his quæ olim mota sunt.
- 109 Actius diaconus et notarius legebat factum sub cognitione gestorum. et cum legeret, peruenit ad partem secundæ epistolæ sanctæ memoriæ Cyrilli scriptæ ad uenerabiles episcopos Orientales, in qua hæc continebantur: confitemur itaque dominum nostrum Iesum Christum filium dei unigenitum, deum perfectum et hominem perfectum ex anima rationabili et corpore, ante sæcula ex patre natum secundum deitatem, in ultimis autem diebus eundem propter nos et propter nostram salutem de Maria uirgine secundum humanam nationem, consubstantiali patri secundum deitatem et consubstantiali nobis secundum humanitatem. duarum enim naturarum unitio facta

102—109 = *Gesta Chalcedonensia* 1, 468. 470—476

O, Q [= *aetwx*], P [= *acp*], L [= *αβγ*], H [= *deg*]

1, 2 et² — inspirante *om.* I^c 1 et² *om.* QL custodiri QP^a 2 rectam] et rectam QL, *corr.* Q^x
 inspirante] prestante LH prædicatam fidem Q^x *corr.*, H prædictam fidem OQL fidem [om. P^c] præ-
 dictam P patribus H niceam OL^{vy} 3 ab his PH, Q^x *corr.* ephesum O in damnatione H
 4 catholicæ fide L fide catholica O 5 in — fide] et rectam fidem L et in rectam fidem H 6 synodali H
 de] et P fides est in eo P^c 7 et cum P adhuc cum H legerentur PH fidelem esse P
 8 catholica fide H eum H 8, 9 discamus — interesse *om.* L^p 9 et¹ *om.* L^{vy}H euteche
 P^{ap} eutyche H et ipse *om.* H ipse *om.* P^c eum H 10 archimandritis Q^{ax} *corr.*, P^pL^pH archemandrites
 Q^{tw} P^{ar} archemandritis Q^{ae} L^x 11 facit et O 12 episcopus *om.* H 13 fili silentiari PH, Q^x *corr.*
 illo Q^x *corr.* illuc H uexari Q^x *corr.*, H uecare O uocare Q^{ae} *corr.* 14 et *om.* P clericum P 15 dubitet
 et L sanctitas ur̄i PH 16 noster et nos mittere P, Q^x *corr.* non nos mittere L^y n̄ mittere n̄ L^x
 noster mittere H 18 et² *om.* LH consule H 19 stent PH et accusator et P legatur QL,
corr. Q^x legant P acta] accusata L 20 et² *om.* OQ 20, 21 archemandriten Q^{ae} P^a L^x, *corr.* Q^a
 21 eutychem H ex his] ad id P congruens P æquitate L^y æquitatem L^aH 22 nata OQL
 23 factam P^pH sub *om.* PH cognitionem PH 24 legerent Q^{astw} patrem O, *corr.* O 25 orientis
 P^{Q^x} 26 nostrum *om.* OH^s, *corr.* H^s 28 nos — propter *om.* P^{Q^x} 29 humanam rationem H humana
 tionem Q^x patris PL^{vy} diuinitatem Q^x 30 initio Q^{ae}, *corr.* Q^a

est, propter quod unum Christum, unum dominum confitemur. secundum gratiam inconfusæ unitatis confitemur sanctam uirginem theotocon, propter quod deus uerbum incarnatum et homo factus et ex eius conceptione adunauit sibi quod ex ea suscepit templum.

- 110 Eusebius episcopus dixit: Iste, per uestigia uestra, hoc non confitetur nec his ali- 5
quando consensit, sed contraria his sentit et locutus est ad unumquemque ad se uenientem
et docuit.
- 111 Florentius ex præfectis dixit: Si placet uestræ sanctitati, interrogetur papas Euty-
ches utrum his consentiat.
- 112 Eusebius episcopus dixit: Patimini legatur omnis actio gestorum. sufficiunt 10
enim mihi prius acta ad eum conuincendum; nam mihi iam manifestatus est. neque
enim si modo consenserit sumens alicunde documentum, debeo pati præiudicium. nam
ego demonstraui eum et per sanctiones quæ ad eum missæ sunt a sancta synodo, et per
testes episcopos eadem possum rursus ostendere, si negauerit. est enim domnus
Melipthongus et domnus Iouinus et domnus Iulianus, scientes certissimum. 15
- 113 Flauianus episcopus dixit: Nemo neque tibi concedit, Eusebi episcope, eum non
conuincere neque presbyterum Eutychen continuo suscipiet aliquis consentientem, nisi
conuincatur quid ante senserit.
- 114 Eusebius episcopus dixit: Metuo ipsius concussionem. ego pauper sum, minatur
mihi exilium; diuitias habet. nam designat mihi iam nunc Oasin locum exilii. 20
- 115 Flauianus episcopus dixit: Etsi sæpius ea perseueres dicens, nos tamen ueritati
nihil præponimus.
- 116 Eusebius episcopus dixit: Si conuictus fuero ego calumniæ, amittam dignitatem.
- 117 Florentius inlustris dixit: Spatium offeratur Eutychen presbytero ut exponat
quemadmodum credidit, et tunc rursus interrogetur cur modo ista asserens ante aliter 25
asserebat.
- 118 Eusebius episcopus dixit: Sicut prædixi, præiudicium mihi non fiat ex eius re-
pentina consensione et interrogetur. nam ego ex his quæ ante gesta sunt, conuici
eum non recte sensisse.
- 119 Flauianus episcopus dixit: Non habebis præiudicium, si modo consenserit. 30
nam quæ ante acta sunt, habent propriam firmitatem.
- 120 Eusebius episcopus dixit: Consentit istis quæ modo lecta sunt sanctæ memoriæ

110—120 = *Gesta Chalcedonensia* I, 477—487

O, Q [= *aetux*], P [= *acp*], L [= *αβγ*], H [= *deg*]

- 1 unum² om. O 1/2 secundum — confitemur om. P^a 1 gratiam] antiquissimum uidetur esse uerbum pro
hanc rationem 2 unitionis Q^xP^{ab} theotocon om. P 3 incarnatus H et² om. OLH del. Q^x
5 iste] superscr. eutices O 6 consentit O sed — sentit om. H istis P sensit Q 8 pref L^β
pflatione L² prefecto L^y præfectus HO^{corr} tuæ L^yH papa OL^βH 10 acto L^y actus H testio P^{ab}
11 prius om. P manifestum H 12 enim om. L^{xy}H alicui unde H 13 demonstrabo LH per
sanctiones] pensiones L professiones H 14 eandem QPL^βyH, corr. Q^{ax} 14 15 dominus[ter] O
15 Melipthongus — domnus² om. P^β melipthongus P^c melisthongus P^a melichongus L^a melithongus L^y
iobinus Q^a corr., Q^{aw} iohannes H certissimum om. Q, corr. Q^x certissime H 16 eusebius OQ^aH, corr. O
eusebii Q^xL^y eusebie Q^{aw} ἐπὶ σκῆ L^{xy} ἐπὶ OH 16/17 non uincere L conuincere H 17 eutychen presbⁱⁱⁱ P
presbytero OQ^e presbiter Q^a, corr. Q^a si P 18 ante quid O 19 conuentionem H 20 designa O
nunc om. H choas in O^{corr} osienna P^a oasan P^{ab} oasa H loco QL locom H^{de} lacom H^e 21 dicere
O^{corr} 21/22 nihil præponimus ueritati H 22 proponimus OPL^y 23 conuinctus LH 24 dixit om. L^yH
eutycheti P^{ac}H eutychi P^β ut] et H 25 credit PH rursus om. L^yH ista modo H ista L
26 sentiebat P Γ 27 prædixit OQ^xL^β 28 et om. P ante om. PL^β conuinci Q^xLH, corr. Q^x
29 recta P 31 antea L 31/32 habent — sunt om. O 32 consentit istis Q^{ax} corr., Q^{aw} consentitis
Q^{ax} L^y consentit P consentistis L^β consentit iis L^a consentit his H

Cyrilli, et confitetur duas naturas adunatas in una persona et in una substantia aut non?

- 121 Flavianus episcopus dixit: Audisti, presbyter Eutyches, quid accusator tuus dixit? edicito nunc si ex duabus naturis unitatem confiteris.
- 122 Eutyches presbyter dixit: Etiam, ex duabus naturis.
- 123 Eusebius episcopus dixit: Confiteris duas naturas, domine archimandrites, post incorporationem et consubstantialem nobis esse Christum dicis secundum carnem aut non?
- 124 Eutyches presbyter dixit: Ego non ueni disserere, sed ueni suggerere sanctitati uestræ quid sentiam. scriptum est autem in hac chartula quid sentiam: iubete eam legi. 10
- 125 Flavianus episcopus dixit: Ipse lege.
- 126 Eutyches presbyter dixit: Non possum.
- 127 Flavianus episcopus dixit: Quare? tu non exposuisti aut alterius est expositio? si tua est, lege ipse.
- 128 Eutyches presbyter dixit: Mea quidem est dictio, quæ dictatio æqualis est sanctorum 15 patrum.
- 129 Flavianus episcopus dixit: Dic quorum patrum, per te ipsum; quid autem opus habes chartam?
- 130 Eutyches presbyter dixit: Sic credo: adoro patrem cum filio et filium cum patre et spiritum sanctum una cum patre et filio, confiteor autem præsentationem incarnatam 20 ipsius factam ex carne sanctæ uirginis et incorporatum perfecte propter nostram salutem. sic confiteor coram patre et filio et spiritu sancto et uestra sanctitate.
- 131 Flavianus episcopus dixit: Confiteris consubstantialem patri secundum diuinitatem et consubstantialem matri secundum humanitatem eundem ipsum unum filium dominum nostrum Iesum Christum? 25
- 132 Eutyches presbyter dixit: Ego quoniam commendauit me sanctitati uestræ, dixi quid sentiam de patre et filio et spiritu sancto: nihil ulterius me interrogetis.
- 133 Flavianus episcopus dixit: Nunc confiteris ex duabus naturis Christum?
- 134 Eutyches presbyter dixit: Quoniam confiteor deum meum dominum cæli ac terræ, hactenus de eius natura disputare mihi non persuadebam, consubstantialem autem nobis 30 hactenus numquam me dixisse confiteor.
- 135 Flavianus episcopus dixit: Non dicis consubstantialem patri secundum deitatem et consubstantialem nobis secundum humanitatem?
- 136 Eutyches presbyter dixit: Vsque ad hodiernum diem non dixi corpus domini

121—136 = *Gesta Chalcedonensia* 1, 488—490. 498—503. 505. 511—516

O, Q [= *actx*], P [= *acp*], L [= *αβγ*], H [= *deg*]

1 in 1) ad H unam personam P et — substantia om. P subsistentia Q^x aut] an O 3 et dicatur L^a et dicito H 5 domne P archemandrites Q archemandritis Q^{ax} corr., archimandritis L^{βγ} archemandrite L^γ archemandrita P 6 incarnationem L^γH 8 suggerere] suadere P^α adire P^a 9 iubete — legi hic om. LH, cf. ad 12 illam P 11—17 ipse — dixit om. L^γ 12 possum iubete eam relegi [legere H] L^{αβH}, cf. ad 10 13 quare] quæ O tuum O 15 dictio] dictatio PH, Q^x corr. quæ] adque L^{αβ} 16 parentum P^{αβ} 17 dic om. H dic per H 20 et cum filio P incarnatum P 21 ex carne] et carnem H carnem P^a carne P^β perierit O 22 uirginem [tuam L^γ] scitatem OQL, corr. OQ^{ax} 23/24 deitatem P 24 unum esse factum filium P, Q^x corr. filium H 26 me om. P^{αβ} et dixi O 28 non Ocorr P^{αβ} numquid Q^a corr. Christum om. P Γ 29 dominum QL et dominum H dominum meum dominum P Γ om. O cæli et terræ O om. LH 30 disputare om. P 31 confiteor dixisse L^γH 32/33 patri — consubstantialem om. O 33 humanitatem eundem P, Q^x corr. 34 hodiernam H

et dei nostri consubstantialia nobis, sanctam autem uirginem confiteor nobis consubstantialia et quoniam ex ea incarnatus est deus noster.

187 Basilius episcopus dixit: Si mater est nobis consubstantialis, et ipse, quoniam filius hominis uocatus est. si ergo mater eius consubstantialis est nobis, et ipse secundum carnem consubstantialis est nobis.

188 Eutyches presbyter dixit: Quoniam modo dicitis, omnibus consentio.

189 Florentius uir illustris dixit: Matre nobis consubstantiali, sine dubio et filius consubstantialis est nobis.

140 Eutyches presbyter dixit: Hactenus non dixi; quoniam ipsum corpus dei confiteor (animaduertis?), non dixi corpus humanum corpus dei, humanum autem corpus et quoniam ex ipsa uirgine incarnatus est dominus. si autem oportet ut dicatur ex uirgine consubstantialis nobis, et hoc dico, domne, tamen filium dei unigenitum, dominum cæli et terræ, condominantem et corregnantem patri, qui consedet et conlaudatur. neque enim dico consubstantialia negans eo quod sit ipse filius dei. ante quidem non dicebam; dico quidem modo tibi, puto, quod in exordio dixi, nunc autem quoniam uestra sanctitas hoc dicit, dico.

141 Flauianus episcopus dixit: Ergo per necessitatem, non per uoluntatem ueram fidem confiteris?

142 Eutyches presbyter dixit: Nunc, domine, ita habet: usque ad istam horam metui dicere, quoniam scio dominum deum nostrum et de eius natura disputare mihi non persuadebam; quoniam autem uestra sanctitas permittit et docet, dico.

143 Flauianus episcopus dixit: Non nos nouitatem inducimus, sed parentes nostri exposuerunt et sicut exposita ab eis fides habet, sic credentes in his perseuerare omnes uolumus et nullum aliquid innouare.

144 Florentius uir illustris dixit: Consubstantialia et ex duabus naturis post incarnationem dominum nostrum qui ex uirgine est, dicis aut non?

145 Eutyches presbyter dixit: Confiteor ex duabus naturis fuisse dominum nostrum ante adunationem, post unam naturam confiteor.

146 Sancta synodus dixit: Oportet te confiteri et anathematizare omne dogma quod contrarium est his quæ modo allegata sunt.

147 Eutyches presbyter dixit: Dixi sanctitati uestræ quoniam ante hoc non dicebam, nunc autem quoniam hoc docet sanctitas uestra, dico et sequor patres. neque autem in scripturis hoc inueni explanatum nec omnes patres dixerunt. si enim damnauero, uæ mihi est, quod patres nostros condemno.

137—147 = *Gesta Chalcedonensia* I, 519—527. 534. 535

O, Q [= *actwx*], P [= *acp*], L [= *αβγ*], H [= *deg*]

1 consubstantialia *OQactw* *P^xL*, corr. O uirginem mariam *Q^x corr.* 12 consubstantialia esse P 2 dñs
Pap 3 quæ in *Gestis* sunt 517. 518 om. *OQPLH* si om. O 4 sicut *Ocorr* sic *Q^x* 4/5 et ipse —
nobis om. O 6 quoniam quomodo O quoquo modo *Ocorr* 7 uir O illustris *LH* matre — con-
substantialia *scripsi secundum* [mater — consubstantialis *OQactw* L si mater — consubstantialis est [est om. *Q^x*,
corr. *Q^x*] *Q^xP* cum mater — consubstantialis sit H et] sed *L^y* 8 nobis est O 9 dñ esse P, *Q^x corr.*
10 humanum] *postulatur* hominis autem om. H et] est P, *Q^x corr.* 11 quia H 12 et consubstan-
tialis P nobis om. H domine OH dominum] dñ H 13 qui] *postulatur* cui consedit *PL^xH* considet *Q^x*
14 substantialia H negans P, *Q^x corr.* negasse *OQH* necesse L eo om. P, *Q^x corr.* 19 presbyter om. *LH*
tinui *LH* 20 dñ nrm *QLH* nostrum et dñ P nrm O 21 permittet *OQactw*, corr. *Q^a* 22 que parentes
Q^x corr. nostri] dñ L 25 uir om. *LH* 26 natus est *Q^x corr.* 27 nostrum om. O 28 post *OQL* post
adunationem P post adunationem uero *Q^x corr.* post uero H naturam ei O 29 te recte *PH* omnem (*act*
L, corr. *Q^a* 30 allegata O lecta *OPLH* 31 hoc ante O non om. PL 32 quod P om. O hoc om. P
docet *LH* dicit O om. *QP* uestra dicit P, *Q^ax* corr. 33 hoc in scripturis P neque H

- 148 Exsurgens sancta synodus adclamauit dicens: Anathema ipsi.
 149 Et post hæc Flauianus episcopus dixit: Dicat sancta synodus quid meretur præsens neque confitens rectam fidem neque consentire uolens præsentī synodo, sed perseuerat peruersitati et scæuæ suæ maliuolentiæ.
 150 Seleucus episcopus dixit: Dignus est quidem iste damnatione, sed in humanitate est sanctitatis uestre.
 151 Flauianus episcopus dixit: Si confiteretur proprium peccatum, anathematizaret dogma proprium et consentiret nobis sequentibus traditionem sanctorum patrum, merito dignus esset uenia; sed quoniam permanet in eadem malignitate, subiacebit canonum uindictis.
 152 Eutyches presbyter dixit: Dico quidem ista, quoniam et uos nunc iussistis, non autem anathematizo. quod enim dico, in ueritate dico.
 153 Florentius uir illustris dixit: Duas naturas dicis et consubstantialē nobis esse?
 154 Eutyches presbyter dixit: Ego legi Cyrilli et sanctorum patrum et sancti Athanasii quoniam ex duabus quidem naturis dixerunt ante adunationem, post autem adunationem et incarnationem non duas naturas, sed unam.
 155 Florentius uir illustris dixit: Confiteris duas naturas post adunationem? dic. si non dixeris, damnaberis.
 156 Eutyches presbyter dixit: Legi et sancti Athanasii scripta quoniam nihil tale dicit.
 157 Basilius episcopus dixit: Si non duas naturas post adunationem dixeris, commixtionem et confusionem dicis.
 158 Florentius uir illustris dixit: Qui non dicit ex duabus naturis et duas naturas, non credit recte.
 159 Exsurgens sancta synodus exclamauit omnis: Quæ ex necessitate est, fides non est. multi anni imperatorum catholicorum. imperatori catholicorum multos annos. fides uestra semper uincit. non consentit, quid illi persuades?
 160 Flauianus episcopus dixit: Per omnia Eutyches quondam presbyter et archimandrites et his quæ ante acta sunt, et propositis eius quæstionibus Valentini et Apollinaris peruersitate repertus est ægrotare et eorum blasphemia incommutabiliter sequens,

148—160 = *Gesta Chalcedonensia* 1, 536—545. 549—551

O, Q [= *aetwæ*], P [= *acp*], L [= *αβγ*], H [= *deg*]

1 et surgens P et exurgens H 3 confidens P^{ap} L^a perseuerare P perseuerans Q^x corr. 4 suæ peruersitati P in sua [sua om. Q^x corr.] peruersitate H, Q^x corr. scæua Q^x iniqua H suæ om. QH, corr. Q^a maliuolentia Q^x, H⁸ corr. 5 est iste quidem O quidem est iste P^{ac} quidem isti est P^p 5.6 scitatis uestræ humanitate positum est P humanitatem scitatis uestræ consistit H 5 humanitate Q^x corr. humanitate [humanitatem OQ^x] autem OQL 7 confitetur OH^a confitens Q^xP anathematizare OP^u et anathematizet H 8 consentire OLy traditione Q^aL traditiones P 12 in] cum P 13 inlustrissimus H esse nobis H 14 legi Q^a corr., PH legem OQL sequor legem Q^x corr. scī cyrilli P et sanctorum patrum om. P 15 post eam O 16 et om. O 16—21 sed — duas naturas om. L unam naturam dixerunt H 17—20 Florentius — tale dicit om. H 17—23 confiteris — illustris dixit om. P 23 uir om. O et — naturas om. P^p naturas om. P^a 25 et exsurgens P^u adclamauit P omnes P omne H qui Q^xP^p quod H 25/26 necessitate — imperatorum om. O 26 imperatori in imperatorum corr. Q^x catholico Q^{wæ}, Q^a corr. imperatori catholicorum om. L^{ay}H catholicorum om. P 27 ante fides superscr. flor uir ill Q^x uincet OP^{ac} ante non superscr. synodus d Q^x quod Q^x corr., H persuadis QP, corr. Q^{ax} 28/29 archemandrites Q^x P^{ap} L^a, corr. Q^x archemandritis Q^{am} archimandritis L^{ay}H Q^a corr. 29 et¹) ex Q^xPH propositi O propriis PH confessionibus PH 30 egrotans H blasphemiam OQ^a corr. blasphemias Q^xPH sequi negando dominum nostrum ueram humanæ carnis habuisse substantiam sed proprium nescio quod corpus secum de cælo asserens exhibuisse Q^xP

qui nec nostram reuerens persuasionem et doctrinam rectis uoluit consentire dogmatibus; unde gementes perfectam eius perditionem decreuimus per dominum nostrum Iesum Christum ab eo blasphematum extraneum esse ab omni officio sacerdotali et nostra communione et primatu monasterii, scientes et hi qui postea cum eo conloquuntur et ad eum conuenerint, quoniam rei erunt et ipsi pœna excommunicationis, si qui non decli- 5 nauerint confabulationes eius.

161 ITEM SVBSCRIPTIONES FLAVIANI EPI ET CONFESSORIS SEV DIVERSORVM EPORVM VEL ARCHIMANDRITVM QVI IN HVIVS SYNODI CONCILIO CONSEDERVNT

- 1 Flavianus episcopus Constantinopolitanus iudicans subscripsi
- 2 Saturninus episcopus Marcianopolitanus iudicans subscripsi 10
- 3 Basilius episcopus Seleuciæ Isauriensis iudicans subscripsi
- 4 Seleucus episcopus de Amasia Ponti iudicans subscripsi
- 5 Aetherichus episcopus de Zmyrna iudicans subscripsi
- 6 Dorotheus episcopus Nouæ Cæsariæ legi consensi et subscripsi
- 7 Timotheus episcopus iudicans subscripsi 15
- 8 caleuicus episcopus Apamiæ quæ est in Bithynia, iudicans subscripsi
- 9 Cecropius episcopus Scuastopoleos iudicans subscripsi
- 10 melipongus episcopus iliopolitanus iudicans subscripsi
- 11 Longinus episcopus cersoni iudicans subscripsi
- 12 Tryphon episcopus Insularum iudicans subscripsi manu mea 20
- 13 Paulus episcopus Apolloniatis sanctæ ecclesiæ iudicans subscripsi
- 14 Sabas episcopus Palti primæ Syriæ iudicans subscripsi manu mea
- 15 Iouinus episcopus eleti iudicans subscripsi
- 16 Iulianus episcopus corisæ subscripsi

161 = *Gesta Chalcedonensia* I, 552

O, Q [= ætwx], P [= æp], L [= αβγ], H [= deg]

1 qui om. Q^xP reueritus Q^xP suasionem L^yH consecrare O dogmatibus ut crederet duas in
 xpo esse naturas id est ueri dei et ueri hominis Q^xP 2 eius om. O 3 esse eum H nram OLy a nra
 PH^{de} 4 communionem OLy primatum OQ^{ætw} P^{æp}L scientibus Q^x corr. his Q^x corr., P om. H^{de}
 conlocuntur O colloquentes H et om. L^yH 5 denuntiantes quoniam P rei erunt] relecerunt O et] ut Q
 pœnam O pœnæ PH^{de} declinauerunt O 6 confabulationis Q^æP^æL 7 item om. P SVBSCRIPTIONEM
 L^æy SVSCRIPTIONE L^æβ suscriptionis eporum P^æ 7/8 flauiani — consederunt om. P 7 et — diuersorum]
 VEL CONFESSORVM H 8 ARCHEMANDRITVM Q & in 1 corr. Q^{æw} ARCHEMANDRITARVM Q^x corr. synodi et O
 10 om. L saturnus Q, corr. Q^x marcianopoleos F marcianopolis H 11 isauricæ P 12 seleutius OH^s
 eleneponti amasiæ [amasi P^æ] P amansia hellesponti H iudicans subscripsi om. P inter 12 et 13 habet
 eulalius ep̄s calcedone iudicans subscripsi H 13 om. L nereticus O etelicus P episcopus
 om. P^æ zmyrneus P hismyrna O hymyryna L^æβ smyrna Ly H^{de} murna H^æ iudicans subscripsi
 om. P 14 episcopus om. P^æ neocæsariæ P cæsareæ Q^{ætw} relegens consensi iudicans subscripsi H
 om. P relegi L 15 ep̄s apaminus P^æ iudicans subscripsi om. P 16 caleuicus Q^{ætw} L caleuitus O
 callinicus PH^{Q^x} episcopus — subscripsi] apamenus P^æ ep̄s sapastopolitanus P^æ 17 cecropeus H eutro-
 pius P episcopus — subscripsi] sebastopolitanus P^æ iulioopolitanus P^æ seuastapoleos O sebastopoleos
 HQ^x corr. 18 om. O melipthongus P^æH melitongus P^æ melisthongus P^æ episcopus — subscripsi]
 iulioopolitanus P^æ ep̄s cersonisse P^æ iliopolitanus Q^{ætw} L^æβ oliop̄ol Ly eliopolitanus Q^x heliopolitanus H
 19 episcopus — subscripsi] chersonessi I^æ ep̄s nisci P^æ cersonius H 20 om. H^s Insularum — mea] nisci
 P^æ apollitanus P^æ chion iasule H^{de} manu mea om. LH^{de} 21 Apolloniatis — subscripsi] apollo-
 nitanus P^æ palastinas prima sirii P^æ apolloniates L apolloniades H 22 sapas L Palti — mea]
 palestinas [palastinas P^æ] primas syriæ I^æ oasi P^æ manu mea om. LH 23 eleti — subscripsi
 om. P^æ thilmisse P^æ electi O debelti H 24 Iulianus episcopus om. P^æ corisæ subscripsi] oasi P^æ
 troade P^æ corisæ OQ quod ad Kū ὁπλας refert Amelli, corises L^æy corienses L^æ choensis H iudicans
 subscripsi LH

- 17 Sabinianus episcopus de tyromisso et de eudociæ et Iouinariæ iudicans subscripsi
- 18 Eustochius episcopus Dociminus iudicans subscripsi
- 19 pontius episcopus trauidensis ciuitatis subscripsi
- 20 Cassianus episcopus Hierocæsarius iudicans subscripsi
- 21 Iohannes episcopus ursaniæ iudicans subscripsi 5
- 22 Diaferontius episcopus puluis iudicans subscripsi
- 23 Iulianus episcopus montenis iudicans subscripsi
- 24 Romanus episcopus Eudoxiopoleos iudicans subscripsi
- 25 Eudoxius episcopus de ciuitate Bosforitana iudicans subscripsi per presbyterum
meum Basilium 10
- 26 Thomas episcopus Valentinianæ ciuitatis iudicans subscripsi
- 27 Aurclius episcopus ciuitatis popitanæ subscripsi
- 28 Secundinus episcopus Nouensis his gestis subscripsi
- 29 Ianuarius episcopus ciuitatis Macrianæ subscripsi
- 30 Timotheus episcopus priscopoleos iudicans subscripsi 15
- 31 Genethlius episcopus Argius iudicans subscripsi
- 32 Faustus presbyter et archimandrites monasterii beati Dionysii subscripsi
- 33 Petrus presbyter et archimandrites monasterii beati Thalassii subscripsi
- 34 Manuhel presbyter et archimandrita subscripsi
- 35 Iob presbyter et archimandrita subscripsi 20
- 36 Antiochus presbyter et archimandrita monasterii beati theoteci subscripsi
- 37 Abramius presbyter et archimandrita subscripsi
- 38 Theodorus monachus et archimandrita subscripsi
- 39 Theodorus presbyter et archimandrita Aegyptiorum subscripsi
- 40 Pientius presbyter et archimandrita subscripsi 25
- 41 Claudius archimandrita subscripsi
- 42 Eusebius presbyter et archimandrita subscripsi

O. Q [= *aetix*], P [= *acp*], L [= *αβγ*], H [= *deg*]

1 sabinianus *Q^{ux} LβγHδ*, corr. *Q^w sauianus Iβ Lα* de¹ — subscripsi] thelmissi *P^{ae}* gerocæsariæ *Iβ*
de om. H tromisso L hermisso H de om. H eudociadæ H iobinariæ Q iobiæ H 2 eutyichius H
Dociminus — subscripsi om. *I^{ae}* emetanus *Iβ* 3. 4 post 5 coll. H 3 potitus O epionius P pionius H
episcopus — subscripsi] troadæ *I^{ae}* ep̄s *Fβ* troadiensis H ciuitatis] iudicans LH 4 cossinius H episcopus —
subscripsi] hierocæsariæ *I^{ae}* ep̄s *Iβ* herocæsareus O hierocæsariæ H 5 episcopus — subscripsi] hyrcanus *F^e*
miltanus *I^a* ep̄s *Pβ* hircaniæ *Q^x* assaniæ H 6 om. P diafron LH puluis OQL [= T (HC) OABHC]
pulus H 7 Iulianus — subscripsi] olsius moysis [mæsis *I^e*] *I^{ae}* olsias ep̄s moysis ep̄s *Fβ* mustinis H
post 7 superscr. olsius moyses iudicans subscripsi *Q^x* 8 episcopus — subscripsi] edoxiopolytanus *F^e* om. *I^a*
ep̄s *Fβ* 9/10 episcopus — Basilium] busbori P 9 de ciuitate om. LH bosboritana *Q^{ae}* borbori-
tana *Q^e* bosboritanus L bosporitanus H 9/10 per — basilium om. OL 10 meum om. H basiliscum H
11 episcopus — subscripsi] ep̄s [om. *I^{ae}*] ualentinianopolitanus P ciuitatis per prb̄n nieum basilium L
12 episcopus — subscripsi] ep̄s [om. *P^{ae}*] pulpitanus P popitanæ ciuitatis LH iudicans subscripsi LH
13 episcopus om. *P^{ae}* nouiensis LH his — subscripsi] iudicans subscripsi LH om. P 14 episcopus —
subscripsi] ep̄s [om. *I^{ae}*] macrianensis P magriane O macrinæ H iudicans subscripsi LH 15 epi-
scopus — subscripsi] ep̄s [om. *F^{ae}*] prianiopolitanus P aurimopolitanus H 16 genethlius L enedilius Hδ
genecrius *Fβ* gynecrius *F^e* necrius *I^a* episcopus om. P iudicans subscripsi om. P *subscr. ceteris omissis*
FINIT GESTA SYNODI P ante 17 habet andreas pbr̄ et archimandrita per pbr̄m timotheum ss H
17 faustinus LV archimandritis LβγH archemandritis *Q^{ae}*, ita semper *Q^{ae}* archemandritis semper usque ad 24 *Q^{ae}*
archemandrites semper usque ad 24 *Q^e* inde a 25 archemān *Q^{tw}* sc̄i LII 18 archimandritis H archiman-
dritā L talasi *Q^{tl}* thalassii H 20 om. O 21 monasterii om. O beatæ memoriæ H theoteci
Q thoteci O theotecis L theogenis H 23 archimandrita egyptiorum [monasterii ægyptiorum H] LH. cf. 24
24 om. Q Aegyptiorum subscripsi scripsi subsubscripsi EGYPTIORVM SVBSCRIPTIO O subscripsi LH 26 pres-
byter et archimandrita O post 26 habet flauianus pbr̄ et archimandrita sc̄i [sc̄i om. *I^{de}*] hermilli ss H

- 43 Tryphon archimandrita subscripsi
 44 Iacobus diaconus et archimandrita subscripsi
 45 Helpidius presbyter et archimandrita subscripsi
 46 Paulus presbyter et archimandrita subscripsi
 47 Carosus presbyter et archimandrita subscripsi
 48 Asterius presbyter et archimandrita subscripsi
 49 Callenicus monachus et archimandrita subscripsi

EXPLICIT NOMINA EPISCOPORVM

INCIPIT RELATIO FLAVIANI EPI CONSTANTINOPOLITANI AD PAPAM LEONEM DE DAM-
 NATIONE EVTYCHIS

10

3 Beatissimo et deo amicissimo patri Leoni Flavianus in domino salutem. Nulla
 res diaboli uenena conpescit nec continet mortiferas eius sagittas. sursum enim
 atque deorsum peruolans quærit quos possit occidere, quos possit superare, quos possit 1 Petr. 5, 8
 deuorare. propter quam rem uigilandum est et orationibus atque deo opera danda
 est et fatuas inquisitiones uitare decet, sequi autem patres nostros neque commutare 2 Tim. 2, 23
 definitionem eorum perpetuam quam secundum sanctas scripturas didicimus. depo- Prou. 22, 28
 sitis ergo fletibus et lacrimis, quia sub me clericus degens inuasus est a fero dæmone et non 17
 potui eum liberare nec auferre de tali lupo, qui animam meam pro illo paratus eram
 ponere, quomodo raptus est, quomodo exiliit a proposito diuino et ad illum cucurrit qui
 perdere consuevit, præcepta patrum declinans et constituta eorum despiciens: sed iam 20
 incipio narrare.

Sunt quidam ueste sua oues significantes, interius raptores lupi, quos ex fructibus Mt. 7, 15, 16
 eorum debemus agnoscere. isti prima fronte uidentur esse de numero nostro; sed non
 sunt de nostro numero. si enim essent de nostro numero, nobiscum mansissent; quando 1 Ioh. 2, 19
 autem impietatem cœperint adsumere, illud quod occultabatur in illis, aperitur et 25
 dolus omnis fit manifestus. inueniuntur autem infirmæ fidei homines et qui diuinas

O, Q [= aetwx], L [= αβγ], H [= deg]

1 trifon et *Q^{ux}*, corr. *Q^w* trifon *p̄b* et *Q^x* corr. 2 iacob *OQ^x* 4 paupus *O* 6 post 7 coll. *L* hoc loco
 om. *H* 7 callenicus *O* callenicus *H* post 7 habet marcellus exiguus *p̄b̄* et archimandrita *ss̄* asterius *p̄b̄*
 et archimandrita *ss̄* omnes quinquaginta tres subscripserunt *H* 8 EXPLICIT—EPISCOPORVM *O* EXPLICIT GE-
 STORVM EXEMPLVM SYNODI VBI DAMNATVR EVTYCHES HERETICVS *Q* om. *LII*

3 Graecum exemplar extat in *Epist. coll. H3*, Latina uersio altera in *Epist. ante Gesta collectione 5*

O, P [= acp], S [= defmt], L [= αβγ], H [deg]

9/10 INCIPIT—EVTYCHIS *O* INCIP EPISTVLA FLAVIANI EPI CONSTANTINOPOLITANI AD LEONEM VRBIS ROMAE EPM *P*
 INCIPIT RESCRIPTVM [rescripta *H*] FLAVIANI *LH* RESCRIPTVM FLAVIANI CONSTANTINOPOLITANI EPI AD LEO-
 NEM VRBIS ROMAE PAPAM *S* 11 præm. 1 De subdoli hostis insidiis *S* domino beatissimo *PSL* domino et
 dilectissimo *H* amabili *PS* digno amabili *sc̄o LH* in dñō [dō *LH*, corr. *Ly*] æternam *SLH* 12 continet]
 timet *O* 12—14 sursum — atque om. *O* 13 separare *SL* reparare *H^{es}* rapere *H^d* 14 propter quam]
 quam ob *LH* et] in *LH* operanda *S^dH* paranda *O* 15 et *OLH* ut *PSLy* corr. [fatuas] factas *H*
 uitare *OPL^a* euitare *L^{by}* euitare possimus *S* om. *H* decet] docet *O* det *F^a* dit *P^a* deid *P^p* autem sequi *SLH*
 16 in definitione [definitionem *L^a*] *L^aH* quam] quorum *S* *sc̄a* *O* didicimus regulam *S* didicimus regulariter
 definitam *LII* 16/17 dispositis *O* deposuistis *H* 17 et — me om. *O* qua *H* sub me] summe *S*
 inuasus *H* 18 de tali] letali *O* qui om. *H* 19 raptus om. *O* resiliit *SLH* ad propositum diuinum
LH, corr. *Ly* 19/20 quem prodere *H* 20 et om. *LH*, corr. *Ly* 21 enarrare *SLII* post narrare ins. 11
 DE FRAVDVLENTA SVBTILITATE HERETICORVM *S* 22 sunt enim *S* quidem *PLH*, corr. *Ly* signantes *P*
 lupi quos] lupos *O* 23/24 sed — numero² om. *H^{de}* sed — numero¹ om. *LH^s*, corr. *Ly* 24 numero nostro
F^c *S*, *Ly* corr. enim om. *LH^s*, corr. *Ly* essent de numero nostro *LH^s* de numero nostro essent *S*
 25 pietatem *O* ceperint [acceperint *S^f*] adsumere impietatem *S* in om. *O* 26 omnis fit omnibus *S*.
Ly corr. omnibus fit *H* infirmi *P^{ss}L*, corr. *Ly*, in te firmi *H*

lectiones nesciant, et secum eos in perditionem præcipitant, dissipantes et uituperantes
 2 Petr. 3, 16 patrum disciplinas, et reliquerunt sanctas scripturas ad suam perditionem, quos de-
 bemus præuidere et a quibus multum cauere, ne in malitia sua aliqui occupati concidant
 Ps. 139, 4 de sua firmitate. exaceruerunt enim linguam suam quasi serpentes, et
 uenenum in labiis habent quasi aspides, de his propheta clamauit. talis
 nobis Eutyches emersit quondam presbyter et archimandrites, qui quasi nostræ religionis
 sectam sapiebat et hanc præferebat, Nestorii autem impietatem confirmabat et succinge-
 batur pro Nestorio militare in pugna quæ contra Nestorium parabatur, trecentorum
 autem decem et octo sanctorum patrum de fide expositionem factam et sanctæ memoriæ
 Cyrilli epistolam scriptam ad Nestorium uel ad similes eius, cui omnes adsenserunt, 10
 temptauit auellere, antiquam impii Valentini et Apollinaris reparans sectam, et non
 Mt. 18, 6 timuit præceptum ueri dei dicentis quicumque scandalizauerit unum de pu-
 sillis istis, expedit ei ut mola asinaria ligetur collo eius et demergatur
 in profundum maris. uerecundiam autem omnem abiicit et quam gerebat infi-
 delitatis pellem excussit; in sancta synodo adserebat instanter dicens dominum nostrum 15
 Iesum Christum non oportere confiteri de duabus naturis post humanam susceptionem,
 cum a nobis unius substantiæ et unius personæ cognoscatur, neque carnem domini co-
 essentiuam nobis subsistere tamquam ex nobis susceptam et coadunatam deo uerbo se-
 cundum substantiam, sed dicebat uirginem quidem quæ cum genuit secundum carnem,
 coessentiuam nobis esse, ipsum autem dominum non suscepisse ex illa carnem coessen- 20
 tiuam nobis, sed corpus domini non esse quidem corpus hominis, humanum uero corpus
 esse quod est ex uirgine, omnium patrum expositionibus contraria sentiens. sed ne
 multa dicens longam faciam epistolam, olim quidquid egimus, misimus ad beatitudinem
 uestram, in quibus litteris docuimus et presbyterio illum esse nudatum, quia sic captus
 est, et iussimus eum cum monasteriis nullam habere rationem et exclusimus eum a com- 25
 munionem nostra, ut sanctitas uestra hæc cognoscens, quod circa illum actum est, omnibus
 episcopis sub beatitudine uestra degentibus manifestare dignetur illius impietatem,
 ne nescientes aliqui quid ille sentiret, quasi ad orthodoxum uel per litteras uel per aliquam
 coniunctionem loquerentur.

Omnem clerum saluto.

30

O, P [= acp], S [= defmt], L [- αβγ], H [= deg]

1 nesciat H perditione OF^{cp} SLH præcipiant OF^{cp}, corr. P^c 2 et om. O relinquunt S relinquentes LH
 quod I^p L^{ay}H, corr. L^y 3 aliquid H occupati O occupatio concedat H 4 infirmitate SL^{ay}H
 et exaceruerunt LH enim om. LH linguas suas LH linguam O 5 post clamauit ins. III DE BLASPHEMIIS
 EVTYCHETIS S 6 archemandrita P 7 sectam OI^c secta P^{ap} SLH et — præferebat om. LII, corr. L^y
 proferebat O autem] dotem O 8 qui S nestorio F^p LH, corr. L^y 9 sanctorum om. H
 10 sodales O 11 euellere F^c antiquam] quam O sectam om. H 12 uiri dei I^{cp} L^p uiri L^{ay} regis ueri H
 13 alligetur SLH mergatur H 14 omnem om. P 15 adferebat H adseuerabat P 16 duobus
 I^{ay}H humanæ formæ P 17 unius] duarum quidem naturarum P non unius S sed P^{sm} L^y
 17/18 coessentiuam scripsi quo esse natiuam O coessentiam PL coessentialiam S, L^y corr., H 18 uero O
 uerbum H 19 dicebatur I^{ay}H 20 coessentiuam OF^c coessentiam P^{ap} consentibam S consen-
 tiebam L consentiebat H 20/21 esse — nobis om. O 20 non] n^hni L^{ay}H ea S carne I
 20/21 coessentiam P consentibam S consentiebam L consentiebat H 21 sed] seu P^{ay} seo F^p non —
 corpus om. O humanum] humani quem O corpus om. P 22 esse — est] esse etsi essit F^c esset
 si esset [essit F^p] P^{ap} est om. OII^c contra P post sentiens ins. III DE EXCOMMUNICATIONE EIVS
 IVSTISSIMA S 23 cgerimus S 24 in om. S^{def} litteris et O presbiterium P^p LH esse
 om. LH, corr. L^y quia sic] quasi H 25 et] ut OS^{df} eum om. H 26 hoc SLH agnoscens
 F^cH 27 beatitudinem uestram I^p SL, corr. L^y agentibus OSLH 28 ne om. F^p LH aliqui]
 aliquid S^{mt}H aliquas H 29 loquantur S 30 om. SLH

INCIPIT ALIA EPISTOLA FLAVIANI EPI AD PAPAM LEONEM DE EUTYCHEM

4 Sancto et beatissimo papæ Leoni Flavianus. Pie et recte honorare uerbum ueritatis nihil carius est sacerdotibus dei, sicut cognitum uobis est, o religiosissime. omnis enim in nobis spes et salus et retributio promissorum bonorum hinc profertur. idcirco omnia facienda sunt nobis et laborandum pro uera fide et traditionibus et decretis 5 patrum, ut per omnia et in omnibus tempestatibus rerum inlibata et inuulnerata seruentur. necessarium ergo fuit ut animaduertentes lædi ueram religionem et renouari Apollinaris <et> Valentini hæresim ab Eutychin nos non dissimularemus, sed manifestaremus cum et reuelaremus ad cautelam populi. hic etenim Eutyches celatam in se ægritudinem maliuolentiæ tenens abusus nostra patientia inreuerenter et impudenter 10 circa multos proferre propria<m impietatem ausus est> dicens ante quidem incarnationem saluatoris nostri Iesu Christi duas esse naturas deitatis et humanitatis, post autem unitatem unam fuisse naturam, nesciens quid dicat neque de quibus asserat. neque 1 Tim. 1,7 enim unitas conuenientium in Christo duarum naturarum, sicut uestra sanctitas nouit, proprietates suas in unitate confundit, sed manent inlibatæ etiam <in> unitate naturarum 15 proprietates. adiciebat etiam aliam impietatem dicens ex Maria corpus factum domini non esse nostræ substantiæ neque humanæ concretionis, sed humanum illud quidem appellabat, non tamen nobis consubstantialia neque illi quæ eum peperit secundum carnem, et hæc <dum in illis> quæ acta sunt Epheso a religiosissima et ubique diffusa synodo in epistola ad impium et damnatum Nestorium quæ data est, ita continetur quod 20 diuersæ quidem ad unitatem ueram naturæ conexas sint, unus autem ex ambabus Christus et filius, non quod naturarum diuersitas in unitate <ab>sumpta est, sed perficientium nobis magis unum dominum Iesum Christum deitatis et humanitatis per inenarrabilem et incomprehensibilem in unitatem concursum. et hoc non latuit uestram sanctitatem instructam ex his quæ apud Ephesum acta sunt. quæ pro nihilo ducens idem 25 Eutyches putat se non daturum poenam constitutam a sancta et uenerabili synodo. propterea ergo multis innocentibus eius disputationibus uulneratis in fidei sermone, accusatum eum a uenerabili episcopo Eusebio et occurrentem ad sanctam synodum et sua uoce sensum proprium reuelantem alienum a recta fide damnauimus, sicut docebunt ** pariter quæ transmisimus cum litteris nostris. iustum autem est et hoc, 30 sicut arbitror, uos doceri quod idem Eutyches patiens iustam et canonicam damnationem, cum debuerit uel secundis priora sanare et per pænitentiam manifestam et per lacrimas multas deum placare et cor nostrum uehementer contristatum ruina eius satisfactione <uera> curare, non solum hoc non fecit, sed etiam turbare per omnia nostras ecclesias festinauit, publice proponens programma iniuriarum et contumeliarum plenum, insuper 35 etiam preces dando religiosissimo imperatori nostro tumore plenas et superbia et lacerationibus, per omnia diuinos canones inculcare conatus [est]. sed his ita actis litteræ nobis redditæ sunt uestræ sanctitatis per laudabilem comitem Pansofium, ex quibus

4 Græcum exemplar extat in Epist. coll. II 5, altera Latina uersio in Epist. ante Gesta coll. 8

O

4 nobis spes et scripsi ex Γ uobis pendet O 7 animaduertentes scripsi enim aduertentes O 8 et addidi nos non scripsi nos nos O 10 impudenter scripsi ex Γ impacienter O 11 propriam — est scripsi ex Γ propria O 15 confundunt O in addidi 17 concreationis O 19 dum in illis addidi 22 sumpta O 24 unitate O 24/25 ūra scititate O 29 reuelante O 29/30 docebant O exciderunt την ὑπερέπαν ὁσιότητα πάντα τὰ ἐπ' αὐτῷ πεπραγμένα ὑπομνήματα 33 dñi placere per lacrimas multas O ruinam O satisfactione uera scripsi ex Γ satisfactionem O 37 est delent

docti sumus quoniam idem Eutychis libellos uobis transmiserit plenos omni fallacia et calliditate dicens in tempore iudicii appellationis libellos dedisse nobis et <hic> congregatae sanctae synodo <et> aduocasse uestram sanctitatem, quod minime ab eo factum est, sed etiam in hac parte mentitus est, quippe ut pater falsitatis putans se posse subripere auribus uestris. commotus ergo, beatissime pater, propter omnia quae ab ipso ausa sunt, et propter quae in nos et in sanctam ecclesiam facta sunt et fiunt, auctoritatem consuetam uestrae sanctitatis exercens et proprium faciens commune negotium et sanctarum ecclesiarum quietem, damnationi eius canonicae uestris litteris consentire dignamini, confirmare autem et piissimi imperatoris nostri fidem. uestrum enim haec causa uel maxime poscit auxilium, ut consensu uestro pacis tranquillitate possint uniuersa componi. sic etenim insurgens haeresis et quae per eam facta est perturbatio destructa deo cooperante tabescet per uestrae litteras sanctitatis, prohibeatur autem quae obmurmuratur synodus congreganda, ne uniuersales conturbentur ecclesiae.

EXPLICIT ALIA EPISTOLA FLAVIANI EPI CONSTANTINOPL AD PAPAM LEONEM ROMANVM

INCIPIT EPISTOLA PAPAE LEONIS AD FLAVIANVM EPM CONSTANTINOPOLITANVM DE 16
EVTYCHEM

- 5 PL 55. Lectis dilectionis tuae litteris, quas miramur fuisse tam seras, et gestorum episcop-
755 palium ordine recensito tandem quid apud uos scandali contra integritatem fidei exortum
fuisset, agnouimus et quae prius uidebantur occulta, nunc nobis reserata patuerunt.
PL 757 quibus Eutyches, qui presbyterii nomine honorabilis uidebatur, multum imprudens et 20
Ps. 35, 4 nimis inperitus ostenditur, ut etiam de ipso dictum sit a propheta: noluit intellegere
ut bene ageret; iniquitatem meditatus est in cubili suo. quid autem

O

1 docti sumus] doctissimus O idem scripsi ex Γ] quidem O omnia O 2 hic addidi 3 et addidi
7 exercent O 8 damnationem O 9 confirmat O 12 tabescit O 13 obmurmuratus O con-
turbatur O

5 Graeca uersio extat in Epist. coll. M II

O M^c, Φ^a [= RBN], Φ^r [= ADM], Φ^r [= CY], TU, K [= ns], Q [= aetwx], p XEZ, P [= acp], S [= defmt],
L [= αβγ], H [= deg], hbnf/mr

1. 2 *inscr. ex O* Epla encyclia siue synodica scissimi archiepi rome leonis ad flauianum M^c INCIPIT
EPISTOLA LEONIS PAPAE VRBIS [VRBIS om. Φ^r] ROMAE [ROMAE om. Φ^a] SCRIPTA [SCRIPTA om. Φ^a T] AD FLAVI-
ANVM EPM DE HERESE EVTYCIANORVM SIVE PROPRIE DE IP SO EVTYCHE Φ^T INCIP EPLA SCI LEONIS PAPE VR AD
FLAVIANVM EPM CONSTANTINOPOLITANE VRBIS DE HERESE [AD HERESE Ly] EVTYCIANORVM ATQVE ECCLE SCANDAL
L INCIPIT EPLA PAPE LEONIS AD FLAVIANVM EPM CONSTANTINOPOLITANVM CONTRA EVTYCHEN [eutychen here-
ticum h] Hh LEONIS RESCRIPTVM AD FLAVIANVM EPM CONTRA EVTICETIS PERFIDIAM S INC EPISTVLA LEONIS
PAPAE AD FLAVIANVM EPM CONSTANTINOPOLITANAE ECCLESIAE U INCIPIT EPLA SCI LEONIS PP ROMANAE
VRBIS SCRIPTA AD SCAE MEMORIAE FLAVIANVM EPM CONSTANTINAE POLITANAE VRBIS b ITEN [INCPT IDEM r]
PAPE LEONIS [LEONIS EPISC r] AD FLAVIANVM EPM CONSTANTINOPOLITANVM nr incipit epla leonis pape ad fabianum
constantinopolitanum m

præmi. dilectissimo fratri flauiano [flauiano epō P] leo [leo epō KP] Φ TUKPS Lbrl P leo epō flauiano epō
constantinopolitano [constantinopolitano epō p] QpXEZ flauiano episc constantinopolitano leo urbis romae episc f
leo fabiano epō constantinopolitano m 17 epistulis QpXZl 17/18 episcopali U 18 recensitas b recensitas m
scandalum O scandali contigerit atque [atque om. U] Φ^r [A] Φ^r TUK, P^a ex corr., SLHh/m contra
om. Φ^r [A] m 19 fuisse cognouimus M^cU fuisset et agnouimus m uidebatur occultum Kⁿ nunc]
nec X 20 *inscr.* 1 Quod ignorantia scārum scripturarum euticen hereticum fecerit S p̄bri O Φ^a [+ A] K^{nm} P
nomen bnr 21 nimium nr de eo Φ^a [+ AM] TTZ om. XS^m prädicitum Φ^r TU 22 autem

iniquius quam impia sapere et sapientioribus doctioribusque non cedere? sed in hanc insipientiam cadunt qui cum ad cognoscendam ueritatem aliquo inpediuntur obscuro, non ad propheticas uoces, non ad apostolicas litteras nec ad euangelicas auctoritates, sed ad semet ipsos recurrunt et ideo magistri erroris existunt, quia ueritatis discipuli non fuerunt. quam enim eruditionem de sacris noui et ueteris testamenti paginis 5 adquisiuit qui ne ipsius quidem symboli initia comprehendit et quod per totum mundum omnium regenerandorum uoce depromitur, istius adhuc senis corde non capitur? 2 nesciens igitur quid deberet de uerbi dei incarnatione sentire, nec uolens ad promerendum lumen intellegentiæ in sanctarum scripturarum latitudine laborare illam saltem communem et indiscretam confessionem sollicito recepisset auditu, qua fidelium uniuersitas 10 profitetur credere se in deum patrem omnipotentem et in Iesum Christum filium eius unicum, dominum nostrum, qui natus est de spiritu sancto et Maria uirgine, quibus tribus sententiis omnium fere hæreticorum machinæ destruuntur. cum enim deus et omnipotens et pater creditur, consempternus eidem filius demonstratur, in nullo a patre differens, quia de deo deus, de omnipotente omnipotens, de æterno natus est 15 coæternus, non pōsterior tempore, non inferior potestate, non dissimilis gloria, non PL 759 diuisus essentia. idem uero sempiterni genitoris unigenitus sempiternus natus est de spiritu sancto et Maria uirgine, quæ natiuitas temporalis illi natiuitati diuinæ et sempiternæ nihil minuit, nihil contulit, sed totam se reparando homini, qui erat deceptus, inpendit, ut et mortem uinceret et diabolus, qui mortis habebat imperium, sua uirtute Hebr. 2, 14 destrueret. non enim superare possemus peccati et mortis auctorem, nisi naturam 21 nostram ille susciperet et suam faceret quem nec peccatum contaminare nec mors potuit detinere. conceptus quippe est de spiritu sancto intra uterum uirginis matris, quæ illum ita salua uirginitate edidit quemadmodum salua uirginitate concepit. sed si de hoc Christianæ fidei fonte purissimo sincerum intellectum haurire non poterat, quia 25

ADNOTATIONES RVSTICI 14/15 not in nullo a patre differt filius 22 nostram naturam suam fecit C^{mg}

OM^c, Φ^a [= RBN], Φ^c [= ADM], Φ^r [= CY], TU, K [= ns], Q [= ætwx], pXEZ, P [= acp], S [= defm], L [= αβγ], H [= deg], hbnf/mr

1 quam] ut b impie UP^aSS iniqua M^c doctoribusque M^c Φ^a [+ AM] Φ^rTUK^aXEP^sLHb/mr quæ n credere M^c Φ^c Φ^r[Y] TUKQpXPHhbm recedere r sed si M^c 1/2 hac insipientia QpTbn, corr. Q^x 2 agnoscendam M^c Φ^a [+ A] Φ^r TUF^cS Hhbm alio impetiuntur T obstaculo S, Q^x ex corr., F^a ex corr., LHhm 3 non²] nec P nec] non fm 4 erroris magistri P, corr. P^a 5 et noui n nobis O 6 ut qui f si Φ^c [A] nec M^c Φ^c [AM] Φ^r TUK, P^a ex corr., F^cS^mLHhbm in ipsius n symboli initia] symbolum X quid P om. M^cb 7 generandorum K^aL^a promitur b depromittitur Φ^r [C] U deprimitur O senex O senex Φ^c [A] U om. r corde] intellectum l 8 quod S^m bn dei incarnatione uerbis [uerbis om. n] K^an dei uerbi incarnatione K^s sentiri O 9 intellegentiam X in om. f scōrum O latitudinem Q Φ^c [A] US/r, corr. Q^x ante illam inscr. 11 Contra eos qui in duos filios dispensationis dominicæ mysterium scindere moluntur S illam saltem] illam [ullam K^a] salutem K^ab 9/10 communionem L^aHH 10 indiscreptam O sollicito m repitissit P^c requisisset O quam Φ^c TUK^aP^aS LHh/m Γ quæ b fidelium] di filium l 11 omnipotentem creatorem cæli et terræ f in² om. S^cst xpni ihm KQEPbr Γ 12 unicum — nostrum om. S nostrum om. p conceptus f et] ex m 13 hereticorum fere T machinamenta p 14 et¹ om. b et² om. Φ^a, Φ^c [AM + Y]TUE et æternus K^s sempiternus S sempiternus consempternus Q^x ex corr. idem S et in M^c 15 deus et O 17 sempiterno genitori L 18 et¹] de K^a 18/19 et sempiternæ om. K^a 19 totum M^cΦ [D ex corr.], TUKES LHhm tton b se reparandi U separando OS^a Hf reparando S^m 20 et ut ULyr, corr. r ut M^c X habebat mortis M^c uirtute] morte m 21 possemus superare E superare nos QpXZHh superare non b possumus O Φ^a [R], Φ^r [C] Q^aæw, corr. Q^ax, Un/r possumus Φ^c [AD, corr. D^{ms}] Q^c TP^a possunt b auctores Hh, corr. Hd 22 suamque fm non potuit nec mors U 23 utero Of 24 ita] uita L om. m 25 fonte fidei p fonte [fontem AU] purissimum Φ^c [A] UE om. f

- splendorem perspicuae ueritatis obcæcatione sibi propria tenebrarat, doctrinæ se euan-
 Mt. 1, 1 gelicæ subdidisset et dicente Matthæo liber generationis Iesu Christi filii Dauid
 filii Habraham, apostolicæ quoque prædicationis expetisset instructum et legens in
 Rom. 1, 1—3 epistula ad Romanos Paulus seruus Christi Iesu, uocatus apostolus segregatus
 in euangelium dei quod ante promiserat per prophetas suos in scripturis
 sanctis de filio suo, qui factus est ei ex semine Dauid secundum carnem
 PL 761 ad propheticas paginas piam sollicitudinem contulisset et inueniens promissionem dei
 Gen. 22, 18 ad Habraham dicentis in semine tuo benedicentur omnes gentes, ne de huius
 Gal. 3, 16 seminis proprietate dubitaret, secutus fuisset apostolum dicentem Habrahæ dictæ
 sunt promissiones et semini eius. non dicit: et seminibus, quasi in multis
 sed quasi in uno: et semini tuo, quod est Christus; Esaïæ quoque prædi-
 Ies. 7, 44 cationem interiore adprehendisset auditu dicentis ecce uirgo in utero accipiet et
 pariet filium et uocabunt nomen eius Emmanuhel, quod est interpre-
 Ies. 9, 6 tatum nobiscum deus eiusdemque prophetæ fideliter uerba legisset puer natus
 est nobis, filius datus est nobis, cuius potestas super humeros eius, 15
 et uocabunt nomen eius magni consilii angelus, deus fortis, princeps
 pacis, pater futuri sæculi, nec frustratorie loquens ita uerbum diceret carnem
 factum, ut editus utero uirginis Christus haberet formam hominis et non haberet materni
 corporis ueritatem. an forte ideo putauit dominum Iesum Christum non nostræ esse
 Lc. 1, 35 naturæ, quia missus ad beatam Mariam angelus ait: spiritus sanctus superueniet 20
 in te et uirtus altissimi obumbrabit tibi ideoque quod nascetur ex te
 sanctum, uocabitur filius dei, ut quia conceptus uirginis diuini fuit operis, non
 de natura concipientis fuerit caro concepti? sed non ita intellegenda est illa generatio
 PL 763 singulariter mirabilis et mirabiliter singularis, ut per nouitatem creationis proprietas
 remota sit generis. fecunditatem uirginis spiritus sanctus dedit, ueritas autem cor- 25
 Prou. 9, 1 poris sumpta de corpore est, et ædificante sibi sapientia domum uerbum caro factum

OM^c, Φ^a [= RBN], Φ^c [= ADM], Φ^r [= CY], TU, K [= ns], Q [= ætux] pXEZ, P [= acp], S [= defmi],
 L [= αβγ], H [= deg], hbn/lmr

1 præspicuae US præspicuae Kⁿ sibimet U tenebraret p tenebrarit n tenebrabat O Φ ZIPS
 2 et om. Φ TUPTPS, Q^x ex corr. P^a ex corr. Ecorr LHhnfm 3 quoque] quippe LH prædicationem Kⁿ
 structuram m 3/4 in epistula] epistolam Upn epistolas r 4 ihū xpi M^c Φ^a [BN + D] ZKXSLHhbm Γ
 5 euangelio Φ^c [AD]UZKXP^c 6 ei om. UK^x XPSmt/ secundum carnem ex — dauid L 7 propheticas
 quoque S, Q^x ex corr. et om. S inueniret Φ^c [AM]Tm inuenire U inuenisset f 8 ad om. M^c dicens
 Φ^c [A] dicentem m om. b gentes terrae S^r/ nec l et ne M^c Φ TUZXSLHhnfm 9 proprietatis
 dubitari U abraham QpX 10 repromissiones M^c et¹ in bnm 11 qui Lyn et esaïæ
 L^{ay}Hh 11/12 praedicatione in U predicationi S 12 interiori pPaSdefHhm interiorem Φ^c [M + C]
 TKⁿ Lbnr interior Smt adphendisset et Kⁿ adprehendit et L adprehendissem r deprehendisset X au-
 ditum Kⁿb in utero om. X concipiet Φ^c [M], ZK^xXLbm 13 uocabitur Φ^c [D^ms] KⁿLy 13/14 inter-
 pretatur Kⁿr 14 fideliter om. Ebj 15 filius et Φ^r [= Γ] et filius ZK^xEH^s cuius potestas] et factus est
 principatus M^c humerum P^{an} 16 uocabitur M^c angelus] angelus ammirabilis consiliarius [consiliarius
 non add. P^a consiliarius di filius U] Φ^c [M] Φ^r [+ D^{corr}] UKS, Q^x ex corr., P^a ex corr. 17 pater — seculi
 princeps pacis Φ^a [+ M] LHh princeps pacis M^c ne O Φ^r [C] Sr Hhfr frustratoria eloquens OS frustra-
 toria eloquentia Kⁿ carne TZXS carni / caro OHb carnem esse P^a ex corr. 18 utero] uero Ob 19 ueri-
 tatem fideliter m rem Kⁿ anne Q^x ex corr., ante Kⁿ dominum nostrum Φ^a [+ AM] TUZXE^{corr}S
 LHh nostræ non Φ^a [+ AM] Φ^rT 20 uirginem mariam Φ^a [+ AM] Uf mariam semper uirginem T
 mariam uirginem P^a ex corr. 21 in om. OF^a, corr. P^a ideoque et Φ^r LHh nascitur OQuax EP^a nfr,
 corr. Qatz ex] de l 22 ut] et S Hhnr uirginis uterus P^a ex corr. diuinus U 23 fuisset T
 concepta O ita a nobis S ita nobis Q^x ex corr. intellegendum Kⁿr 24 super P, corr. P^a nouitatem]
 sp̄talem U 25 fecunditatem enim Φ^c TUKS LHhm [Γ] uirgini Φ^c [AD + Y] ZK^xEP^aH^d ex corr., h [Γ]
 sc̄s sp̄s EP^a ur 26 sapientiæ TLy/ sapientiam U

est et habitauit in nobis, hoc est in ea carne quam sumpsit ex homine et quam Ioh. 1, 14
 3 spiritu uitæ rationalis animauit. salua igitur proprietate utriusque naturæ et in
 unam coeunte personam suscepta est a maiestate humilitas, a uirtute infirmitas, ab
 æternitate mortalitas, et ad resoluendum conditionis nostræ debitum natura inuolabilis
 naturæ est unita passibili, ut quod nostris remediis congruebat, unus atque idem me- 1 Tim. 2,5
 diator dei et hominum homo Christus Iesus et mori posset ex uno et mori non
 posset ex altero. in integra ergo ueri hominis perfectaue natura uerus natus est deus,
 totus in suis, totus in nostris. nostra autem dicimus quæ in nobis ab initio creator
 condidit et quæ reparanda suscepit; nam illa quæ deceptor intulit et homo deceptus
 admisit, nullum habuerunt in saluatore uestigium. nec quia communionem huma- 10
 narum subiit infirmitatum, ideo nostrorum fuit particeps delictorum. adsumpsit
 formam serui sine sorde peccati, humana augens, diuina non minuens, quia exinanitio PL 765
 illa qua se inuisibilis uisibilem præbuit et creator ac dominus omnium rerum unus uoluit
 esse mortalium, inclinatio fuit miserationis, non defectio potestatis. proinde qui
 manens in forma dei fecit hominem, in forma serui factus est homo; tenet enim sine 15
 defectu proprietatem suam utraque natura et sicut formam serui dei forma non adimit,
 ita formam dei serui forma non minuit. nam quia gloriabatur diabolus hominem sua
 fraude deceptum diuinis caruisse muneribus et immortalitatis dote nudatum duram
 mortis subisse sententiam seque in malis suis quoddam de præuaricatoris consortio
 inuenisse solatium, deum quoque iustitiæ exigente ratione erga hominem, quem tanto 20
 honore condiderat, propriam mutasse sententiam, opus fuit secreti dispensatione consilii,
 ut incommutabilis deus, cuius uoluntas non potest sua benignitate priuari, primam er-
 ga nos pietatis suæ dispensationem sacramento occultiore compleret et homo diabolicæ
 iniquitatis uersutia actus in culpam contra dei propositum non periret. ingreditur

OM^c, Φ^a [= RBN], Φ^c [= ADM], Φ^r [= CY], TU, K [= ns], Q [= actux], pXEZ, P [= acp], S [= defmt],
 L [= αβγ], H [= deg], hbnfmr

ADNOTATIONES RVSTICI 6/7 ex uno ex altero 7/8 deus in <nostris> natus, natus in suis 10/11 com-
 munitio nostrarum infirmitatum contra ΑΦΘΑΡΤ 12 sq. magna de unitione contra Nestorianos 13/14 unus
 mortalium 16 de indefectis proprietatibus naturarum 17 nō formam non minui 24 sq. item de
 unitione omnia mire C^{ms}

1 in: om. L ex Φ^c [M] ea om. O Φ^a [N] ZQactux pXLb, corr. Q^t adsumpsit Hh suscepit S ex in l
 et om. X ea [a Pa^b] quam P eam carnem S 2 sps O Φ^a [Ncorr] UZQpXESn/isp^m Φ^c [M] TP^b
 rationalis Φ^a [corr. N] Φ^c [AM + Y] TUK, Q^a ex corr., Q^aEP^cSHhbm inscr. 111 Contra eos qui passi-
 biles diuinitatem unigeniti filii audent adserere S naturæ [om. b] et substantiæ QpHh in om. U
 3 una — persona Φ^a [RB] Φ^c TUS 3/4 ab — mortalitas a uirtute infirmitas LHh 4 mors Kⁿ mortalis n
 ad om. M^c destruendum n 5 ut et T 6 possit O Φ^a [RB + A] UQp PLa^bHhbnf, corr. Q^{ax} 7 possit
 O Φ^a [RB + A] TUQpPLa^bHhbnf, corr. Q^{ax} in om. Ln uiri Φ^c [A] TUQ^{tw} P Lnfl, corr. LY 8 in nra T
 creatore creaturæ b 9 et¹ om. n. quæ¹ om. P, corr. I^a 10 amisit Mc Φ^a [BN + A] UQactux, q^u ex
 corr., S^m H^cbnr, corr. Q^a ne KⁿXSJ comunem T 11 infirmitatem Φ^a [B] Ub infirmitate P^b in-
 firmitas Kⁿ om. T sumpsit Φ^c [Y] n 12 agens Φ^c [Y] Th, corr. Y 13 quæ Mc Φ^c [corr. D] ULP^r
 inuisibilem uisibilem M^c uisibilis inuisibilem l rerum omnium b 14 quia Mc Φ^a [B] Hhbnf 15 idem
 [id est p] in² OpXZS KⁿHhbnf I serui et P tenent ELay tenens T tenuit p ergo Hhbnf enim
 ipse U 16 forma S formam M^cS ademit M^cpP^sdefmHhbnf adimet U admittit Φ^a [R] LB amisit ZLobm
 ammisit X audiuit Kⁿ 17 ita et T forma OS formam Sdefm quia om. Kⁿ 18 duram om. P,
 corr. P^a 19 subisse sententiam] subsistentiam U de om. b se U præuaricatoribus Φ^c [AM] præ-
 uaricationis QpXZ 20 inuenisset H exigentem [corr. Q^a] rationem [ratione Q^a] Q exientes rationem b
 quæ O quam Φ^c [D] in tanto ZK^c 20/21 tantum honorem U 21 mutasset UKⁿ/de mutare non
 posse fm fuit et M^c sui secreti f 23 pietatis suæ dispositionem [dispositione Q^{actux} p^cpnl] QpEPⁿulr,
 corr. Q^a Pa dispositionem pietatis suæ K occultatiore r complere Qbm, corr. Q^a 24 uersutiæ
 Ur uersutiam ZP^b uersutias Φ^c [AM] T culpa O præpositum H impediret r impenderit n inscr. 1111
 Contra eos qui in duas naturas Christi temperamentum uel confusionem argumentantur S

ergo hæc mundi infima filius dei de cælesti sede descendens et a paterna gloria non recedens nouo ordine, noua natiuitate generatus, nouo ordine, quia inuisibilis in suis uisibilis est factus in nostris, incomprehensibilis uoluit comprehendere, ante tempora manens esse cœpit ex tempore, uniuersitatis dominus seruilem formam obumbrata maiestatis suæ immensitate suscepit, impassibilis deus non dedignatus est homo esse passibilis et immortalis mortis legibus subiacere; noua autem natiuitate generatus, quia inuiolata uirginitas concupiscentiam nesciuit, carnis materiam ministrauit. adsumpta est de matre domini natura, non culpa, nec in domino Iesu Christo ex utero uirginis genito, quia natiuitas est mirabilis, ideo nostri est natura dissimilis. qui enim uerus est deus, idem uerus est homo. et nullum est in hac unitate mendacium, dum in inuicem sunt et humilitas hominis et altitudo deitatis. sicut enim deus non mutatur miseratione, ita homo non consumitur dignitate. agit enim utraque forma cum alterius communione quod proprium est, uerbo scilicet operante quod uerbi est, et carne exequente quod carnis est. unum horum coruscat miraculis, aliud subcumbit iniuriis. et sicut uerbum ab æqualitate paternæ gloriæ non recedit, ita caro naturam nostri generis non relinquit; unus enim idemque est, quod sæpe dicendum est, uere dei filius et uere hominis filius, deus per id quod in principio erat uerbum et uerbum erat apud deum et deus erat uerbum, homo per id quod uerbum caro factum est et habitauit in nobis; deus per id quod omnia per ipsum facta sunt et sine ipso factum est nihil, homo per id quod factus est ex muliere, factus sub lege. natiuitas carnis manifestatio est humanæ naturæ, partus uirginis diuinæ est uirtutis indicium; infantia paruuli ostenditur humilitate cunarum, magnitudo altissimi declaratur uocibus angelorum. similis est rudimentis hominum quem Herodes impie molitur occidere, sed dominus est omnium quem magi gaudent suppliciter adorare. iam cum ad præcursoris sui Iohannis baptismum uenit, ne lateret quod carnis uelamine diuinitas tege-
 PL 769 reteretur, uox patris de cælo intonans dixit: hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene conplacui. quem itaque sicut hominem diabolica temptat astutia, eidem sicut

OM^c Φ^a [= RBN], Φ^c [= ADM], Φ^r [= CY], TU, K [= ns], Q [= ætæx], pXEXZ, P [= acp], S [= defmi], L [= αβγ], H [deg], hbn/fmr

ADNOTATIONES RVSTICI 9/10 uerus deus uerus homo 10 11 in inuicem sunt et humilitas hominis et altitudo deitatis 11 deum non mutatum 13 de operationibus 14 unum aliud 16 uere utrumque 20 factus ex muliere, factus sub lege 22 paruuli, altissimi 23/24 quem, quem 25/26 uelamine diuinitas tege-
 PL 769 reteretur 27 quem, eidem C^{ms}

1 enim LHh in hæc P^a ex corr., m et P^a hanc u infirma OM^c Φ^c [AM] Φ^r [CD^{corr}] TE, I^a ex corr., S L xfm in forma UP 1 2 recidens Φ^c [D] U, corr. D 2 generatur O 3 factus est Φ^a [N] Q^x, P^a ex corr., S^{ab} factus Φ^c [RB] tempora æterna LHh tempore M^c 4 formam seruilem Kⁿ obumbratam Φ^c [A] TUF^{φr} 5 suscepit et U est om. U esse homo Φ^c [A] f 6 mortis] mortalis Q^c mortalibus Φ^c [D^{ms}] subiaceret Φ^c [A+C] TUI 7 uirgo Φ^r [+ D^{ms}] carnis — ministrauit om. LH^{dh} et carnis Φ^r UKⁿ S, Q^x ex corr., fm non ministrauit b igitur est K 8 genitor r nato f 9 est om. X eius Hh nra est naturæ [naturæ om. L] Φ^a [+ AM] TUS, Q^x ex corr., LHhm nra est natura u natura est K^s quia Hh est 3 om. M^c Φ^a [+ AM] Φ^r TUK^{EP}L^{byl} 10 est om. X hanc unitatem U hoc m in om. Φ^c Kⁿ QpXZP Sd^{mi}, L^{by} 11 ex corr., hbm 11 diuinitatis E 12 ait OZXlm, corr. m aget Φ^c [M] U 13 est proprium m 14 est om. L 15 ab æquitate Q^{pb} habet æqualitatem U recidit Lⁿ 15/16 non relinquit naturam — generis M^c 16 reliquit UZK^sQpXL^{aybm} unum I^f, corr. P^a quod — dicendum est om. M^c Φ^c TUK^{EP}S Lnlmr F est dī filius quod — dicendum est uere Hh filius dī S 17/18 et uerbum — uerbum om. M^c l 18 et deus erat uerbum om. L factus Q^r, Q^a ex corr., n 20 factum O Φ^c [M] ZS^{mi}H^{en}f est om. M^c factus est K^{pl} 21 est om. L 22 cernitur fm in humilitate Hh curarum U cunctarum L^b conamur m om. spat. rel. h 22/23 uocibus declaratur T 23 herodis Φ^a [R+A] Φ^r [C] UQ^{pf}, corr. Q^a inpii f 24 hominum Φ^a [BN] h supplices m nam Φ^a [+ AM] TUm 25 sui om. Φ^r [Y] ueniet f 26 est om. Φ^c [M] Kⁿ meus om. u 27 bene om. Laf conplacuit OM^c Φ^c [M] Φ^r TUKXS L^{ayH} bnlm, corr. M^c utique Φ^c [A] UP ita H^{dehb} diaboli OM^c Φ^c [D] KⁿEPS nr temptata [tempta Q^a] studia Q^a L^{ay}, corr. Q^a temptauit Φ^c [M] temptans U

deo angelica famulantur officia. esurire sitire lassescere atque dormire euidenter Mt. 4, 1. 11
humanum est, sed quinque panibus quinque milia hominum satiare et largiri Sama- Ioh. 4, 14
ritanæ aquam uiuam, cuius haustus bibenti præstet ne ultra iam sitiât, supra dorsum Mt. 14, 25
maris plantis non desidentibus ambulare et elationes fluctuum increpata tempestate Lc. 8, 24
consternere sine ambiguitate diuinum est. sicut ergo, ut multa præteream, non Ioh. 11, 35
eiusdem naturæ est flere miserationis affectu amicum mortuum et eundem remoto Ioh. 11, 39-43
quadriduanæ aggere sepulturæ ad uocis imperium excitare rediuuium aut ligno pendere 7
et in noctem luce conuersa omnia elementa tremefacere aut clauis transfixum esse et Mt. 27, 45. 51
paradisi portas fidei latronis aperire, ita non eiusdem naturæ est dicere ego et pater Lc. 23, 43
unum sumus et dicere pater maior me est. quamuis enim in domino Iesu Ioh. 10, 30
Christo dei et hominis una persona sit, aliud tamen est unde in utroque communis est Ioh. 14, 28
contumelia, aliud unde communis est gloria. de nostro enim illi est minor patre 12
5 humanitas, de patre illi est æqualis cum patre diuinitas. propter hanc ergo unitatem
personæ in utraque natura intellegendam et filius hominis legitur descendisse de cælo,
cum filius dei carnem de ea uirgine de qua est natus, adsumpserit, et rursum filius dei 13
crucifixus dicitur ac sepultus, cum hæc non in diuinitate ipsa qua unigenitus consem-
piternus et consubstantialis est patri, sed in naturæ humanæ sit infirmitate perpessus.
unde unigenitum filium dei crucifixum et sepultum omnes etiam in symbolo confitemur
secundum illud apostoli si enim cognouissent, numquam dominum maie- 1 Cor. 2, 8
statis crucifixissent. cum autem ipse dominus noster atque saluator fidem 20
discipulorum suis interrogationibus erudiret: quem me, inquit, dicunt homines Mt. 16, 13. 15

OM^c, Φ^a [= RBN], Φ^r [= ADM], Φ^r [= CY], TU, K [ns], Q [= aetwz], pXZE, P [= acp], S [= defmt],
L [= αβγ], H [= deg], hbn/lmr

ADNOTATIONES RVSTICI 6 de Lazaro et fletu domini et resurrectione 7 in ligno pendere 9 A<cū>
portas 10 unum et maior 11 filio 11/12 aliud et aliud et communis in utroque contumelia et gloria
14-16 de descensione filii et crucifixum <non> in deitate C^{ms}

1 et sitire l euidenter] procul dubio XZ 2 sed de Hh hominum milia M^c saturare LHH
largire Φ^a [BN] TUQ^w Pb/lmr 3 austu M^c UPapSdefmLayr austum Φ^c [M] S^cLB bibendi Φ^c [A] Lypf bibentis
Φ^c [M] U præstit P^{ap} præsit n pstat p Lyh præstitit Φ^a [+ AM] Φ^r TUP^c Laß Hbfm 4 plantis dñs Φ^c
[AM] U dissidentibus p diffidentibus n desinentibus [desinenter A] M^c Φ^a [BN + AM, corr. N] TUP^c, H^c
ex corr. desinentibus Φ^r [C] desistentibus m desudantibus Φ^r [Y] demergentibus Kⁿ subsidentibus K^s elat-
tionis O Φ^c [A] UPacL bnlr 5 prosternere / continere P^c præterea OZS/H^cmr 6 affectui Q, corr. Q^x
eius affecti T lazarum amicum Φ^c [AM] TULHHfm 7 quadriduanæ Φ^a [BNeorr + D], Q^a ex corr., Q^c
pXZLyHshn/lmr om. P aggere] lapide P suscitare U ac rediuuium post quadriduum [quadriduum P^a]
reddere P aut om. P, corr. P^a in ligno Φ^c [ADcorr] Φ^r UK^s, P^a ex corr., bnlr in cruce SLHH 8 in nocte
M^c Φ^c [AM] TUP^cS^d LH^cbnf innocentem Φ^a [R] P^bS^cfm^r mr conuersata T conuertere p clauis O esse
om. P, corr. P^a et om. OP 9 porta OS^{ms} portam S^de ianuas Φ^a [+ AM] Φ^r TULHH eius OT^cEP^{ap},
corr. EP^a 10 enim om. Φ^c [A] Kⁿ dñm ihm xpm Hh 11 hominis filio P^a ex corr. una fili /
humana Kⁿ et aliud r unde — est om. QpXbf, corr. Q^x in om. T utroque — est om. Z 12 in
contumelia X et aliut Φ^c [A] U 12/13 minor — est om. L 12 patris P patri OU, P^a ex corr., H^cbnf
patre de matre p 13 æqualis] æqualitas Φ^a [R] Kⁿl inscr. V Contra eos qui cælestem aut alterius cuius-
cumque substantiam existere formam serui quam ex nobis adsumsit, insaniendo adserunt S enim Φ^c [AM]
Φ^r TULHH om. K^s 14 in om. L utramque QXP^{ab}, corr. Q^x naturam Φ^c [C] QP^{ab}, corr. Q^c naturæ
Φ^c [M] TUS^wr intellegenda M^c Φ^a [RB + D] UKⁿPPS LH^cdeh flmr intellegendæ Φ^c [A] T^c om. Φ^c [M]
est et Ln est Φ^c [AM] T etsi O degitur M^c dicitur LHH 15 ea] ipsa Φ^c [C] natus est O Φ^c [D] TpS^{ms}/
rursus Φ^c [A] UKQpXZP^{ap}S LHHbf dñ filius LH^ccorr filius hn 16 legitur Φ^r [Y] in om. Φ^a [R + M]
bm de O 16/17 sempiternus O et consempternus UP, corr. P^a 17 est om. Hh 18 dñ filium Hh
filium n etiam om. pr etiam in symbolo omnes M^c in om. P^{ap}h 19 apostolicum Kⁿ apostoli dic-
tum Φ^c [AM] Φ^r [+ Dcorr] TUK^sSdefm LHHf apostoli dicentis Sⁿ agnouissent p 19/20 gloriæ Φ^a [BN + M]
Ef om. m 20 enim p/ om. m ipse om. p 21 discipulis U quid U me om. T^corr K^s LPHh dicunt
inquit Φ^a dicunt b homines om. QpXZb

esse filium hominis? cumque illi diuersas aliorum opiniones retexuissent, uos, ait, quem me dicitis esse? me utique, qui sum filius hominis et quem in forma serui atque in ueritate carnis aspicitis, quem esse me dicitis? ubi beatus Petrus diuinitus
Mt. 16, 16 inspiratus et confessione sua omnibus gentibus profuturus: tu es, inquit, Christus
PL 773 filius dei uiui, nec inmerito beatus est pronuntiatus a domino et a principali petra 5 soliditatem et uirtutis traxit et nominis qui per reuelationem patris eundem et dei filium est confessus et Christum, quia unum horum sine alio receptum non proderat ad salutem et æqualis erat periculi dominum Iesum Christum aut deum tantummodo sine homine aut sine deo solum hominem credidisse. post resurrectionem uero domini, quæ utique ueri corporis fuit, quia non alter est resuscitatus quam qui fuerat crucifixus et 10
Act. 1, 3 mortuus, quid aliud quadraginta dierum mora gestum est quam ut fidei nostræ integritas
Act. 1, 4 ab omni caligine mundaretur? conloquens enim cum discipulis suis et cohabitans atque conuescens et pertractari se diligenti curiosoque contactu ab eis quos dubietas perstringe-
Ioh. 20, 19, 22 bat, admittens ideo et clausis ad discipulos ianuis introibat et flatu suo dabat spiritum sanctum et donato intellegentiæ lumine sanctarum scripturarum occulta pandebat et 15
Lc. 24, 39 monstrabat dicens: uidete manus meas et pedes quia ego sum; palpate et uidete quia spiritus carnem et ossa non habet sicut me uidetis habere, ut agnosceretur in eo proprietas diuinæ humanæque naturæ indiuidua permanere et ita sciremus uerbum non hoc esse quod carnem, ut unum dei filium et uerbum confiteremur 20 et carnem. quo fidei sacramento Eutyches iste nimium æstimandus est uacuum, qui naturam nostram in unigenito dei nec per humilitatem mortalitatis nec per gloriam resurrectionis agnouit nec sententiam beati apostoli et euangelistæ Iohannis expauit
I Ioh. 4, 2, 3 dicentis omnis spiritus qui confitetur Iesum Christum in carne uenisse,

OM^c, Φ^a [= RBN], Φ^c [= ADM], Φ^r [= CY], TU, K [= ns], Q [= actux], pXZE, P [= acp], S [= defm], L [= αβγ], H [= deg], hbnfmr

ADNOTATIONES RVSTICI 7 et dei filium Christum non unum sine alio (in) quit 10 de resurgente crucifixo mortuo 14 15 de flatu dante spiritum sanctum 16 de uulnere et clauis 20 uerbum non hoc esse quod carnem, sed ipsum dei filium esse 22 de morte et gloria
 1 2 cumque — hominis om. XLβm 1 cum Qpf, corr. Qax illis O om. LHH aliorum om. M^c retexissent K recessissent b uos autem Φ^a [BN + M] pS ait om. pS 2 quid U esse dicitis Φ^c [M] pZb qui — quem om. Hh 3 aspicitis om. Hh me esse Φ^a [B] Φ^c [D] TUQ^apEP^a S Hhb/fm esse X^{corr} me P^b ubi] cui Kⁿ 4 profuturam Kⁿl preferendus m xps inquit P inquit Φ^a [B] Kⁿp 5 et nec Hh unde non f esse pronuntiatur fm, P^a ex corr. pronuntiatus pS^f et a] quia f et principalem petre m 6 fidei traxit et uirtutis f uirtus XL, corr. X et hominis M^c agnomen m et] dñm et U om. Φ^c [AM] TLaf 7 confessus est Hhb et Christum om. / 8 periculi si p dñm nñm Φ^r [C + D^{corr}] l 9 credidisset Xp, corr. X dñm nñm ihu xpi / qua X qui / 10 uere p corporis] hominis Φ^c [M] T aliter OTS^m alius f est om. M^c 12 purgaretur / enim ihu O suis om. Φ^c [Y] S 13 conuertens U pertractans f curioseque UQ^{xmr}, corr. Q^x curiosiusque X^{corr} ab eis] haberis L^a habens H^ah quod OH^{dth} 13 14 prestringebat S 14 amittens Q^tpL^ah et om. b clausis ianuis ad — introibat [introibat ad discipulos m] Φ^a [+ AM] Φ^r TU, l^a ex corr., SLHHfm ad [a b] discipulis bñr introiebat Φ^c [M] introiuit Kⁿp flato OQfPLy/, corr. Q^{awx} flatuo L^a 15 intelligenti uelamine M^c 16 rursum QpXZS'LβHhbfr idem om. QpXZbf de r figuras KⁿL et om. Φ^c [AM] TU 17 uidete — sum om. OKⁿI^r pedes meos M^c Φ^c [M] pLβHhr ipse ego P ego ipse K^a 18 ossa et carnem ULH habent Φ^c [A] r 19 cognosceretur Z ostenderetur m indiuidue K^mm 20 sciremur L carnis est f et ut K^a et KⁿQ^apL^aSHS, corr. Q^a eonfiteamur Φ^c [A] TUI confitemur M^c 21 quod O Φ^c [+ Y] TUKⁿQS^{fms}Ly bñl sacramentum US^fbn eutichis Φ^a [BN + D] P^cum existimandus M^c Φ^c TKⁿ Hh 22 quia O Φ^c [C] UQ^{lm} qua n in om. XHhbñr dō Φ^a [+ AM] TUK^m di filio P^a ex corr. mortalitatis humilitatem Hh mortis / 23 et — expauit] prædicantem quod scificatio sps per aspersionem fiat sanguis ihu xpi nec transitoria legat eiusdem apostoli uerba Φ^c [A] apostoli tui et Φ^c [C] et apostoli et m apostoli bñr om. / euangelistæ om. pf 24 Christum om. M^c

ex deo est et omnis spiritus qui soluit Iesum, ex deo non est, et hic PL 775
 est antichristus. quid autem est soluere Iesum nisi humanam ab eo separare
 naturam et sacramentum per quod unum saluati sumus, impudentissimis uacuare figmen-
 tis? caligans uero circa naturam corporis Christi, necesse est ut etiam in passione eius
 eadem obcæcatione desipiat. nam si crucem domini non putat falsam et susceptum
 pro mundi salute supplicium uerum fuisse non dubitat, cuius credit mortem, agnoscat
 et carnem. nec diffiteatur nostri corporis hominem quem cognoscit fuisse passibilem,
 quoniam negatio ueræ carnis negatio est etiam corporeæ passionis. si ergo Christia-
 nam suscipit fidem et a prædicatione euangelii suum non auertit auditum, uideat quæ
 natura transfixa clauis pependit in crucis ligno et aperto per militis lanceam latere Ioh. 19, 34
 crucifixi intellegat unde sanguis et aqua fluxerit, ut ecclesia dei et lauacro rigaretur et 11
 poculo. audiat beatum Petrum apostolum prædicantem quod sanctificatio spiritus 1 Petr. 1, 2
 per aspersionem fiat sanguinis Christi, nec transitorie legat eiusdem apostoli uerba
 dicentis: scientes quod non corruptibilibus argento et auro redempti 1 Petr. 1, 18.
 estis de uana uestra conuersatione paternæ traditionis, sed pretioso 19
 sanguine quasi agni incontaminati et immaculati Iesu Christi. beati 16
 quoque Iohannis apostoli testimonio non resistat dicentis: et sanguis Iesu filii 1 Ioh. 1, 7
 dei emundat nos ab omni peccato et iterum: hæc est uictoria quæ uincit 1 Ioh. 5, 4—8
 mundum, fides nostra. quis est qui uincit mundum nisi qui credit quo-
 niam Iesus est filius dei? hic est qui uenit per aquam et sanguinem Iesus 20
 Christus, non in aqua solum, sed in aqua et sanguine, et spiritus est
 qui testificatur, quoniam spiritus est ueritas, quia tres sunt qui testi- PL 777
 monium dant, spiritus et aqua et sanguis, et tres unum sunt, spiritus uti-
 que sanctificationis et sanguis redemptionis et aqua baptismatis, quæ tria unum sunt
 et indiuidua manent nihilque eorum a sui conexione seiungitur, quia catholica ecclesia 25

OM^c, Φ^a [= RBN], Φ^c [= ADM], Φ^r [= CY], TU, K [= ns], Q [actiex], pXZE, P [= acp], S [= defmt],
 L [= αβγ], H [= deg], hbn/lmnr

ADNOTATIONES RVSTICI 7 noi corporis hominem passibilem 10 de crucifixa natura 25 magnum
 exemplum quo(d) plura unum sint et duæ naturæ unius domini Iesu Christi

1 ih̄m xpm Φ^a [+ AM] Φ^r [+ Dcorr] TUKb Γ 2 antixp̄i Φ^a [R] Φ^r [C] l̄ antex̄p̄i OEP^c antex̄ps quod
 audistis uenit / nisi om. X 3 et om. Qb, corr. Q^x sacramentum fidei K^s unum om. U uni X
 imprudentissimis O euacuare M^c Φ TUS 4 caliginans Φ^r [Y] S^{def} n naturam om. X Christi corporis
 K^s corporis p 5 dissipat b desipat Φ^c [M] dissipat T desipiscat fm, P^a ex corr., desipiant r
 esse Φ^c [A] Ufm, P^a ex corr. falsatam Φ^c [A] U salua r 6 dubitet Φ^c [M] Tf 7 diffideatur Φ^c [M] Tb
 diffidiatur / diffidatur Kⁿ agnoscit Ul cognoscat / crednoscat M^c esse M^c P 8 si] qui L id l̄ enim bf
 9 suscepit O Φ^c TUKⁿ pEPS LHhbnlmr recipit / et om. p ad Φ^a [R] Φ^c [A] THfmr om. Xn suum
 om. O auertat p qua fm, P^a ex corr. 10 lignum Φ^r TUPⁿnf per om. Q^a S^t lancea O,
 Q^a ex corr., EP^c Lnr 11 aquæ m fluxerint Φ^a fluxerunt Φ^c [AM] TUfm defluerit M^c effluerint K^s
 profluerint Ly regeneretur S regeneraretur / 12 audiat et SK^s Petrum om. Kⁿ dicentem Hh
 13 fit K ih̄u xpi Uf uerba om. Q, corr. Q^x sententiam p 14 sciens Φ^c [A] om. Φ^r [Y] non
 quod T quod Kⁿ l̄, corr. l̄ 15 eruditionis M^c 16 xpi / 17 quoque om. r apostoli iohannis S
 dicenti U sanguinis Φ^c [AM] S^m Labn ih̄u xpi Φ^c [Al] Kⁿ QpXZS L^aβHhb 18 mundat S uf emundet r
 emundans m rursum / est om. M^c uicit M^c Φ^c [D + Y] UK^s ESL^βγ nr, corr. U 19 nostra et
 O Φ^c [AM] Φ^r [+ Dcorr] TU, P^a ex corr., S, Q^x ex corr., LHhfm qui UQ^a ex p p^a S^m, corr. Q^x uicit M^c Φ^c
 [D + Y, corr. D] KQ^t ex EF^a Sⁿr quia Φ^a [R + AM] TUl 20 filius dei xps / 20/21 sp̄s ih̄s Φ^c [A] TUL^β
 om. l̄ 21 solo M^c 22/23 qui^s — spiritus om. P^a, corr. P^a in mg. 22 sp̄s est ueritas [ueritas est O] O Φ^a
 [R] Φ^c Φ^r [Y corr] UK^s Q^β ZE, P^a in mg., Sl F xps est ueritas [ueritas est T] M^c Φ^a [BN] Φ^r [+ Dcorr] TKⁿ Q^a ex,
 Q^a ex corr., pX^f Lllhbnlmr i tres Φ^r [Y] 23 et^s om. M^c Φ^a [BN + A] pX^Hhm, corr. pX et 3] et
 [om. Y] hii Φ^r Kⁿ L, P^a ex corr., lm sunt unuin Φ^r [Y] 24 et aqua baptismatis et sanguis redemptionis M^c
 sanguinis Φ^c [M] Kⁿ redemptionis om. L 25 sua OS om. fl conexione E coniunctione P com-
 mixtione m qui Hh ecclesia catholica S ecclesia / catholica Hh

hac fide uiuit, hac proficit, ut nec sine uera diuinitate humanitas nec sine uera credatur humanitate diuinitas.

- 6 Cum autem ad interlocutionem examinis uestri Eutyches responderit dicens:
 p. 17, 27 confiteor ex duabus naturis fuisse dominum nostrum ante adunationem, post uero adunationem unam naturam confiteor, miror tam absurdam tamque peruersam professionem 6 nulla iudicantium increpatione reprehensam et sermonem nimis insipientem ita omissum quasi nihil quod offenderet, esset auditum, cum tam impie duarum naturarum ante incarnationem unigenitus dei filius fuisse dicatur quam nefarie postquam uerbum caro factum est, natura in eo singularis asseritur. quod ne Eutyches ideo uel recte uel tolerabiliter æstimet dictum, quia nulla uestra est sententia confutatum, dilectionis 10 tuæ diligentiam commonemus, frater karissime, ut si per inspirationem misericordiæ PL 779 dei ad satisfactionem causa perducitur, imprudentia hominis inperiti etiam ab hac sensus sui peste purgetur. qui quidem, sicut gestorum ordo patefecit, bene cœperat a sua
 p. 17, 31 persuasione discedere, cum uestra sententia coartatus profiteretur se dicere quod ante
 p. 18, 11 non dixerat, et ei fidei adquiescere cuius prius fuisset alienus; sed cum anathematizando 15 impio dogmati nolisset præbere consensum, intellexit eum fraternitas uestra in sua manere perfidia dignumque esse qui iudicium condemnationis exciperet. de quo si fideliter atque utiliter dolet et quam recte mota sit episcopalis auctoritas, uel sero cognoscit uel si ad satisfactionis plenitudinem omnia quæ ab eo male sunt sensa, uiua uoce et præsentis subscriptione damnauerit, non erit reprehensibilis erga correctum 20
 Ioh. 10, 11 quantacumque miseratio, quia dominus noster uerus et bonus pastor qui animam suam
 I.c. 9, 56 posuit pro ouibus suis et qui uenit animas hominum saluare, non perdere, imitatores nos suæ uult esse pietatis, ut peccantes quidem iustitia coerceat, conuersos autem miseri-

5—13 miror — purgetur *adfert Facundus 2, 6*

OM^c, Φ^a [= RBN], Φ^c [= ADM], Φ^r [= CY], TU, K [= us], Q [= actwx], pXZE, P [= acp], S [= defmt], L [= αβγ], H [= deg], hbn/lmnr

ADNOTATIONES RVSTICI 1 nec diuinitas sine humanitate, ait, et e conuerso [C^{mg}]

1 hac¹] hæc L^{by}H^c hæcque L^a proficiet Hh profecit Φ^r [M] F^{ap} ut in [in dñō S, Q^x ex corr.]
 xpō ihū [ihū xpō S] ES, Q^x ex corr., nr uera nec sine¹ S 1/2 humanitate credatur pb 3 inscr. v1
 Contra eos qui duas quidem ante adunationem naturas dñi delirant, unam uero post adunationem confingunt S
 ad om. U ex animis ur̄is X eutychis Φ^r [C] fr responderet Φ^c [AD]TUbfl respondere Of^pL^p
 respondit m 4 confiteatur b nostrum om. Φ^r [Y]QpXZm non Φ^r [C] 4/5 adunationem uero LHh
 5 peruersam eius K^sQpXZb 6 repræhensum U^fa repræhensa Qiv, corr. Q^{ax} deprehensam L^{ay}Hh insi-
 pientem nimisque blasphemum [blasphemantem n] M^c Φ^r [+ D^{corr}] KQpXZ, P^a ex corr., Hhbfnmr 7 offen-
 derit TQpXZP^cPbnm esse Φ^c [A] XP sit n tam impie] tamen [tam r] piæ lv 8 unigeniti L om. f
 dicatur] creditur f 9 est etsi F^a ex corr. est et reliqua m om. nr singularis in eo p nec Φ^r [C]P^cS^c
 LHhblv in m om. n id P, corr. P^a 10 tolerabiliter] errabiliter M^c ostendat p est ur̄a Φ^a [BN]
 LHh] est Φ^c [M] nra est b sententia est M^c confutatus Φ^a Unl coartatus f sollicitudinis QpXZb
 11 tuæ igitur S [ts karissimi bnr per inspirationem] inspiratione Φ^r [Y] 12 perducatur Kⁿ producit r
 insipientia f in presentia Kⁿ ab] in ZF^p 13 peste] per te OUI macula per te SL peruersitate p corri-
 gatur U ut sicut S patefacit n patefecit et U 14 descendere Φ^a [BN] ULy^r cum ex Sfm, F^a ex
 corr. antea Φ^c [M]TSLH^{deh} 15 eius U eis n cum L^a om. L^{by} hæc Φ^r [C + D^{mg}] cum ad [in f] E/
 16 impiæ L pio E^{corr} noluisse U noluerit f uoluisset b concessum O uestra] sua L^a tua Hh
 18 si om. M^c Φ^c [M]UH^{dehbm} sint U spiritalis f 18/19 se recognoscit TQ^pXZF^pbnf recognoscit h
 sero cognoscet S^dLy sero cognosceret S^{mt} se recognoscet O sero agnoscit Kⁿ 19 ad om. M^c satisfac-
 tionem Φ^c [M]bnfr plenitudinis f penitudinem [pænitudine l pænitudinem L^a] KⁿLHhl sensa sunt Φ^c
 [A]Uf 20 præsentis Of irrepræhensibilis K^s correptum Φ^c [M]S^{bn} correptam M^c 21 quantam-
 cumque sit M^c 23 nos uult esse [esse uult D] suæ [uult suæ esse p uult esse S] pietatis [pietatis suæ m] Φ^c
 [AD]pESLm ita ut n quidem om. XZ sua p conuersus Φ^c [AD] Φ^r [C] C^Qact PLnfr, corr. DCQ^{ac}

cordia non repellat. tunc enim demum fructuosissime fides uera defenditur, quando etiam a sectatoribus suis opinio falsa damnatur.

ET ALIA MANV: TIBVRTIVS NOTARIVS IVSSV DOMINI MEI VENERABILIS PAPAE LEONIS EDIDI

Ad omnem uero causam pie ac fideliter exequendam fratres nostros Iulium episcopum et Renatum presbyterum tituli sancti Clementis, sed et filium meum Hilarum diaconum uice nostra direximus, quibus Dulcitiu[m] notarium nostrum, cuius nobis fides est probata, sociauimus, confidentes affuturum diuinitatis auxilium ut is qui errauerat, damnata sensus sui prauitate saluetur.

Deus te incolumem custodiat, frater karissime.

DAT ID IVN ASTVRIO ET PROTOGENE VV CC CONSS

9

d. 13. m. iun.
a. 449

LIBELLVS APPELLATIONIS EVTYCHIS AD PAPAM LEONEM

- 6 Domino uenerabili et archiepiscopo gloriosæ urbis Leoni Eutyches presbyter. Fidei et spei meæ circa dominum Iesum Christum præ ceteris quidem testis est deus in animis et mentibus hominum iudicando quod est iudicium ueritatis, imploro tamen etiam uestram beatudinem *** atque uerborum. totius etenim malitiæ princeps 13 diabolus inuisus studio atque proposito nostro, a quibus decebat suas uires destrui, per cos omnes uirtutes proprias aduersum nos concitauit. Eusebius igitur uir religiosus episcopus Dorsleorum cum obtulisset libellum uiro religioso Constantinopolitano episcopo Flauiano et quibusdam aliis qui eodem tempore propter suas causas in eadem ciuitate reperti sunt, me insimulans hæreticum, non ueris allegationibus ad accusationem 20 commotus, sed perditionem mihi moliens et perturbans sanctas dei ecclesias, uocabar ad respondendum ac repellendas accusationes. et quamuis ægritudine graui detentus et ætate fatigatus occurri ad respondendum, quamuis non ignorans saluti meæ præparatas insidias; mox libellos conscriptos eisdem obtuli ostendens professionem fidei meæ. Flauianus autem uir religiosus episcopus cum neque suscepisset libellum meum neque 25 recitari fecisset, sed respondentem audisset uerbis exponentem fidem de his quæ synodus Nicæna decreuerat, quæ uel synodus Ephesena firmauerat, exigebat duas naturas

OM^c, Φ^a [= RBN], Φ^c [= ADM], Φ^r [= CY], TU, K [= ns], Q [= aetwx], pXZE, F [= acp], S [= defmt], L [= αβγ], H [= deg], hbnf/mnr

1 fructuosius n uestra Φ^c [AM] pXpB 2 a om. TQ^c PPS/Lb sectoribus b rectoribus pl suis
om. l 3 hoc loco O, post 10 D, om. ceteri et Γ 3 et alia manu om. D domni D 4-10 om. O
4-9 om. Pntr 4 fr̄m n̄m [frater n̄ m] QpXZHhbfm fr̄s n̄m L^a 4/5 iulianum ep̄m [iulianus
ep̄s m] Φ^c [AM + Y] TUK^c QpXZSbfm 5 renatus pbr̄ m rauennatum pbr̄m K^a tituli - clementis
QpXZHhK^c stili sci / om. ceteri et Γ sed om. Φ^c [D] hilarium KQ^a pXS^a hbm hilarem Φ^a [B] Φ^r [C]
6 quos uice U dulcetiū QXZ, corr. Q^a dulcidiū pS^c 6/7 nobis fides esset probata Φ^a E nobis probata
est fides Φ^c [A] nobis fides est [est fides T] sæpe [sese S^m semper S^f] probata TSL fides nobis est [esset K^a
est sæpe K^a] probata [probata est b] KQpXZHh nobis est fides, tum scribere desinit m 7 sociamus Φ^c
[A] QpXZSd^fmt, corr. A 8 contvli post saluetur Q^aew post 10 Q^x
9. 10 om. Φ^c [AM] TKXZLHh 9 om. Φ^a UQpES, habent tantummodo Φ^r [+ D], M^cb [post 10] et Γ
in te incolumem Φ^r [C] incolomento b 10 om. Φ^r [+ AM] habent M^cΦ^a [+ D] UQpEPSbnv 10 data
M^c Φ^a UQwEP^fl datum Q^alSb om. r 10 in die id [diebus P^c] P ian Φ^a [R] Q^a ianuarias Q^aew austurio
pF^p astorio Φ^a P^a S^fn asterio Φ^c [D] UP^c S^demt^b protegene bl ptogene P^pS^a uū cē om. M^cΦ^a [+ D] QpE,
corr. BQ^x cons̄s UpSb, in fine add. era cccclxxxvi S, Q^x ex corr.

6 altera versio extat in Leonis epistularum Collectione Casinensi 23 [uol. 4 p. 143]

O

11 EVTYCHES O 14 iudicandos O 15 lacunam indicaui, cf. alteram uersionem 16 decebat scripsi sciebat O 20 insimulantes O 21 per turbas scā O 23 occurrere O 27 exigebas O

confiteri et anathematizare eos qui hoc non profiterentur. ego autem metuens secundum statuta uestra adicere uel retrahere uerbum aliquod fidei expositæ in reuerentissima synodo Nicæna, sciens sanctos et beatissimos parentes nostros Iulium et Felicem et Athanasium et Gregorium uiros sanctos episcopos improbare duarum naturarum nuncupationem et non ausus aut disputare de natura dei uerbi, qui est incarnatus ultimis diebus in utero uirginis Mariæ non se imminuens neque demutans, quomodo uoluit, sed secundum ueritatem et non figurate [sicut ipse uoluit] induit hominem, aut anathemare prædictos parentes nostros, cum hæc ergo ita agerentur, petii ut hæc innotescerent uobis, ut statueretis quid mihi sequendum esset, et in omnibus sequeretur quidquid probaretis. sed cum contempsissent ea quæ a me dicebantur, et soluissent sine retractione conuentum, publicabant quam contra me tractauerant ante iudicium excommunicationis sententiam et in tantum mendacii sui factione confidentes agebant, <ut> periculum etiam saluti meæ impenderet, nisi adiutorio <dei> et orationibus uestris manus me militaris eripuisset insidiis. illi tamen nihilo minus instantius coegerunt aliorum monasteriorum abbates meæ deiectioni subscribere, quod numquam de his qui aperte <se> confitentur hæreticos, et quod ne sub ipso quidem Nestorio factum est, et contestationes quas publice proposui ad satisfactionem populi Christiani, non permiserunt proponi uel ad publicam notitiam peruenire, statim denique eas rapuerunt hi qui per factionem et calumniam meditatam sublata contestationis satisfactione ab omnibus hæreticum me iudicari uoluerunt. ad uos itaque confugio, misericordiæ et religionis antistites et qui tales factiones aduersari et respuere consuestis, nihil ab initio usque ad præsens tempus contra professionem catholicorum credens, anathematizo autem Apollinarem Manin Valentinum Nestorium et eos qui carnem domini et dei nostri Iesu Christi de cælo, non de spiritu sancto et Maria uirgine confitentur, et omnem hæresim usque ad Simonem magum. et cum hæc ita profitear, periclitor sicut hæreticus per dolos et factiones et inimicitias et rogo ut nullo mihi præiudicio de his quæ per dolos et factiones gesta sunt, comparato uos super hoc quæ uestræ beatitudini uidentur, manifesta sententia proferatis, non permittentes aliquod mihi ab his qui mihi insidiantur, periculum sustinere et secerni de numero catholicorum, qui religiose et continenter in Christianis officiis plus minus per annos LXX duraui, <et> in ipsa iam fine uitæ ab æmulis naufragium pati.

Subdidi autem his litteris meis libellum qui aduersum me datus est, et eos quos ego obtuli nec tamen suscepti sunt, et contestationem quam populo proposui, nec non etiam illa quæ <de> duabus naturis a parentibus nostris dicta sunt.

Et subscriptio: Eutyches abba subscripsi his libellis manu mea

HANC SEQUITVR LIBELLVS QVEM DEDIT EVSEBIVS EPS IN ACCVSATIONE EVTYCHIS FLAVIANO QVI IAM SVpra IN CAPITE <I> RELEVATVS EST [CALCHEDONENSIS CONCILII]

EXEMPLVM LIBELLI QVEM DEDIT EYTYCHES PBR FLAVIANO EPŌ VEL SYNODO

7 Contestor uos per deum qui omnia uiuificat, et in Iesu Christo saluatore deo nostro, 1 Tim. 6, 12 qui sub Pontio Pilato testatus est bonam confessionem, ut nihil ad gratiam faciatis. ego enim ita sentio a parentibus et ab ineunte ætate ita sum baptizatus, sicut sancta

7 altera uersio extat in Leonis epistularum Collectione Casinensi 24 [uol. 4 p. 145]

O

2 uestra suspectum 5 ausos O 7 figurate scripsi figuræ sicut ipse uoluit O 10 contempsissens O 12 agebant ut scripsi agebat O 13 impendere O dei add. Amelli 16 se addidi heretico O 17 ad Amelli et O promiserunt O 21 consuistis O 22/23 appollinarem manin O 27 sententiam O 30 et add. Amelli 33 de addidi 35 EYTYCHES O 36 1 addidi Calchedonensis concilii deleui 40 eunte O

synodus Nicæna trecentorum decem et octo episcoporum fidem exposuit, quam confirmavit et solam tenere constituit sancta synodus Ephesena, et numquam aliquid præter recte solam et ueram et rectam fidem sensi et omnibus consentio et sequor quæ uisa sunt sanctæ synodo Ephesenæ, cui præfuit Cyrillus sanctæ memoriæ Alexandrinæ ecclesiæ quondam episcopus, et fidei sanctorum et electorum dei Gregorii maioris, Gregorii et Gregorii, Basilii et Athanasii, Attici et Procli ego socius sum et omnes eos catholicos habui et fideles et ueneratus sum tamquam sanctos magistros meos. anathemo autem Nestorium et Apollinarem et omnes hæreticos usque ad Simonem et eos qui dicunt carnem domini de cælo descendisse et non ipsum uerbum dei descendens de cælo incorporeum factum esse carnem in utero sanctæ Mariæ uirginis <ex> carne eius incommutabiliter et inconuersibiliter quemammodum ipse sciit et uoluit, ut qui erat perfectus deus ante sæcula, idem perfectus esset homo in ultimis diebus propter nos et salutem nostram. hanc ergo fidem et professionem habeat de me uestra beatitudo.

Et subscriptio: Eutyches presbyter subscripsi

EXEMPLVM CONTESTATIONIS

15

- 8 Catholico et amatori Christi populo Constantinopolitano Eutyches presbyter. Factionem quidem et calumniam quam perpessus sum, æstimo nullum ignorare de populis deum colentibus in ciuitate Constantinopolitana, scandali quosdam aduersum <me tam>quam qui male senserim de catholica fide. hoc enim per omnes diffamauerunt, notum <autem> facio omni populo Christiano, non dicens aliter neque corde aliud sentiens, 20 coram deo et filio eius saluatore nostro et [in] spiritu sancto et inseparabili trinitate me hanc fidem a parentibus suscepisse et usque in præsentem diem inuiolabilem et integram custodisse, quæ instituta est a sancta synodo Nicæna, quam etiam confirmavit et constituit Ephesena synodus, solam tenere et nulli licere aliam fidem proferre aut conscribere <aut> componere præter supra dictam quam synodus Nicæna firmavit, 25 anathematizans eos qui dicunt carnem domini nostri Iesu Christi de cælo descendisse et non ex Maria uirgine et ex spiritu sancto incarnatum, et omnem hæresim usque ad Simonem magum. et peto ne dolo et fraudibus et rumoribus eorum credentes scandalizemini in me semper pro fide catholica laborantem. sciat autem religiosa plebs uestra quia hæc proposui olim ad satisfactionem uestram, et quidam ex eadem factione 30 sustulerunt eas contestationes quas proposueram, ut subriperent uobis quatenus non possitis agnoscere mei propositi ueritatem.

EX PATRVM TESTIMONIIS QVAE PRO SE PROPOSVIT EVTYCHES

9 IVLII EPI ROMANI AD [PRESBYTERVM] DIONYSIVM

- 1 Domino sanctissimo desiderabili et karissimo conpresbytero Dionysio Iulius episcopus Romanus in domino salutem. Miror cognoscens quosdam profiteri quidem deum corporalem dominum, labentes autem et incurrentes in eam diuisionem quæ non bene a Paulianistis inducta est. illi enim Paulo Samosateno seruientes alium dicunt 37

Lietzmann, Apollin. 256, 18—259, 12

9 altera uersio extat in Leonis epistularum Coll. Casinensi 26 [uol. 4 p. 149]

0

2 tenere Amelli teneri 0 3 recte scripsi rectam 0 4 memoria 0 8 appollinarem 0 10 ex carne Amelli carnem 0 11 quæammodum 0 ut Amelli et 0 15 scandali 0 conicio scandalizatis per 19 me tamquam scripsi quam 0 20 autem addidi 21 in del. Amelli 23 scō 0 24 teneri 0 25 aut addidi 34 PRESBYTERVM deleui falso ex 35 conpresbytero desumptum 35 sei 0

deum quem de cælo confitentur, alium uero de terra hominem, dicentes unum non creatum, alterum creatum, unum æternum, alterum hesternum, unum dominum, alterum seruum, impii in utroque, siue adorantes eum quem dicunt seruum et factum, siue contemnentes eum qui proprio sanguine nos redemit. qui autem deum <de> cælo confitentur ex uirgine incorporatum et unum esse cum carne frustra quemquam conturbant uerbis suæ impietatis elati. dicunt enim, sicut audio, et ipsi duas esse naturas, cum

Ioh. 1, 14 Iohannes unum aperte ostendat dominum dicens et uerbum factum est caro et

1 Cor. 8, 6 Paulus qui dixit unus dominus Iesus Christus, per quem omnia. nam si Iesus natus ex uirgine nominatus est et ipse est per quem omnia facta sunt, una natura est, quoniam una persona non habens in duo diuisionem, quoniam neque seorsum natura corpus neque seorsum natura deitas secundum incarnationem, sed sicut homo una

Phil. 2, 7 natura, sic et is qui ad similitudinem hominis factus est Christus. sed si non agnoscunt secundum unitiorem unum, possunt et in multa diuidere unum et [in] multas dicere naturas, quoniam multiforme corpus est ex ossibus et neruis et uenis et carne cute sanguine et spiritu, quæ omnia licet habeant differentiam sui, tamen una natura est. unde et deitatis natura cum corpore unum est et in duas naturas non diuiditur. nec enim rationis erat [in] totum filium hominis uocari qui de cælo descenderat, et filium dei ex femina procreatum, si duarum naturarum diuisionem recipiebat, sed illud quod de cælo descenderat, recte uocabitur filius dei et non hominis filius, quod autem natum est ex femina, filius hominis et non filius dei: et hoc conuenit Paulianæ diuisioni. nos autem sanctæ scripturæ docent unum dominum eundemque sentire, qui de cælo descendit et qui in terra natus est. qui ergo sic sentiunt, numquam illis qui cogitant aduersa, concordent, ut sensu et mente quæ recta sunt, profitentes non uerbis ac ore blasphement. illis enim dicentibus duas esse naturas necesse est eis unam uenerari, alteram non, et in eam quæ diuina est, baptizari, <in eam uero quæ humana est, non baptizari>; nos autem in mortem domini baptizantes unam naturam confitemur impassibilis deitatis et passibilis carnis, ut hoc modo et ad deum pertineat baptisma nostrum et ad mortem domini nostri. nec calumniantes et in duas personas dominum diuidentes quosdam timemus, si nobis unitatem euangelicam uel apostolicam prædicantibus maledixerint

Ioh. 3, 13 [illis qui] quasi carnem profitentibus esse cælestem, cum legamus sanctas scripturas quæ dicunt filium de cælo. nec enim quando dicimus filium dei natum ex femina, possumus reprobari quasi qui dicamus uerbum non de cælo, sed terrenum fuisse. utrumque autem dicimus, et de cælo totum propter deitatem et de femina totum propter carnem, unius personæ diuisionem penitus nescientes.

EIVSDEM IVLII EPI ROMANI QVAE PRO SE OPTVLIT EVTYCHES

35

AD EOS QVI SECVNDVM DIVINAM INCARNATIONEM VERBI DISPVNT SVB OCCASIONE INDIVIDVI

2

Lietzmann, Apollin. 194, 15-199, 27

Nemo humiliet dominicam et saluatricem carnem domini nostri Iesu Christi occasione unius essentiae. nec enim nos nec nostra synodus nec eorum hominum quicumque qui habent humanam et rationabilem mentem, corpus per semet ipsum unam essentiam esse dicit aut sentit, sed nec de cælo dicimus carnem domini dei Iesu Christi, uerum ex sancta uirgine Maria confitemur incarnatum deum uerbum et non diuidimus eum

O

2 externum O 4 de addidi 7 unam O dñi O et } e O 8 Iesus? 10 pro eiς 13 in
deleui 15 licent O 17 in deleui 19 natus O 23 ac ore scripsi auctore O 25 in - baptizari add.
Amelli 30 illis qui deleui qui O 36 DIVINA E O 40 habet O

a sua carne, sed est una persona et una substantia, totus homo. certe si ad similitudinem hominis credimus uenisse dominum saluatorem nostrum Christum ex ea uirginali conceptione, per quam [si] genetrix dei uirgo monstrata est, et mysterium salutis est nostrae incarnatio dei uerbi, ergo inseparabilis est et indiuisus a sua carne, ** cuius est caro, si tamen uere confitemur carnem factum fuisse dei uerbum. quod si non habet communionem cum uerbo, penitus separata est. et nec salus credentibus ex incarnatione conceditur a trinitate summota. nihil enim uenerabile nec salutare extra diuinam trinitatem est, sed superflua quaedam probabitur illis atque inanis incarnatio, falsum autem inuenitur secundum eos etiam diuinæ scripturæ quibus scriptum est uerbum factum est caro et illud natus est nobis hodie saluator, hoc est Christus dominus in ciuitate Daud, item falsum uidebitur illud deus fortis infans et alia his similia. nec dei genetrix uirgo creditur, quod impium et sacrilegum sine dubietate et a mente religiosa iudicabitur alienum. auertitur enim omnis spes Christianorum et ipsa Christianitas ad nihilum deducitur nec illud magnum pretiosumque munus Christianorum quod Christi morte perficitur, diuinum putabitur, sed humanum, si non annumeratur trinitati incarnatio nostri domini saluatoris. nobis autem confitendum est filium dei et deum uerum, qui est ante sæcula, unius essentiae patri, Christum dei filium, dominum nostrum, quem uirgo peperit saluatorem et liberatorem, cui uenerationem debite offerimus et non separatur a ueneratione caro ipsius. impossibile est ut indiuisa diuinitate cultus et ueneratio diuidatur; nam qui carnem non ueneratur, ipsum non ueneratur, sicut euangelista unam uitam uerbi et carnis prædicans dixit et uerbum caro factum est. ergo si caro uerbum factum est, qui adorauerit uerbum, adorat et carnem, et qui carnem ueneratus fuerit, uenerabitur deitatem et sancti apostoli summittentes se corpori deum uerbum uenerati sunt et angeli ipsi obsecuti sunt tamquam suo domino corpus adeuntes et uirgo ab initio carnem pariens uerbum parturiebat et erat dei genetrix et Iudæi qui corpus crucifixerunt, deum crucifixerunt et nulla separatio uel diuisio corporis et uerbi in sanctis habetur scripturis, sed est una natura, una substantia et una uirtus, una persona, totus deus, totus homo, ipse idem ipse. essentia enim ipsius secundum inuisibile quidem deitas, secundum uisibile autem caro. nec alienatur nec separatur a trinitate incarnatio Iesu Christi domini nostri. denique trinitatis in numero baptisma traditur in remissionem peccatorum et resurrectionem carnis, quod opus est deitatis, non creatæ naturæ. unum enim et idem est corpus et deus, cuius corpus est, non conuersæ carnis in incorporeum, sed habentis et proprium quod a nobis est, secundum uirginis partum et quod supra nos est, secundum dei uerbi incarnationem.

Ioh. 1, 14
Lc. 2, 11
Ies. 9, 6

Ioh. 1, 14

33

SCI ATHANASII EPI ALEXANDRINI TRACTATVS SIVE PRAECEPTA DE FIDE QVAE PRO SE
PROTVLIT EVTYCHES PROLATVM AD TESTIMONIVM A BEATISSIMO EPO EIVSDEM CIVITATIS
CYRILLO CONTRA LIBELLVM THEODORITI

- 3 Etiam laudabilis recordationis pater noster et episcopus Athanasius in libris incarnationis: confitemur et esse ipsum filium dei et deum secundum spiritum, hominis autem filium secundum carnem, non duas naturas unum filium, unam adorabilem et

L. I 1, 5 p. 65
22 sq.

O

2 credimur O diū O 3 si *delevi* 4 *lacunam indicaui, cf. I'* 7 salutarem O 10 hoc est
natus — saluator xps O 13 et a mente *scripsi* tamen O 19 separaturam uenerationem O 29 inuisibilem O
uisibilem O 30 ne O ne O, *corr. O* 31 in numero] numero in O 33 habentes O 37 EVTYCHIS O
38 THEODORITI *scripsi* THEODORI Ad te O; *errauit Eutyches in libri Cyrilliani titulo* 41 unam] unum O

unam non adorandam, sed unam naturam uerbi dei incarnatam et adorandam cum carne una ueneratione, nec duos filios, unum quidem filium dei uerum et adorabilem, alterum uero ex Maria hominem et non adorandum, per gratiam autem factum filium dei sicut et homines, sed de deo, sicut dixi, unum filium dei et ipsum deum nec alterum ex Maria natum secundum carnem in ultimis diebus, sicut angelus dixit genetrici salua-
 Lc. 1, 34. 35 toris dicenti quomodo hoc fieri poterit? uirum enim nescio: spiritus sanctus adueniet in te et uirtus altissimi obumbrabit tibi; propterea quod ex te nascetur, sanctum est et uocabitur filius dei. qui ergo natus est ex uirgine Maria, filius dei natura et deus uerus, non per gratiam et alia essentia, secundum carnem quidem Mariæ homo, secundum spiritum autem ipse deus et filius dei, passus 10
 1 Petr. 4, 1 nostras passiones secundum carnem, sicut scriptum est Christus enim passus est
 Rom. 8, 32 pro nobis carnaliter et alio loco qui filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit eum, impassibilis autem permanens et immutabilis secundum dei-
 Mal. 3, 6 tatem sicut dixit propheta ego sum deus et non mutor, mortuus quidem nostra morte secundum carnem propter peccata nostra, ut mortem interficeret [nostram] mo- 15
 1 Cor. 15, 54. 55 riendo pro nobis, sicut dicit apostolus conculcata mors est et deuicta; ubi est, mors, uictoria tua? ubi est, mors, aculeus tuus? et iterum Christus mor-
 1 Cor. 15, 3 tuus est pro peccatis nostris secundum scripturas, immortalis autem et in-
 Act. 2, 24 comprehensus a morte permanens per deitatem, impassibilis quasi patris uirtus, sicut dicit Petrus: nec enim possibile erat eum a morte detineri. 20

Adicit etiam his: si quis præter sanctas scripturas docet alterum dicens filium dei et alterum ex Maria per gratiam sicut nos adoptatum, ut sint duo filii, unus secundum naturam dei filius ex deo et alter secundum gratiam ex Maria homo, uel si quis carnem domini supernam dicat et non ex Maria uirgine uel conuersam deitatem in carnem aut confusam aut immutatam aut passibilem deitatem domini credat et non esse uenerabilem 25 et adorabilem domini nostri carnem quasi hominis putet et non magis adorandam quasi domini et dei, hunc anathemat sancta et uenerabilis ecclesia credens sancto apostolo di-
 Gal. 1, 9 centi si quis euangelizauerit uobis præter hoc quod acceperitis, anathema sit.

SCI GREGORII EPI MAIORIS PARS DICTORVM QVAE PRO SE PROTVLIT EVTYCHES 30

4 Deus non solum non tenetur morte, sed etiam soluit ipsam mortem et mors est
 Lietzmann, mortis. deus uerus qui sine carne, in carne uisus est, perfectus uera et diuina per-
 Apollin. 178. fectione, non duæ personæ nec duæ naturæ. nec quattuor dicimus adorari; nec enim
 17—179, 6 fas est quattuor adorari, deum et filium dei et filium hominis et spiritum sanctum. qua-
 propter anathematizamus qui sic in deum peccant, ut dicant hominem tamquam deum 35
 glorificari debere.

EPISTVLA GREGORII NANZANZENI AD CLEDONIVM EX HIS QVAE PRO SE PROTVLIT EVTYCHES

ep. 102 5 Quoniam multi adeuntes sanctitatem tuam de fide uolunt fieri certiores et quia per caritatem exegisti nos certum breuemque finem uel regulam fidei nostræ, ideo scripsimus sanctitati tuæ, quod et ante meas litteras agnoscebas, quoniam nos Nicænæ synodo et 40 fidei sanctorum patrum qui illo conuenerant ad deiectionem Arrianæ sectæ, nihil umquam prætulimus nec præferre possumus, sed eiusdem fidei sumus et erimus in domino,

O

3 uerum O

20 passibile O

4 hominis O

22 unum O

5 genetricis O

27/28 dicente O

11 passiones} nationes O

34 honis O

37 EPI O

15 nostram *deleui*

40 synodus O

adicientes illud quod minus dictum est ab illis de sancto spiritu, ne umquam moueatur hæc quæstio, quia scire oportet unius deitatis patrem et filium et spiritum sanctum, deum et spiritum agnoscentes. eos sane qui ita sentiunt et docent, habeto tibi communicantes sicut et nos; eos uero qui aliter credunt, auersare et alienos et dei et sanctæ ecclesiæ iudica. sane quoniam de diuina incarnatione siue incorporatione quædam quæstio con mouetur, prædicato et denuntiato de nobis quia filium dei, qui natus est ex patre et postea de uirgine Maria, unum credimus, non duos filios nominantes, sed unum et eundem indiuidua deitate et honore ueneramus. quod si quis his non præbeat consensum aut nunc aut postea, ipse in die iudicii deo redditurus est rationem.

IVLII EPI ROMANI AD VNIVERSOS EPOS CATHOLICOS QVAE PRO SE PROTVLIT EVTYCHES 10

- 6 Probaui fidem uestram, dilectissimi fratres, quam circa dominum deum regem ^{Lietzmann, Apollin. 292, 2—293, 3} habetis de ecclesiasticis historiis consecuti ab Osee propheta dicente de deo uerbo et de patre domino non permittam perire Iacob, quia deus ego sum et non [est] Os. 11, 9 præter te homo sanctus, et non ingrediar ciuitatem, sed post dominum ambulem. hæc itaque propter eos locutus est deus uerbum factus homo, qui eum ¹⁵ hominem simpliciter sanctum et non deum esse credebant: deus ego sum et non homo. credo in una deitate et essentia adorandæ et uenerabilis trinitatis, hoc est in patre et filio et spiritu sancto, qui descendit de cælo et incarnatus est, et ipsi incarnationi quæ est ex sancta uirgine Maria, et apparitioni inter homines dei uerbi et saluatoris nostri Christi, qui est deus homo, non alter deus et alter homo, sed una substantia et ²⁰ una persona dei uerbi et ex carne Mariæ, ex deo et ex muliere, passibilis et impassibilis, corpore passibilis, impassibilis deitate, nostram passionem suscipiens, quam deitate dissoluit salutarique mortem nostram superat interitu, inluminans uitam et fidelibus futuri boni conferens fructum et cælestis uel diuini regni hereditatem cum gloria præstans. ²⁵

IVLII EPI AD PROSDOCIVM QVAE PRO SE PROTVLIT EVTYCHES

- 7 Sensus est noster secundum apostolicam traditionem patris et filii et spiritus sancti ^{Lietzmann, Apollin. 283, 17—285, 9} una deitas, una uenerabilitas filii apud patrem in adoratione et glorificatione sancti spiritus. qui autem deitatem alteram inducit, anathema et qui inducit alteram sectam uel fidem præter sanctas uoces seraphim, hoc est sanctus sanctus sanctus dominus ^{Ies. 6, 3} sabaoth; plena est omnis terra gloria ipsius hymnum dicentes in sanctam ³¹ trinitatem, quemadmodum Iohannes testatur et Paulus, Iohannes dicens filii gloriam ^{Ioh. 12, 41} a propheta cantatam et Paulus spiritus sancti eandem gloriam demonstrat, cum dicit sancti spiritus esse uoces quæ dictæ sunt ab eo qui uisus est et glorificatus, quia spiritus ^{Act. 28, 25} sancti gloria filii gloria est et filii gloria patris gloria est. quapropter una essentia ³⁵ trinitatis per orbem terrarum a sanctis synodis prædicatur. omnis autem qui separat ab essentia unius dei filium et spiritum sanctum ** quomodo nos, non ex ipsa substantia ut similitudinem, sed in aliam naturam, anathema sit. prædicatur etenim ad supplementum fidei et incarnatus ex utero Mariæ sanctæ uirginis dei filius et conuersatus inter homines et supra hominem agens, sicut propheta et apostoli dicunt, perfectus deus in ⁴⁰ carne, perfectus homo in spiritu, non duo filii, [sed] unus certus deus suscipiens homi-

O

1 moueantur O   10 CATHOLICIS O   13 est *deleui*   16 credebat O   23 superaret O   27 nri O
 patri O   28 adorationem et glorificationem O   32 quæammodum O   Iohannes² iohannis O
 gloria O   37 lacunam indicaui, cf. I'   41 sed *deleui*

nem, alter autem mortalis homo susceptus a deo, sed unus unicus in cælo et unicus in terra deus ac diuina natura, homo carnali imagine ad similitudinem suam seruans mundum participatione spiritus sui, quem donat quasi per inspirationem, quasi homo et habitu humano rex cælestium terrestrium et infernorum, ab omnibus quasi unus et solus deus glorificatus et uenerabilis quasi in gloria dei patris nostri. quod si quis hominem a deo adsumptum dicat Iesum qui ex Maria natus est, et duas personas perfectas et adunitas, sciat se spei diuinæ alienum, quod deus uerbum, per quem omnia facta sunt, ipse est Iesus per quem sunt omnia, quemammodum Iohannes et Paulus docuerunt dicentes Gal. 4, 4 non adsumptum esse uerbum ab homine per Iesum, sed ipsum uenisse in mundum qui Ioh. 1, 9 natus est ex femina, nec habitasse eum qui de cælo est, in homine terreno, sed ipsum 10 1 Cor. 15, 47 Adam secundum esse cælestem.

PETRI EPI ET MARTYRIS DE DEITATE LIBELLI QVAE EX HIS PRO SE PROTVLIT EVTYCHES

8 Vere gratia et ueritas per Iesum Christum facta est, si quidem nos
Exc. Ephes. 1 sumus per gratiam conseruati secundum apostolicum dictum; ait enim: non ex nobis,
Ioh. 1, 17 dei munus, neque ex operibus nostris, ne quis exultet. uoluntate dei 15
Eph. 2, 8 uerbum caro factum et hominis imagine uisus nequaquam a deitate discessit. nec enim
Phil. 2, 7 ut uirtutis aut gloriæ suæ summam deponeret, pauper est factus ex diuite, sed ut mortem
2 Cor. 8, 9 pro nobis peccatoribus ipse susciperet iustus pro iniustis, ut nos offerret deo, mortificatus corpore, uiuificatus autem spiritu.
Exc. Et post alia: Vnde euangelista ueridicus dicit: uerbum caro factum est 20
Ephes. 11 et habitauit in nobis ex eo scilicet ex quo angelus uirginem salutauit dicens aue
Ioh. 1, 14 grata deo, dominus tecum. dominus tecum dictum est a Gabrihelo pro deus
Lc. 1, 28 tecum, hoc est uerbum tecum; significat enim nasci eum in utero et carnem futuram sicut
Lc. 1, 35 scriptum est: spiritus sanctus superueniet in te et uirtus altissimi obumbrabit tibi, et quod nascetur sanctum, uocabitur filius dei. 25
Exc. Eph. III Et post alia: Deus autem uerbum absque uiro secundum uoluntatem dei omnia potentis perficere factus est in utero uirginis caro, non indigens uirilis actus aut præsentiæ. efficacius enim operata est uirtus uerbi obumbrata uirgini cum adueniente sancto spiritu.

FELICIS ROMANI EPI ET MARTYRIS EX EPISTVLA QVAM AD MAXIMUM EPM VEL CLERVVM 30
ALEXANDRIAE CIVITATIS MISIT QVAE EX HIS PRO SE PROTVLIT EVTYCHES

9 De incarnatione autem dei uerbi et fide, credimus in dominum nostrum Iesum
Exc. Ephes. VIII Christum, qui natus est ex Maria uirgine, quia ipse est dei filius sempiternus et uerbum
et non homo a deo adsumptus est, ut alter esset extra illum. nec enim ita suscepit
hominem filius dei, ut sicut dictum est, alter esset extra illum, sed deus perfectus factus 35
est homo simul perfectus incarnatus ex uirgine.

EXEMPLVM EPISTOLAE SYNODI HABITAE ROMA QVAE EX HIS PRO SE ALLEGAVERIT EVTYCHES

10 Synodus episcopis per Illyricum constitutis. Etsi confidimus sanctitatem uestram apostolorum doctrina fundatam et subnixam fidei etiam populos euidenter

10 Graece extat ap. Theodoret. 2, 22 Sozom. 6, 23; altera uersio Latina habetur in Collectione Theodosii diaconi [cod. Veron. LX f. 43 sq. - Mansi III 459]

O
4 humani O   5 patres O   8 quemammodum O   10 quæ O   27 digens O   tactus O
30 EPS O   32 dominum] dñi O   37 ALLIGAVERI O   38 et sic O   39 subnixum O

docere et obsequentem patrum decretis in nullo dissidere (nec enim oportebat dei antistites, qui alios docent, aliter agere), tamen quoniam ex relatione Gallorum et bessorum comperimus quædam studia hæresum pullulasse (non autem dixerim hoc sponte euenire cultoribus dei, sed aut ignorantia aut errore contingere, et ideo cognitiones fluctuant nec radice consistunt, quasi parentum nostrorum notitiam cognouissent et hæc sicut 5 alia reseccassent), denique Auxentium Mediolanensem hac de causa condemnatum scribunt, et rationabile igitur est et omnibus episcopis competit, qui per orbem terrarum hoc nomen profitentur, expellere eos qui de diuersis disciplinis catholicam fidem nituntur euertere. etenim quando uenenum hæreticorum, quod etiam nunc, ut dicendum est, incipit Arrianorum blasphemium, reuiuiscit, parentes nostri cccxviii episcopi et Ro- 10 mani presbyteri in locum episcopi sui, electissimi uiri, sub synodo Nicæna hoc munimen et firmamentum contra arma diabolica statuerunt et hoc remedio letales reppulere doctrinas, quo dicerent patrem et filium et spiritum sanctum unius deitatis, unius esse uirtutis et esse unius essentiæ; contra autem sentiens a communione nostra fieret alienus, quam definitionem salutis et tractatum sanctum corrumpere postea aliis quidam fraudibus 15 et polluere temptauerunt. quibus nec Romani episcopi, cuius ante omnes sententia probabilis est, nec tacendi qui tot annis sine culpa sacerdotium ministrarunt, nec aliorum consensus est penitus commodatus; sed etiam hi qui per uim uisi sunt claudicare, meliore sententia talia sibi displicere firmarunt. unde perspicit uestra sinceritas hanc solam esse puram et robustam fidem apud Nicæam apostolorum auctoritate firmatam, 20 quæ perpetua inrupto teneri debeat firmamento. nobiscum igitur Orientales qui se catholicos recognoscunt, Occidentales pariter gratulentur; non enim dubitamus, immo etiam confitemur aliter credentes a nobis alienos esse et a nostra communione summos et episcopos hac appellatione priuari, ut plebem hoc errore nouerint liberandam, quam qualiter poterunt emendare, cum ipsorum oculi simili caligine teneantur? consentiat 25 ergo cum catholicis episcopis et uestræ sententia caritatis, in qua uos firmos et robustos credimus inueniri, et indicate nobis reciprocis scriptis sanctitatem uestram sentire nobiscum.

SCĬ CAELESTINI EPĬ ROMANI MISSA NESTORIO QVAE EX EA PROTVLIT EVTYCHES t. 1 2 p. 9, 2—7

- 11 Post alia: Vnde hæc episcopo in populos prædicare quibus uirginei partus reuerentia 30 saucietur? non debent ueteris fidei puritatem blasphema in deum uerba turbare. quis umquam non est dignus anathemate iudicatus uel adiciens uel retrahens fidei? plene etenim et manifeste ab apostolis nobis tradita nec augmentum nec imminutionem requirit. legimus libris nostris non addere debere, non retrahi; magna quippe et adden- 35 tem et retrahentem pœna constringit.

SCĬ CAELESTINI EPĬ ROMANI AD CLERVM CONSTANTINOPL QVAE EX EA PRO SE PROTVLIT EVTYCHES

- 12 Inter cetera et ad locum: Aperte ergo dilectioni uestræ, quod sine lacrimis non 36 possumus dicere, nuntiamus: mouit disputator uester prœlium ueritati, antiquæ fidei intulit manus, inpugnat apostolos, prophetas respuit, ipsius domini de se dicentis uerba 40 non sequitur. cuius religionis aut quibus legibus se episcopum dicit, abusus nouo et

O
2 bessorum O τῶν ἐν . . . Βεβηρία Γ 4 cognationes O 5 notitia cognouisset O 6 hæc O
15 quibusdam O 17 tacendi O Οὐκ ἐν τῷ Γ postulatur ministravit 24 ut] et O 26 sententiæ O
27 scripti si O 31 ueteres O 33 nobis] urbis O immutationem O

ueteri testamento? et enim intellectum figuræ respuit et uersatam inter nos non recipit ueritatem. aliter denique Christi domini tractat arcanum quam fidei nostræ patitur sacramentum, quod reuerenter omnis secutus est catholicus disputator. nemo enim bene religioni deuotus aliud de Christo sentit quam de se uoluit ipse sentire.

STATUTA SYNODI EPHESENÆ CONTRA EOS QVI PRAESVMUNT DOCERE ALIVD AVT SCRIBERE 5
CONTRA STATVTVM SYNODI NICAENAE QVAE EX HIS PRO SE PROTVLIT EVTYCHES

13
t. 1 17 p. 88,
1—89, 13
Inter cetera et ad locum ex sancta synodo Nicæna: Petrus presbyter Alexandrinæ ecclesiæ et primicerius notariorum dixit: Magna et sancta synodus Nicæna omnem prudentiam exponens rectæ et catholicæ dogmatum ueritatis, prospiciens etiam disciplinis et ordinibus ecclesiæ, decretum protulit, quod præ manu habentes, si placet sancti- 10
tati uestræ, relegimus.

Sancta synodus dixit: Finis quæ a synodo prælata est, legatur actis præsentibus inserenda.

Synodus Nicæna hanc tradidit fidem:

Credimus in unum deum patrem omnipotentem, omnium uisibilium et inuisibilium 15
conditorem; et in unum dominum Iesum Christum filium dei, natum ex patre unigenitum, hoc est de essentia patris, deum <ex> deo, lumen ex lumine, deum uerum ex deo uero, natum, non factum, unius essentiæ patri, per quem omnia facta sunt quæ in cælo et quæ in terra sunt, qui propter nos homines et propter nostram salutem de cælo descendit et incarnatus est et incorporatus, passus est et resurrexit tertia die, ascendit in cælos uen- 20
turus iudicare uiuos et mortuos; et in spiritu sancto. eos autem qui dicunt 'fuit aliquando quando non erat' et 'antequam nasceretur, non erat' et quia ex nihilo factus est, aut alterius substantiæ aut essentiæ dicentes esse <aut conuertibilem aut> mutabilem filium dei, anathematizat catholica ecclesia.

t. 1 17 p. 105,
20—106, 8
His itaque gestis statuit synodus alteram fidem nulli licere proferre aut conscribere 25
aut <conponere> præter quam definita est a patribus apud Nicæam congregatis cum spiritu sancto; qui autem ausi fuerint conponere alteram fidem aut tradere aut proferre uolentibus conuerti ad scientiam ueritatis uel paganis aut Iudæis aut cuiuslibet hæreseos, hos si episcopi uel clerici fuerint, alienos ab episcopatu episcopos et a clero clericos esse; si laici fuerint, anathematizari debere. <pari> autem modo, si inuenti fuerint siue 30
episcopi siue clerici siue laici cogitantes aut docentes quæ Charisii presbyteri traditio docuit de incarnatione unigeniti filii dei, [quæ] uel polluta et peruersa Nestorii dogmata quæ subiecta sunt, obnoxii sunt synodali <sententiæ>, ita ut episcopus alienus sit ab episcopatu atque damnatus, clericus uero similiter eiectus e clero, si autem laicus fuerit, et hic anathematizetur, sicut supra dictum est. 35

EPISTOLA THEODOSII IMPR AD DIOSCORVM EPM PRO CONGREGANDA SYNODO EPHESENA

10 1 Imperatores Theodosius et Valentinianus uictores ac triumphatores maximi semper augusti Dioscoro. Constat apud uniuersos esse manifestum quod nostræ conuersa-

10, 1 Græce et Latine extat in gestis Chalcedonensibus 1, 24; ex gestis Ephesis desumptæ sunt uersiones Syriacæ, altera in gestis synodi [Abhdlg. d. Gött.-Ges. d. Wiss. XV 1 p. 2. 4], altera apud Timotheum Aelurum in cod. Mus. Brit. add. 12156 f. 52r

O

4 religiosus O   5 synodus O   6 synodus O   7 nicæne O   presbyter] ep̄s dixit O   12 fines O
17 ex addidi   23 aut conuertibilem aut addidi   25 dicere O   26 conponere om. O   30 anathema-
tizare O   pari addidi   31 qua carisio O   32 quæ deleni   33 sententiæ addidi   35 anathematur O

tionis status et uniuerſa mortalia erga deum pietate probatur et continetur et propitia diuinitate prospere <et> ex sententia procedunt et reguntur humana. imperare igitur sortiti secundum prouisionem diuinitatis, obœdientium pietatis et bonæ conuersationis necessario magnam gerimus sollicitudinem, ut etiam ueram religionem et nostram conuersationem erga dominum sincera medella et pietate conciliata lustretur. emersa 3 repente quadam ambiguitate in catholici et apostolici dogmatis nostræ fidei obseruantiam, <quæ> sicut solet, diuersis sensibus detrahens perturbat et confundit hominum census et animas, non omittendum credentes huiusmodi iniquitatem dissimulare, ne hoc prætermissum in melioris uideatur iniuriam redundare, de hoc ipsum congregatis sanctissimis et religiosissimis uiris, quibus pietatis et orthodoxæ et ueræ ** sermo est, ut omnis 10 huiusmodi proposita quæstione superflua dissoluatur ambiguitas, ueram autem et amabilem deo, id est orthodoxam roborari fidem. et tua igitur sanctitas assumens solos decem uenerabiles episcopos qui sub eadem diocesi sunt, metropolitanos et alios decem sanctos episcopos sermone ornatos et uita et nomen et ratione et ueræ fidei scientia et doctrina apud omnes pios, proximis Kalendis Augustis ad Ephesenam ciuitatem d. 1. m. Aug. metropolim Asiæ occurrere sine dilatione festinet, nullo alio scilicet præter quos prædixi- a. 449 mus, synodum molestante, quatenus omnibus simul religiosis episcopis quos conuenire 17 nostris diuinis apicibus præcepimus, ad prædictam concurrentibus ciuitatem et castissima inquisitione <et> interrogatione omnis e uestigio euanescat error, corroboretur autem <et> secundum consuetudinem et morem præfulgeat orthodoxæ et ueræ et amabilis 20 saluatori Christo nostro fidei dogma, cum omnes deinceps indiruptum et inconcussum obseruent diuinitate propitia. quod si quis tam necessariam et deo amabilem dissimulare uoluerit synodum et non omni uirtute secundum prædictum tempus ad statutum occurrerit locum, nullum habeat apud deum uel apud nostram pietatem excusationem, sacerdotalem autem tractatum declinans praua conscientia animam suam necessarie 25 uulnerabit. Theodoritum autem episcopum Quiru ciuitatis, quem olim præcauimus suæ tantum ecclesiæ uacare, sancimus non ante uenire ad sanctam synodum, nisi uniuerſæ synodo placuerit et ipsum interesse et participem fieri sanctæ synodi. quodsi erga ipsum aliqua discordia emerſerit, et præter ipsum sanctam synodum conuenire et ordinare præcipimus. 30

INCIPIT POST EPISCOPORVM NOMINA INITIUM SYNODI

2 Iohannes presbyter Alexandriæ et primicerius notariorum dixit: Placuit et nunc piissimis et Christianissimis imperatoribus nostris statuere sanctam et magnam synodum uestram huc concurrere, quatenus quæ nuper oborta sunt de fide recta et inreprehensibili, inquirere et hæc radicitus euellere, ut ne huc atque illuc distrahentia aliquos innocentium 35 malæ fidei uel erroris uoraginibus inmergat. tanta eis pietatis est cura, ut oporteret [placet] perpetuo seruari incorrupta et inconcussa quæ exposita sunt religionis nostræ

2—9 = *Gesta Chalcedon.* 1, 79—86. 2—5 adferi *Timotheus Aelurus* f. 51.^v 52^r

0
2 et addidi 3 prouisionem scripsi promissionem O 4 sollicitudinem O accusatiui ex Græcis
explicandi 5 sinceri O pietatem O 7 quæ addidi 8 obmittendum O 9 in] i O iniuria O
de hoc ipsum corrupta ἐθεσπίσαμεν κατὰ ταυτὸν Γ 10 exciderunt πλείστος et πίστεως 10/11 omnis —
quæstione scripsi omni proposita huius questionibus O 12 roborare O 14 nomen et ratione] conicio
conuersatione, ὁρθότητι Γ 15 pios corruptum ἐκλάμποντας Γ 18 peipimus O 19 et addidi
omnia O uanescat O 20 et addidi more O amabili O 21 omne O inconcessum O
25 sacerdotale O 26 uulnerauit O quirū O 32 notarius O 35 aliquas O 37 placet deleri
6*

iam pridem ab his qui apud Nicæam fuerant congregati, beatissimis patribus nostris, confirmata autem paulo ante ab his qui in hac urbe congregati sunt, qui tantum inter se concordantes decreuerunt, ut nihil omnino possit ex diuerso sentiri. præ manibus nobis sunt tranquillæ litteræ et hoc ipsum suggerimus quid placet sanctitati uestræ.

8 Dioscorus episcopus Alexandriae dixit: Legantur piæ et religiosæ imperatorum litteræ directæ ad singulos metropolitanos et præfulgeant gestis futuris.

4 Iohannes presbyter et primicerius notariorum legit

CONSTITVTIO IMPERATORVM THEODOSII ET VALENTINIANI DIOSCORO EPO

Imperatores Cæsares Theodosius et Valentinianus uictores triumphatores maximi colendi semper augusti Dioscoro et reliqua quæ præfulgent.

10

5 Iulius episcopus seruans uicem beatissimi papæ Romanæ ecclesiæ Leonis interpretante eum Florentio episcopo Lydorum dixit: Simili forma a piissimis et Christianissimis imperatoribus beatissimus noster papa Romanæ ecclesiæ Leo præsul est uocatus.

6 Hilarus diaconus urbis Romæ interpretante eum Florentio episcopo dixit: Gloriosissimus et Christianissimus imperator religionis dilectione uel amore beatissimum papam 15 nostrum Leonem apostolicæ sedis, ut huic uenerabili et sancto tractatui interesset, dirigens scripta uenerabilia conrogauit. cuius pietati obœdire potuerat, si huius rei aliquod extaret exemplum. sicut etiam melius uestra sanctitas nouit, neque in Nicæna neque in Ephesena synodo neque in alio tali concilio papa beatissimæ sedis occurrit, unde cuius consuetudinis formam secutus nos direxit, qui beatissimus semet ipsum præ- 20 sentari [se] non dubitauit in nobis, quos præsciuit omnia quæ ad fidei catholicæ sinceritatem pertinent et ad honorem beatissimi Petri apostoli, peracturos. is igitur per nos ad uestram beatitudinem conuenientia synodo sanctorum patrum scripta direxit, quæ suscepta legi præcipite.

7 Dioscorus episcopus Alexandriae dixit: Suscipiantur quæ scripta sunt ad hanc 25 beatissimam et uniuersalem synodum a beatissimo [et] fratre nostro et coepiscopo Leone.

8 Et cum suscepta fuissent, Iohannes presbyter et primicerius notariorum dixit: Alterum pium præceptum redditum est beatissimo et deo amabili nostro archiepiscopo Dioscoro et hoc præ manibus nobis est, quid placet beatitudini uestræ. 30

9 Iuuenalis episcopus Hierosolimitanus dixit: Legatur et indatur fidei gestorum. Iohannes presbyter et primicerius notariorum legit

10 Imperatores Cæsares Theodosius et Valentinianus uictores ac triumphatores maximi <semper> augusti Dioscoro. Venit ad aures nostræ diuinitatis quoniam 35 multi uenerabilium per Orientem monachorum simul cum rectæ fidei populis ad quosdam qui dicuntur Nestoriana languere blasphemia in quibusdam ciuitatibus Orientis, laborare et luctari pro fide catholica. propter hoc placuit nostræ diuinitati uirum uenerabilem et archimandriten Varsaman puritate uitæ et catholica fide gloriosum adesse

8—14 adfert *Timotheus Aelurus* f. 52^m—53^m

10 *Gesta Chalcedonensia* I, 47

O

5 alexandrinæ O	8 eps O	13 est uocatus] euocatus O	19 alio] aliquo O	papæ O	21 se deleui
ὁπὺν Γ	22 his O	23 direxit] dixerit O	26 et deleui	29 dō [in dōo corr.] nō amabili O	35 semper
addidi	diuinitatis in dignitatis corr. O	38 eluctari O	diuinitati in dignitati corr. O		

in Ephesia ciuitate et locum tenentem omnium qui per Orientem sunt uenerabilium archimandritarum consedere tuæ sanctitati et omnibus qui illic conueniunt patres, et sic de omnibus quæ deo placeant, statui. dignetur igitur sanctitas tua considerans quanta nobis sit rectæ religionis cura uel fidei, libenter prædictum archimandritam suscipere et facere eum synodi uestre esse participem.

5

DATA PRID̄ ID̄ MAI THIRALLIS CONSVLATV <PROTOGENIS ET QVI FVERIT NVNTIATVS> d. 14. m. Mai.
a. 449

- 11 Iuuenalis Hierosolimitanus dixit: Et mihi similia scripta sunt de uenerabili presbytero et archimandrita Barsama a piissimis principibus, unde rationabiliter adsit sanctæ uestre synodo.
- 12 Dioscorus episcopus Alexandriae dixit: Si quid docendum habent de præsentis negotio uiri spectabiles Helpidius comes et Eulogius tribunus et notarius, dicant.
- 13 Helpidius comes dixit: Neque primo malorum dæmoni neglegendum aliquando fuit expugnare sanctas ecclesias et piissimus semper imperator retundit inique pugnantem, recte præsumens habiturum sui imperii propugnatorem, si ipse pro certamine pietatis armetur. nec eum pænitet sententiæ suæ, quippe cum plurima de super quam propriis armis correxerit. propterea et Nestorii uobiscum amentiam damnauit, quoniam præpositus diuinitatis obsequiis impiorum dogmatum pater extitit et magister, tamquam pro dæmonibus et non pro pietate sumpserit sacerdotium. sed ille quidem decenti choro interim adiudicatus est, ad indeclinabilem pœnam futuri sæculi reseruatus, quoniam in tantam impietatem ipse diffusus est et multos dissuadens pertraxit; hanc autem dubitationem quæ nunc facta est, religiosissimus imperator ad uos quasi patres et iudices refert et a uobis repperiri cupit propositæ quæstionis solutionem, communem ipsi et obœdientibus ei futuram munitionem. quæ autem nobis diuinissimus imperator mandauit uel ad uos scripsit, continuo uobis manifestum facio, in tantum mandans ** hodie se nobis omnium dominus et deus saluator in iudicio tradet et patitur iudicantes et honorat uos potestatum decretam, ut si reperiet uos erga se iusta iudicantes, et hic uos honoret et coram patre uos confiteatur. sin igitur quosdam repperiet sinceritatem pietatis abicientes et ea quæ credenda sunt, arte quadam uerborum in dubitationem ducentes præter ea quæ a parentibus exposita sunt, forte aduersum eos utrumque decretum tam dei quam imperatoris. bonum erat illis non nasci, quoniam cum latrone et telone et meretrice et Cananea non confitentur gloriose eius humanitatem a nobis creditam. lego autem quæ ad nos scripta sunt a religioso nostro imperatore.

Mi. 26, 24

Helpidius comes legit

Commonitorium Helpidio spectabili comiti sacri consistorii

35

- 14 Olim quidem habitæ apud Ephesum synodi impiissimi Nestorii in deum blas-

11-13 = *Gesta Chalcedonensia* I, 109-III

O

1 tenentem scripsi tenere O	6 prid̄ om. Γ	MAI O	CONSULIBVS O	PROTOGEN —
NVNTIATVS supplui 7 de] a de O	8 archimandritam barsamanan O	8,9 sanctitati O	12 primi O	
14 habitaturum O	18 proprietate O	19 χορῶν pro χύρῳ	20 tanta impietate O	23 muni-
tionem scripsi molitionem O	25 lacunam statui, cf. Γ	26 potestatum decretam corrupta ταῖς ἐξουσίαις		
τῶν ψήφων Γ	29 dubitatione O	31 gloriosi O	32 humanitate — credita O	uos O

phemia causa fuit et idcirco dignam a sanctissimis qui congregati fuerant, patribus accepit damnationem. quoniam igitur et nunc alia rursus ambiguitas aduersum diuinam religionem exorta est, secundam hanc Ephesi fieri synodum præcepimus, penitus radicem mali excidere festinantes, ut undique perturbationem eicientes dogmatis puram orationum nobiscum custodiamus æquitatem et fiat hoc conuersationis custodia 5 et mortalium bonorum. ob hoc igitur et tuam laudabilitatem et Eulogium spectabilem tribunum et notarium prætorianum ad fidei ministerium delegimus quasi probatos et inter cetera pure et munde deum colentes et qui possint nostra præcepta idonee exsequi de his quæ apud Ephesum a sancta synodo aguntur, et nullam perturbationem alicunde patiuntur fidei, sed etiam si quem cognoscitis perturbationibus et tumultu 10 utentem ad læsionem sanctæ fidei, hunc in custodia esse faciatis et referre ad nos, ut causa ordinatim possit promoueri, interesse autem iudicio et parare celerem et deliberatam a sancta synodo probationem et ad nostram notitiam peruenire, his qui ante iudicant Eutychem uiro uenerabili archimandritæ, præsentibus et tacentibus, iudicantium autem locum non habentibus, sed reliquorum omnium sanctorum patrum commune iudicium sustinentibus, quoniam quæ ab ipsis iudicata sunt, modo probantur, non licere autem quicquam negotiorum moueri, antequam terminentur quæ sunt orthodoxæ fidei. propterea enim et curialium scriptis ad spectabilem proconsulem missis et militare quod in locis repperiri potuerit, deputamus auxilium, ut uos propriis studiis et his muniti præsidii possitis sufficere ad præceptorum perfectionem, quæ tantum bonis omnibus melior 20 est, quanto diuina mortalibus, et notum nobis facere quæ in hoc negotio peragentur.

d. 15. m. Mai.
a. 449

Data Idus Maias in Alexandrianis consulatu Protogenis clarissimi et qui fuerit nuntiatus

SACRA IMP̄ THEODOSII ET VALENTINIANI AD PROCLVM PROCONSVLEM

15 Imperatores Cæsares Theodosius et Valentinianus uictores ac triumphatores 25 maximi semper augusti Proclo proconsuli. Inter cetera et ad locum: propterea et Helpidium uirum spectabilem comitem sacri nostri consistorii et Eulogium spectabilem tribunum et notarium ad causam delegimus quos deceat pietati fideliter ministrare. quibus uolumus a te præstari auxilium, perturbationem autem repellere actionum, præceptis nostris nullam permittentes fieri alicunde perturbationem. de 30 quibus si cognouerimus dissimulasse te præceptis et ad ea quæ uoluerint, non amministrauisse, lædi te e tua dissimulatione præcipimus.

16 Helpidius uir spectabilis comes dixit: Nunc iubete suscipi et legi ea quæ ad uos scripta sunt a diuino culmine.

17 Dioscorus episcopus Alexandriae dixit: Susceptæ tranquillæ litteræ Christianorum 35 principum scriptæ ad sanctam synodum recitentur.

18 Iohannes presbyter et primicerius notariorum legit

14. 15 = *Gesta Chalcedonensia* 1, 49. 50

16—18 adfert *Timotheus Aelurus* f. 53^a

16. 17 = *Gesta Chalcedonensia* 1, 113. 114

18 = *Gesta Chalcedonensia* 1, 51

O
3 secundum O   4 ut] et O   5 et] ut O   7 prolato O   9 de his] dehinc O   12 causam O
celere O   13 prolationem O   hic O   14 uiro] uero O   18 missis et] misisset O   19 repperi O
20 donis O   22 madias O   consilibus O   27 comiti O   29 a te] ante O   30 permittens O
31/32 amministrauerit O   35 alexandræ O

Imperatores Cæsares Theodosius et Valentinianus uictores ac triumphatores maximi semper augusti sanctæ synodo Ephesiæ. Cupiebamus quidem præter omnem perturbationem constare uniuersas dei ecclesias et uos uestris sanctis ecclesiis permanentes secundum consuetudinem ad placandam diuinitatem ministrare et non tantum uobis inferri laborem et contritionem; quoniam uero religiosissimus episcopus Flavianus quædam de sancta fide mouere uoluerat aduersus religiosissimum archimandritam Eutychin et iudicium congregans quædam agere cœpit, nos quidem frequenter mittentes ad ipsum religiosissimum episcopum uolueramus reuocare commotam perturbationem, confidentes posse sufficere nobis traditam a sanctis patribus in Nicæa orthodoxam fidem, quam et sancta synodus [in] Ephesia confirmauit. quoniam igitur sæpius nobis 10 suadentibus ipsum religiosissimum episcopum recedere a tali inquisitione, ut ne ipse culpandus perturbationis totius orbis terrarum existeret, non obtemperauit, considerantes quod tutum non sit præter uestram synodum et omnem ubique primatum habentem ecclesiam talem quæstionem moueri, necessarium iudicauimus conuenire uestram sanctitatem, ut uos quæ hic acta sunt, perdiscentes et commotam quæstionem, uni- 15 uersam diabolicam excidatis radicem et eos qui impii Nestorii blasphemiam quærunt aut fouent, a sanctis ecclesiis excludatis, orthodoxam autem fidem firmam et inconcussam custodiri iubeatis, quoniam quidem uniuersa nostra spes et nostri imperii fortitudo de orthodoxa in deum fide pendet et de uestris sanctis orationibus.

- 19 Thalassius episcopus Cæsariæ [et] Cappadociæ dixit: Piissimus et Christo amabilis 20 imperator uolens fidem quæ inconcussa est usque ad præsens tempus, manere, præcepit nobis nihil aliud uel dicere uel agere in sancta synodo, nisi prius quæ sunt fidei, statuuntur. unde cessent omnia et quæ sunt fidei, prouehantur.
- 20 Iulius episcopus scruians locum beatissimi episcopi Romanæ ecclesiæ Leonis interpretante cum Florentio episcopo Lydorum dixit: Nec aliud præceptum est. 25
- 21 Helpidius uir spectabilis comes dixit: Quoniam igitur fundamentum fidei ipsa fides est propter quam et conuenistis, dignamini coniudicante uobiscum deo quæ sunt fidei, pronuntiare, ut oportune per ordinem fiat lectio gestorum apud Constantinopolim aduersus Eutychem uenerabilem archimandritam.
- 22 Dioscorus episcopus Alexandriæ dixit: Manifestatæ nobis sunt piissimæ litteræ 30 deo amabilium imperatorum et quoniam motis quibusdam apud Constantinopolim synodum fieri præcepit. si quid igitur uentilatum est, primum manifestetur et deinceps inducantur quæ superioribus acta sunt synodis. certa canones definiuerunt, manifesta synodi firmauerunt; excedere horum aliquid non debemus. piissimus et Christianissimus imperator noster obortis quibusdam præcepit hanc sanctam synodum 35 congregari, non ut fidem nostram exponamus, quam exposuerunt olim patres nostri, sed ut quæramus quæ nuper oborta sunt ** prius inquire et nos probare si consona sunt his quæ a sanctis patribus definita sunt. uultis fidem sanctorum patrum destruere?
- 23 Sancta synodus dixit: Qui destruit, anathema sit. qui discutit, anathema sit. fidem patrum custodiamus. 40

19-23 = *Gesta Chalcedonensia* I, 116-120

22-33 adfert *Timotheus Aelurus* f. 55^v. 56^r

O
 5 uiro in uir corr. O   8 uoluerimus O   10 in deleui   13 totum O   20 thalassius O   et deleui
 25 lydorum O   30 alexandrinæ O   35 quidam O   37 lacunam statui cf. Γ

- 24 Dioscorus episcopus Alexandriae dixit: Ego ad satisfactionem omnium et confirmationem ** obortorum quæ sunt patrum, requiro, qui in Nicæa <et> Ephesi fuerunt.
- 25 Sancta synodus dixit: Hoc mundum saluat. hoc fidem roborat.
- 26 Dioscorus episcopus Alexandriae dixit: Etsi duæ dicuntur synodi, sed in unam contendunt fidem. 5
- 27 Sancta synodus dixit: Inprætermisse omnia definiuerunt patres; qui transcenderit ea, anathema habeat. nemo addit neque detrahit.
- 28 Dioscorus episcopus Alexandriae dixit: Quoniam uoces uestras et deus acceptat et uos eas decernitis firmas esse et deo placitas, si quis præter quæ acta sunt uel decreta a patribus nostris qui in Nicæa conuenerunt et qui istic congregati sunt, aut inquit aut ¹⁰ curiose pertractat ** anathema sit.
- 29 Sancta synodus dixit: Magno custodi fidei Dioscoro archiepiscopo.
- 30 Dioscorus episcopus Alexandriae dixit: Et aliud dico, quod est timendum et horrendum: si quid, dicit, peccans peccarit uir in uirum, et orabunt pro eo ad dominum; si autem in dominum peccauerit, quis orabit pro eo? si ¹⁵ igitur sanctus spiritus consedit patribus * et statuit quæ statuta sunt, qui ea destruit, spiritus sancti refutat gratiam.
- 31 Sancta synodus dixit: Omnes hoc dicimus; anathema sit qui destruit. eiciatur qui destruit.
- 32 Dioscorus episcopus Alexandriae dixit: Nemo format quæ formata sunt. 20
- 33 Sancta synodus dixit: Istæ uoces sancti spiritus sunt. custodi canonum. per te uiuunt patres. custodi fidei.
- 34 Helpidius comes dixit: Manifestatis quæ decreta sunt erga sanctam fidem et communi omnium uoce consentiente et laudante uestrum uobis præsulibus decretum, iubete uirum uenerabilem archimandritam Eutychem, propter quem pronuntiata sunt quæ ²⁵ decreta sunt et qui est causa uniuersæ actionis et propter quem uobis specialiter scriptum est, adesse et quæ sibi placent, docere sanctitatem uestram.
- 35 Sancta synodus dixit: Ordinate.
- 36 Iuuenalis episcopus Hierosolimitanus dixit: Rationabile est adesse uirum uenerabilem archimandritam <Eutychem> et suis negotiis uti. 30
- 37 Et ingresso Eutychem r ingressus Eutyches synodum Thalassius episcopus Cæsariensis Cappadociæ dixit: Competentes sibi actiones uir uenerabilis archimandrites Eutyches manifestet sanctæ huic et magnæ synodo.
- 38 Eutyches archimandrites dixit: Ego me commendaui patri et filio et spiritui sancto et uerbo ueritatis uestræ iustitiæ et testes uos habeo fidei meæ, de qua et certauimus ³⁵ uobiscum una cum sancta synodo quæ ante uos istic congregata est, sicut testatur <uestra> sanctitas. habeo autem in manibus et libellum fidei meæ: iubete eum legi et confessionem fidei meæ insertam in eo.
- 39 Stephanus episcopus Ephesius dixit: Iustum est ut confessionis libellum uiri uenerabilis archimandritæ Eutyche suscepi indatur fidei gestorum. 40

24. 25 = *Gesta Chalcedonensia* I. 136. 137

26-33 = *Gesta Chalcedonensia* I. 141-148

34-39 = *Gesta Chalcedonensia* I. 151-156

O						
2 lacunam statui cf. Γ	nicæna O	et add. Amelli	4 synodus O	9 si quis Γ in O	11 desunt	
11 ἀνασκευάζει	12 dioscorus archieps O	14 peccaret O	15 dominum:] dñi O	orauit O	16 desunt	
17 ὡς περ οὖν καὶ συνήδρευεν	22 uiuunt Γ uidebunt O	26 qui] quæ Ocorr	nobis O	30 Eutychem addidi		
31 thalassius O	34 spū O	36 scō O	uestra addidi	40 archimandrites eutyches O	inducatur Ocorr	

Quibus oblati Iohannes presbyter et primicerius notariorum legit

40 Beatissimæ et deo amabili synodo uniuersali conuenienti apud Ephesum metropolim ab Eutychete archimandrita. Gratias agens sancto deo præsentis diei, in qua pietas per uos confidentiam sumpsit, doceo uestram synodum quæ mihi, magis autem contra rectam fidem prouenerunt, animatus quidem a prima ætate in quiete sine strepitu 3 usque ad senectutem peragere et præter perturbationem consistere, non permissus <autem> huius propositi frui effectum, sed etiam extremis factiose circumdatus periculis, quoniam secundum statutum prioris synodi nihil recipere uel sentire <præter> Nicænam fidem malui. necessarium autem est ante cognitionem actorum ad satisfactionem uestre sanctitatis, quam habeo de sancto dogmate confessionem rursum manifestare, 10 adtestante mihi deo, adtestante etiam uestra sanctitate, cum qua et ipse semper secundum possibilitatem pro recta fide contra hæreticos laboraui.

Credo in unum deum patrem omnipotentem, omnium uisibilem et inuisibilem creatorem; et in unum dominum Iesum Christum filium dei, natum ex patre unigenitum, hoc est ex substantia patris, deum ex deo, lumen de lumine, deum uerum de deo uero, 15 natum, non factum, hominioni patri, per quem omnia facta sunt quæ sunt in cælo et quæ sunt in terra, qui propter nos homines et propter nostram salutem descendantem incarnatum inhumanatum passum et resurgentem tertia die, ascendentem in cælos, uenientem iudicare uiuos et mortuos; et in spiritum sanctum. dicentes autem »erat quando non erat« et »antequam nasceretur, non erat« et ex nihilo factus uel ex alia 20 substantia uel essentia, dicentes esse conuertibilem aut mutabilem filium dei anathematizat catholica et apostolica ecclesia.

Sic a superioribus et parentibus meis accipiens credidi et credo. in ipsa enim et natus sum et statim consecratus deo et suscepit me ipsius misericordia et in hac baptizatus [sum] fide signatus sum et hactenus uixi, orans in eadem perseuerare. hanc 25 fidem et memorata quæ nuper hic habita est sancta synodus confirmauit, cui præfuit sanctæ memoriæ pater noster episcopus Cyrillus, et statuit præter hanc addentem aliquid aut sentientem aut docentem ultionibus quæ tunc actis statutæ erant, subiacere. quorum exemplaria in codice direxit mihi commemoratus pater noster episcopus Cyrillus, quem in manibus habeo. subiciens igitur me ipsum sanctæ synodo, et statutum 30 eius hactenus custodiui et omnes sanctos patres, sicuti et uestra sanctitas, orthodoxos habui et fideles et magistros mihi proposui, anathematizans Mani et Valentinum, Apollinarem et Nestorium et omnes hæreticos usque ad Simonem Magum et dicentes carnem domini et dei nostri Iesu Christi de cælis descendisse.

Secundum istam fidem et uiuens et perseuerans orationibus accusationem pertuli 35 factiose ab Eusebio episcopo Dorsleorum dante libellum contra me religioso uiro episcopo Flauiano et illis qui tunc pro diuersitate negotiorum suorum Constantinopolim morabantur, hæreticum me contumeliose apud eos pronuntiante, nullam autem speciem hæreseos libellis inserente, ut inopinate <in> examinationis certamine linguæ, sicut assolet, perturbatus lapsu in peccatum caderem nouitate sermonis. me ergo ex accusatione 40 libelli memoratus uenerabilis episcopus occurrere ad satisfactionem accusatoris iubebat, qui equidem accusatori plurimum cohærens et prope ei erat indiuisus, opinatus me in

40 = *Gesta Chalcedonensia* I, 157. 164. 185; adfert *Timotheus Aelurus* f. 54^r—55^r

O					
3 præsentis O	4 psumpsit O	6 perturbatione O	7 autem addidi	effectus O	factione O
8 præter addidi	18 in humana natum O	25 sum deleui	26 memorate O	est] et O	30 scilicet O
32 manni O	35 36 pertulit factiosi O	36 dantem O	38 nulla — spetia O	39 in addidi	
secutas solet O	40 cadere O	42 ei erat] eiecerat O			

Acta conciliorum œcumenicorum, II, 2, 2.

monasterio perseuerantem non occurrere et propter hoc [non condemnari non occurrere propter hoc] condemnari non occurrentem me. e quibus affui, et reliqua.

- 41 Inter cetera et ad locum: Flauianus episcopus Constantinopolitanus dixit: Iste accusatorem habuit Eusebium; iubete eum adesse.
- 42 Helpidius uir spectabilis comes dixit: Diuinus imperator complens primum ordinem legum, cuius est inuentor et custos, præcepit, qui olim iudicauerant, loco esse iudicandorum et doctrinæ locum non habere, nec uobis fiduciam dantibus. ad ea autem quæ nuper dicta sunt a uiro uenerabili archiepiscopo Flauiano, illud doceo: accusator quidem [et] accusationes suas impleuit; nunc igitur uos conuenistis de iudicibus iudicare, non ab initio personam accusatoris accipere et perturbationis initium aliud facere. 10 præcipite igitur, si placet, per ordinem omnia recenseantur, quæ in hoc negotio acta sunt, secundum quod uobis fuerit uisum.
- 43 Dioscorus episcopus Alexandriae dixit: Ordinate docuit Helpidius [dixit]. unde dato libello et relecto legantur etiam quæ apud Constantinopolim de hoc ipso commoto negotio acta sunt. dicant autem et præsentēs uenerabiles episcopi si hoc eis placet. 15
- 44 Iuuenalis episcopus Hierosolymitanus dixit: Legitima est ista sententia sanctitatis tuæ. unde rationabile est quæ acta sunt, recenseri.
- 45 Stephanus episcopus Ephesus dixit: Iusta est interlocutio beatissimi et deoamantissimi patris nostri archiepiscopi Dioscori; hoc fiat.
- 46 Cyrus episcopus Afrosiados dixit: Iusta est et legitima interlocutio uenerabilis 20 sancti archiepiscopi Dioscori ut legantur quæ in causa acta sunt apud Constantinopolim.
- 47 Thalassius episcopus Cæsariensis Cappadociæ dixit: Ordinis est ut interlocutionibus uestre beatitudinis satisfiat. unde proferantur chartæ quæ legi debeant apud sanctam synodum.
- 48 Eusebius episcopus Ancyranus dixit: Et mihi placet ut secundum sententiam 25 beatorum patrum fiat lectio gestorum.
- 49 Diogenes similia et ceteri.
- 50 Sancta synodus dixit: Omnes uolumus legi quæ facta sunt. legantur quæ acta sunt.
- 51 Dioscorus episcopus Alexandriae dixit: Dicat et uir uenerabilis episcopus Iulius 30 seruans locum beatissimi episcopi Romanæ ecclesiæ Leonis si consors est sanctæ synodi et uult etiam ipse legi quæ acta sunt apud Constantinopolim de hoc negotio.
- 52 Iulius episcopus seruans locum beatissimi episcopi Romanæ ecclesiæ Leonis interpretante eum Florentio episcopo Lydorum dixit: Hac ratione uolumus gesta relegi, si prius quæ a beatissimo papa nostro directa sunt, recitentur. 35
- 53 Hilarus diaconus Romanæ ecclesiæ interpretante eum Florentio episcopo Lydorum dixit: Quoniam et beatissimus papa noster Leo recensitis sibi isdem gestis <quæ> quæritis legi, direxit

41 = *Gesta Chalcedonensia* I, 186

42-48 = *Gesta Chalcedonensia* I, 197-203

49 cf. *Gesta Chalcedonensia* I, 204-215

50-57 = *Gesta Chalcedonensia* I, 216-223

O
 1 perseuerante O   1/2 non? — hoc *deleui*   2 occurrente O   2 affuit O   9 et *deleui*   *post*
 impleuit nonnulla omissa sunt   13 dixit *del. Amelli*   14 relecto O   19 patres O   20 Cyrus] osrus O
 osius O^{****}   22 thalassius O   25 inciranus O   37 nro O   quæ om. O

- 54 Quo dicente Eutyches archimandrites dixit: Hi qui directi sunt uenerabiles uiri
a uenerabili <et> beatissimo archiepiscopo Leone Romæ ad sanctam uestram synodum,
suspecti mihi sunt. manserunt enim apud uirum uenerabilem episcopum Flauianum
et pranderunt apud eum et ab eo foti sunt et omni consolatione eius usi sunt. rogo
igitur uestram beatitudinem, si quid præter iustitiam fit ab eis, hoc mihi præiudicium 5
non ferat.
- 55 Dioscorus episcopus Alexandriæ dixit: Ordinis est et rationis ante legi quæ de
negotio acta sunt, ac deinde litteræ deo amabilis episcopi Romani. unde secundum
placitum sanctæ synodi legantur quæ acta sunt.
- 56 Iohannes presbyter et primicerius notariorum dixit: Præcepit magna et sancta 10
synodus uestra, quæ apud Constantinopolim acta sunt, recenseri negotii quod in manibus
est. quoniam igitur protulit hæc uir unenerabilis episcopus Constantinopolitanus
Flauianus, obtulit autem exemplar uir uenerabilis archimandrites Eutyches, relegam
sicut præcipitis.
- 57 Consulatu Fl. Zenonis et Postumiani uñ cc vi Id. Nouembr. apud Constantino- d. 8. m. Nou.
polim Romæ congregata sancta et magna synodo, et sequentia. a. 448
- 58 Et cum relegeretur primus libellus Eusebii aduersum Eutychem, sancta synodus 17
apud Ephesum dixit: Semper memoria Cyrilli. Dioscorus et Cyrillus unam fidem
habent. sic sentit uniuersa synodus. Cyrilli æterna memoria. qui destruit,
anathema. si quis inquit, anathema. maledictus additor, maledictus retractor, 20
maledictus innouans. uocem imperatori.
- 59 Iulius episcopus uicem agens episcopi Romani, interpretante eum Florentio epi-
scopo Lydorum dixit: Apostolica sedes ita sentit.
- 60 Sancta synodus dixit: Et uniuersalis synodus ita sentit.
- 61 Iohannes presbyter et primicerius notariorum reliqua libelli legit 25
- 62 atque Athanasii maioris Gregorii et Gregorii Attici Procli sanctorum episcoporum,
et reliqua.
- 63 Idem primicerius notariorum legit
- 64 CONS FFL Zenonis et Postumiani uñcc pridie Id. Nouembr. apud Constantinopolim, d. 12. m. Nou.
congregata synodo in prædicta ciuitate, residente sancto archiepiscopo Flauiano, in a. 448
secretario episcopii, Eusebius episcopus Dorslæorum dixit: Interpellans beatitudinem 31
uestram, et reliqua.
- 65 Inter cetera: Et cum legeretur ad petitionem Eusebii Dorslæorum episcopi ad
Nestorium epistula Cyrilli data mense <Mechir> indictione quarta decima, quæ cum

58-62 = *Gesta Chalcedonensia* I, 226-230

64 cf. *Gesta Chalcedonensia* I, 238

65 = *Gesta Chalcedonensia* I, 261

55. 56 adfert *Timotheus Aelurus* f. 56^r

O

1 quod O   2 et om. O   roma O   4 panderunt O   15 Consulatu] constantii O   19 memoria (?)
21 inuocans O   imperatri O   23 sedis O   26 atque scripsi quæ O   20 potumiani (?)   34 sedata (?)
Mechir addidi   postulatut tertia decima

legeretur, Eustasius episcopus Berytensis dixit: Lectis supra scriptis litteris necessarium est manifestare uestræ sanctitati quoniam præstitit deus sanctæ memoriæ patri nostro archiepiscopo Alexandriae Cyrillo ut eo uiuente de eius scriptis <dubitaretur> ab his qui non recte bene locuta senserunt, ut ipse per sapientissimam et doctissimam linguam suam manifestaret uolentibus peruertere bene propositam doctrinam et sequi suam pietatem omnibus suaderet. sed aliis quibusdam de his quæ nuper lectæ sunt litteris in dubium uocare disponentibus sensum sanctissimi uiri, rursus necessitatem habuit, immo desiderium (uniuersale enim tempus suum in hunc consumpsit pietatis laborem) se ipsum interpretari et intentionem suam manifestare et clare omnibus facere, de quibus * ad sanctæ recordationis episcopos Acacium Melitenensem et Valerianum Iconii et 10 Successum Diocæsariæ Isaurorum prouinciæ, quemammodum oportet intellegi et nuper lectas epistulas et aduentus domini nostri reuerentiam. adiacet autem et hoc aliis <in> ad eosdem beatissimos episcopos litteris: «non oportet igitur duas naturas intellegi, sed unam naturam uerbi incarnatam», et hanc eius uocem sanctæ memoriæ beati Athanasii corroborauit testimonio. 15

66 Idem Iohannes presbyter et primicerius notariorum reliqua gestorum legit

67 Eusebius episcopus <dixit>: Hæc me sentientem, et reliqua.

68 Et cum interlocutio Seleuci metropolitani Amasiæ legeretur, sancta synodus apud Ephesum dixit: Nemo duo dicit dominum post unionem. non fuit Amasiæ episcopus. indiuisum non diuide. hæc Nestorius sensit. sic Nestorius sensit. 20 non est Amasiæ, Sinopis est.

69 Dioscorus episcopus Alexandriae dixit: Paulisper tacete, audiamus alias blasphemias. quid accusamus Nestorium solum? multi Nestorii.

70 Iohannes presbyter et primicerius notariorum dixit: Ex his quæ leguntur, illud notemus quod fidem aliam præter eam quæ exposita in Nicæa est et hic corroborata 25 ante hoc, ediderunt talia dicentes.

71 Olympius episcopus Euazon dixit: Si initium fides habet ex gestis, qui dederunt initium, sint anathema.

72 Idem presbyter et primicerius notariorum reliqua legit

73 Vir uenerabilis episcopus Saturninus Marciopolitanus metropolim dixit: Si quis 30 aliter sentit, et cetera.

74 Et cum Aetherici Smyrnæi episcopi sententia legeretur, Aethericus episcopus Smyrnæus dixit: Ego ista non dixi.

75 Dioscorus episcopus dixit: Quid dicit?

67 cf. *Gesta Chalcedonensia* I, 270

68–71 = *Gesta Chalcedonensia* I, 303–306

73 cf. *Gesta Chalcedonensia* I, 307

74–87 = *Gesta Chalcedonensia* I, 309–322

70. 71. 68. 69 hoc ordine adfert *Timotheus Aelurus* f. 56^v

O

1 ueratis O	3 dubitaretur addidi	6 suadere O	8 uniuersali O	hanc O	10 excidit
ἐπέστειλεν	melinensem O	11 quæammodum O	intellegit O	12 lectas O	reuerentia O
addidi	15 corroborari testimonium O	17 dixit addidi	18 metropolitanam asiæ O	19 tamasiæ O	
20 diuidet O	25 nicæna O	corroborate O	27 initium] in talium O	32 ismirnei O	33 ymirneus O

- 76 Iohannes presbyter et primicerius notariorum dixit: Falsi arguit.
 77 Dioscorus episcopus dixit: Doceat uir uenerabilis episcopus Aethericus quæ uolet.
 78 Aethericus episcopus Smyrnæus dixit: Repente ingressus sum Constantinopolim, consideraui autem auditores; deinde hunc ipsum monachum cum ipsis. dicit: domne, suscribe. dixi ego: interim permitte uideamus; audiuius ipsius manifesta quædam. 3 postea dixit: expone. ego dico: exponere non possum. uere autem noui, sed non possum dicere, tamen dico, si quis non credit sicut trecenti decem et octo et qui Ephesi fuerunt, anathema sit et hic et in futuro.
 79 Dioscorus episcopus dixit: Hæc ergo quæ lecta sunt, falsa sunt.
 80 Aethericus episcopus dixit: Nescio ego. 10
 81 Dioscorus episcopus dixit: Præter hoc nihil dixisti?
 82 Aethericus episcopus dixit: Non.
 83 Dioscorus episcopus dixit: Audisti igitur quæ a te dicta sunt?
 84 Aethericus episcopus dixit: Audiui.
 85 Dioscorus episcopus dixit: Et non ea dixisti? 15
 86 Aethericus episcopus dixit: Non.
 87 Dioscorus episcopus dixit: Certa est prosecutio præsentis; recitentur reliqua.
 88 Idem presbyter et primicerius notariorum legit
 89 Reuerentissimus episcopus Valerianus dixit: Ego confiteor duas naturas in Christo, et reliqua. 20
 90 Idem presbyter et primicerius notariorum legit
 91 Præsidente beatissimo et sancto archiepiscopo nostro Flauiano, considente cum eo sancta synodo in secretario episcopii, die tertia, mensis Nouembris quinta decima, con(sulatu) supra scripto, uir uenerabilis episcopus Eusebius dixit: Quartus hodie transactus est dies ex quo adii uestram beatitudinem, et reliqua. 25
 92 Idem presbyter et primicerius notariorum legit
 93 Die sabbatorum, qui est uicesima Nouembris mensis, considente sancta synodo in secretario episcopii, Eusebius episcopus dixit: In quibus scripto culpauit Eutychem presbyterum et archimandritam, rogo uestram beatitudinem necessarios mihi in causa a me contra eum mota iubere adesse synodo uestræ in secunda feria, in qua se ille affu- 30 turum promisit, et reliqua.
 94 Idem presbyter et primicerius notariorum legit
 95 Congregata synodo rursum, propositis sanctis et tremendis euangeliiis et præsidente sancto archiepiscopo Flauiano, in secretario episcopii, statuto tempore, die secunda,

89 cf. *Gesta Chalcedonsia* I, 33091 cf. *Gesta Chalcedonsia* I, 354-35593 cf. *Gesta Chalcedonsia* I, 44595 cf. *Gesta Chalcedonsia* I, 458

O

2 ætherius O   3 ismirneus O   11 dixisti} dixi O   21 notarius relegit O, corr. O   23 tertia]
 postulat secunda   24 consulatu supra scripto scripsi cons̄s O   29 necessarium O   30 synodi iūri O
 33 synodum O   34 episcopii scripsi ex O

est Nouembris mensis uicesima secunda, Asterius presbyter et primicerius notariorum dixit, et reliqua.

- 96 Et cum commonitorium sacrum directum ad synodum Constantinopolitanam [et] Magni silentiarii legeretur, sancta synodus apud Ephesum dixit: Multi anni imperatoribus. magna fides imperatoris. obœdientium fidei multi anni imperatorum. 5 multi anni orthodoxorum imperatorum. pio et orthodoxo. pio [et] imperatori. pontifici imperatori. audite sancti patres. gratias agimus orthodoxis imperantibus.
- 97 Incipit legere Iohannes presbyter et primicerius notariorum
- 98 Sanctus archiepiscopus dixit: Florentium fidelem omnes nouimus, et cetera. 10
- 99 Et cum legeretur prosecutio Eusebii episcopi dicentis Eutychen: <confiteris duas naturas post> incarnationem et homousion nobis dicis Christum secundum carnem,
- 100 sancta synodus apud Ephesum dixit: Tolle incende Eusebium. iste uiuus ardeat. iste in duo findatur. sicut diuisit, diuidatur.
- 101 Dioscorus episcopus Alexandriæ dixit: Tolerabile uobis hoc uerbum est et post 13 incarnationem duas naturas dicere?
- 102 Sancta synodus dixit: Anathema dicenti.
- 103 Dioscorus episcopus dixit: Quoniam et uoces uestræ mihi necessariae sunt et manus, qui non potest uociferare, manum proferat.
- 104 Sancta synodus dixit: Qui duos dicit, anathema sit. 20
Idem presbyter et primicerius notariorum legit, id est
- 105 Eutyches presbyter dixit: Ego non ueni disputare, et reliqua.
- 106 Et cum legeretur interlocutio sancti episcopi Flauiani: quorum patrum? dic per temet ipsum; quid opus habes chartam?
- 107 Iohannes episcopus Ephesti apud Ephesum dixit: Cum abesset et non speraretur 26 uenire ad consessum, omnis illi humanitas promittebatur, quia putabatur non adesse; quoniam uero affuit, tunc omnis impietatis in experimentum ducitur.
Idem presbyter et primicerius notariorum reliqua legit, id est
- 108 Eutyches presbyter dixit: Sic credo: [et] adoro patrem cum filio et filium cum patre et spiritum sanctum cum patre et filio, confiteor autem incarnatam præsentiam 30

96 = *Gesta Chalcedonensia* I, 469

98 = cf. *Gesta Chalcedonensia* I, 470

99 cf. *Gesta Chalcedonensia* I, 490

100–104 = *Gesta Chalcedonensia* I, 491–495

105 cf. *Gesta Chalcedonensia* I, 498

106, 107 = *Gesta Chalcedonensia* 503, 504

108–111 = *Gesta Chalcedonensia* 505–510

99–104 adfert *Timotheus Aelurus* I, 57

O				
3 commonitorium O	constantinopolitana O	et deleui	5 obœdiendum O	6 et deleui
7 pontifici Γ magnifici O	11, 12 confiteris — post suppl. Amelli ex Γ		21 id est] idem O	24 habet O
25 Ephestii ephestia O	abisset O	26 consensum O	27 impietas O	29 et deleui

factam ex carne uirginis Mariæ et incorporasse se ipsum propter salutem nostram. sic
confiteor coram patre et filio et sancto spiritu et uestra sanctitate.

109 Dioscorus episcopus dixit: ***

⟨Dioscorus episcopus dixit⟩: Quoniam dicit sanctitas uestra 'hæc est fides patrum',
quæ fides? quam exposuit [ut] quis? 5

110 Sancta synodus dixit: Eutyches; nam Eusebius impius est.

111 Dioscorus episcopus dixit: Audistis fidem Eutychetis archimandritis: ecce uobis
omnibus intentio eius perspicua facta est.

Idem presbyter et primicerius notariorum reliqua gestorum legit

112 Sanctus archiepiscopus dixit: Confiteris homousion patri secundum deitatem 10
et homousion matri secundum humanitatem eundem unum filium dominum nostrum
Iesum Christum?

113 Eutyches presbyter dixit: Ego quoniam commendauit me, et reliqua.

114 Et cum legeretur Eutychetis prosecutio dicentis: confiteor ex duabus naturis
fuisse dominum nostrum ante unionem, post uero unionem unam naturam confiteor, 15

115 Dioscorus episcopus dixit: Consentimus et nos omnes.

116 Sancta synodus dixit: Consentimus.

Idem presbyter et primicerius notariorum percucurrit reliqua gestorum, id est

117 Sancta synodus apud Constantinopolim dixit: Oportet te manifeste confiteri et
anathematizare omne contrarium his quæ nuper lecta sunt dogmata. 20

118 Eutyches presbyter, et reliqua.

119 Et cum legeretur interlocutio Basilii episcopi Isauriæ dicentis: nisi duas naturas
dixeris et post unionem, commixtionem dicis et confusionem,

120 exurgens idem Basilius Isauriæ episcopus dixit: Hanc quam dicunt me dixisse
⟨uocem⟩ non dixi isdem uerbis. non intellego ista me dixisse, dicente autem monacho 25
'ex duabus naturis dico dominum nostrum Iesum Christum, post autem unionem
unam esse naturam' et non addente incarnatam scio dixisse quod si dixeris ex duabus
naturis, post autem unionem dixeris unam et non addideris incarnatam, intellegeris
commixtionem dicere et confusionem; sin autem addideris incarnatam, hæc dices quæ
et patres nostri, manifeste quoniam quod secundum expositionem patrum aliud quidem 30
est diuinitas ipsius, id est unius domini nostri Iesu Christi, aliud autem caro eius,
quæ est ex matre.

121 Iuuenalis episcopus dixit: Hæc ergo uox falsa est?

122 Basilius episcopus dixit: Non memini me dixisse neque noui me dixisse.

112 = *Gesta Chalcedonsia* I, 511

113. 114 cf. *Gesta Chalcedonsia* I, 512. 527

115. 116 = *Gesta Chalcedonsia* I, 528. 529

117 = *Gesta Chalcedonsia* I, 534

118. 119 cf. *Gesta Chalcedonsia* I, 535. 545

120–122 = *Gesta Chalcedonsia* I, 546–548

114. 115. 119. 120 [usque ad 25 dixisse]. 121. 122 adfert *Timotheus Aelurus* f. 56ⁿ

O

3 de lacuna cf. Γ 5 quam] dum O ut deleui 7 archimandrites O 20 om̄s O dogma O
25 uocem addidi 33 facta O

- 123 Idem presbyter et primicerius notariorum reliqua percucurrit et cum Germani presbyteri et archimandritæ subscriptio legeretur,
- 124 Eutyches presbyter et archimandrites apud Ephesum dixit: Quædam gestorum lectorum falsa sunt et sunt quæ de his acta sunt: rogo hæc recitari.
- 125 Iuuenalis episcopus dixit: Suscepta relegantur et inserantur fidei gestorum. 5
Iohannes presbyter et primicerius notariorum legit
- 126 Exemplum gestorum factorum Idibus Aprilibus apud Constantinopolim Fl. Protogene et qui fuerit nuntiatus, <consulibus>, diuina iussione, residente in maiore porticu sanctæ ecclesiæ
- 1 Flauiano uiro uenerabili episcopo istius splendidæ ciuitatis 10
2 Florentio magnificentissimo ex præfecto urbis et prætorii sexies et consule patricio
3 Thalassio uiro uenerabili episcopo Cæsariensi prouinciæ Cappadociæ
4 Eusebio Anquirano
5 Seleuco Amaseno
6 Basilio Seleuciæ Isauriæ 15
7 Alexandro Tomeno prouinciæ Scythiæ
8 Marino Synnadensi
9 Melipthongo Iuliopolitano
10 Acacio Ariaratheno et reliquis,
præsente Mama ūs comite et proximo sacri scrinii libellorum et sacræ cognitionis, 20
- 127 Macedonius spectabilis tribunus et referendarius dixit: vi Iduum Aprilium a sacris mandatis iussus sum religiosos episcopos fidem antehac factorum gestorum de negotio quod inter Flauianum episcopum et Eutychem archimandritem mouetur, inquiri, quod in præsentī nihilo minus fieri imperialis præcepit auctoritas.
- 128 Flauius Florentius magnificentissimus dixit: Quæ acta sunt, <secundum> prosecutionem spectabilis referendarii præsentē synodo relegantur. 25
- Et posteaquam prolata est scheda de sacro scrinio libellorum et sacræ cognitionis, a Iohanne uiro deuotissimo exceptore eiusdem scrinii lectum est
- 129 Flauio Protogene uc et qui fuerit nuntiatus, cons̄ vi Id. April. apud Constantino-
d. 8. m. Apr. polim diuina iussione residentibus in sanctissimo catholicæ ecclesiæ baptisterio 30
449 Thalassio episcopo Cæsariensi
Eusebio Ancyritano
Constantino Melitinensi
Basilio Seleuciæ et reliquis,
- 130 Macedonius ūs tribunus et referendarius dixit: Eutyches uir uenerabilis archi- 35
mandrites oblati precibus diuinitati imperiali docuit se antehac inuenisse, et reliqua quæ sacris scriniis habentur.

123 cf. *Gesta Chalcedonensia* I, 552124-130 = *Gesta Chalcedonensia* I, 553-559

O
7 Fl] FB O   8 consulibus addidi   8/9 porticus ante O   11 urbis]ue O   prætoris exies O
cons̄ O   14 amaseno O   16 tameno O   17 simnadensi O   20 sacris crinis O   25 secundum
addidi   26 p̄sentem O   28 a Iohanne] aiona O   31 thalasio O   33 meliptensi O

- 131 Patricius dixit: Preces uiri uenerabilis Eutychis prolatae relegantur et uic tribunus et notarius et referendarius doceat si qui observant pro persona agentes eiusdem uenerabilis monachi.
- 132 Et priusquam legerentur, Macedonius uic tribunus et notarius et referendarius dixit: Observant qui pro persona monachi possint dicere. 5
- 133 Patricius dixit: Quid placet de hoc uenerabilibus episcopis?
- 134 Eusebius episcopus Dorslæorum dixit: Si per procuratorem dicit, iubete me abscedere.
- 135 Patricius dixit: Quod præcepit imperialis auctoritas, omni modo custodiendum est; unde si consentiunt uenerabiles episcopi ut intromittantur isti qui pro persona uenerabilis monachi agere parati sunt, dicant. 10
- 136 Meliphongus episcopus dixit: Huiusmodi facta accusatione legitimum <est> adesse <qui> accusatur, præcipue cum non sine periculo huiusmodi fiant accusationes. nec fortuitum est de quibus agitur. quoniam <igitur> piissimus imperator ex auorum traditione continere consuevit orthodoxam fidem et canones omnino non uulnerare, sed 15 magis custodire inuulneratos, oramus referri ad ipsum, et si præcipit criminalem causam agere alterum pro altero, et hoc ammittimus, quamuis uniuersalis iussa est fieri synodus et reseruatur summa negotii illi synodo. et directi sunt plurimi et iustum est piissimi imperatoris præcepta terminare.
- 137 Patricius dixit: Quid sibi de hoc tribunus et notarius mandatum esse * prosequatur. 20
- 138 Macedonius referendarius dixit: Piissimus domnus noster aduertens quemammodum condemnatus est prædictus uir, iussit pro ipso omni modo directos intromissos cognoscere lectis chartis, in quibus quæ ab ipso dicta sunt uel ab eo uel a religiosissimo episcopo Flauiano.
- 139 Patricius dixit: Simplex est quod dicitur, et propterea illi ingrediantur et eorum 25 præsentia preces relegantur.
- 140 Et cum ingressi fuissent, in medio steterunt Constantius Eleusinius et Constantinus uiri uenerabiles monachi. Macedonius tribunus dixit: Sanctum euangelium proferatur; oportet me dicere omnia quæ iussa sunt ab eorum pietate. præcepit igitur qui tunc aderant, sanctos episcopos iureiurando dicere si ueræ sunt gestorum lectorum 30 prosecutiones quæ ex utraque parte prolatae sunt.
- 141 Basilius episcopus Seleuciæ dixit: Hactenus nescimus iusiurandum prolatum esse episcopis, sed mandatum est a domino nostro saluatore Christo non iurare neque per Mt. 5, 34—36 cælum, quoniam sedes est dei, neque per terram, quoniam scabellum pedum eius, neque per caput aliquem iurare, quoniam nemo potest capillum a deo procreatum ordinare. 35 unusquisque autem quasi altario adstans, timorem dei habens ante oculos et conscientiam propriam custodiens puram deo, quæ sunt eorum aut quæ habet in memoriam nihil prætermittere.
- 142 Patricius dixit: Sicut semel dictum est, precum lectio percurratur. 40
Et per eundem uirum deuotum exceptorem lectum est

131—142 = *Gesta Chalcedonensia* I, 560—571

0
1 eutyches O   2 observat O   agentis O   7 dorsoleorum O   12 legitimum est] legitimum O
13 qui accusatur scripsi accusatorem O   14 igitur addidi   16 præcepit O   18 synodi O   20 esse
scripsi lacuna indicata cl. F est O   21/22 quænammodum O   23 in quibus male additum   23/24 uel
ab — Flauiano confusa   30 uera O   34 sedis O   37/38 coniecerim quæ sunt in memoriam, eorum
habet nihil prætermittere

Acta conciliorum oecumenicorum. II, 2, 1.

- 143 Piissimis et Christianissimis imperatoribus nostris Theodosio et Valentiniano pp
 augg Eutyches archimandrites. Omnium mihi post deum salutis manifestatio facta
 est pietas uestra in nullo negotio prætermittens uel quæ de fide sunt, uel de his quæ
 contra me calumniose mota sunt, faciens inquisitionem. gesta autem quæ con-
 fecta sunt a sancto Flauiano aduersum me, legi hesternæ die et repperi contraria his
 quæ acta sunt, chartæ indita. neque enim ea quæ contra me dixit, inserta sunt
 neque ea quæ ego dixi, inseruerunt actis. rogo itaque [et] uestram serenitatem consue-
 tam orthodoxam fidem defendentem et opinionem exiguitatis meæ dignari sancire
 religiosissimos episcopos qui tunc congregati sunt, et notarios ipsius religiosissimi Fla-
 uiani et eos qui missi sunt ab ipso religiosissimi clerici ad uocandum me in concilium, et 10
 uirum uenerabilem Athanasium sancti episcopi Basili diaconum conuenire præsentem
 sancto episcopo Thalassio, ut ipsi interrogati dicant ueraciter quæ nouerunt ** sollem-
 niter gratias ago domino nostro et deo omnium Christo et uestræ pietati.
- 144 Idem deuotus exceptor dixit: Est et diuina annotatio in lectis precibus sacra-
 tissimi et piissimi imperatoris nostri. 15
- 145 Patricius dixit: Cum ueneratione legantur.
 Per eundem exceptorem lectum est
- 146 Prosequantur apud uenerabiles episcopos qui iam dudum conuenerunt, nec non et
 apud religiosissimum episcopum Thalassium, ut apud eum præsentibus omnibus de qui-
 bus preces locuntur, negotii ueritas requiratur. 20
- 147 Flauianus episcopus dixit: Viri uenerabiles diaconi Asterius et Aetius, Nonnus
 et Asclepiades et Procopius intersint.
- 148 Et cum in medio stetissent supra dicti diaconi, Patricius dixit: Præsentibus om-
 nibus gesta per ordinem relegantur.
- 149 Et antequam proferrentur, Aetius diaconus et notarius dixit: Nescimus cur uocati 25
 sumus.
- 150 Patricius dixit: Venerabiles diaconi et notarii episcopi Flauiani gesta quæ in hoc
 negotio facta sunt, proferant legenda.
- 151 Aetius diaconus et notarius dixit: Nec causam nouimus cui assumus, nec quare
 gestorum exigimur actionem. idcirco dubitamus et ideo rogamus scire et quoniam 30
 adstamus et respondere debeamus.
- 152 Patricius dixit: Ea quæ in causa Eutychetis monachi acta sunt, requirimus
 publicari.
- 153 Aetius diaconus dixit: Causatio enim aliqua aduersus nos orta est?
- 154 Patricius dixit: Negotium discuti iussit et propterea gestorum prolatio necessaria 35
 est. cur igitur dilatione et astutia uteris?
- 155 Aetius dixit: Qui initium interrogationis negotio facit et causam, proponat nobis
 tempus [est] satisfacere proferre et non proferre.
- 156 Patricius dixit: Vos excepistis gesta, et a uobis debent proferri.
- 157 Aetius dixit: Qui est qui incusat? 40

143-157 = *Gesta Chalcedonensia* I, 572-586

O
 5 externa O hic O 7 et *deleui* 7/8 consuetam] *συνήθους pro συνήθως* 8 dignare O 10 religio-
 sissimo O 12 *exiderunt καὶ τοῦτου τυχῶν* 14 diuino O 20 leguntur O 25 proferrentur O 28 pro-
 ferantur O 30 et quoniam] *ἐφ' ᾧ τε* 33 publicare O 35 propterrea O 38 est *deleui*

- 158 Seleucus dixit: Preces presbyteri archimandritæ lectæ sunt nobis quod lectis gestis animaduertisset ibi non inserta ea quæ gesta sunt in sancta synodo. iustum igitur nobis uidetur proferri ea gesta quæ dicit relegisse, et ex ipsis inquisitionem negotii celebrari.
- 159 Patricius ad Aetium dixit: Gestis authenticis opus est, quibus subscriptiones episcoporum continentur; unde, sicut frequenter interlocuti sumus, hæc a notariis proferantur.
- 160 Aetius dixit: Dignetur sancta et magna synodus et uestra magnificentia tempus nobis dare de quibus uolumus, dicere; neque enim est nobis sine periculo.
- 161 Patricius dixit: Gesta primum conuenit publicari; post hæc enim si quid docere uolueris, dabitur tibi facultas.
- 162 Aetius dixit: Nihil inrationabiliter et præter æquum postulamus et ante omnia scit uestra amplitudo et sicut prædixi, quoniam non de minimis nobis est periculum, quod causatio facta est a quodam apud piissimum et Christianissimum domnum nostrum et a deo munitum imperatorem, rogamus et hanc nobis manifestari et causas cognoscere et personam adstare et manifestam accusationem aduersum manifestas personas facere, et sic satisfaciamus et nobis adsimus confidentes uestræ iustitiæ.
- 163 Patricius dixit: Aduersus uos nihil adhuc propositum est; sed gesta, sicut sæpius dictum est, a uobis proferenda sunt.
- 164 Aetius diaconus dixit: Actio gestorum nos ducit in medium? neque enim ab aliis confecta sunt.
- 165 Patricius dixit: Nec aliqua suspicione percussus hæc uereris proferre?
- 166 Aetius dixit: Nihil tale a me dictum neque factum est.
- 167 Patricius dixit: Gesta proferantur.
- 168 Et priusquam proferrentur, Flauianus episcopus dixit: Scitis quoniam tunc congregata synodo utriusque partis uoces uos excepistis et scitis certissime quæ scripta sunt a uobis. et si uera sunt, hæc dicite cum ueritate et timore dei; si autem quædam falsata sunt, ante tribunal Christi nolite mentiri et dissimulantem nolite celare.
- 169 Istis interea inter se locutis a uiro uenerabili episcopo patricius dixit: Propositum sancti episcopi laudamus quia sua conscientia confidens pronuntiavit religiosos notarios gesta proferre et ueritatem de omnibus docere. unde gesta, sicut frequenter dictum est, proferantur.
- 170 Aetius dixit: Persuasio sancti episcopi uoluntatem nostram animauit ut uerum sub gestorum confectione dicamus. si igitur dicentibus nobis fuerimus digni ut fides nobis habeatur, et ** proferimus et dicimus ueritatem.
- 171 Patricius dixit: Fiat lectio gestorum.
- 172 Aetius dixit: Rogo et sanctam synodum quæ tunc affuit, ut præcipiat nobis proferre quæ gesta sunt.
- 173 Seleucus dixit: Semel iubente episcopo nostro proferri gesta, nullam dilationem de isdem proferendis oportet fieri.
- 174 Et cum ab omnibus episcopis dictum esset: 'Omnes ea uolumus', patricius dixit:

158—174 = *Gesta Chalcedonensia* I, 587—603

O					
1 seleutiur O	2 animaduertisset	scripsi anima auertibus O	6 annotariis O	13 scit] sit O	
non] nos O	14 cautio O	15 causa O	16 facere] satis facere O	17 sic] si O	30 quia in qui
corr. O	31 gestas O	33 amauit O	35 lacunam signaui, excidit κατὰ τὴν θέσιν καὶ	39 seleutius O	
40 optet O					

Dum singula capitula releguntur, quid in his arguendum pars sancti monachi approbat, prosequatur et exemplaria quæ apud se habet pars eiusdem monachi, prolata gestorum lectioni authenticorum conferantur.

- 175 Et cum utraque pars gesta protulisset, Aetius dixit: Si præcipit magnificentia uestra, habemus quod dicere. cognouimus quod per preces religiosissimus Eutyches ⁵ docuerit actiones gestorum falsatas, ibi et repperisse rationes sui negotii: hanc actionem rogamus
- 176 Quo dicente patricius dixit: Propter hoc conferri authenticis gestis exemplaria diximus.
- 177 Aetius dixit: Rogamus scire utrum authentica sunt aut exemplaria aut tale ali- ¹⁰ quid ab aliquo illi præstitum est.
- 178 Patricius dixit: Venerabilis Constantinus si quæ profert, exemplaria sunt aut authentica, doceat.
- 179 Constantinus <diaconus> et monachus dixit: Exemplaria sunt.
- 180 <Patricius dixit:> Nunc lectio sequatur. ¹⁵
- 181 Et priusquam legerentur, Aetius dixit: Rogamus inspicere gesta quæ ab ipso prolata sunt, ut possimus agnoscere manum a qua credita uel a quo notario edita sunt. suscipite nostras petitiones non iniquas.
- 182 Patricius dixit: Si authenticis gestis exemplaria non congruunt, tunc merito ²⁰ perquiritur.
- 183 Aetius dixit: Nihil prohibet. semper iudicastis et iudicantes præfulsistis.
- 184 Patricius dixit: Prætermisissis superfluis fiat lectio.
- 185 Et per Asterium ūd exceptorem authentica scheda a notariis prolata et altero exemplaria quæ ** a capite prima et secunda actio, quæ gestis inserta est sic

186 Cons̄s FFL Zenone et Postumiano ūū cc vi Id. Nouemb. apud Constantinopolim, ²⁵
d. 8. m. Nou. et reliqua
a. 448

- 187 Postquam lecta est prima et secunda actio et finitæ sunt prosecutiones uenerabilium episcoporum, Aetius dixit: Petimus sanctam et magnam synodum interrogari audientem agnoscere uoces suas et actionem gestorum, numquid quicquam falsatum est aut cor- ³⁰ ruptum.
- 188 Patricius dixit: Dum tacent, uidentur confiteri; unde et reliqua relegantur.
- 189 Et per eundem deuotum exceptorem lecta est tertia actio quæ habetur in gestis.
- 190 Et cum legeretur prosecutio presbyteri et defensoris Iohannis, Constantinus diaconus et monachus dixit: Sic non est dictum, per uestigia uestra, quomodo habet. ³⁵
Idem deuotus exceptor repetita lectione legit
- 191 Si contingat alicubi ab ipsis in quibusdam uerbis aut falsatum aut erratum, hoc neque accusari neque suscipi, solas autem scripturas inuestigare, quæ firmiores sunt patrum expositionibus

175—191 = *Gesta Chalcedonensia* I, 604 620

O

1 aprobat O	2 prosequitur O	4 p̄cepit O	6 falsatas	rationes scripsi repperisse falsatas
sibi et actiones O	10 aut ¹ autem O	11 ab aliquo Amelli aut quo O	14 diaconus ~ monachus scripsi	
et notarius O	15 Patricius dixit om. O	lectione O	16 inspicere O	17 possumus O
annotariis O	23 24 altera exemplar O	24 lacunam signavi, cf. Γ	25 potumiano O	23 exceptore O
27 finita O	33 defensoris in defensoris corr. O	36 sic O		constantinopoli O

- 192 Cum lectum est, Constantinus diaconus et monachus dixit quoniam diuersa ordinauerunt sancti patres et uniuersa suscipio, in canone autem fidei non suscipio.
- 193 Et cum perturbatio et murmuratio facta esset, Constantinus dixit: Hoc peto ut eos qui exierunt et audierunt ab archimandrite, cum conscientia coram domino quæ audierunt, ueraciter dicant præiudicio non facto archimandriti mea prosecutione. rogo 5 eos qui interfuerunt sanctos clericos prosequi ea quæ ex ipso audierunt, et uirum uenerabilem diaconum Athanasium.
- 194 Seleucus dixit: Ante prosecutionem fratris Constantini qui in persona missi sunt eius qui preces optulit, promiserunt omnia quæ ipsi dixerunt, * archimandritam suum, et rogamus uocem de præiudicio præiudicium gestis non facere. 10
- 195 Constantinus dixit: Rogo illud amoueri quod in perturbatione nesciens locutus sum.
- 196 Seleucus dixit: Quod in quiete et ante perturbationem hanc uocem frater Constantinus emisit, testantur episcopi et ipsorum potestas.
- 197 Patricius dixit: De inquisitione utriusque partis quid deliberandum iudicant, sancti episcopi Thalassius et Eusebius dignentur dicere. 15
- 198 Thalassius dixit: Non potest qui missus est a religiosissimo monacho, quædam de quibus prosequitur ipse propria uoce, non recipere.
- 199 Eusebius episcopus dixit: Et mihi similia placent [et] ut qui personam suscepit archimandritis Eutychetis, omnia illi rata esse quæ sua uoce dixerit, et non partem uelle retinere, partem refutare dictorum. 20
- 200 Patricius dixit: Venerabiles Iohannes presbyter et Andreas quæ sciunt se a religiosissimo Eutychete audisse, recordantes sua professione prosequantur.
- 201 Et posteaquam in medio steterunt Iohannes presbyter et defensor et Andreas diaconus, [et] Constantinus dixit: <Non> diximus uniuersa rata esse archimandritæ quæ dico. 25
- 202 Patricius dixit: Voces tuæ gestis continentur.
- 203 Seleucus dixit: Præsens magnificentissimus referendarius quasi a piissimo imperatore prosecutus est in personam archimandritis Eutychis directum fuisse Constantinum et qui cum eo sunt, debentes suscipere similia his relata.
- 204 Patricius dixit: Et tua uerba similiter gestis continentur. et ea uir uenerabilis 30 Iohannes presbyter quæ ab Eutychete monacho cognouit, edicat.
- 205 Et antequam prosequeretur, Meliphongus episcopus dixit: Diuinitus in exordio continuo accusatione instante memorauerunt et dixi quod non de leuibus accusatio fiat neque per procuratorem huiusmodi periculosum negotium tractatur aut oportet fieri, sed opus habemus præsentia accusatoris, hoc et legibus uolentibus. si autem placet 35 religiosissimo imperatori per procuratorem criminale exercere negotium et sine periculo accusare et conprobari ac referatur ipsi, et necesse est nos optemperare Christianissimo imperatori omnia iubenti.
- 206 Seleucus dixit: Firmis quæ acta sunt hodie, ex prosecutione referendarii et con-

192–206 = *Gesta Chalcedonensia* I, 621–635

O						
3 murmuratio O	4 coram scripsi eorum O	6 ipsis O	8 seleutius O	personam O	9 exiit	
στοιχείν	11 perturbationem O	12 seleutius O	18 placet O	et deleui	suscipit O	19 archi-
mandrites O	24 et deleui	non addidi	27 seleucius O	28 archimandrites eutyches O	28 29 con-	
stantinus O	30 ea corruptum προσέθηκεν Γ	31 pbñ O	33 accusationis insistentes O	memorauerunt]		
ἐμνημόνευσαν pro ἐμνημόνευσα	35 p̄sentiam O	postulatur accusati	36 procuratore O	37 ac		
coniecerim hoc	39 seleucius O					

sensu sanctorum episcoporum et magnificentissimi patricii profiteantur et uenerabiles presbyter Iohannes et Andreas diaconus quæ nouerunt.

- 207 Iohannes presbyter dixit: Quæ prosecutus sum et lecta sunt huic sanctæ et religiosæ synodo præsentem magnificentissimo patricio quia uera sunt quæ in his, etiam religiosissimus diaconus
- 208 Quo dicente Constantinus diaconus dixit: Omnia non sunt lecta.
- 209 Idem Iohannes presbyter et defensor dixit: Ecce, hoc dico.
- 210 Constantinus diaconus dixit: Ego unum uerbum dixi in tumultu, et scriptum est
- 211 Quo dicente Thalassius episcopus dixit: Sufficiebat et existimatio Iohannis presbyteri; quoniam igitur euangelium nobis uniuersis propositum est, rationabile est et ipsum quæ dicit, confirmare ex euangelio.
- 212 Idem Iohannes presbyter et defensor subiungens <dixit:> ** quædam uera esse, quædam autem ambigua dicebat, ideo se uinculo ueritatis adstrinxit. et hoc sancta et religiosa synodus cognouit.
- 213 Et cum per Iohannem defensorem et presbyterum responsum Eutychetis perlectum fuisset,
- 214 Patricius ad Constantinum monachum dixit: Secundum commonitorium aut secundum fidem gestorum monachum Eutychetem confirmas clericis ita dixisse?
- 215 Constantinus dixit: Quidquid professi fuerint qui audierunt, hoc adprobat archimandrites cum ueritate.
- 216 Patricius dixit: Andreas quæ a monacho audiit, dicat, prius eius uocibus de gestis relectis.
- 217 Et antequam legeretur, Eleusinus monachus <dixit>: 'Eum non habentem carnem homousion nobis; hoc mecum loquens dixit' [et] in commonitorio a se prolato non dixit.
- 218 Patricius dixit: Quid <ad> hæc dicit <Iohannes>?
- 219 Iohannes presbyter dixit: Sanctas scripturas proposuit nobis miseris uestra sanctitas et uestra magnificentia: ** et professio eiusdem commonitorii, et si contigit dissonare me uerbis, non sum
- 220 Quo dicente Patricius dixit: Sed non est paruum quod inmutatum dicitur.
- 221 Iohannes presbyter et defensor dixit: Et quis potest aliena ipsa uerba cuiquam portare? sensum autem ipsum dixit
- 222 Quo dicente Patricius dixit: Quid igitur hunc in hac parte dixisse confirmas?
- 223 Iohannes presbyter dixit: Quid est enim de quo dubitetur? de homousion dixit quoniam matri homousius est, non dixit nobis hominibus. et ubi uultis, iuro quoniam dixit: homousius matri est et non habet homousion nobis carnem.
- 224 Patricius dixit: Rursus pars ista tam e gestis quam ex commonitorio legatur, ut uenerabilis Iohannes specialiter prosequatur quid de hoc ab eo cognouit.
- 225 Quo facto Iohannes presbyter dixit: Hoc soli mihi disputans dixit quoniam homousion nobis non habet carnem, sed matri.

207—212 = *Gesta Chalcedonensia* I, 636—641

213 cf. *Gesta Chalcedonensia* I, 648

214—225 = *Gesta Chalcedonensia* I, 649—660

O
 2 p̄bri O   4 quia Amelli quæ O   6 quæ O   9 quod O   Iohannes O   10 quoniam igitur]
 ἐπεὶ δὲ pro ἐπειδὴ δέ   12 dixit supplendi et lacunam signauit   17 aut] et O   18 confirmans O
 dixissem O   22 relictis O   23 legeret O   dixit addidi   24 et deleui   25 ad addidi   Iohannes
 addidi   27 lacunam signauit, cf. Γ   29 parum O   31 potare O inputare O^{corr}   33 dixi O   37 uene-
 rabiles O   38 disputans dixit scripsi disputandus O

- 226 Patricius dixit: Oblitus es quod audisti, et propterea commonitorio <non> inse-
ruisti?
- 227 Iohannes presbyter dixit: Quoniam præsentes mecum uenerabiles diaconi non
audierunt hæc mihi secreto dicta, propterea <non> indidi commonitorio.
- 228 Constantinus diaconus et monachus dixit: Et hoc rogamus ut religiosissimi dia-
coni ueniant et prosequantur cum ueritate quæ audierunt ab archimandrite et si secreto
ei locutus est.
- 229 Patricius dixit: Sicut superius interlocutus sum, præsente Andrea uoces eius
publicentur.
Per eundem deuotum exceptorem [dixit] ex isdem gestis lecta sunt 10
- 230 Archiepiscopus dixit: Dicat et uenerabilis diaconus Andreas si hæc audiuit a uiro
uenerabili Eutychete dicta.
Andreas diaconus dixit: Secundum præceptum beatitudinis uestræ iuimus ad
uirum uenerabilem presbyterum et archimandriten Eutychen et conlocuti ei hæc ab
eo audiuius quæ etiam uir uenerabilis presbyter et defensor Iohannes nuper prosecutus 15
est.
- 231 Patricius dixit: Andreas uenerabilis quid ab Eutychete audierit, edicat.
- 232 Andreas diaconus dixit: Quoniam deus assidet uobis et timor et tremor habet
mentem meam, excedere ueritatem non possum. antehac enim directus a domino
meo papa sancto archiepiscopo Flauiano et quæ cum eo erat sancta synodo ad uirum 20
uenerabilem archimandriten Eutychen de euocatione quidem quæ prosecutus est uene-
rabilis presbyter et defensor Iohannes, hæc prosecutus sum et consors sum; de homousion
autem sciscitationem offerente uiro uenerabili presbytero et defensore Iohanne religioso
archimandritæ ** dicens: mathema quomodo habet? dicit dominus Iohannes
quoniam mathema habet homousion patri solum. respondit archimandrites Eutyches 25
dicens: sic ergo et tu habe, quoniam et ego sic habeo. aliud aliquid in hac causa
nescio.
- 233 Patricius dixit: Secrete interim aliquid Iohannes te absente cum Eutychete
locutus est?
- 234 Andreas diaconus dixit: Quæ locutus est, per uestigia uestra, ego non audiui. 30
- 235 Patricius dixit: Nunc Athanasius uenerabilis ueniat.
- 236 Cum in medio stetisset Athanasius diaconus, patricius ad eum dixit: Tuam pro-
fessionem considerans cum ueritate dic quid monachum Eutychetem Iohanni religio-
sissimo uel Andreae dixisse retines.
- 237 Athanasius dixit: Quoniam de anima est sermo neque sine periculo est non dicenti 35
ueritatem, quæ audiui, hæc dico. non sum dimissus propter hanc causam cum
presbytero Iohanne et Andrea diacono, accersitus autem a presbytero Iohanne sicut
illic præsente et audiente me quæ ab eo dicta sunt, et interrogatus a religiosissimis epi-
scopis quod hæc addeam in præsenti et ego audierim quæ ipse prosecutus est. et
nunc lecto commonitorio quod tenebat prædictus uir, recognoui eadem uerba; de homo- 40

226—237 = *Gesta Chalcedonsia* I, 661—672

O

1 non add. Amelli	4 non add. Amelli	6 ueriant O	10 dixit <i>deleui</i>	ex] et O	13 ibimus O
23 pbr et def iohs O	24 lacunam signavi, cf. Γ	dicente O	26 sic] si O	33 quid] Amelli quia O	
37 acersistis O	38 illi in præsenti O	audisse O	39 addeam <i>corruptum</i> , conicio dum erant		

usion autem <non> recognoui. sed tunc eodem presbytero interrogante archimandriten <cum> dixisset quoniam confiteris dominum nostrum secundum deitatem patri homousion, homousion autem eundem nobis secundum humanitatem, dixit idem dicens: mathema quomodo habet? ita respondit presbyter: homousion patri. dicit: ipse sic habe, quoniam et ego sic habeo.

5

238 Patricius dixit: Conloquia secreta inter se Eutyches monachus et Iohannes presbyter habuerunt?

239 Athanasius dixit: Non inspexi, per uestigia uestra.

240 Eleusinius monachus dixit: Rogamus uenerabilem diaconum Athanasium interrogatum prosequi de quibus secunda interrogatione reprehenderit presbyterum Iohannem. ostendit enim quoniam post priorem prosecutionem iterum alia quædam legebatur et stans reprehendit: et hæc non sunt scripta; prosecutus est enim, quando uenit de monasterio, siue ea siue alia. et postea facto * et iubente archiepiscopo gesta proferri quibus professus est ** diaconus Athanasius quoniam ista non audiuit.

241 Patricius dixit: Iohannis uoces de gestis legantur et quid amplius de his Athanasius docere * profiteatur.

242 Et cum iterum lectæ fuissent, Iohannes presbyter et defensor dixit: Antecedens Andreas diaconus nec non et diaconus Athanasius omnibus quæ a me dicta sunt in commonitorio, consenserunt præter homousion, sicut dixerunt, et taliter prosecuti quemammodum dictum est a religiosissimo archimandrite. potest intellegere sancta synodus et uestra magnificentia quoniam hoc ipsud ut dicerem: nosti homousion patri secundum deitatem, homousion nobis secundum humanitatem, quoniam reinterrogare cum dubitationis fuit indicium. et rogo uocem uenerabilium diaconorum quæ confirmat omnem prosecutionem meam quæ in commonitorio est, non oportere refutari.

243 Patricius dixit: Athanasius quod requisitus est, dicat.

25

244 Athanasius diaconus dixit: In tertia interrogatione hæc prosecutio a presbytero legebatur in secretario <et> ammiratus sum huiusmodi clausulam in qua dicit: non habentem carnem homousion nobis **

245 Patricius dixit: Præsente interim te secrete quicquam cum eo locutus est?

246 Athanasius diaconus dixit: Non uidi.

30

247 Iohannes presbyter dixit: Omnia quæ a me dicta sunt, secunda et tertia interrogatione uenerabiles diaconi firmauerunt propriis uocibus, hoc et sancta synodus et uestra magnificentia audiuit et nouit; de homousion autem quoniam diaconus Athanasius dixit: miratus sum, tunc perturbationem quandam fecisse, et ego confiteor. secrete enim mihi dixi hoc illum dixisse, quod etiam dixit. quod autem et ipsi partim audierint me illi dicentem: scis cum homousion patri secundum deitatem et homousion nobis secundum humanitatem, ipsi propriis uocibus prosecuti sunt.

248 Patricius dixit: Pars reliqua gestorum relegatur.

Et per eundem deuotum exceptorem lectum est

238 - 248 = *Gesta Chalcedonensia* I, 673 - 683

(1)
 1 non add. Amelli 2 archimandrite O 2 cum dixisset scripsi dixisse O 4 matem O 5 habet
 habet O 11 iterum prosecutionem aliquedam loquebatur O 12 sunt scripta] subscripta O ταύτα
 pro ταύτα α 13 excidet ουυεδπλου habente O 14 lacunam signauit, cf. Γ diaconus et O
 ista] irrita O 16 dicere O lacunam signauit 19 aliter O 20 quæammodum O 23 iniudicium O
 uoce O 27 ei addidi clausulam O quo O 28 lacunam signauit, cf. Γ 33 diaconus et O

- 249 Presbyter et defensor Iohannes dixit: In ipso tempore disputationis, et reliqua
tertiæ actionis
- 250 Et cum lectum fuisset, Constantinus diaconus et monachus dixit: Hoc non dixi
quod si non adspiraueritis mihi, deuoret me episcopus, postmodum et uobis inponet;
[et] hoc non dixi, per uestigia uestra. 5
- 251 Et iterum idem Constantinus dixit: Quoniam neque hi qui missi fuerant, in præ-
senti sunt nec presbyter et archimandrites Martinus qui est hic, si placet uobis, præter-
mittamus hoc.
- 252 Patricius dixit: Is qui cum Petro ad monachum iit, hic esse dicitur. quid
igitur uultis? eum interrogari aut uenerabilem Martinum? 10
- 253 Eleusinus diaconus et monachus dixit: Necessarium est, per uestigia uestra.
- 254 Patricius dixit: Ne aliter gesta continent quam ueritas habet, ex hac parte? dicite.
- 255 Constantinus diaconus et monachus dixit: Non, per uestigia uestra, in hac parte.
- 256 Patricius dixit: Sequentia legantur.
Et per exceptorem eiusdem scrinii lectum est 15
- 257 Archiepiscopus dixit: Quid continere uenerabilis presbyter et archimandrites
Martinus tomum dicebat? et reliqua
- 258 Et posteaquam lectum est, Aetius diaconus et notarius dixit: Rogamus præsentem
sanctam synodum et uestram amplitudinem, dignamini iubere interrogationem offerre
uenerabilibus clericis quorum mentionem fecit præsens gestorum lectio, et prosequan- 20
tur numquid aliquid dubitent de his quæ lecta sunt et quæ ipsi tunc prosecuti sunt, hoc
est Maman presbyterum, Theophilum, Memnona, Iohannem presbyterum et defensorem,
Andream et Athanasium diaconos.
- 259 Patricius dixit: Non dubitantibus illis præsens inquisitio proposita est, sed [et]
religiosissimo uiro monacho, cuius homines in præsenti sunt. et reliqua legite. 25
Et per eundem deuotum exceptorem lectum est
- 260 Die sabbati, quæ est uicesima Nouembris mensis, et reliqua
- 261 Et posteaquam lectum est, Constantinus diaconus dixit: Rogamus interrogari eos
si hæc audierunt.
- 262 Patricius dixit: Theophilus manifestatis prosecutionibus suis si hæc audisse se 30
aut dixisse cognoscit, edicat.
- 263 Et cum in medio stetisset, Theophilus presbyter dixit: Directus ego et presbyter
Mamas a sancto archiepiscopo et sancta synodo adprehendimus monasterium archi-
mandritis Eutychis. et primum quidem quæ nuper lecta sunt, cœpit dicere, deinde
nolebamus cum eo disputare, coram Christo, coegit autem nos et propria uoce dicens 35
quod impossibile est dicere Christum de duabus esse naturis; neque enim naturaliter
dico dominum meum. hæc ergo ipsa quæ lecta sunt, audientes de ore uenerabilis
uiri prosecuti sumus neque additionem quandam fecimus neque deminutionem.

249–263 = *Gesta Chalcedonensia* I, 684–698

0					
1 relique O	4 adspiraueris O	5 et deleui	7 Martinus qui]	Ματρίνος δὲ pro Ματρίνος	
10 interrogare O	16 uenerabiles [ex uenerabilis corr.] pbr̄i et archimandrite O		20 21 prosequamur O		
21 ipsi quæ O	22 pbr̄ O	memnonam O	24 et deleui	34 euthices O	35 dicens] εἰπὼν pro
εἰπὼν	38 facimus O	deminutione O			

- 264 Constantinus dixit: Aliud nihil audiuit?
- 265 Patricius dixit: Præter hæc quæ prosecutus es, nihil aliud audisti?
- 266 Theophilus presbyter dixit: Dicebat quod et traditionem patrum sequor. hæc dicebat.
- 267 Patricius ad monachos dixit: Quid amplius requiritis? 6
- 268 Constantinus monachus dixit: Rogamus nos et domnum Mamam dicere.
- 269 Patricius dixit: Venerabilis quoque Mamas quæ cognouit, prosequatur.
- 270 Et antequam prosequeretur, Eleusinius diaconus dixit: Ipse confessus est quoniam dicebat, traditiones patrum sequitur, et non est in gestis.
- 271 Patricius ad Theophilum dixit: Quare gestis nusquam continetur <quod> quem- 10 ammodum dictum est ab Eutychete, in prosecutione tua posterius addidisti?
- 272 Theophilus presbyter dixit: Et aliud dixit, per uestigia uestra, quæ in memoria non habeo; quæ autem retineo, prosecutus sum.
- 273 Patricius dixit: Cur hoc actis illo in tempore non inseruisti?
- 274 Eleusinus monachus dixit: Certe in superioribus dixit neque additionem neque 15 deminutionem fecisse dictorum eius.
- 275 Theophilus presbyter dixit: Quæ audiui de ore ipsius archimandritæ, hæc dixi; si enim uolunt ut amplius dicam quam audiui
- 276 Quo dicente patricius dixit: Mamas presbyter secundum quæ dicta sunt, prosequatur. 20
- 277 Mamas presbyter dixit: <Legatur,> per uestigia uestra, prosecutio quæ tunc facta est, quoniam oblitus sum.
- 278 Patricius dixit: Voces eius de gestis publicentur, ut his agnitis quæ se audisse cognouerit, dicat.
- Per eundem exceptorem de gestis uoces eius lectæ sunt 25
- 279 Archiepiscopus dixit: Dic nobis quapropter, et reliqua
- 280 Et posteaquam lectum est, Mamas presbyter dixit: Sic est, per uestigia uestra; hæc prosecutus sum quæ mihi lecta sunt, et nihil aliud prosecutus sum.
- 281 Constantinus monachus dixit: Arbitror contraria sibi dixisse domnum presbyterum, quantum ex his quæ lecta sunt professionis Theophili et Mamæ. 30
- 282 Patricius dixit: Ne commonitoria aliter continent?
- 283 Eleusinius monachus dixit: Non, per uestigia uestra.
- 284 Patricius dixit: Si quid aliud est, legatur.
- 285 Per eundem deuotum exceptorem lecta est quarta actio.
- 286 Quæ cum legeretur, patricius dixit: Interlocutio mea inserta est, in qua hoc con- 35 tinetur, id est

Interrogatio offeratur presbytero Eutycheti quomodo credit et quid dicit

huc usque dixi, addiderunt autem quod dictum <non> est et insensatum

264—286 = *Gesta Chalcedonensia* I, 699—721

O
 1 audiui O   3 quod et] quo de O   9 sequitur] ἀκολουθεῖ pro ἀκολουθεῖν   10 quod addidi
 10/11 quæammodum O   21 Legatur addidi   24 cognouerint O   27 mamas O   29 pb̄r O   30 pro-
 fessiones O   31 nec O   35 interlocutio mea Amelli interlocutione O   37 feratur a presbytero eutychete O
 38 non add. Amelli

hoc iterum interrogetur quare nunc ista dicens ante aliter senserit

et <addidit>: Ea quomodo poteram dicere nihil dicente adhuc uiro uenerabili archimandrite Eutychete?

287 Episcopus Constantinopolitanus ad notarios dixit: Quomodo hæc quæ dicta non sunt a magnificentissimo uiro, inserta sunt gestis? 5

288 Aetius diaconus dixit: Habemus de his quod dicere.

289 Episcopus Constantipolitanus dixit: Quis uobis ista dictauit? ego uobis dixi addere aut uestra sponte aut ab aliis audientes ista fecistis?

290 Aetius diaconus dixit: Re uera tamquam probatum sanctitati uestre sit hoc additum, ista interrogatis? 10

291 Patricius dixit: Lege sequentia.

Similiter per eundem uirum deuotum exceptorem lectum est

292 Eusebius episcopus dixit: Sicut prædixi, præiudicio mihi non facto ex præsentis eius prosecutione, et reliqua

293 Quo lecto Eleusinius diaconus dixit: Secundum ordinem non sunt posita. ante 15 offerebat libellum, in quo fides continebatur trecentorum decem et octo patrum, quam et Ephesena synodus confirmauit, et hunc offerente libellum non suscepit uir uenerabilis episcopus; etiam magnificentia uestra dicente quod deberet suscipi, neque sic auditus est.

294 Episcopus Constantinopolitanus dixit: Et unde hoc certum est quod trecentorum 20 decem et octo traditionem illa charta continebat?

295 Eleusinius dixit: Oportuit ergo suscipi eam.

296 Eusebius episcopus Dorsleorum dixit: Inuoco sanctam et homousion trinitatem, et reliqua.

297 Aetius diaconus et notarius dixit: Rogamus uestram [et] magnificentiam et 25 sanctam præsentem synodum

298 Quo dicente patricius dixit: Nec uir uenerabilis Flauianus archiepiscopus hoc ambigit quod offerente libellum Eutychete archimandrite suscipere noluerit, sed per se ipsum respondere eum interlocutus est.

299 Seleucus episcopus dixit: Et præueniens diaconus Eleusinius dixit libellum obtu- 30 lisse sanctæ synodo archimandriten Eutychin, in quo dixit dogma fidei continere. sed quoniam ante hos paucos dies litteræ sancti et beatissimi archiepiscopi Romani Leonis ep. 3 innotuerunt nobis continentes quod incusauit religiosissimus Eutyches et appellauit in tempore quæstionis ad nostram audientiam per libelli oblationem, quomodo nunc insistens dicit de fide libellum esse, ad episcopum Romanæ ciuitatis appellationem [per] 35 eundem libellum nominauit? et hinc doceri * quod non ipsis perseuerauit religiosissimus archimandrites. peto epistolam ipsam legi.

300 Patricius dixit: Posteaquam synodus quieuit sanctorum episcoporum, obtulit mihi religiosissimus Eutyches exemplum libelli, quod dicebat obtulisse se sanctæ synodo.

287-300 = *Gesta Chalcedonsia* I, 722-735

O

1 quare] quæ O   2 addidit addidi   dicent O   8 audientibus O   9 scificati O   10 auditum O
ita O   12 simili te O   21 illam O   22 ego O   25 et * deleui   31 archimandritan O   35 per deleui
36 lacunam signaui doceri debetis uersio Rustici

Et cum legeret, idem uir deuotus exceptor subiunxit

301 Eutyches presbyter dixit: Ego non ueni disputare, sed ueni suadere, et reliqua

Cumque legeretur eiusdem Eutychetis prosecutio: sic credo: adoro patrem cum filio et filium cum patre, et reliqua,

302 Eleusinus diaconus dixit: Postquam exactus est per se ipsum propriam fidem: confiteri, dixit stans in conspectu patris et filii et spiritus sancti, <quem adoraui et adoro> et adorabo, quoniam sic sentio sicut sancti patres trecenti decem et octo apud Nicæam sanxerunt, quam et Ephesena synodus confirmauit; et hæc gestis <non> continentur.

303 Aetius diaconus dixit: Rogamus uestram beatitudinem et magnificentiam interrogationem offerri sanctis præsentibus episcopis, qui et interlocuti sunt quæ et eorum¹⁰ protulit lingua, et hæc propria manu confirmarunt, <si> hæc quæ nunc ab eis dicta sunt, tunc a uiro uenerabili Eutychem dicta sunt et si quid circumductum est <ex> his quæ inserta sunt gestis.

304 Basilius dixit: **

305 <Seleucus dixit>: Legantur mihi uoces quas detulit uir uenerabilis diaconus Eleu-¹⁵ sinius.

306 Et posteaquam uoces ex codice legerentur, Seleucus episcopus dixit: Neque ego memor sum talium dictorum a uiro uenerabili archimandrite Eutychem.

307 Tryfonianus episcopus dixit: Fide dei, sicut est in gestis, ita locutus est hic ille.

308 Longinus episcopus dixit: Quemammodum gesta lecta sunt et habent, sic et²⁰ ego memor sum quia dictum est ab Eutychete archimandrite. quod autem nunc dicit uenerabilis Eleusinius quod dixerit quoniam cccx et viii sancti <patres> apud Nicæam et apud Ephesum confirmant, ostenditur et ex posterioribus ubi noluit confiteri dominum nostrum Iesum Christum homousion nobis secundum carnem fuisse. et in conspectu dei dico.

309 Melipthongus episcopus et ceteri eadem dixerunt. et post Aurelii episcopi sententiam

310 Constantinus diaconus dixit: Rogo uestram sanctam synodum interrogari episcopum quid est quod dixit, quando dominus Eusebius episcopus seditionem mouit illi, et increpauit. coram domino, quid est quod dixit? surrexit dicens quod libellos aduersus³⁰ eum habeo dare, et increpauit illum.

311 Patricius dixit: Interim patere legi, <et si> inferius hæc non habentur, tunc tibi competentibus utere.

Per eundem uirum deuotum exceptorem lectum est

312 Archiepiscopus dixit: Confiteris consubstantiali patri secundum deitatem et³⁵ consubstantiali matri secundum humanitatem eundem unum filium? et reliqua

301-308 = *Gesta Chalcedonensia* I, 736-743

309 cf. *Gesta Chalcedonensia* I, 744. 753

310-312 = *Gesta Chalcedonensia* I, 754-756

()

3 prosecutus () 6 patri () quem — adoro addidi 8 non addidi 9 10 interrogari ferri.
11 si addidi 12 uenerabile () ex addidi 14 lacunam signavi, cf. Γ 15 Seleucus dixit addi.
20 quemammodum () 22 quoniam] ὡς male translatus patres addidi 23 confirmantes () ἐβεβαιώσαν
οὐτως ἔχω Γ 26 melitonius () aurelius eps () 30 dixerit () 32 et si add. Anelli

- 313 Quibus lectis Constantinus diaconus dixit: Quando dixit archimandritis unam naturam, domnus episcopus sic dixit
- 314 Quo dicente Eleusinius diaconus dixit: Coram deo, tunc anathematizatus est a uestra sanctitate, quod dicit: surgens sancta synodus cum anathematizauit?
- 315 Patricius dixit: Nihil tale tunc dictum est.
- 316 Seleucus episcopus dixit: Ego non audiui.
- 317 Timotheus episcopus dixit: Ego non audiui.
- 318 Iulianus episcopus dixit: Vere neque ego.
- 319 Basilius dixit: Vere, amice, talem uocem lingua mea non emisit.
- 320 Meliphthongus episcopus dixit: Ego conuiciatus sum ad præsens a quibusdam 10 quasi indignus essem synodo, quoniam inuocaui dilationem, et nescio.
- 321 Sabas episcopus dixit: Apud iudices quando intromittitur testis ad testimonium et non potuerit loqui, annuit capite suo et habet coronam martyrum. nos ergo omnes subscribentes et actis confitentes quomodo possumus negare?
- 322 Tryfon episcopus dixit: Posteaquam semel eo impia dicente uerba et præter tra- 15 ditionem sanctorum patrum trecentorum decem et octo et Ephesenam synodum omnes anathematizauerunt eum præsentes clerici.
- 323 Aetius diaconus dixit: In talibus sanctis conciliis contingit non numquam unum de præsentibus uenerabilibus episcopis dicere aliquid et quod ab uno dicitur, quasi ab omnibus simul prolato scribitur et intellegitur. hoc est ab exordio consuetudinis; deni- 20 que uno dicente dicimus 'sancta synodus dixit'. si igitur nunc inueniatur unus aut secundus dicens, quemammmodum prosecuti sunt uiri uenerabiles et consenserunt et clamauit tunc sanctus clerus, rogamus omnino istam uocem neque abici neque uitiari gestorum; quoniam autem uidentur omnes sancti episcopi subscripsisse
- 324 Quo dicente patricius dixit: Quæ singuli prosecuti sunt, omnia firma sunt; quod 25 autem ueritas continet, nullo modo dubitabunt.
- 325 Aetius diaconus dixit: Rogamus de hoc prosecutionem nunc religiosissimi Sabæ episcopi et uenerabilis episcopi Tryfonis manifestari coram uestra beatitudine et Pauli uiri uenerabilis.
- 326 Patricius dixit: Notissimæ sunt et insertæ sunt gestis; unde reliqua legantur. 30 Item per eundem uirum deuotum exceptorem lectum est
- 327 Et post hæc archiepiscopus dixit: Dicat sancta synodus quid mereatur præsens neque confitens manifeste rectam fidem, et cetera

Et cum legeretur interlocutio patricii ad Eutychetem dicentis: duas naturas dicis et homousion nobis? dic [et cum legeretur], 35

- 328 Patricius dixit: Quod dixi 'dic', non interloquens dixi, sed exhortans cum his consentire quæ a sancta synodo dicebantur.

- 329 Constantinus diaconus dixit: Quare condemnatus est religiosissimus archimandritis? non ideo quod religiosissimus archiepiscopus noster Flauianus interrogabat eum: dicis duas naturas post unionem et anathematizas non dicentes? et quoniam non est 40

313-329 = *Gesta Chalcedonensia* I, 757-773

O

11 indignatus O	15 posteaquam] <i>ὑπο</i> male translato	dicente O	21 dicimus] ὑποφώνεν Γ
22 quæammmodum O	27 hac prosecutione O	religiosissimi Sabæ] religiosissimis ab O	28 ita ē O
33 manifesta O	35 et cum legeretur <i>deleui</i>	36 exhortans <i>Amelli</i> et <i>ortans</i> O	

passus anathematizare, idcirco condemnatus est. et ipsæ uoces non insertæ sunt gestis.

330 Patricius dixit: Reliqua legantur, ut si nusquam continentur quæ Constantinus asserit, noscamus.

Item per eundem uirum deuotum exceptorem lectum est

5

331 Eutyches presbyter dixit: Ego legi sancti Cyrilli et sanctorum patrum et sancti Athanasii quod ex duabus naturis dixerint ante unionem, post unionem uero et incarnationem iam non duas naturas dixit, sed unam

Et cum patricii interlocutio legeretur dicentis: confiteris duas naturas post unionem? dic; nisi dixeris, damnaberis,

10

332 idem patricius dixit: Quod dixi 'dic; et nisi dixeris, damnaberis', non sicut interloquens dixi, sed quia considerabam imminentes ei omnes, hortabar eum consentire.

Item per eundem uirum deuotum exceptorem lectum est

333 Eutyches presbyter dixit: Legi præcipite, et cetera

Et cum patricii interlocutio legeretur, id est qui non dixerit ex duabus naturis 15 et duas naturas, recte non credit,

334 Idem patricius dixit: Istam interlocutionem non dixi; neque enim talis eram, ut dogmatizarem.

335 Episcopus Constantinopolitanus dixit: Ea quæ dicuntur non dicta, <tamen> inserta sunt gestis, notate uos notarii. ad uos enim respicit certamen istud et oportune postea 20 diligenter examinabuntur hæc.

336 Aetius dixit: Nunc est tempus conuinci et non conuinci; hic enim sunt et præsentis episcopi, qui audierunt, et ipsa amplitudo frequenter audiuit gesta, et qui in sublimitatibus positi sunt, præsentibus multis sanctis episcopis, et numquam eius amplitudo questa est neque

25

337 Quo dicente patricius dixit: Quando autem mihi lecta sunt gesta, ut quererer? denique quærente mihi ea legere non dederunt.

338 Aetius diaconus dixit: Nemo nobis dixit.

Per eundem exceptorem lectum est

339 Consurgens sancta synodus [dixit] exclamauit dicens: Necessitatis fides non est, 30 <et reliqua>

340 Quo lecto Constantinus diaconus dixit: Hæc synodus dixit?

341 Aetius diaconus dixit: Interrogetur sancta synodus.

342 Sabas episcopus dixit: Etiam in omnibus ecclesiis anathematizatus est et in uno angulo non habuit anathemari?

35

343 Tryphon episcopus dixit: Et ego ea dico.

330-343 = *Gesta Chalcedonensia I, 774-787*

O

8 dixit] εἰπεν pro εἶπον 10 damnaueris O 11 damnaueris O 19 dicta tamen scripsi indita
23 qui] quæ O 26 quererer] loquerer O 30 dixit del. Amelli 31 et reliqua addidi 36 ea

- 344** Constantinus dixit: Propter quod damnatus est archimandrites, uox non est inserta. domnus autem archiepiscopus noster exegit eum dicens: dic duas naturas post unitionem et anathematiza non dicentes. et quoniam noluit anathematizare dicens uæ sibi esse, si anathematizauerit sanctos patres, et tunc fecit eius damnationem; et hæc uox non est indita, et tunc ** domnus Basilius episcopus, cum interrogatus esset ⁵ archimandritis: utrum dicis duas naturas, et dixit quoniam confiteor unam naturam, intulit continuo sanctus episcopus Basilius dicens quod et sancti Athanasii refertur unam naturam Christi incarnatam; nec hoc inditum est. et aliud: domnus episcopus Seleucus interlocutus est ut legantur interlocutiones nostræ et si consentit archimandrites, et iubente domno archiepiscopo nostro legi surrexit presbyter Asterius et damnationem ¹⁰ recitauit; et hoc non est inditum.
- 345** Patricius dixit: Iuxta me sedens sanctus Seleucus dixit: Iubeat sanctitas uestra prosecutiones omnium nostrum de fide legi et dicere Eutychin si consentit eis. <his> dictis dixi sancto archiepiscopo Flauiano ut iuberet fieri lectionem, et interlocutus est legi oportere prosecutiones, et nihil horum factum est, sed abrupte damnatio lecta est. ¹⁵ sciunt autem hoc et religiosissimi episcopi Seleucus et Basilius.
- 346** Seleucus episcopus dixit: Retineo me interlocutum fuisse.
- 347** Basilius episcopus dixit: Coram ueritate dico, uerborum ipsorum a me dictorum meminisse non possum; etenim multum tempus transactum est. domno autem et sancta synodo dicente: dicis intellegi duas naturas in domino, deitatem et humanitatem? ²⁰ archimandrita autem dicente: ex duabus quidem naturis dico dominum nostrum Iesum Christum ante unitionem, post unitionem autem non dico duas naturas, scio ego huiusmodi sensum intulisse: si absolute dicas ex duabus naturis, confusionem opinaris dicere et permixtionem. post hæc autem scio me conuersum dixisse, et conscientiam meam nouit Christus. nam et ipsum domnum archiepiscopum secrete deprecatus [sum] ²⁵ et ipsum archimandriten trahens similiter ad consentiendum nobis dixi: si dixeris unam naturam dei uerbi incarnatam, hæc dicis consentanea nobis et patribus nostris. certum est autem quod aliud est diuinitas, quæ ex patre est, aliud autem caro, quæ ex matre est, qua se incarnauit.
- 348** Aetius diaconus dixit: Multa sæpius quasi disputatione communi in synodo a ³⁰ præsentibus sanctis episcopis dicitur, quæ non præcipiunt scribi.
- 349** Longinus episcopus dixit: Et dictum est et inditum est et lectum [et iterum lectum] est <et> iterum legatur.
- 350** Constantinus dixit: Quoniam damnatio quæ lecta est, ipsa hora dictata non est, sed antequam ueniret archimandritis ad episcopium, dictata est, ³⁵
- 351** Aetius diaconus dixit: Rogamus prosequi eum unde hoc didicerit, et doceat si uerum est.
- 352** Seleucus episcopus dixit: <Si> scripturarum canonicarum modo quæstio uentilaretur, aptum erat religiosissimo diacono Constantino accusare sententiam et nos et

344-352 = *Gesta Chalcedonsia* I, 788-796

0
 4 esse] est O   5 lacunam signauit, cf. Γ   8 incarnatam] σεσαρκωμένου Γ   12 eleucus O
 13 eutichis O   his addidi   14 ut] et O   17 interlocutus O   19 transactus O   20 dicis Amelli
 dicens O   23 absolute — naturis] in exemplari Græco exciderant πρὸ τῆς ἐνωσεως. μετὰ δὲ τὴν ἐνωσιν
 μίαν εἴητις   25 sum delens   27 uerbi Amelli uenerabili O   28 aliud²] alius O   30 disputationi O
 32 et iterum lectum delens; est uaria lectio ἀνεγνώσθη pro ἀναγνώσθη   33 et addidi   34 dicta O
 35 ep̄m dicta O   36 Aetius O   38 Si addidi   scripturam O   38/39 uentilaretur O

notarios et propter hanc nos assistere; quoniam autem nunc de falsatis gestis præcepit piissimus imperator inquisitionem fieri, nunc arbitror non conuenire de hoc sermonem.

358 Constantinus diaconus dixit: Hæc gestis non continentur.

354 Basilius episcopus dixit: Quoniam me commemorauit uenerabilis Constantinus uocis meæ, ne negans lædam animam meam, propter hoc dixi, dixi autem hæc conlo- 5 quendo, non pronuntiando. denique uenerabilis episcopus Eusebius suspicatus quoniam archimandriti fauco, uisus est aduersari mihi.

355 Aetius diaconus dixit: Rogamus et sanctum episcopum <Seleucum> dicere utrum ea quæ tunc dicitur interlocutus, hæc, ut insererentur gestis, dicta sunt.

356 Patricius dixit: Dicebat enim religiosissimus episcopus Seleucus uel alius quis 10 quæ oporteret scribi, quæ non?

357 Aetius dixit: Quoniam audiuius ab ipso dictum esse, dignamini

358 Quo dicente Constantinus dixit: Archimandrites audiit et uos non audistis?

359 Seleucus dixit: Recolo dixisse me tales uoces, contigit autem perturbatione cre- 15 brescente non scribi uocem meam.

360 Constantinus diaconus dixit: Et olim dixi quoniam sanctus archiepiscopus noster interrogauit archimandritem: dicis duas naturas post unitionem et anathematizas non dicentes duas naturas [post unitionem et anathematizas non dicentes duas naturas]? et hic sermo insertus non est. ob hoc enim condemnatus est, quia noluit anathematizare.

361 Thalassius episcopus dixit: Audit sancta synodus dicta Constantini diaconi; digne- 20 tur ergo, si [se] sancta synodus retinet ista dixisse sanctum Flavianum, manifestari præsentī synodo.

362 Basilius episcopus dixit: Quod sanctus episcopus <Eusebius> semel et iterum accusauit eum non dicentem duas naturas post unitionem, meminimus. et quoniam ipse dixit: Audis quid tibi dicit et quid proponit? quid dicis ad hæc? retinemus. 25

363 Constantinus dixit: Hos ergo sermones a domno nostro archiepiscopo non audisti?

364 Basilius episcopus dixit: In initiis quartæ actionis et Eusebius episcopus dixit monacho: dicis duas naturas post unitionem et homousion nobis dominum nostrum Iesum Christum secundum carnem? et dixit: anathematizas qui non taliter sentiunt? et archiepiscopus ei interrogationem <obtulit> si dicit hæc quæ illi obicit accusator ** 30

365 **: Nihil me contingit actorum, propter deum; neque enim aliter sensi uel intellexi aliquando uel sentio.

366 Dioscorus episcopus dixit: Manifestatis quæ lecta sunt, dicat unusquisque præsentium sanctorum episcoporum qualiter nouit credere archimandritam Eutychetem et quid de eo decernit. 35

367 Iuuenalis episcopus dixit: Sæpius eo prosequente quod sequatur traditionem fidei Nicænæ et hæc quæ apud Ephesum acta sunt in priori synodo, orthodoxum eum in his quæ respondit, repperi. et ego decerno et uolo permanere eum in suo gradu.

368 Synodus dixit: Hæc iusta iudicatio est.

353-364 = *Gesta Chalcedonensia I*, 797-808

365-368 = *Gesta Chalcedonensia I*, 882-884

O

2 sermone O	6 suspicatur O	8 Aetius O	Seleucum add. Amelli	9 dicuntur interlocuta O
ut insererent ut O	10 religiosissimus O	11 oportere O	12 est O	14 seleutius O
perturbationem O	18 post — naturas deleui	21 se deleui	23 Eusebius addidi	25 ipse Amelli
piæ O	quid? quod O	30 obtulit add. Amelli	sic O	post accusator II folia exciderunt in O
33 dicorū O	37 orthodoxo O	38 repperiri O		

- 369 Domnus episcopus Antiochiæ dixit: Quoniam iam dudum ex his quæ scripta sunt mihi <a> sancta synodo quæ habita est apud Constantinopolim, uenerabilis uiri archimandritis Eutycheis subscripsi damnationi, ex his autem qui modo oblati sunt libelli sanctæ synodo congregatæ in hac metropolim, professus est obtemperare sanctæ fidei patrum trecentorum decem et octo in Nicæa congregatorum et priori in hac ciuitate 6 synodo congregatæ, comprobaui et ego cum uestra sanctitate recipere eum et presbyterii dignitatem et magisterium eorum qui sub ipso sunt monachorum.
- 370 Stephanus episcopus [dixit] et ceteri episcopi similia pronuntiauerunt.
- 371 Dioscorus episcopus dixit: Omnia decreta totius sanctæ huius et uniuersalis synodi <in> uirum uenerabilem Eutychem confirmans et meam iungo sententiam ut maneat 10 in presbyterii ordine, præsit autem et proprio monasterio sicut et ante.
- 372 Iohannes presbyter et primicerius notariorum dixit: Clerici et monachi monasterii presbyteri <et> archimandritis Eutycheis libellum obtulerunt sanctæ synodo uestre, quem recitabo, si præceperit sanctitas uestra.
- 373 Eusebius Ancyritanus episcopus dixit: Susceptus libellus legatur. 16
- 374 Sanctæ synodo uniuersali congregatæ apud Ephesum metropolim Narsis presbyter, Timotheus et Eusebius et Constantinus et ceteri diaconi et omnes monachi qui sunt sub archimandriten Eutychem, libellum obtulerunt, in quo accusant Flauianum dicentes quod idcirco damnauerit Eutychem, quia cum eo noluit blasphemare.
- 375 Et subscriptiones diuersorum supra scriptorum. 20
- 376 Dioscorus episcopus dixit: Quoniam uos excommunicatos dixistis, nescitis autem causam et nos suspicamur qua re, tamen dicite aperte fidem uestram quomodo tenetis. hæc est enim uestra absolutio, [et] confessio fidei.
- 377 Eleusinius diaconus et monachus dixit: Sicut per libellum uenerabilis archimandritis noster edocuit sanctitatem uestram, sic sentimus quemammodum trecenti decem et 25 octo patres apud Nicæam decreuerunt, quod confirmauit Ephesena synodus, et præter hanc fidem numquam aliud sentimus nec cogitauimus.
- 378 Dioscorus episcopus dixit: De incarnata saluatoris præsentia sic sentitis sicut beatus Athanasius et beatus Cyrillus et Gregorius et omnes orthodoxi episcopi?
- 379 Eleusinus monachus dixit: Omnes <sic> sentimus et sicut apud Ephesum uel apud 30 Nicæam congregati.
- 380 Dioscorus episcopus dixit: Obtulit libellum Eutycheis archimandrites: adquiescitis his quæ ille scripsit? sequimini fidem eius?
- 381 Eleusinius dixit: Etiam.
- 382 Dioscorus episcopus dixit: Nec excedistis? 35
- 383 Eleusinius diaconus dixit: Non.

369. 370 = *Gesta Chalcedonensia* 886

370 cf. *Gesta Chalcedonensia* 1, 884

371-373 = *Gesta Chalcedonensia* 1, 884¹¹³-886

374. 375 cf. *Gesta Chalcedonensia* 1, 887. 888

376-383 = *Gesta Chalcedonensia* 1, 889-896

O

2 a add. Amelli 2/3 archimandrites eutycheis subscriptio sit O 7 dignitate O sub ipso sunt] aibi
 prosunt O 8 dixit deleui 10 in addidi 11 ordinem O 13 et addidi archimandrites O
 17 constantius O ceteris O 19 dampnauerint O 22 dicit ea O 23 et deleui 25 quem-
 ammodum O 28 sentititis O 29 athanasius O 30 sic add. Amelli

- 384 Dioscorus episcopus dixit: Eadem sentitis? isdem paretis? anathematizatis qui ita non sentiunt?
- 385 Eleusinius diaconus dixit: Etiam, per uestra uestigia.
- 386 Iuuenalis episcopus dixit: Legitimum est taliter eos rectam fidem confitentes expositam apud Nicæam et confirmatam apud Ephesum frui eos et communione et proprio gradu.
- 387 Synodus dixit: Omnes consentimus istis uerbis. omnes eadem dicimus.
- 388 Dioscorus episcopus dixit: Placet ergo sanctitati uestræ et hæc in interlocutionem poni quod cum sancto archimandrita pariter cum eo dimiserimus etiam clericos et monachos qui cum eo sunt? 10
- 389 Synodus dixit: Dimisimus illos.
- 390 Dioscorus episcopus dixit: Communicamus eis et dignitate et communione?
- 391 Synodus dixit: Hæc iusta est iudicatio.
- 392 Dioscorus episcopus dixit: Manifestatis actis, consentiente sancta synodo et reddente communionem archimandriti Eutycheti nec non et presbyterii dignitatem et absolvente omnes qui cum eo sunt, monachos, iustum est etiam et consequens quæ sunt fidei, recenseri, quæ afferens presbyter et primicerius notariorum Iohannes relegat, si tamen hoc uniuersæ synodo placet.
- 393 Domnus episcopus Antiochiæ dixit: Si placuit legi, legantur.
- 394 Thalassius episcopus dixit: Necessarium est nobis legi fidem sanctorum patrum trecentorum decem et octo et (in) Ephesena synodo, ut nos aliquid amplius audientes conquiramus.
- 395 Eusebius Ancyranus episcopus dixit: Vtilis est lectio sanctæ synodi et confirmatio; inde enim habemus nostræ orthodoxæ fidei tuitionem.
- 396 Sancta synodus dixit: Omnes hoc uolumus. 25
Iohannes presbyter et primicerius notariorum legit gesta habita apud Ephesum uniuersali synodo de fide
- 397 Post consulatum domni nostri Theodosii XIII et Valentiniani III pp̄ auḡ XI Kl. Auḡ, quæ est apud Aegyptios Epifi uicesima octaua, congregata synodo apud Ephesum metropolim ex sanctione religiosorum principum, residentibus in episcopio sc̄i episcopi Memnonis uirorum uenerabilium episcoporum Cyrillo Alexandrino agente etiam (uices) beatissimi archiepiscopi Romanæ ecclesiæ Cælestini et Iuuenale Hierosolimitano et Memnone et ceteris,
et postquam lecta est expositio fidei Nicænæ, leguntur
Ioh. 1, 17 Petri episcopi et martyris libri de deitate: Quoniam uera gratia et ueritas per Iesum
Eph. 2. 8 Christum facta est, unde et gratia saluati sumus secundum apostolicum dictum, et cetera
Athanasii Alexandrini contra Arrianos: Multi sancti fuerunt et mundi ab omni peccato, Hieremias autem, et cetera.
eiusdem ad Epictitum: Quemammodum autem ambigere ausi sunt qui dicunt esse Christiani, et cetera 40

384—396 = *Gesta Chalcedonensia* 897—908. 910

397 cf. *Gesta Chalcedonensia* I, 911. 914. 917

O

4/5 exposita O	5 confirmata O	9 dimiserimus O	11 dimisimus O	12 eis] enim O	14 sc̄o O
15 communione O	dignitate O	16 monachus O	21 in addidi	23 lectio scripsi interlocutio O	
24 deest interlocutio Stephani Ephesii		26 notarius O	27 uniuersalis O	29 epyfin O	31 men-
monis O	uices addidi	39 quemammodum O			

item post alia eiusdem: Absit ut hæc simulate tantum fierent, sicut quidam arbitrati sunt, sed specialiter et uere facto homine saluatore totius hominis salus fiebat. si enim simulate secundum illos uerbum in corpore fuit, quod autem dicitur simulatum, [scm] fantasma est, et cetera

Iulii episcopi Romani ad Prosdocium: Prædicatur in plenitudine fidei et incarnatus ex uirgine Maria filius dei, et cetera 15

Felicis episcopi et martyris ad Maximum episcopum et clerum Alexandrinum: De incarnatione autem uerbi et fide, credimus in dominum nostrum Iesum Christum, et cetera

Theophili Alexandrini ab epistola quinta festiuitatis: Sunt etiam nunc bonorum quæ olim fuerunt, reliquiæ. non diffidant quoniam uirtus dei potest facere uirginem parere, et cetera 10

eiusdem ex epistola festiuitatis: Quemammodum artificum excellentissimi non in pretiosa tantum materia artem suam laudati ostendunt, et cetera

Cypriani episcopi et martyris de elemosyna: Multæ et maximæ sunt, dilectissimi fratres, diuinæ operationes, et cetera 15

Ambrosii episcopi Mediolanensis: Si mihi non credunt, credant apostolo dicenti: quando autem uenit plenitudo temporum, misit deus filium suum factum Gal. 4, 4 ex muliere, factum sub lege, et cetera

Taceant igitur uerborum superfluæ quæstiones, et cetera 20

Gregorii maioris Nanzaneni: Non fallantur homines neque fallant hominem, et cetera

Basilii episcopi Cæsariensis primæ Cappadociæ: Neque enim tantum caelum et terra et magnitudo pelagi, et cetera

Gregorii episcopi minoris: Hoc enim sentite in uobis quod et in Christo Phil. 2, 5 Iesu, et cetera 25

Attici episcopi Constantinopolitani: Hodie Christus clementiæ suæ natiuitatem suscepit, et cetera

episcopi Iconii: Quoniam idem rex et deus et mortem et passionem gustauit, et cetera 30

eiusdem: Si enim ille natus non fuisset carnaliter, tu renatus non esses spiritaliter, et cetera

item Attici episcopi Constantinopolitani: Si quem perturbat unigeniti incarnatio et uirginis partus et communicatio passionum, et cetera.

Item <Petrus> presbyter et primicerius notariorum dixit: Secundum sanctionem clementissimorum principum Theodosii et Valentiniani congregata in Ephesena metropolim, et cetera 35

338 Et lectis omnibus quæ in priore synodo apud Ephesum acta sunt, Dioscorus episcopus Alexandriæ dixit: Opinor omnibus placere quæ exposita sunt a sanctis patribus apud Nicæam congregatis, quæ confirmauit et statuit sola custodire quæ olim hic habita 40

398 = *Gesta Chalcedonensia* 1, 943

0					
1 tanta O	2 homines O	3 dicit O	4 scm <i>deleui</i>	6 uirginem O	10 ab — quinta]
habita qui inte O	bonarum O	11 diffidunt O	uirtus <i>Amelli</i> ueritas O	12 parere] facere O	
13 quæammodum O	artificium O	21 falluntur O	fallunt O	23 basilius eps O	24 terram O
29 id O	35 Petrus <i>addidi</i>	39 opposita O	40 solam O		

est sancta synodus et reuerentissime et sufficienter teneri. audiuius autem decreuisse eos sic: si quis præter hæc dicit uel sentit uel aduersatur uel inquit, subiaceat sententiæ. quid uobis placet? unusquisque quam habeat uoluntatem, actis edicat; possumus præter hæc uel inquirere uel destruere? si quis requisiiit præter hæc decreta et probata et placita, non iuste subdetur sententiæ patrum? dicat igitur unusquisque uestrum si huius est uoluntatis.

399 Thalassius episcopus dixit: Trecentorum decem et octo patrum in expositione fidei probabile ostendit quidem et tunc in illo tempore diuina gratia, qua illi lingua propria usi decreuerunt, confirmauit autem præcipue et ea quæ in hac metropolitana ciuitate congregata est concordia <sanctorum, quam> tenere omnino necessarium est, 10 huius formæ additione uel detractone pariter canonem uitiant pietatis decreta apud Nicæam et confirmata apud Ephesum. eos autem qui contra hæc sentiunt, execror abominor tamquam dissoluentes rectam fidem.

400 Sozon episcopus Philippensis et ceteri similia dixerunt.

401 Sancta synodus dixit: Omnes eiusdem sententiæ et fidei sumus. 15

Sententia in Flauianum et Eusebium

402 Dioscorus episcopus dixit: Quoniam sancta et magna synodus apud Nicæam congregata uoluntate dei rectam fidem nostram exposuit, quam etiam paulo ante congregata hic synodus confirmauit et hanc solum teneri et canonizari decreuit, statuantes etiam hoc ut nulli liceret alteram fidem præter hanc exponere aut quærere aut innouare ali- 20 quid aut mouere de tranquilla nostra religione, eos autem qui præter hæc uel sentire uel quærere uel componere quicquam temptarunt aut omnino destruere præsumentes quæ statuta sunt, subici manifestis ultionibus, ut si sint episcopi, careant episcopio, si autem cleri, clero, si laici, communione (hæc autem ex his quæ modo lecta sunt gesta, didicimus), apparent uero, quemammodum uidet hæc uniuersalis sancta synodus, 25 uniuersa commouentes et destruentes Flauianus, qui olim fuit episcopus Constantino- politanus, et Eusebius Doryleorum, <et> ecclesiarum et populi Christiani scandali et perturbationis auctores, manifestum est quemammodum se subiecerunt sententiis patrum. inde et nos illorum sententiam roborantes prædictos Flauianum et Eusebium totius sacerdotii et episcopalis dignitatis alienos esse pronuntiamus. profi- 30 teatur autem unusquisque sanctorum episcoporum propriam uoluntatem et hanc manifestet confectioni gestorum. uniuersa autem quæ aguntur hodie, referantur religiosissimis imperatoribus.

403 Flauianus episcopus dixit: Appello.

404 Hilarus Romanus diaconus dixit: Contradicatur. 35

405 Iuuenalis episcopus Hierosolimitanus dixit: Semet ipsos alienos sacerdotio et gradu episcopali fecerunt Flauianus et Eusebius præsumentes aliquid addere aut detr- here fidei expositæ apud Nicæam, confirmata apud Ephesum [statuentes], quæ decreuit eos qui auderent uel addere uel detrachere fidei, alienos esse sacerdotio, præsertim tantam

399-405 = *Gesta Chalcedonensia* I, 944-964. 966

0									
8 probabilem O	quam O	10 sanctorum quam addidi	omnium O	11 additionem uel de-					
tractionem O	14 philippiensis Ocorr	19 canonizare O	20 liceret Amelli dicere O	21 monere O					
23 ut] et O	careant scripsi pareant O	25 apparet O	quemammodum O	27 et addidi	28 pertur-				
bationes O	quæammodum O	38 statuantes deleui							

confusionem facientes. unde ego communicans sanctæ synodo et sancto archiepiscopo Dioscoro alienos eos episcopali dignitate pronuntio.

406 Domnus episcopus Antiochenus dixit: Et ego consors sum uestræ synodo dam-
nans Flavianum et Eusebium tamquam non permanserint sanctæ synodo Nicaenæ et
Ephesiæ, et consentio quæ in eos a uobis prolata sunt.

407 Thalassius episcopus et ceteri similia pronuntiarunt.

INCIPIT LIBELLVS APPELLATIONIS FLAVIANI EPI CONST AD PAPAM LEONEM

11 Religiosissimo et beatissimo patri et archiepiscopo Leoni Flavianus in domino salutem. Oportunum quidem ad præsens tempus mediocriter referre et uti apostolica appellatione ad uestram sanctitatem, ut progrediens ad Orientem auxilium ferret periclitanti piæ sanctorum patrum fidei, quam sudore ultionis tradiderunt. ecce enim confusa sunt omnia, solutæ sunt ecclesiasticæ ordinationes, perierunt ea quæ sunt fidei, dissensione retinentur piæ animæ, iam non patrum nominatur fides, sed conculcata ** ab Alexandrinæ ecclesiæ episcopo Dioscoro et eorum qui hæc sapiunt una cum ipso, Euty-
chianam iam prædicari et nominari fidem. hanc enim firmavit sententia propria 13
et eorum qui per uolentiam coacti sunt consentire episcopi. et ea quidem singula nunc non est concessum nobis referre ad uestram beatitudinem, breuiter autem quæ subsecuta sunt, docebimus.

Adprehendimus quidem Ephesiensem ciuitatem secundum pium imperiale re-
scriptum quod ad uniuersos æqualiter emanauit, occurrerunt nihilo minus et qui a uestra 20
sanctitate destinati sunt deoamantissimus episcopus Iulius et religiosissimus filius noster Hilarus diaconus et carissimus filius noster Dulcitius notarius. consumpsimus in Ephesiorum ciuitate dies decem. habuimus uniuersos pæne qui conuenerunt epi-
scopos consentientes in omnibus nobis præter Alexandrinum et qui cum ipso affuerunt,
qui ex quo die ordinatus sum episcopus, inplacabiles aduersum me inimicitias uehe- 25
menter exercet nulla existente causa, qui numquam me suis litteris dignum iudicauit neque eam quæ secundum dominum nostrum caritas prædicatur, erga me habuit me ei
in omnibus obtemperante nunc usque ad hanc diem. qui nobis ** repente secunda
feria, hoc est VIII die Aug. non ex communi consensu uel tractatu præcedente conuocat
quidem concilium diluculo (in ecclesia) maiore, quo (uocari quo)que me facit. deinde 30
cum sedissemus in ecclesia, legi quidem pium rescriptum præcepit religiosissimorum im-
peratorum, uniuersis autem episcopis interfatis post lectionem oportere prius de pia fide
haberi [debere] tractatum proponique et legi trecentorum decem et octo fidem et eam

406. 407 cf. *Gesta Chalcedonensia* I, 967. 968

11. 12 primus edidit Amelli in dissertatione *S. Leone Magno e l'Oriente*, deinde Th. Mommsen in *Neues Archiv* II, 362 sq. Amelli iterum in *Spicilegio Casinensi* I, 132 sq., Lacey in *Collection Soc. J. prom. Christian knowledge* 70, Debouxhtay in *Irbnikon* I. II 8 [1927]

O

1 ergo O 4 nicæna O 5 prolata Amelli probata O

9 oportunæ O oportuit Mommsen oportet me Debouxhtay oportuno — mediocriter = εύκαιρον μὲν
πρὸς τὸ παρὸν μετρίως 10 ferret Mommsen ferre O 11 sudore] concilio sub timore 13 con-
culcata Amelli consulta O lacunam indicauit e. g. supplendo ista iubetur 14 eorum] genetiium
Græcum a translatoe retentum esse cognouit Debouxhtay hæc ταῦτα pro ταῦτά 14/15 eutychnam O
20 nihilo minus = οὐδὲν ἥττον scil. ἐμοῦ 23 Ephesiorum Amelli ephesorum O 27 ea O 28 lacunam
indicauit e. g. supplendo nihil suspicantibus 29 die] id O 30 in — quoque scripsi auiamiori quoque (1
ammoneri quoque Mommsen 31 præcepit O præcepi O^{corr} 32 portare O 33 debere deleui legit (1.
corr. O ea O

quæ apud Ephesum iam dudum habita est, ipse memoratus uenerabilis episcopus Dioscorus hoc quidem fieri prohibuit, præcipiens autem mihi et his qui una mecum iudicauerunt episcopis et meis pariter clericis nihil penitus audere permitti de nullo defensionis uocem emittere, interminatus etiam quibusdam depositionem, quibusdam carceris habitationem, aliis uaria atque diuersa supplicia dat facultatem mox de his gestis : quæ de Eutychete olim confecta sunt, nobis præsentibus recenseri. et post hoc præcepit dare prædictum Eutychin libellos aduersum me, quibus lectis nullius me penitus dignum habitum rationis uel interrogationis iudicauit, sed continuo exsurgens pronuntiavit illum quidem catholicum esse, reddens ei etiam presbyterium, compellit quoque inuitos aliquos episcopos statim hoc ipsum pronuntiare et his uti sermonibus apud ¹⁰ sanctam synodum: bene credit Eutyches; catholicus est; credimus sicut credit Eutyches; teneamus, o fratres, Eutychetis fidem et qui hoc non consenserit, anathema sit et qui non dixerit duas naturas ante unionem Christi, unam autem post unionem, anathema sit et qui aliud quam de hominibus nobis habuisse dominum carnem uel scrutans uel dicens anathema sit. et his dictis interloquitur ipse sicut uoluit, compellit ¹⁵ autem quosdam, ut dixi, lacrimantes eadem facere. post paulum uero permisit legi canones qui habiti sunt ante hoc Ephesi, quibus hoc continetur ut si qui concutere quæ ibi sunt statuta, temptauerit ** patrum, si quidem episcopus fuerit, eum oportere deponi et reliqua. <appar>et super Eutychin hanc talem sententiam præualere, qui ita palam aperteque Apollinaris dogma introducendum putauit. et quidem ²⁰ hoc non fecit, sed pronuntiat meam et Eusebii damnationem omnibus lacrimantibus episcopis et dilationem uel unius diei postulantiis non tribuit et hæc interlocutos cogit quosdam reliquos episcopos abominandæ consentire damnationi, euaginatiis gladiis

ep. ⁵ aduersum eos qui hoc putabant esse differendum. ubi neque litteras sanctitatis uestræ, cum sufficiant ad confirmationem patrum fidei, legi permittit [sed illa], quæ ²⁵ possunt etiam ipsis immitibus et ferocibus et cæcis uiam ueritatis ostendere, <sed illa> inrationabilia et cæcitate plena suscipi ac legi præcipiens ne sermone quidem ullo dignos habuit qui a uobis sunt destinati, sed impetu quodam solo abutente illo conuenerunt repente in unum diem, ut ita dicam, omnia mala, perturbatio, restitutio damnati, damnatio innocentis, qui in nullo sanctionem patrum credidi prætergrediendam. et ³⁰ cum uelut ex condicto quodam omnia aduersum me iniqua procederent, post illam iniustam uocem quam contra me emisit, sicut ipsi placuit, me appellante thronum apostolicæ sedis principis apostolorum Petri et uniuersam beatam quæ sub uestram sanctitatem est synodus, statim me circumuallat multitudo militaris et uolentem me ad sanctum altare confugere non concessit, sed nitebatur de ecclesia trahere. tunc ³⁵ tumultu plurimo facto uix potui ad quendam locum ecclesiæ confugere et ibi cum his qui mecum erant, latere, non tamen sine custodia, ne ualeam uniuersa mala quæ erga me commissa sunt, ad uos referre.

Oro itaque uestram sanctitatem ne obdormire patiamini super his quæ insipienti et furioso consilio circa me gesta sunt, cum nullæ præcedant causæ quæ me in reatum ⁴⁰ aliquem adducant, sed insurgere primum quidem in causa rectæ fidei nostræ, quæ quorundam libidine deperiit, deinde propter euersionem ecclesiasticarum constitutionum

---

O

3 audire O	6 de scripsi ab O	14 qui = 6	hominibus O	16 promisit O	18 lacunam
iudicauit e. g. supplendo uel alia proferre	præter fidem		19 apparet scripsi et apparebat Mommien et O		
22 interlocutos scripsi interlocutus O	25 sufficiat O		sed illa hic deleui, infra inserui, sed illa — ostendere omittens Lacey		
26 feracibus O	33 principes O		35 trahere scripsi erucere O	36 plurimo mo O	
42 quorundam scripsi quadam O					

curam facere et simpliciter per omnia narrare tam plebi quæ numero præcellit quam amatorem Christi imperatorem nostrum litteris quæ competunt, edocere, scribere etiam clero sanctæ Constantinopolitanæ ecclesiæ et religiosissimis monachis nec non et Iuuenali Hierosolimorum episcopo et Thalassio Cæsariæ Cappadociæ, Stephano quoque Ephesiensi et Eusebio Anquiritano et Cyro Afrodisiensi et reliquis sanctis episcopis qui consensum super prauo consilio aduersum me præbuerunt Dioscoro [uel], qui uelut principatum sanctæ synodi apud Ephesum tenuit, dare etiam formam quam deus uestræ menti inspirabit, ut tam Occidentali quam etiam Orientali in unum facta patrum synodo similis ubique prædicetur fides, ut præualeant sanctiones patrum, in inritum uero deduci ualeant atque dissolui omnia quæ male et umbratili non sine lusu quodam modo gesta sunt. affer medicinam horribili huic uulneri, quod per totum iam pæne orbem serpendo peruenit. qui autem subscripserunt et consenserunt iniustæ sententiæ magni ui coacti, paucissimi sunt; qui uero non consenserunt huic iniquitati, multo plures sunt episcopi, sicut etiam lectio supra scriptæ ad beatitudinem uestram relationis poterit perdocere.

15

EXPLICIT LIBELLVS APPELLATIONIS FLAVIANI EPI CONSTANP INCIPIT LIBELLVS APPELLATIONIS AD LEONEM PAPAM EVSEBII DORSLEORVM ACCVSATORIS EUTYCHEN ARCHIMANDRITAE

- 12 Sancto et beatissimo patri et archiepiscopo Leoni Eusebius exiguus qui fui ** Desuper et ab exordio consuevit thronus apostolicus iniqua perferentes defensare et eos qui in ineuitabiles factiones inciderunt, adiuuare et humi iacentes erigere secundum possibilitatem quam habetis; compassionem enim supra uniuersos homines possidetis. causa autem rei quod sensum rectum tenetis et inconcussam seruatis erga dominum nostrum Iesum Christum fidem nec non etiam indissimulatam uniuersis fratribus et omnibus [in] nomine Christi uocatis tribuitis caritatem. quamobrem ego ineuitabilibus inretitus <factionibus> ad solum post domini relictum auxilium afflictus et in extremis laborans confugio, solutionem malorum meorum, in quibus incidi, repperire desiderans ** quod quidem sic est.

Ante paucos menses Eutychem presbyterum et archimandriten in Constantinopolitana ciuitate monasterium habentem repperi auertentem plurimos fratres spiritales fide orthodoxorum et contraria ecclesiastico dogmati sentientem. <quoniam> maximum iudicaui mihi imminere discrimen, si tantam et talem prauitatem dissimularem tacendo, per libellos ornatos meo nomine adii religiosissimum Flavianum tunc Constantinopolitanæ ciuitatis episcopum et eos qui tunc ibidem repperiti sunt religiosissimi episcopi, accusans Eutychem quod abdicasset institutionem et doctrinas sanctorum patrum et quærentem uniuersos simul quot incaute errauerunt, <auertere> recta fide et præter canones tradere doctrinas. rogau i adesse ipsum ad religiosorum <episcoporum> consessum et satisfacere de his quæ illi obiecta sunt a me. qui Eutyches

O

1 de plebe Romana loqui Flavianum cognouit Debouxhtay 3 non et Amelli monet O 5 Cyro] cy O
6 uel del. Amelli uelut Mommsen ut O 8 inspirauit O 9 fidis O 10 umbratili scripsi umbrati
ut O umbratiue Mommsen 11 affer scripsi affere O orbe O 14 lectiones O supra scriptæ Lacey
scæ O relationes O

19 lacunam indicauit Lacey, supplendo ordinatus episcopus Dorylæo, malim episcopus Dorylæorum
21 ineuitabiles Amelli abitabiles O 22 habentes O possidentes O, corr. O 23 seruatis Mommsen
scrutatis O 25 in deleui 26 inrititus O factionibus addidi 28 lacunam indicauit; excidit ad-
nuntiatio narrationis 30 habente habente O 31 æcclesiasticæ O quoniam addidi 32/33 dissimu-
lantem O 33 ordinatos O 36 quot scripsi quod O auertere scripsi] a O 37 tradere scripsi tradens O
tradentem Lacey adesse Mommsen ad se O 37/38 episcoporum add. Debouxhtay 38 consensum O

uir <uenerabilis> occurrit ad consessum et propria uoce quid sentiret, exposuit. quod quidem repperientes religiosi episcopi alienum ab ecclesiastica traditione damnauerunt eum auferentes presbyterium et monasterii principatum, quod quidem opinor uestram ep. 5 sanctitatem non latere et hoc ex his cognoui quæ uestra sanctitas ad religiosissimum Flauianum scribere dignata est. sed his circa Eutychem obseruatis contigit repente 5 secundum præceptum religiosissimorum imperatorum nostrorum, sicut et uestra beatitudo cognouit, synodum debere congregari in Ephesiorum metropolim, quo post aduentum religiosissimorum episcoporum ad prædictam ciuitatem et horum qui a uestra sanctitate destinati [sunt] religiosissimi uiri in loco uestro fuerunt, et ego affui pariter propter ibidem aduentum prædicti uiri <uenerabilis> Eutythis. synodo itaque facta in 10 sancta ecclesia religiosorum episcoporum prædictus Eutythin libellos obtulit aduersum religiosissimum Flauianum accusans quæ illi placuerunt, Flauianus autem religiosissimus postulauit me intromitti debere. quod ubi intellectum est necessariam meam præsentiam esse causæ propositæ, uestra sanctitas interlocuta est non semel, non bis, non ter intrare me oportere consessum, sed religiosissimus Dioscorus Alexandrinæ ciuitatis epi- 15 scopus uniuersa secundum libidinem Eutythis agens, omnia conterens et confundens simul, fidem canones conuersionem ipsam, prohibuit me intrare, habens satellites huius iniquitatis missos a religiosissimis imperatoribus propter diligentiam synodi spectabiles uiros, qui et me custodiri fecerunt in ecclesia in qua synodus habebatur, multitudinem militarem habentes. qui et intus gladiis euaginati in synodo ste- 20 terunt interminantes mortem secundum nutum prudentissimi Dioscori his qui religiose sentiebant. et inperitam multitudinem laicorum introducens prædictus Dioscorus in synodo contumeliis appetere religiosissimos episcopos permisit; quibusdam et in mare prociendum religiosissimis episcopis interminatus est, si quisquam contrauenire uoluisset decretis implissimis suis. nec solum hoc, sed et me iussum a uestra sede 25 intromitti constitutum ante fores cognitionis intrare non permisit.

Considerate itaque ex his, æquissimi et iustissimi patres, ea quæ contra me gesta sunt. nam qui in synodo intromitti non permissus est neque responsum dare, sed magis custodiri, et prohibitum intrare, quem orthodoxum <et> Nestorium non recte docentem <in> ecclesia * quem custodientem fidem trecentorum decem et octo patrum, 30 quem sequentem uestigia sanctæ et uniuersæ synodi quæ facta est nuper in Ephesena ciuitate, et omnibus præceptis sanctæ recordationis Cyrilli episcopi optemperantem, quem in nulla re notatum a uestra sanctitate causa propositæ quæstionis a me aduersum Eutychem, damnatum obiecit tumultui et transfugam me in sanctam ecclesiam constitutum fecit includi in loco abstruso et obscuro, præcipientem per militarem multitudinem 35 custodiri me et neminem ad me umquam <intro>mitti debere <ad> solatium religiosorum uirorum qui passionem meam consolari uoluerunt propter futuram retributionem. quoniam igitur dura et iniqua præter diuinos canones pertuli a Dioscoro et ab aliis religiosis episcopis, qui timore et necessitate compulsi uoluntati eius optemperauerunt et in condemnatione mea consenserunt, sicut sciunt qui a uestra sanctitate missi sunt 40 in loco uestræ beatitudinis religiosissimi uiri, quibus et libellos optuli appellationis meæ,

(1)

1 uenerabilis addidi	consensum O	propria O	3 oppinor O	7 quo Mommsen quod O
9 sunt del. Lacey	10 uiri eutythes O	15 consensum O	16 eutythes O	19 in qua Amelli iniqua O
22 inperita O	24 prociendis O	25 iussum Amelli iussu O iusso Mommsen	26 constituto O	29 quem
[= τόν] scripsi quod O	et addidi	30 in ecclesia scripsi æcclesias O	lacunam indicauit Mommsen,	
supplens e. g. inprobatem	31 synodus O	34/35 constituto O	35 abstruso Mommsen obstruso O	
36 intromitti scripsi mitti O	ad addidi in Mommsen denegans Dehoushtay	38 propter O, corr. O		
39 timorem O				

in quibus uestræ sedis cognitionem poposci, deprecor uestram beatitudinem et genua uestra tangens, si non manu, attamen linguæ perfungor officio: pronuntiate euacuari et inanem fieri meam iniquam condemnationem a religiosissimo episcopo Dioscoro et eorum decretam qui inuiti consenserunt eius uoluntati, reddentes mihi dignitatem episcopatus et uestram communionem litteris uestris ad meam exiguitatem datis, quibus et dignitatem repræsentetis et communionem. quibus impetratis gratias agam domino nostro rectori et saluatori Christo pro uobis, religiosissimi patres.

Et alia manu: Eusebius exiguus ordinatus episcopus Doryleorum misi libellos per religiosissimum presbyterum Chrysippum et Constantinum diaconum subscribens manu mea.

10

O

2 et tamen O   profungor O   3 inquam O   a Amelli e O   4 decretum O   6 impetratis
Mommesen imperatis O   8 doryleo O

INDICES

I

HVIC VOLVMINIS ALTERIVS PARTI PRIORI INSVNT

Gesta synodi Constantinopolitanæ a. 448	1. 2 p. 3—21 cf. p. 34, 35
Gesta synodi Ephesenæ a. 449	10 p. 42—77
Eusebii episcopi Dorylæorum libellus appellationis ad Leonem	12 p. 79—81
Eutychis libellus appellationis ad Leonem, cui adnexa sunt	6 p. 33. 34
libellus quem dedit synodo Constantinopolitanæ	7 p. 34. 35
contestatio ad populum Constantinopolitanum	8 p. 35
patrum testimonia	9 p. 35—42
Flauiani relatio ad Leonem	3 p. 21. 22
alia epistula ad Leonem	4 p. 23. 24
libellus appellationis ad Leonem	11 p. 77—79
Leonis tomus ad Flavianum	5 p. 24—33

II

ADFERVNTVR

Gen.	22, 18	26, 8	Lc.	1, 28	40, 21
1 Reg.	2, 25	48, 14		1, 34. 35	38, 6
Ps.	35, 4	24, 21		1, 35	26, 20. 40, 24
	139, 4	22, 4		2, 11	37, 10
Prou.	9, 1	26, 26		8, 24	29, 4
	22, 28	21, 16		9, 56	32, 22
Sap. Sal.	1, 13	8, 7		23, 43	29, 9
Ies.	6, 3	39, 30		24, 39	30, 17
	7, 44	26, 12	Ioh.	1, 1	28, 17
	9, 6	26, 14. 37, 11		1, 3	28, 19
Os.	11, 9	39, 13		1, 9	40, 9
Mal.	3, 6	38, 14		1, 14	26, 26. 28, 18. 36, 7. 37, 9.
Mt.	1, 1	26, 2			23. 40, 20
	3, 17	28, 26		1, 17	40, 13. 74, 35
	4, 1. 11	29, 1		3, 13	36, 30
	5, 34—36	57, 33		4, 14	29, 3
	7, 15. 16	21, 22		10, 11	32, 21
	14, 25	29, 3		10, 30	29, 9
	16, 13. 15	29, 21		11, 35	29, 6
	16, 16	30, 4		11, 39. 43	29, 6
	18, 6	22, 12		12, 41	39, 32
	18, 12	4, 25		14, 28	29, 10
	26, 24	45, 30		20, 19. 22	30, 14
	27, 45. 51	29, 8		20, 22	40, 3

Act.	1, 3	30, 11
	1, 4	30, 12
	2, 24	38, 20
	17, 31	3, 7
	28, 25	39, 34
Rom.	1, 1—3	26, 4
	8, 32	38, 11
1 Cor.	2, 8	29, 19
	8, 6	36, 8
	15, 3	38, 17
	15, 47	40, 11
	15, 54—55	38, 16
2 Cor.	8, 9	8, 8. 40, 18
Gal.	1, 9	38, 28
	3, 16	26, 9
	4, 4	28, 20. 40, 10. 75, 18
Eph.	2, 8	40, 14. 74, 36
Phil.	2, 5	75, 25
	2, 7	36, 12. 40, 16
1 Tim.	1, 7	23, 13
	2, 5	27, 5
	6, 12	34, 39
2 Tim.	2, 23	21, 15
Hebr.	2, 14	25, 20
1 Ioh.	1, 7	31, 17
	2, 19	21, 24
	4, 2. 3	30, 24
	5, 4—8	31, 18
1 Petr.	1, 2	31, 12
	1, 18. 19	31, 14
	4, 1	38, 11
	5, 8	21, 13
2 Petr.	3, 16	22, 2
Apoc.	22, 12	3, 8
symbolum Nicænum		42, 15. 49, 13
statuta synodi Ephesensæ [t. I 1, 7 p. 88, 1—89, 13. 105, 20—106, 8]		42, 5

gesta synodi Constantinopolitanæ	[17, 31] 32, 14. [17, 37] 32, 4. [18, 11] 32, 15

Athanasii tractatus siue præcepta de fide, prolatum ad testimonium a Cyrillo contra libellum Theodoriti [Cyrill. ad dominas 9. 10 t. I 1, 5 p. 65, 22 sq.]	37, 36
Cælestini missa Nestorio [t. I 2 p. 9, 2—7]	41, 29
Cælestini ad clerum Constantinopolitanum	41, 36
Felicis Romani episcopi et martyris ex epistula quam ad Maximum episcopum vel clerum Alexandriae misit [= Exc. Ephes. VIII]	40, 30
Gregorii episcopi maioris pars dictorum [Lietzmann, Apollin. 178, 17—179, 6]	38, 30
Gregorii Nanzanzenii epistula ad Cledo- nium [ep. 102]	38, 37
Iulii episcopi Romani ad eos qui secundum diuinam incarnationem uerbi dispu- tant sub occasione indiuidui [Lietz- mann, Apollinar. 194, 15—199, 27]	36, 35
Iulii episcopi Romani ad Dionysium [Lietzmann, Apollinar. 256, 18—259, 12]	35, 34
Iulii episcopi Romani ad Prosdocium [Lietzmann, Apollinar. 283, 17—285, 9]	39, 26
Iulii episcopi Romani ad uniuersos episco- pos catholicos [Lietzmann, Apollinar. 292, 2—293, 3]	39, 10
Petri episcopi et martyris de deitate li- belli [= Exc. Ephes. I. II. III]	40, 12
epistola synodi habitæ Roma	40, 37
(Leonis) ep. 5	78, 24. 80, 4

III

NOMINA HOMINUM

Locorum qui Græce extant, rationem non habui

Apollinaris dogma introducendum putauit Eutyches
78, 20. A. Manin Valentinum Nestorium 34, 22.
Nestorium et Apollinarem 35, 8
Iulium et Felicem et Athanasium et Gregorium
34, 4. Gregorii maioris, Gregorii et Gregorii,
Basilii et A., Attici et Procli 35, 6. cf. ind. 11
Attici et Procli 35, 6
Basilii et Athanasii 35, 6
presbyterum Chrysippum et Constantinum diaco-
num 81, 9
Cyrillus præfuit synodo Ephesensæ 35, 4. præceptis
Cyrilli 80, 32
Cyro episcopo Afrodisiensi 79, 5

Dioscorus qui uelut principatum synodi apud Ephe-
sum tenuit 79, 7. fides conculcata a D. 77, 14.
aduersum Flavianum inimicitias exercet 77, 25 cf.
uol. 4 p. 19, 22. 22, 17. Alexandrinum 77, 24
Dulcitiu notarius Leonis legatis adiunctus 33, 6.
77, 22
Eusebio episcopo Anquiritano 79, 5
Eusebius episcopus Dorylæorum [cf. ind. 1] quæ
in synodis Constantinopolitana et Ephesena
gesta sint, enarrat 79, 29 sq.
Eutychem [cf. ind. 1] presbyterum et archimandriten
in Constantinopolitana ciuitate monasterium
habentem 79, 29. per annos LXX durauit 34, 30;

cf. 25, 7. hominis imperiti 32, 12. Apollinaris dogma introducendum putauit 78, 20. fidei sacramento uacuum 30, 21. res inde ab Eusebii accusatione usque ad suam appellationem enarrat 33, 17 sq. 35, 30. Eutychianam fidem 77, 15 Iulium et Felicem 34, 3. cf. ind. 11
 Flauianus episcopus Constantinopolis [cf. ind. 1] quæ ante et in concilio Epheseno gesta sint, enarrat 77, 19. Dioscorus aduersum F. inimicitias exercebat 77, 25
 Athanasium et Gregorium 34, 4. Gregorii maioris, Gregorii et Gregorii 35, 5. cf. ind. 11
 Hilarum diaconum 33, 5. 77, 21
 Iulium episcopum et Renatum presbyterum sancti Clementis et Hilarum diaconum adiuncto Dulcicio notario Leo ad concilium Ephesenum delegauit 33, 4. uenerunt Ephesum Iulius Hilarus Dulcitiu 77, 21
 Iulium et Felicem 34, 3. cf. ind. 11
 Iuuenali Hierosolimorum episcopo 79, 3

Leonis [cf. ind. 1] legati ad concilium Ephesenum 33, 4. 77, 21. 78, 28. 80, 8. 40. epistula ad Flavianum [ep. 5] in concilio Epheseno legi non permissa 78, 24
 Apollinarem Manin Valentinum Nestorium 34, 23 quod ne sub ipso quidem Nestorio factum est 34, 16. N. non recte docentem 80, 29. Apollinarem Manin Valentinum N. 34, 23. N. et Apollinarem 35, 8
 Attici et Procli 35, 6
 Renatum presbyterum sancti Clementis Leo ad concilium Ephesenum delegauit 33, 5, sed antequam illuc ueniret, Deli mortuus est, cf. Coll. Auell. p. 442, 3
 usque ad Simonem magum 34, 25. 35, 8. 28
 Stephano episcopo Ephesiensi 79, 4
 Thalassio episcopo Cæsariæ Cappadociæ 79, 4
 Tiburtius notarius ecclesiæ Romanæ 33, 3
 Apollinarem Manin Valentinum Nestorium 34, 23

III

NOMINA LOCORVM

Locorum qui Græce extant, rationem non habui

episcopo Anquiritano 79, 5 cf. Turner, Eccles. Occid. monum. iuris antiquiss. II I p. X
 episcopo Afrodisiensi 79, 5
 episcopo Cæsariæ Cappadociæ 79, 4
 Constantinopolim Romæ 4, 38. 7, 20. monasterium Eutychis in Constantinopolitana ciuitate 79, 29. quæ in synodo Constantinopolitana facta sunt 33, 17 sq. 79, 29 sq.
 Doryleorum 76, 27. 81, 8. *miro errore ceteris locis* [3, 5. 33, 18. 49, 36. 51, 31. 67, 23. 79, 17] *scribitur* dorsleorum, 57, 7 dorsoleorum, 3, 1. 29 dorslitanus
 Ephesiorum ciuitate 77, 23. Ephesiensem ciuitatem 77, 19. episcopo Ephesiensi 79, 4. synodi quæ facta est nuper in Ephesena ciuitate 80, 31. synodi Ephesenæ cui præfuit Cyrillus 35, 4.

canones qui habiti sunt Ephesi 78, 17. his quæ synodus Nicæna decreuerat, quæ synodus Ephesena firmauerat 33, 27. 35, 1. 23. 77, 33. — legati a Leone ad synodum alteram Ephesenam missi 33, 4. 77, 21. 78, 28. 80, 8. 40. Dioscoro qui uelut principatum synodi apud Ephesum tenuit 79, 7. quæ ante et in synodo Ephesena gesta sunt 77, 19 sq. 79, 7. 29 sq. Leonis tomus [ep. 5] Ephesi legi non permissus 78, 24
 Hierosolimorum episcopo 79, 4
 fides Nicæna [cf. ind. 11] 33, 27. 34, 3. 35, 1. 23. 77, 33
 tam Occidentali quam Orientali synodo 79, 8
 Orientem 77, 10. Orientali synodo 79, 8
 plebi quæ numero præcellit, i. e. Romanæ 79, 1. presbyterum sancti Clementis 33, 5

V

DIGNITATES IMPERII

imperatores: triumphatores = τροπαιοῦχοι 42, 37. 44, 34. 46, 25. 47, 1. sacratissimi . . . imperatoris = θειοτάτου 58, 14. diuino culmine = θείας κορυφῆς 46, 34. uestram serenitatem = γαληνότητος 58, 7. Christo amabilis = φιλόχριστος 47, 20. amatorem Christi 79, 2. Christianissimis = φιλοχρίστοις 43, 33. 44, 12. 47, 35. 58, 1. 59, 14. 61, 37. Christianorum = φιλοχρίστων 46, 35. religiosissimo = εὐσεβεστάτῳ 23, 36. 61, 36. religiosæ litteræ = θεοφιλὲς γράμμα 44, 5. religiosissimorum 77, 31. 80, 6. 18. deo amabilem 47, 31. tranquillæ litteræ = εὐαγές 46, 35
 uir illustris 17, 7. 18, 17. 13. 23. amplitudinem = μεγαλοπρέπειαν 14, 17. 59, 13. 65, 19. 70, 24. = μέγεθος 70, 23
 iudices = ἀρχόντων 69, 12
 officio = ταγματος 19, 3
 spectabili = περιβλέπτῳ 45, 35. 46, 6. 18. uirum spectabilem 45, 11. 46, 27. 50, 5. 56, 20. 35. — 80, 19

- laudabilem = θαυμασιώτατον 23, 38
 laudabilitatem = θαυμασιότητα 46, 6
 uirum deuotum = καθωσιωμένον 60, 23
 curialium = πολιτικὴν 46, 18
 gloriosæ urbis [i. e. Romæ] 33, 12
 catholico et amatori Christi populo Constantinopolitano 35, 16
 populis deum colentibus in ciuitate Constantinopolitana 35, 18
 in amabili Christo Constantinopolim = φιλοχρίστῳ 4, 37. istius splendidæ ciuitatis = ἐνδόξου 56, 10
 secunda feria hoc est viii die Aug. 77, 29

VI RES ECCLESIASTICÆ

- omnes in symbolo [i. e. apostolico quod dicitur] confitemur 29, 18. 25, 10. symbolo quod omnium regerandorum uoce depromitur 25, 6
 gestorum episcopatum 24, 17
 σύνοδος ἐνδημοῦσα 33, 19. 79, 34
 quæ sub uestram [Leonis] sanctitatem est synodum 78, 34, cf. 80, 27
 appellante thronum apostolicæ sedis principis apostolorum Petri 78, 32
 clero Constantinopolitanæ ecclesiæ 79, 3
 a responso = ἀποκρισάριος 11, 12
 commanens = σύγκελλος 11, 11
 archimandriten in Constantinopolitana ciuitate monasterium habentem 79, 30. abbatem = ἀρχιμανδρίτην 3, 6. 20. monasteriorum abbates 34, 15. monasterii principatum 80, 3
 ad altare confugere 78, 35. transfugam in ecclesiam 80, 34

papæ Romanæ ecclesiæ = ἀρχιεπισκόπου 44, 11

episcoporum clericorumque uel monachorum appellationes non sæpe ex Græco uertuntur: deo amabiliū = θεοφιλεστάτων 47, 31. 49, 2. 51, 8. dei amabilis = θεοφιλεστάτου 10, 31. deo amicissimo = θεοφιλεστάτῳ 21, 11. deoamantissimi = θεοφιλεστάτου 50, 18. deoamantissimus episcopus 77, 21. plerumque pro appellationibus Græcis adhibentur Latinorum propria:

uenerabilis = εὐλαβέστατος 12, 14. 13, 16. 17, 14. 20, 23. 28, 43. 13, 44. 36, 45. 7, 47. 29, 49. 41, 57. 2, 6. 10, 58. 18, 27. 60, 27. 61, 21. 62, 1. 37, 63. 3, 11. 17, 21. 31, 64. 9, 23. 65, 10. 16; uir uenerabilis 46, 14. 53, 2. 56, 10. 12, 35. 48, 25. 32, 39. 57, 1. 28, 58. 11, 21. 59, 29. 61, 6. 30, 63. 11, 14. 15, 20. 23, 67. 2, 68. 12, 15. 73, 2. 10, uenerabilis = θεοφιλεστάτος 12, 12. 13, 3. 14, 20. 25, 50. 20, 69. 19, 28; uir uenerabilis 50, 8. 51, 3. 52, 30. 53, 24. 67, 17. 27, 69. 22, 29. uenerabilis = θεοσεβέστατος 45, 1. 50, 15. 51, 1; uir uenerabilis 12, 21. 44, 38. 48, 29. 50, 30. 51, 12. 13. uenerabilis = θεοσεβής 73, 24. uenerabili = οἰκουμενικῇ 23, 26. — domino uenerabili et archiepiscopo 33, 12. domini mei uenerabilis papæ 33, 3. uenerabilis episcopus 78, 1. uirorum uenerabilium episcoporum 74, 31. sancto et uenerabili archiepiscopo 13, 1

beatissimus = δσιώτατος 24, 5. 44, 26. 67, 32. beatorum = δσιῶν 50, 26. beatissimam = ἀγιάν 44, 26. beatitudinem = ἀγιότητα 51, 5; = ἀγιασύνην 68, 9. 53, 25. 29, 63. 13, 69. 28. beatitudinem uestram = τῇ σῇ δσιότητι 22, 23. beatitudinis = θεοφιλείας 50, 23. beatitudine uestra = τὴν σὴν θεοσεβειαν 22, 27. beatissimo et deo amicissimo = δσιωτάτῳ καὶ θεοφιλεστάτῳ 21, 11. uenerabili et beatissimo = ἀγιωτάτῳ καὶ θεοφιλεστάτῳ 51, 2. — beatissimi archiepiscopi 74, 32. beatam synodum 78, 33. sancto et beatissimo patri et archiepiscopo 79, 19

religiosissimus = εὐλαβέστατος 47, 6. 58, 9. 10, 19. 60, 5. 61, 16. 21, 62. 4, 63. 5, 33. 67, 33. 37, 39. 71, 39; religiosissimo uiro 65, 25. religiosos = εὐλαβεστάτους 56, 22. 59, 30. 63, 23; religioso uiro 49, 36. religiosissimus = θεοφιλεστάτος 23, 3. 43, 10. 47, 5. 8, 58, 9; religiosæ = θεοφιλεστάτῃ 62, 3; uestra religio = θεοφιλεία 12, 9. religiosissimum = θεοσεβέστατον 47, 8; religiosa = θεοσεβοὺς 37, 13. religiosissimis = δσιωτάτων 63, 38. uestra religio = εὐλάβεια 7, 35; = ἀγιασύνη 9, 35. — religiosissimum episcopum 79, 33. 34. 80, 8. 4, 12. religiosorum episcoporum 79, 37. 80, 2. 11, 39. uiro religioso episcopo 33, 18. 25. religiosissimum presbyterum 81, 9. religiosissimus filius noster diaconus 77, 21. religiosissimis monachis 79, 3. religiosa plebs 35, 29. religiosissimo et beatissimo patri et archiepiscopo 77, 8

notentur denique e. g. sanctitas = θεοσεβεία 23, 14. uestram sanctitatem 78, 34. uiros sanctos episcopos 34, 4

carissimus filius noster notarius 77, 22

exiguitatis meæ = βραχύτης 58, 8. 81, 5. Eusebius exiguus 79, 19. 81, 8

VII VOCABULA

- abrupte = ἀμέσως 71, 15
 acceptat = ἀποδέχεται 48, 8
 accusari = διαβάλλειν 60, 37
 ad quiescitis = πείθεσθε 73, 32
 actis = ἐγγράφως 69, 14. τῶν πεπραγμένων 74, 14.
     ὑπομνήμασιν 66, 14
 actiones = δικαιολογίας 48, 32. πραττομένων 46, 30
 adesse = παραγενέσθαι 44, 39. 12, 12. 11, 10. 53, 30.
     adsumus = συστησόμεθα 59, 17
 adhuc = τέως 59, 81
 amministrauisse = διακονήσασθαι 46, 32
 aduentus = ἐπιδημίας 52, 11
 aduocasse = ἐπικαλέσασθαι 24, 3
 æquitatem = τὸ δίκαιον 46, 5
 ambigere = ἀμφιβάλλειν 74, 39. 67, 28
 ambiguitas = ἀμφισβήτησιν 43, 11. 46, 2
 anathemare 34, 7. 35, 7
 animatus = προθυμηθείς 49, 5
 annotatio = ὑποσημείωσις 58, 14
 ante = πρότερον 67, 15
 antecedens = προλαβών 64, 17
 antehac = πρῶτην 56, 22. 36, 63, 19
 aperte = σαφώς 36, 7
 apicibus = συλλαβῶν 43, 18
 approbat = δοκιμάζει 60, 1
 apud = πρὸς 39, 29. 43, 24
 arguendum = καταψεκτέον 60, 1
 astutia = πανουργία 58, 36
 auctoritas = αὐθεντία 56, 24. 57, 9
 auellere = ἀνατρέπειν 22, 11
 authenticis = αὐθεντικῶν 59, 5. 60, 3. 8. 10. 13.
     19, 23
 blasphemium 41, 10
 caligans 31, 4
 calumniantes = συκοφάντας 36, 28
 canonizari = ἐκκλησιαζέσθαι 76, 19
 a capite = ἐξ ἀρχῆς 60, 24
 castissima = ἀκριβεστάτην 43, 18
 fide catholica = ὀρθοδόξου 44, 38. 39, 3, 14. fide
     catholicorum = ὀρθοδοξίας 3, 17, cf. 3, 12. ca-
     tholica = ὀρθοδοξία 14, 8. — catholicum 78, 9.
     11. multo frequentius est orthodoxus, cf. 43,
     12. 21. 46, 17. 47, 9. 17. 19. 49, 31. 54, 6. 7. 57, 15.
     73, 29. 72, 37 [= ὀρθοδόξοτατον], præterea rec-
     tæ fidei 44, 36. 49, 12 et sæpe
 causa = ὑποθέσει 50, 21. 63, 26. 46, 12. 28
 causatio = αἰτίας 58, 34. 59, 14
 cautelam = ἀσφάλειαν 23, 9
 celebrari = γενέσθαι 59, 4
 certavi = ἡγωνισάμην 48, 35. certabat = ἐφιλο-
     νεῖκει 12, 23
 certe = καὶ μὴν 66, 15
 certum = δῆλον 67, 20. 71, 27. certos = φανερούς
     9, 35. 47, 33. certissime = ἀκριβῶς 59, 26
 Christianitas = Χριστιανισμός 37, 14
 clementiæ = φιλάνθρωπίας 75, 27
 cleri = κληρικοί 76, 24
 codice = βιβλίῳ 49, 29. δέλτων 68, 17
 coessentialiam = ὁμοούσιον 22, 18. 20
 cogitantes = φρονούντες 42, 31
 coherens = συνών 49, 42
 colentes = θρησκοφούντας 46, 8
 conloquia = ὁμιλίας 64, 6
 cominus = κατὰ πρόσωπον 11, 3
 commonitoria = ὑπομνήματα 66, 31
 comprobaui = συνεδοκίμασα 73, 6
 conciliata = συγκροτούμενας 43, 5
 concretionis = φυράματος 23, 17
 conculcata = ἀθετουμένης 5, 31
 concussionem = περιδρομήν 15, 19
 uelut ex condito 78, 31
 confabulationes = ὁμιλίας 19, 6
 coniudicante = συμψηφιζομένου 47, 27
 consequens = ἀκόλουθον 74, 19
 consessum = συνέδριον 54, 26
 considerantes = ἐννοήσαντες 47, 12. considerans
     = σκοπῶν 63, 33. = συνορώσα 45, 3. consideraui
     = προσέσχον 53, 4
 consistorii = συνεδρίου 45, 35
 consolatione = θεραπείας 51, 4
 consors = σύμψηφος 50, 31. 77, 3. consors sum =
     σύννοια 63, 32
 continentiam = δύναμιν 10, 16
 continere = συγκρατεῖν 57, 15
 continuo = εὐθύς 61, 33
 contumeliarum = λοιδορίας 23, 35
 contumeliose = ὕβριστικῶς 49, 38
 conuenit = ἀρμόζει 59, 10. = ἔπεται 36, 20
 conuersationis = πολιτείας 42, 38. 43, 5. 46, 5
 conuiciatus sum = ὕβρισθην 69, 10
 corporalem = ἐνσάρκον 35, 37
 correptantem = συμβασιλεύοντα 17, 13
 correxerit = αὐτῷ κατῴρθωται 45, 16
 coruscet 28, 14
 culpaui = ἡττιάσάμην 53, 28
 cupiebamur = ἐβουλόμεθα 47, 2. 45, 22
 in custodia = ἐν ἀσφαλείῃ 46, 11
 declarandum = δεῖξαι 10, 40
 declinare = φυγεῖν 10, 38. declinans = ἀποφεύγων
     5, 4. = παραιτούμενος 43, 25. declinauerint =
     ἀποστάντες 19, 5
 decernit = τυπῶν 72, 35. decreuerunt = ἐθέσπισαν
     73, 26. 76, 11. = ἐδογμάτισαν 76, 9
 decreta = δόγματα 3, 12. = ψήφους 73, 9. decretum
     = ὄρον 42, 10
 defensare 79, 20
 deliberandum = σκεπτέον 61, 14
 denique = ἀμέλει 70, 27. 72, 6
 deprecor = ἀξιώ 9, 7. = παρακαλῶ 6, 30
 desiderabili = ποθεινότητι 35, 35

desiderium = προθυμίαν 52, 8
 detulit = διηκονήσατο 68, 15
 diligenter = μετὰ ἀκριβείας 70, 21
 dimissus = ἀπεστέλιν 63, 36. dimisimus = ἀπελύ-
 σαμεν 74, 11. 9
 discessit = ἀπελείφθη 40, 16
 discuti = ἀναζητηθῆναι 58, 35
 disputare = διαλεχθῆναι 68, 2. 62, 38
 disputationis = διαλέξεως 65, 1. 71, 30
 dissimulare = παριδεῖν 23, 8. 43, 8. 22. dissimulasse
 = ἡμεληκέναι 46, 31. dissimulant = ἀπειθούντων
 7, 22
 dissimulatione = παθυμίαν 46, 32
 dissuadens = μεταπίστας 45, 20
 domne = κύρι 17, 12
 dubitent = ἀμφιβάλλουσιν 65, 21. 24
 dubitationis = ἀμφιβολίας 64, 23. dubitationem
 = ἀμφισβήτησιν 45, 21. 29
 sine dubio = πάντως 17, 7
 erga fidem = ἐπὶ τῇ πίστει 48, 23
 essentia = οὐσία 37, 29. 39, 17. 35. 37. 41, 14. alia e.
 = μετουσίαι 38, 9
 etiam = ναί 5, 23. 16, 4. 73, 34. 74, 3
 euocatoriam = τό τῆς κλήσεως γράμμα 4, 27
 excellentissimi = ἄριστοι 75, 13
 executores = διακονησάμενοι 6, 4
 exequi = διακονήσασθαι 46, 9
 exemplar = ἴσα 51, 13. exemplaria = ἴσα 10, 18.
 49, 29. 60, 14. ἀντίγραφα 60, 2. 8. 10. 12. 19. 24
 exemplum = ἀντίγραφον 56, 7. = ἴσον 67, 39
 exercere = γυμνάζεσθαι 61, 36
 existimatio = ὑπόληψις 62, 9
 facere = παρασκευάσσει 45, 5
 factiose = ἐξ ἐπιβουλῆς 49, 7. 36
 facultas = ἔδεια 59, 11
 festinauit = ἐσπούδασε 23, 35. 11, 1. 43, 16. 46, 4
 fiduciam = παρησίαν 50, 7
 finis = ὁρος 42, 12. 38, 39. 6, 25. finis praelata 42, 12
 format = τυποῖ 48, 20
 fortitudo = ἰσχύς 47, 18
 fouent = συγκροτοῦντας 47, 17. 51, 4
 frequenter = πολλάκις 47, 7. 70, 23. = πλειστάκις
 59, 6. 31
 fructuosissime 33, 1
 fructum = ἀπόλαυσιν 39, 24
 frui = μετέχειν 74, 5
 frustratorie 26, 17
 gestis = ὑπομνημάτων 52, 27. confectioni gestorum
 = ἐπὶ τῶν ὑπομνημάτων 76, 32
 hactenus = ἕως σήμερον 17, 9
 humanitas = φιλανθρωπία 54, 26. 18, 5
 humanam nationem = ἀνθρωπότητα 14, 29
 humiliet = κατευτελιζέτω 36, 38
 hymnum dicentes = ἀνομνούντων 39, 31
 iam dudum = πρῶην 58, 18. 73, 1. iam pridem =
 πρῶην 44, 1
 inlibata = ἀκέραια 23, 6
 imagine = μορφώσει 40, 2. = σχήματι 40, 16

immo = μᾶλλον 52, 8
 imputet = μέμψεται 7, 14
 in = ἐπὶ 6, 22. 27. 11, 8. 46, 21
 incolumitatem = ῥῶσιν 8, 6
 incorporatione = σαρκώσεως 39, 5
 incorporatum = σεσαρκώσθαι 36, 5. incorporasse
 se ipsum = ἐνανθρωπήσαι 55, 1
 incorporeum 35, 10
 incusat = αἰτιώμενος 58, 40
 indeclinabilem = ἀπαραίτητον 45, 19
 inditum est = κεῖται 71, 32
 indiuidua = ἀδιαιρέτως 39, 8. — 30, 19. 25
 infrenem = ἀχαλίνωτον 3, 12
 indiruptum = ἀρραγές 43, 21
 indissimulata = 79, 24
 ingemens = μύζων 8, 3
 iniquitatem = ἀτόπημα 43, 8. = δυσσέβειαν 4, 31
 iniquas = ἀτόπους 60, 18. iniquus = ἀσεβής 4, 19
 ab initio = ἀνωθεν 50, 10
 iniunctus = συνών 4, 3
 iniuriam = ὕβριν 43, 9. 23, 35
 innocentium = ἀκεραιοτάτων 43, 35
 inpraetermisit = ἀπαρλείπτως 48, 6
 inquisitione = αἰτιάσεως 61, 14
 inscripsi = ἐγγράφως ἡττισάμην 11, 8
 insensatum = ἀδιανόητον 66, 38
 inspexi = προσέσχον 64, 8
 instructum (subst.) 26, 3
 intellegitur = νοεῖται 69, 20
 intentio = σκοπός 55, 8. 52, 9
 interesse = παραγενέσθαι 43, 28. 61, 6. intersint
 = παρέστωσαν 58, 22
 interfatis 77, 32
 interim = τέως 53, 5. 68, 32
 interlocutio = διαλαλία 66, 35. 50, 20. 18, 70, 17.
 74, 8. interlocutionibus = διαλαληθείσιν 50, 22
 interlocutus est = διελάλησε 67, 29. 59, 6. 63, 8.
 68, 10. 69, 36. 70, 11. 71, 9. 14. 17. 72, 9. — 78, 15.
 22. 80, 14
 interminatus 78, 4. 80, 24. interminantes 80, 21
 inrationabiliter = ἀτοπον 59, 12
 laborare = δυσχεραίνουσι 44, 38
 lacerationibus = προπηλακισμῶν 23, 36
 languere = νοσεῖν 44, 37
 legitimum = ἀκόλουθον 57, 12. 74, 4. 50, 16. 20
 leniter = ἡρέμα 12, 24
 libenter = εὐμένως 45, 4
 luctari = ἀγωνίζονται 44, 38
 magisterium = ἡγεμονίαν 73, 7
 mandata = δηλωθέντα 6, 16
 manserunt = κατήχθησαν 51, 3
 manifestatio = φανέρωσις 58, 2
 manifeste = σαφῶς 69, 33. manifeste quoniam =
 δηλονότι 55, 30
 mathema = μάθημα 63, 24. 25. 64, 4
 medella = θεραπείαι 43, 5
 memor sum = μέμνημαι 68, 21
 mentem = ψυχὴν 63, 19

meretur = ἐστὶν ἄξιος 18, 2. 69, 32
 merito = ἄξιως 60, 19
 minime = οὐδαμῶς 24, 3
 minimis = μικρῶν 59, 13
 ministerium = διακονίαν 46, 7
 ministrare = διακονήσασθαι 46, 29. = ἱεουργεῖν 47, 4
 minus = ἐλλιπῶς 39, 1
 miseris = ταπεινοῖς 62, 26
 misericordia = φιλανθρωπία 49, 24
 modo = ἄρτι 9, 2. = ἄρτίως 73, 3. 76, 24. = νῦν 10, 6. 17, 6. 46, 16
 molestante = παρενοχλήσοντος 43, 17
 multiforme = πολυεῖδές 36, 14
 munitionem = ἀσφάλειαν 45, 23
 naturaliter dico = φυσιολογῶ 65, 36
 nec non = ἔτι τε καὶ 74, 15. = ἔτι γε μὴν 64, 18. = οὐ μὴν ἀλλὰ 58, 18
 negotio = ὑποθέσεως 45, 11. 50, 11. 15. 32. 51, 8. 11.
 negotium = δίκην 61, 36
 non numquam = πολλάκις 69, 18
 notare = σημειώσασθε 70, 20. notare = ἐπισημαίνωμεθα 52, 25
 nuper = ἄρτίως 52, 11. 65, 34. = νῦν 55, 20. = ἤδη 63, 15
 obediendum = ὑπηκόων 43, 3. 45, 23
 obsecuti sunt = διηκόνουν 37, 24
 obsequiis = θεραπείαν 45, 17
 obseruant = προσεδρεύουσιν 57, 2. 5
 obtemperavit = ἠνέσχετο 47, 12. 7, 22. 9, 10. 10, 5.
 obtemperare = στοιχεῖν 73, 4
 olim = ἤδη 14, 22. 43, 26. 45, 36. 47, 36. 50, 6. 72, 16.
 = πρῶην 75, 40
 opinione = ὑπολήψεως 58, 8
 oportune = εὐκαίρως 70, 20
 oramus = ἄξιούμεν 57, 16
 orbem terrarum = οἰκουμένης 39, 36
 ordinare = τυπῶσαι 43, 30
 ordinate = ἀκολουθῶς 48, 28. 50, 13
 ordinatum = ἐν τάξει 46, 12
 ordinis est = ἀκολουθον 50, 22. 51, 7
 paenitudo = μεταμέλεια 8, 19. paenitudinem = μετάνοιαν 4, 24
 parentes = πατέρες 17, 22. — 34, 3. 8. 33. 41, 5
 paretis = στοιχεῖτε 74, 1
 participatione = μετέληψιν 40, 3
 partim = μερικῶς 64, 35
 patiens = ὑποστάς 23, 31
 penitus = πάντῃ 37, 6. 46, 3
 perpetuo = διηνεκῶς 43, 37
 persuasio = παραίνεσις 59, 33. 19, 1
 curiose pertractat = πολυπραγμονεῖ 48, 11
 peto = ἀξιῶ 67, 37. 60, 28
 phantasma = φαντασία 75, 4
 placet = παρίσταται. placita = παριστάμενον 7, 10
 polluta = μιὰρά 42, 32
 portare = διακονεῖν 62, 31
 potentis perficere = δυναμένου κατεργάσασθαι 40, 27
 possibilitatem = δύναμιν 49, 12. — 79, 22

potestas = ἐξουσία 61, 13
 praeceptum = θέσπισμα 44, 29. praecepta = θεσπισθέντα 57, 19
 praecepimus = ἐθεσπίσαμεν 43, 18. 46, 3. praecriunt = ἐπιτρέπουσι 71, 31
 praecipue = μάλιστα 76, 9
 praefulsistis = διελάμψατε 60, 21
 praememoratum = προειρημένον 3, 24
 praepositione = τοῦ προϊστάσθαι 11, 2. 6
 praesentationem = παρουσίαν 16, 20
 praesentia = παρουσίας 73, 28. 54, 30
 praesidet = συνεδρεύοντι 4, 4
 praeter = ἔξω 47, 2. 49, 6. = παρεκτός 47, 13. = χωρὶς 43, 29. = περαιτέρω 76, 4
 primatu = τοῦ προεστάναι 19, 4
 probabile = εὐδόκιμον 76, 8
 procuratorem = ἐντολέως 57, 7. 61, 34. 36
 probare = δοκιμάσαι 47, 37. 46, 16
 probationem = δοκιμασίαν 46, 13
 professio = κατάθεσις 62, 27. 66, 30. — professionem = ἐπιτήδευμα 63, 33
 profiteatur = κατατιθέσθω 76, 30. 62, 1. 19. 64, 14. 16
 programma = προθέματα 23, 35
 ad promerendum lumen intellegentiae 25, 8
 prosecutione = καταθέσει 12, 20. 4, 29. 56, 25. 57, 31. 60, 27. 33. 61, 5. 8. 39. 64, 11. 24. 26. 65, 30. 66, 11. 21. 67, 14. 69, 27. 71, 13. 15. prosecutione = τὰ κατατεθέντα 53, 17
 prosecutus est = κατέθετο 4, 16. 5, 16. 21, 7. 5. 9, 26. 31. 36. 10, 27. 30. 11, 18. 26, 12. 14. 20. 57, 20. 58, 18. 60, 2. 61, 6. 17. 28. 32. 62, 3. 37. 63, 6. 15. 21. 39. 64, 10. 12. 19. 37. 65, 20. 21. 38. 66, 2. 7. 8. 13. 19. 28. 69, 22. 25. 71, 36. 72, 36
 prospere = δεξιῶς 43, 2
 prouisionem = προνοίας 43, 3
 prudentissimi (ironice) 80, 21
 prudentiam = πρόνοιαν 42, 9
 qualiter = οἷως 72, 34
 quasi = ὅθεν 22, 6
 quatenus = ὡς ἂν 43, 17. = ἐφ' ᾧ τε 43, 34
 questa est = ἐμέμψατο 70, 25. 26
 et quidem 78, 20
 quieuit = ἐκοιμήθη 8, 3. = παύσασθαι 67, 38
 negans eo quod = 17, 14
 rationis = εὐλογον 51, 7
 rationabile = εὐλογον 48, 29. 50, 17. 62, 10. 45, 8
 rata = κύρια 61, 19
 recenseri = ἀναγινώσκεισθαι 50, 17. 37. 51, 11. 74, 17. 78, 6. — 24, 18
 recolo = μέμνημαι 72, 14. recolet = ἐπιγνοῦς 4, 31
 reinterrogare = ἀντεπερωτῆσαι 64, 22
 religionem = θρησκείαν 43, 4. 37. 76, 21
 rennuere = ἀρνούμενος 3, 12
 representetis 81, 6
 reprobauius = κατέγνωμεν 12, 24
 retineo = μέμνημαι 70, 17. 72, 25
 retractor (subl.) = ἀφαιρῶν 51, 20
 reuerentiam = σεβας 52, 11

rei = ὑπεύθυνοι 19, 5
 rogavi = ἤξιωσα 9, 32. 10, 5. 33. 11, 19 et saepe
 rudimentis hominum 28, 23
 ruina = πτώσει 23, 33
 saepius = πολλάκις 47, 10. 71, 30. = πλειστάκις
 59, 18. = συνεχῶς 72, 36
 saluatricem = σωτήριον 36, 38
 sancire = θεσπίσαι 58, 8. 43, 27. 68, 8
 sanctione = θεσπισματος 74, 30
 sane = οὖν 39, 3
 satisfacere = ἀπολογεῖσθαι 58, 38. 5, 2. 6, 28. 9, 6.
 21. 59, 17
 satisfactio = ἀπολογία 5, 5. 7, 22. 10, 33. 49, 41.
 satisfactionem = πληροφορίαν 48, 1. 49, 9. satis-
 factione = μεταμελείας 23, 33
 scæux = πονηροί 18, 4
 scientiam = ἐπίγνωσιν 42, 28
 scilicet = δηλονότι 40, 21. = δηλαδή 43, 16
 sciscitationem = πρῶσιν 63, 23
 secretario = σέκρετον 64, 27
 secreta = ἰδιαζόντως 64, 6. secreta = ἰδιαζόντως
 63, 28. 64, 29. = ἰδία 64, 34. secreto = ἰδία
 63, 4. 6
 sensus = φρόνημα 39, 27. 11, 19. 23, 29. 52, 7.
 = αἰσθήσεις 43, 7. sensibus = ἐννοίαις 43, 7.
 sensum = διάνοιαν 62, 31. 71, 23
 sententia = ἀπόφασις 50, 16. 25. 71, 39. 76, 3. 5
 sensit = ἐφρόνησεν 52, 50 et saepe. senserunt =
 νενοηκότων 52, 4
 sermo = λόγος 43, 10. 14. 63, 35. sermones = λέξεις
 72, 26
 similia = ταυτά 45, 7
 simulate = θέσει 75, 1. 3
 sinceritatem = γνήσιον 45, 28
 si tamen = εἰ γε 37, 5
 sollemniter = συνήθως 58, 12
 sollicitudinem = φροντίδα 43, 4
 sortiti = λαχόντες 43, 3
 specialiter = ἰδικῶς 62, 37
 statuit = ἐτύπωσεν 48, 16. 45, 3. statuere = θεσπίσαι
 43, 33
 statutum = ὅρον 49, 8. 30
 studiis = σπουδαῖς 46, 19
 sub = ἐπὶ 59, 39
 substantia = ὑπόστασις 37, 28. 39, 20. = οὐσίας
 39, 37
 suggerimus = ὑποβάλλομεν 44, 4. suggerere = πεί-
 σαι 16, 8
 de super = ἄνωθεν 45, 15
 supernam = ἄνωθεν 38, 24
 supplementum = συμπλήρωσιν 39, 38
 sustinentibus = περιμένοντων 46, 16
 taliter = οὕτως 74, 4. 72, 29
 telone = 45, 31
 tempestatibus = περιστάσεσιν 23, 6
 terminentur = περαιωθῆναι 46, 17
 theotocoan 15, 2
 tractatum = συλλογὴν 43, 25. — 77, 29. 33

Acta conciliorum oecumenicorum. 11. 2, 1

traditio = ἐκθέσει 42, 31. 66, 3. 9. 67, 21. 69, 15.
 72, 36
 tranquilla = εὐαγοὺς 76, 21
 transitorie 31, 13
 tremendis = φορικτῶν 12, 38
 tuitionem = ἀσφάλειαν 5, 13. 74, 24
 ualefacientes = συνταξάμενοι 6, 31
 ubique diffusa = οἰκουμένης 23, 19
 uel = καὶ 36, 29. 38, 39. 45, 24. uel—uel = τέ—καί
 58, 3
 uentilatum est = κεκίνηται 47, 32
 uestigia = ποδῶν 60, 34. 63, 30. 64, 8. 65, 5. 11.
 13. 66, 12. 21. 27. 32. 74, 3. e uestigio = ἐκπο-
 δῶν 43, 19
 uindictam = τιμωρίαν 10, 38. uindictis = ἐπιτι-
 μίοις 18, 10
 uirtus = δύναμις 38, 19. 40, 17. 28. 43, 23. = ἐν-
 έργεια 37, 28
 uitati = βλαβέντες 3, 26. uitante = λυμαιομένης
 76, 11
 ultionibus = ἐπιτιμίοις 49, 28. 76, 23
 umbratili non sine lusu 79, 10
 unicus = μονογενής 40, 1
 universalis = οἰκουμένης 57, 17. 44, 26. 49, 2
 uociferare = βοῆσαι 54, 19
 uoluntatem = γνώμην 17, 17. 59, 33. 76, 3. 6. 31

index translationum

ἀγωνίζεσθαι cf. certavi. luctari
 ἄδεια cf. facultas
 ἀδιδαιρέτως cf. indiuidua
 ἀδιανόητον cf. insensatum
 ἀθετουμένης cf. conculcata
 αἰσθήσεις cf. sensus
 αἰτιᾶσθαι cf. culpavi. incusat. inscripsi
 αἰτίας cf. causatio. inquisitione
 ἀκέραιος cf. illibata. innocentium
 ἀκόλουθον cf. consequens. legitimum. ordinate.
 ordinis
 ἀκριβείας cf. diligenter
 ἀκριβής cf. castissima. certissime
 ἀμέλει cf. denique
 ἡμεληκέναι cf. dissimulare
 ἀμέσως cf. abrupte
 ἀμφιβάλλειν cf. ambigere. dubitent
 ἀμφιβολίας cf. dubitationis
 ἀμφισβήτησις cf. ambiguitas. dubitationis
 ἀναγινώσκεσθαι cf. recenseri
 ἀναζητηθῆναι cf. discuti
 ἀνατρέπειν cf. euellere
 ἡνέσχετο cf. obtemperavit
 ἀνθρωπότητα cf. humanam
 ἀντεπερωτῆσαι cf. reinterrogare
 ἀντίγραφον cf. exemplar. exemplum
 ἀνυμνούντων cf. hymnum
 ἄνωθεν cf. initio. super. supernam
 ἄξιος cf. meretur. merito
 ἄξιον cf. deprecor. oramus. peto. rogavi

- ἀπαραίτητον cf. indeclinabilem
 ἀπαρλείπτως cf. inprætermisse
 ἀπειθούντων cf. dissimulare
 ἀποδέχεται cf. acceptat
 ἀπόλαυσιν cf. fructum
 ἀπελείφθη cf. discessit
 ἀπολογεῖσθαι cf. satisfacere
 ἀπολογία cf. satisfactio
 ἀπελύσαμεν cf. dimissus
 ἀποστάντες cf. declinare
 ἀπεστᾶλῃν cf. dimissus
 ἀπόφασις cf. sententia
 ἀποφεύγων cf. declinare
 ἄριστοι cf. excellentissimi
 ἀρμόζει cf. conuenit
 ἀρνούμενος cf. rennuere
 ἀρραγές cf. indurptum
 ἄρτι cf. modo
 ἀρτίως cf. modo. nuper
 ἐξ ἀρχῆς cf. capite
 ἄσεβές cf. iniquas
 ἀσφαλείαν cf. cautelam. **munitionem. tuitinnem**
 ἐν ἀσφαλεῖ cf. custodia
 ἀτόπημα cf. iniquitatem
 ἄτοπος cf. iniquas. irrationabiliter
 αὐθεντία cf. auctoritas
 αὐθεντικός cf. authenticis
 ἀφαιρῶν cf. retractor
 ἀχαλίνωτον cf. infrenem
 βίβλῳ cf. codice
 βλαβέντες cf. uitiati
 βοῆσαι cf. uociferare
 ἐβουλόμεθα cf. cupiebamus
 γενέσθαι cf. celebrari
 γνήσιον cf. sinceritatem
 γνώμην cf. uoluntatem
 γυμνάζεσθαι cf. exercere
 δεῖξαι cf. declarandum
 δέλτων cf. codice
 δεξιῶς cf. prospere
 δῆθεν cf. quasi
 δῆλον cf. certum. δηλονότι cf. manifeste. scilicet.
 δηλαδή cf. scilicet
 δηλωθέντα cf. mandata
 διαβάλλειν cf. accusari
 διακονεῖν διακονήσασθαι cf. amministrauisse. de-
 tulit. executores. exequi. ministrare. obsecuti.
 portare
 διακονίαν cf. ministerium
 διαλαλεῖν cf. interlocutio. interlocutus
 διαλαλῶν cf. interlocutio
 διελάμψατε cf. præfulsistis
 διαλεχθῆναι cf. disputare
 διαλέξεως cf. disputationis
 διδνοίαν cf. sensus
 διηνεκῶς cf. perpetuo
 δικαιολογίας cf. actiones
 δίκαιον cf. æquitatem
 δίκην cf. negotio
 δόγματα cf. decreta
 ἐδογμάτισαν cf. decernit
 δοκιμάζειν cf. approbat. **probare**
 δοκιμασίαν cf. probationem
 δυναμένου cf. potentis
 δύναμις cf. continentiam. **possibilitatem. uirtus**
 δυσσέβειαν cf. iniquitatem
 δυσχεραίνουσι cf. laborare
 ἐγγράφως cf. actis
 εἴ γε cf. si tamen
 ἐκθέσει cf. traditio
 ἐκκλησιάζεσθαι cf. canonizari
 ἐκποδῶν cf. uestigia
 ἑλλιπῶς cf. minus
 ἐνανθρωπήσαι cf. incorporatum
 ἐνέργεια cf. uirtus
 ἐννοήσαντες cf. considerantes
 ἐννοίαις cf. sensus
 ἐνσάρκον cf. corporalem
 ἐντολέως cf. procuratorem
 ἐξουσία cf. potestas
 ἔξω cf. præter
 ἔπεται cf. conuenit
 ἐπὶ cf. erga. in. sub
 ἐπιβουλῆς cf. factiose
 ἐπιγνούς cf. recolo
 ἐπίγνωσιν cf. scientiam
 ἐπιδημίας cf. aduentus
 ἐπικαλέσασθαι cf. aduocasse
 ἐπισημαινόμεθα cf. notate
 ἐπιτήδευμα cf. professio
 ἐπιτιμίαις cf. uindictam. ultionibus
 ἐπιτρέπουσι cf. præcepimus
 ἔτι γε μὴν cf. nec non. ἔτι τε καὶ cf. nec non
 εὐαγούς cf. tranquilla
 εὐδόκιμον cf. probabile
 εὐθύς cf. continuo
 εὐκαίρως cf. oportune
 εὐλογον cf. rationabile. **rationis**
 εὐμενῶς cf. libenter
 ἐφ' ᾧ τε cf. quatenus
 ἕως σήμερον cf. hactenus
 ἡγεμονίαν cf. magisterium
 ἦδη cf. nuper. olim
 ἡρέμα cf. leniter
 θεραπεία cf. consolatione. medella. obsequiis
 θέσει cf. simulate
 θεσπίσαι cf. decernit. **præcepimus. præceptum.**
 sarcire. statuit
 θέσπισμα cf. præceptum. **sanctione**
 θρησκείαν cf. religionem
 θρησκευόντας cf. colentes
 ἰδιαζόντως cf. secreta
 ἰδία cf. secreta
 ἰδικῶς cf. specialiter
 ἱερουργεῖν cf. ministrare
 ἱσον cf. exemplar. **exemplum**

ἰσχύς cf. fortitudo
 καί cf. uel
 καὶ μὴν cf. certe
 κατέγνωμεν cf. reprobauius
 κατήχθησαν cf. manserunt
 κατὰθεις cf. professio. prosecutione
 κατατίθεσθαι cf. profiteatur. prosecutione. persecutus
 καταψεκτέον cf. arguendum
 κατευτελιζέτω cf. humiliet
 κατώρθωται cf. correxerit
 κείται cf. inditum
 κέκίνηται cf. uentilatum
 κληρικοί cf. cleri
 κλήσεως cf. euocatoriam
 ἐκοιμήθη cf. quieuit
 κύρι cf. domne
 κύρια cf. rata
 λαχόντες cf. sortiti
 λέξεις cf. sermo
 λόγος cf. sermo
 λοιδορίας cf. contumeliarum
 λυμαινομένης cf. uitiati
 μάθημα cf. mathema
 μάλιστα cf. praecipue
 μάλλον cf. immo
 μέμνημαι cf. memor. recolo. retineo
 μέμφεσθαι cf. imputet. quæsta
 μερικῶς cf. partim
 μετὰληψιν cf. participatione
 μεταμέλεια cf. pœnitudo. satisfactio
 μετάνοιαν cf. pœnitudo
 μεταπίσας cf. dissuadens
 μετέχειν cf. frui
 μετουσία cf. essentia
 μιὰ cf. polluta
 μικρῶν cf. minimis
 μονογενής cf. unicus
 μορφώσει cf. imagine
 μύζων cf. ingemens
 ναί cf. etiam
 νοεῖν cf. intelligitur. sensit
 νοσεῖν cf. languere
 νῦν cf. modo. nuper
 οἰκουμένης cf. orbem
 οἰκουμένη cf. ubique. uniuersalis
 οἷως cf. qualiter
 ομιλίας cf. colloquia. confabulationes
 δημοσίους cf. coessentiuam et indicem grammaticum
 ὁρθόδοξος cf. catholica
 ὅρος cf. decreta. finis. statutum
 οὐδαμῶς cf. minime
 οὐ μὴν ἀλλὰ cf. nec non
 οὖν cf. sane
 οὐσία cf. essentia. substantia
 οὕτως cf. taliter
 πανουργίαι cf. astutia
 πάντῃ cf. penitus
 πάντως cf. dubio

παραγενέσθαι cf. adesse. interesse
 παραινέσις cf. persuasio
 παραιτούμενος cf. declinare
 παρακαλῶ cf. deprecor
 παρασκευάσαι cf. facere
 παρέστωσαν cf. interesse
 παρεκτός cf. præter
 παρενοχλήσοντος cf. molestante
 παρίσταται cf. placet
 παρουσία cf. præsentationem. præsentia
 παρρησίαν cf. fiduciam
 πατέρες cf. parentes
 παύσασθαι cf. quieuit
 πείσαι πείθεσθαι cf. suggerimus. acquiescitis
 περαιτέρω cf. præter
 περαιωθῆναι cf. terminetur
 περιδρομήν cf. concussionem
 περιμενόντων cf. sustinentibus
 περιστάσεσιν cf. tempestatibus
 πεῦσιν cf. sciscitationem
 πλειστάκις cf. frequenter. sæpius
 πληροφορίαν cf. satisfactio
 ποδῶν cf. uestigia
 ποθεινοτάτῃ cf. desiderabili
 πολιτεία cf. conuersationis
 πολλάκις cf. frequenter. non numquam. sæpius
 πολυειδές cf. multiforme
 πολυπραγμονεῖ cf. pertractat
 πονηρῇ cf. scæuæ
 πρᾶττόμενα πεπραγμένα cf. actionum. actis
 προειρημένον cf. præmemoratum
 προστάναι προϊστασθαι cf. præpositione. primatu
 προθέματα cf. programma
 προθυμηθείς cf. animatus
 προθυμίαν cf. desiderium
 προλαβών cf. antecedens
 πρόνοια cf. provisionem. prudentiam
 προπηλακισμῶν cf. lacerationibus
 πρὸς cf. apud
 προσεδρεύουσιν cf. obseruant
 προσέσχον cf. considerantes. inspexi
 κατὰ πρόσωπον cf. cominus
 πρότερον cf. ante
 πρώην cf. antehac. iam dudum. iam pridem. olim
 πτώσει cf. ruina
 ῥαθυμίαν cf. dissimulatione
 ῥῶσιν cf. incolumitatem
 σεσαρκῶσθαι cf. incorporatum
 σαρκώσεως cf. incorporatione
 σαφῶς cf. aperte. manifeste
 σέβας cf. reuerentiam
 σέκρετον cf. secretario
 σημειώσασθε cf. notate
 σκοπτέον cf. deliberandum
 σκοπῶν cf. considerantes
 σκοπός cf. intentio
 σπουδάζειν cf. festinauit
 σπουδαῖς cf. studiis

στοιχεῖν cf. obtemperavit. paretis
 συγκροτεῖν cf. conciliata. continent. fouent
 συκοφάντας cf. calumniantes
 συλλαβῶν cf. apicibus
 συλλογὴν cf. tractatum
 συμβασιλεύοντα cf. corregnantem
 συμπλήρωσιν cf. supplementum
 συμψηφιζομένου cf. coniudicante
 σύμψηφος cf. consors
 συνεδοκίμασα cf. comprobaui
 συνέδριον cf. consessum. consistorii
 συνεδρεύοντι cf. praesidet
 συνών cf. cohaerens. iniunctus
 συνεχῶς cf. saepius
 συνήθως cf. sollemniter
 συστησόμεθα cf. adesse
 σύνοιδα cf. consors
 συνορώσα cf. considerantes
 συνταξάμενοι cf. ualefacientes
 σχήματι cf. imagine
 σωτήριον cf. saluatricem
 ἐν τάξει cf. ordinatim
 ταπεινοῖς cf. miseris
 ταυτά cf. similia
 τέ—καί cf. uel
 τέως cf. adhuc. interim
 τιμωρίαν cf. uindictam
 τυποῦν cf. decernit. format. ordinare. statuit

ὑβρίν cf. iniuriam
 ὑβριστικῶς cf. contumeliose
 ὑπεύθυνοι cf. rei
 ὑπηκόων cf. obœdientium
 ὑποβάλλομεν cf. suggerimus
 ὑπόθεσις cf. causa. negotio
 ὑπόληψις cf. existimatio. opinionem
 ὑπομνήματα cf. actis. commonitoria. gestis
 ὑποσημείωσις cf. annotatio
 ὑποστάς cf. patiens
 ὑπόστασις cf. substantia
 φανερός cf. certum
 φανέρωσις cf. manifestatio
 φαντασία cf. phantasma
 φυγεῖν cf. declinare
 φιλανθρωπία cf. clementiæ. humanitas. misericordia
 ἐφιλονέικει cf. certabat
 φρικτῶν cf. tremendis
 φρονεῖν cf. cogitantes. sensit
 φρόνημα cf. sensus
 φροντίδα cf. sollicitudinem
 φυράματος cf. concretionis
 φυσιολογῶ cf. naturaliter
 Χριστιανισμός cf. Christianitas
 χωρίς cf. præter
 ψήφους cf. decreta
 ψυχὴν cf. mentem
 ὡς ἂν cf. quatenus

grammatica quædam

præter Eutycheis Eutychi Eutychem Eutychem *sive* Eutychin [6, 3. 7, 13. 8, 39. 78, 7] Eutychem [3, 6] *aique* Eutychetis [6, 8. 8, 34. 11, 12. 73, 13] Eutycheti [4, 38. 7, 21] Eutychetem [63, 33. 73, 10. 18] Eutychete [8, 37. 11, 18. 49, 3. 63, 12. 28. 68, 21. 78, 6] *inueniuntur* Eutychin *nom.* 80, 11, Eutychem *gen.* 79, 17, Eutychem *dat.* 54, 11, Eutychem *abl.* 10, 25. 11, 21. 14, 9. 68, 18, Eutychin *abl.* 4, 14. 5, 36. 7, 10. 23, 8. 78, 19

amabili Christo Constantinopolim 4, 38. *similiter* 7, 20. 49, 37

hac metropolim 73, 4. cf. 52, 30

de homousion 62, 33. 63, 22. 40. 64, 33. 78, 14

Quiru = Κύρου 43, 26

euomerit 4, 31

finis prælata 42, 12

confiteri = ὁμολογεῖσθαι 22, 16. conuiciatus sum = ὑβρίσθην 69, 10. locuta = εἰρημένα 52, 4. locutis =

λαληθέντων 59, 29. calumniam meditatam 34, 19. opinaris = ὑποπτεύει 71, 23

oblitus deum 3, 6

nom. abs. 19, 4. 33, 17 sq.

translationes minus aptæ uel prauæ

ἴσως ὃ ὡς ὡς πῆσσει [= exorabit] = si possit satisfacere 9, 18

ἐφ' ᾧ τε = et quoniam 58, 30

ἐπιθήσεται [= aggredietur] = imponet 65, 4

ἠρώτησεν [= petiit] = interrogauit 12, 21

κελευσθεῖσι [masc.] = præceptis 46, 30

μεταξύ = interea inter se 59, 29

τόν = quí 49, 17; *eadem ratione explicanda sunt* quem . . . quem etc. 80, 29 sq.

ἁμοούσιον = inseparabilem 3, 23

παραιοῦσαντα [= qui falsauit] = dissimulantem 59, 28

στοιχεῖ = rata esse 61, 24

καὶ ταπεινώσει = deuorabit 10, 6; deuoret 65, 4. *translatore καταπίνειν in mentem uenisse uidetur*

ὡς . . . αὐτοῦ ἀσεβῆ λαλήσαντος . . . πάντες ἀνεθεματίσαν αὐτόν = posteaquam eo impia docente . . .

omnes anathematizauerunt eum 69, 15